

ÖREBRO UNIVERSITET
ÅRSREDOVISNING 2021

INNEHÅLL

FÖRORD	5
SAMMANFATTNING	6
ÅRET SOM GÅTT – ETT URVAL HÄNDELSER FRÅN 2021	8
ORGANISATION	12
Universitetsstyrelsen.....	12
RESULTATREDOVISNING	
ÅTERRAPPORTERINGSKRAV enligt regleringsbrev för budgetåret 2021	13
1. FRAMSTÅENDE FORSKNING	15
Forskningsfinansiering	15
Pågående forskningssatsningar	17
Framstående forskning inom samtliga fakultetsområden	18
Kvalitetssäkring av forskning	19
Forskningsetiska rådet	20
Öppen vetenskap	20
Internationell ranking	21
Jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel	22
Utbildning på forskarnivå	22
2. UTBILDNING MED HÖG KVALITET	25
Fokus på utbildningskvalitet och kvalitetssäkring.....	25
Utbildningsutbud och studentrekrytering	28
Strategiska satsningar inom utbildningsområdet.....	30
Utbyggnad av högskolan	32
Restaurang- och hotellhögskolan.....	40
Helårsstudenter och helårsprestationer.....	41
Utbildning på avancerad nivå	41
Könsfördelning inom utbildning	41
Kostnad per student	42
Examina	42
Internationalisering och studentutbyte.....	43
Studieavgifter och stipendier för tredjelandsstudenter	45
Utländska lärares vidareutbildning	46
Snabbspår för nyanlända lärare och förskollärare	47
Tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkeserfarenhet	48
Disciplinärenden	48
Hållbar utveckling inom utbildning	49
Studentinflytande.....	51
Studenternas fysiska och psykiska hälsa.....	52

3. KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH HÅLLBART LEDARSKAP	55
Kompetensförsörjning.....	55
Övergripande personalstatistik	56
Mål för biträdande lektorer	57
Sjukfrånvaro	58
Pensionsavgångar.....	59
Chefs- och ledaransvar.....	59
Hållbar utveckling	60
Arbetsmiljö	62
4. POSITIONERING OCH RELATIONER	65
ORU Innovation Arena	65
Forskningskommunikation till allmänhet och prioriterade målgrupper.....	66
Nyttiggörande och innovation	68
Adjungerade lärare, personrörlighet och forskaruppdrag	70
Studentsamverkan.....	71
Alumnverksamhet.....	72
5. EFFEKTIVA OCH SMARTA ARBETSSÄTT	75
Medarbetares tid och kompetens	75
Digitaliserad verksamhetsutveckling.....	76
Lärande över organisatoriska och professionella gränser	78
Stödfunktion med värde för kärnverksamheten	79
6. TABELLER SOM STÖD FÖR RESULTATREDOVISNINGEN	81
7. EKONOMI.....	89
Intäkter	89
Kostnader.....	90
Finansiella intäkter och kostnader.....	90
Anläggningstillgångar	90
ALF-medel.....	91
Myndighetskapital och oförbrukade bidrag	91
Samfinansiering	91
ÅRSBOKSLUT	
Resultaträkning (tkr).....	94
Balansräkning (tkr).....	95
Anslagsredovisning 2021-12-31.....	96
Avgiftsbelagd verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras (tkr)	97
Tilläggsupplysningar och noter.....	98
Resultaträkning (tkr) fördelad på anslags- och bidragsfinansierad verksamhet och avgiftsfinansierade uppdrag.....	109
Redovisning av takbelopp.....	110
Styrelseledamöters och ledande befattningshavares övriga uppdrag och ersättningar....	113
INTERN STYRNING OCH KONTROLL	115
Förordning om intern styrning och kontroll.....	115
Process för universitetets övergripande arbete med intern styrning och kontroll	115
Universitetets riskanalys 2021	116
Internrevisionens roll i arbetet med intern styrning och kontroll	123
STYRELSENS BESLUT.....	124

FÖRORD

Örebro universitet har nu hanterat ännu ett år i pandemins skugga. Jag kan konstatera att verksamheten fungerat mycket väl, trots de stora påfrestningar som de olika restriktionerna inneburit. Söktrycket till våra utbildningar har varit fortsatt högt, studenterna har klarat olika examinationsmoment och tagit sina examina. Våra lärare har effektivt ställt om mellan campus-förelagd och digital undervisning. Det goda samarbetet med regionens vårdgivare och skolhuvudmän har medfört att våra studenter kunnat fullgöra sin verksamhetsförelagda utbildning. Detta är en absolut förutsättning för att de skall kunna få ut sin legitimation och verka inom olika samhällsbärande professioner.

Forskningen har också utvecklats väl, med ökad vetenskaplig publicering och ökade externa anslag. Ökningen av statsanslaget till forskning är också ett steg i rätt riktning för att ge yngre och äldre universitet mer likartade förutsättningar. Universitetet bibehåller sina goda placeringar i internationella rankingar. Detta beror framför allt på att vår forskning är mycket väl citerad, vilket är ett tecken på att den håller hög kvalitet. Örebro universitet har också tydligt ökat sin andel av internationella publikationer med minst en svensk författare.

Vårt kvalitetssystem för forskning innebär regelbundna universitetsövergripande forskningsutvärderingar. Under 2021 slutrapporterades ORU2020 och dess expertpaneler bekräftade en generellt positiv utveckling. Man såg också behov av att förstärka arbetet med ökad externfinansiering, öka antalet doktorander och tydliggöra karriärvägar.

För ett ungt bredduniversitet är frågor om positionering och profilering extra viktiga. Under 2021 har universitetet diskuterat hur styrkan inom strategiska områden som **AI och Robotik** och **Mat och Hälsa** skall kunna bidra till en förbättrad utveckling inom ett antal discipliner. Örebro universitet har också en tydlig internationell styrkeposition inom miljökemi. Under året har diskussioner initierats om hur denna skall kunna kopplas till styrkor inom samhällsvetenskaperna. Diskussionerna har förts inom ramen för vår nya universitetsövergripande **Plattform för en hållbar framtid**. En slutsats har varit att påbörja utvecklingen av ett tredje mångvetenskaplig positioneringsområde med arbetsnamnet **Samhälle och Miljö**.

Örebro universitet känner ett stort ansvar för samverkan med det omgivande samhället och att informera om sin verksamhet. Det är därför extra glädjande att nyårsafton 2021 blev starten för vetenskapskrönikor i ett 20-tal svenska tidningar, där tio av våra forskare turas om att varje vecka skriva om sina forskningsområden. Detta bidrar till en allmänt ökad kunskap om forskningen och dess förutsättningar men också till en förbättrad kännedom om vårt universitet.

Johan Schnürer
Rektor

SAMMANFATTNING

Universitetet har under 2021 fortsatt att utvecklas i visionens riktning om att vara **Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling**. Forskningsverksamheten har från 34,7 procent 2015 växt till att nu omfatta 39 procent av universitetets totala omsättning, vilket är i linje med universitetets mål om en jämnare balans mellan forskning och utbildning. Universitetet behåller sin höga position i internationella universitetsrankningar, framför allt tack vare hög kvalitet i forskning. Söktrycket till universitetets utbildningar har under året varit fortsatt högt, särskilt antalet förstahandsökande till universitetets professionsprogram.

Kvalitetssäkringen av forskningen vid Örebro universitet har under 2021 integrerats med en reviderad version av kvalitetssystemet för utbildningen. Resultatet av den senaste forskningsutvärderingen, **ORU2020**, presenterades hösten 2021 och vittnar om generellt hög kvalitet inom forskningen. ORU2020 är den tredje universitetsövergripande forskningsutvärderingen som genomförts av universitetet och utgör en viktig komponent i arbetet med att kvalitetssäkra forskningen. Utvärderingen tar hjälp av externa bedömare för att genomlysa all forskning vid lärosätet i syfte att identifiera styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter.

Under året fastställdes en **universitetsövergripande utbildningsstrategi** vars främsta syfte är att vara vägledande för prioriteringar och bidra till att peka ut färdriktningen för framtida utveckling och dimensionering av lärosätets utbildningar. Ett kartläggnings- och prioriteringsarbete av befintliga program och kurser har under året genomförts inom respektive fakultet. Diskussioner om universitetets framtida utbildningsutbud kommer att fortsätta med utbildningsstrategin, universitetets vision, strategiska mål samt pedagogiska grundsyn som utgångspunkter. Målet är skapa utrymme för en större flexibilitet i utbildningsutbudet, när det gäller fördelning och dimensionering av utbildningsprogram och fristående kurser samt att i större utsträckning tillgodose yrkesverksammas behov av kompetensutveckling och bidra till ett livslångt lärande.

Omställningen till att bedriva digital undervisning på distans, på grund av restriktioner under pandemin, har bidragit till många och delvis nya pedagogiska diskussioner och kollegiala utbyten. Under året har satsningen på **högskolepedagogisk utveckling** fortsatt och till exempel har det högskolepedagogiska kursutbudet utökats för att möta nya behov hos lärarna. Örebro universitet och Akademiska Hus har under 2021 tecknat ett samverkansavtal för ett Learning Lab med syfte att lära mer om hur rum, pedagogik och teknik kan användas i arbetet med att utveckla framtidens lärmiljöer.

Örebro universitetet ingår tillsammans med åtta andra europeiska lärosäten i konsortiet NEOLAiA som ska ansöka om att bli ett så kallat "Europauniversitet" inom ramen för EUs program "European Universities Initiative". Målet är att stärka **de strategiska partnerskapen mellan lärosäten i EU**. Under 2021 har universitetets arbete med NEOLAiA bland annat inneburit ett flertal påbörjade forskningssamarbeten, gemensamma ansökningar om Erasmusmedel, gemensamma utbildningar – såväl realiserade som planerade, Erasmusavtal med alla ingående partners samt arbete med den kommande ansökan. Sammantaget har arbetet med NEOLAiA redan gett mycket goda resultat på universitetets internationaliseringsaktiviteter

Ett av **Örebro universitets fokusområden** är **Mat och hälsa** inom vilket tvärvetenskapliga forskningsprojekt har genererat resultat som leder till vetenskapliga publikationer som bidrar till samhällsdebatten och kunskapsutvecklingen inom området. Vidare har forskningen inom Mat och hälsa också varit framgångsrik och erhållit omfattande extern finansiering. Under 2021 tilldelades universitetet ett anslag från Vinnova för "Precision Nutrition Innovation Arena" (PNI) vars mål är att hjälpa människor att äta rätt och att underlätta för företag att ta fram hälsosamma produkter. PNI kopplar samman två av universitetets starka forskningsområden, **Mat och hälsa samt Artificiell Intelligens (AI)**.

För att systematisera samverkansarbetet inom AI har en samverkansplattform, **AI Impact Lab**, etablerats. AI Impact Lab drivs i samarbete mellan Örebro universitet och Region Örebro län. Samverkansplattformen stärker regionens utveckling inom AI genom att fungera som en mötesplats där företag och offentlig sektor får tillgång till den senaste kunskapen inom AI. Samtidigt ingår AI Impact Lab i **den nationella innovationssatsningen AI Sweden** där AI-noden i Örebro fokuserar på hälso-frågor, smarta lösningar för den hållbara staden (smart city), gruvindustri och smart industri. Under året har en ny företagsforskarsskola, ”Collaborative AI and Robotics”, som delfinansieras av KK-stiftelsen startat med 10 industridoktorander. I syfte att tillgodose det nationella behovet av kompetensutveckling inom AI-området för yrkesverksamma har universitetet under de senaste åren erbjudit kurser på avancerad nivå, med nära koppling till den snabba utvecklingen inom forskningen. Under 2021 har kursutbudet utökats med nya kurser som tagits fram i nära samarbete med industrirepresentanter från såväl internationella storföretag som små till medelstora företag med regional koppling.

För att ytterligare tillmötesgå behovet av kompetensutveckling för yrkesverksamma och utbildning som kan kopplas till livslångt lärande kompletterades universitetets utbildningsutbud från och med 2021 med hälso- och sjukvårdskuratorprogrammet, ett område där det råder stor brist på kompetens. Dessutom ges återigen Kompletterande pedagogisk utbildning, som är ett sätt för redan högskoleutbildade personer att komplettera sina studier och ta ut en ämneslärarexamen. Under året har också **universitetets första internationella gemensamma utbildningsprogram**, double degree, inrättats. Nordiskt masterprogram i kemi med inriktning arktisk miljöforensik är en spetsutbildning som möjliggör att studenterna undervisas inom specialiserade områden av framstående forskare från flera olika universitet.

Inom ramen för fokusområdet **Framtidens lärarutbildning** har ett antal delprojekt och aktiviteter genomförts i syfte att stärka lärarutbildningen vid Örebro universitet. Merparten av de aktiviteter

som bedrivits inom flera områden av lärarutbildningen bedöms redan vara integrerade i verksamheten. Inom projektet har även stabila strukturer för samverkan med regionens skolhuvudmän och Region Örebro län etableras. Inför projektets avslutning under 2022 har en plan tagits fram för hur delprojekt och aktiviteter ska förvaltas genom integrering med ordinarie verksamhet.

I syfte att utveckla ny och vetenskapligt förankrad kunskap som kan möta dagens samhällsutmaningar och bidra till nödvändiga förändringar har forskare vid Örebro universitet samlats kring ett nytt initiativ, **Plattform för en hållbar framtid** (Platform for sustainable future, förkortat PSF@ORU). Plattformen initierar och underlättar mångvetenskaplig forskning och utbildning inom hållbarhetsområdet vid Örebro universitet i samverkan med det omgivande samhället.

Som en del i arbetet med strategisk och långsiktig kompetensförsörjning har universitetet under de senaste åren investerat i meriterings- och doktorandanställningar. Sedan 2018/2019 ingår ett 20-tal biträdande lektorer från samtliga institutioner, i en satsning på framtidens forskningsledare som erbjuder dem goda villkor för meritering samt ett utvecklingsprogram. De biträdande lektörerna har hittills bidragit till över 180 vetenskapliga publikationer. Universitetets största doktorandsatsning är **den mångvetenskapliga forskarskolan Successful Ageing** som, tillsammans med EU-delfinansierade Newbreed, utgör en miljö med 30-talet doktorander som fokuserar på att studera olika aspekter av ett gott åldrande.

Örebro universitet utvecklar sedan 2020 **ORU Innovation Arena** – en mötesplats för akademi, näringsliv, offentlig sektor och det civila samhället. Studenternas medverkan är särskilt prioriterad. Tillsammans med Akademiska Hus bedriver universitetet ett utvecklingsprojekt, **Örebro Campus Lab** som bland annat fokuserar på energibesparande åtgärder som installerande av solceller samt skapande av lärmiljöer anpassade till ny teknik och nya pedagogiska arbetssätt. Örebro Campus Lab involverar såväl studenter och forskare som externa samverkanspartners.

ÅRET SOM GÅTT – ett urval händelser från 2021

Aktiva studenter klarade pandemin bättre

Pandemin präglade även 2021. Värst är att sitta hemma utan möjlighet att träffa familj och vänner. Så tycker studenter på Örebro universitet som intervjuats av Ellika Jansson och Lovisa Nilsson för deras examensarbete på arbetsterapiprogrammet. De studenter som har fler fysiska aktiviteter och många sociala kontakter mår bättre och Ellika och Lovisa gav rådet att träffa andra utomhus – eller i alla fall via någon gemensam chatt.

Foto: Mathilda van Dijk

Musik för äldre män del av tv-satsning

Musik är bra för äldre mäns välbefinnande. Katarina Lindblads avhandling med sin livsbejakande slutsats blev populär i media. Hon berättade också om sin forskning i musikvetenskap som en i en rad tv-sända föreläsningar av Utbildningsradion. UR

var på plats i Örebro och mötte Örebroforskare knutna till Successful ageing. Övriga föreläsningar handlade om allt från självkörande bilar, äldres möjligheter att välja hur de vill bo och få vård samt hur extrem fattigdom bland äldre i Bangladesh kan tacklas.

Biträdande lektor – ”en fantastisk förmån”

En fantastisk förmån och möjlighet att forska och samarbeta internationellt. Så entusiastisk var Karuna Dahlberg över tiden som biträdande lektor. Tillsammans med Anette Bagger och Andrii Dmytryshyn mötte hon digitalt kolleger från hela landet i februari vid ett möte med Sveriges unga akademi.

Foto: Istockphoto

Grönsaker och fibrer mot depression

Hälsosam mat motverkar depression. Det visade en pilotstudie av Julia Sabet, forskare i medicin, som såg tecken på förbättringar hos patienter med depression som åt en kost med mer grönsaker, frukt och fibrer – och mindre med socker och rött kött. En kontrollgrupp åt det vi i Sverige äter normalt. Julia Sabet har nu testat detta upplägg och ser möjlighet att undersöka andra hälso-problem kopplade till kosten.

Foto: Unsplash

Så kan elever bli engagerade i hållbarhet

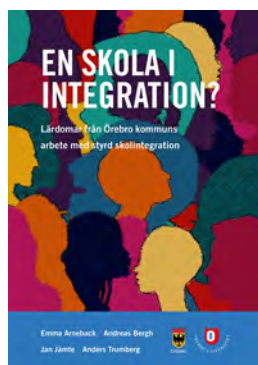
Tanke, praktik och känsla är grunden för att elever ska kunna utveckla ett engagemang för hållbarhet. Johan Öhman har tillsammans med Louise Sund tagit fram en didaktisk modell för skolan att arbeta efter. Modellen bygger på 20 års erfarenheter från klassrumsstudier av miljö- och hållbarhetsutbildning. Eleverna behöver kunskap om hållbarhet, men också träna förmågan att handla. I samspel med känslor kan engagemanget bli – hållbart.

Ny kunskap om framtidens grödor

Ozon är en luftförorening som skadar grödor medan UV-strålning kan påverka växter på gott och ont. Luis Morales, forskare i biologi, visar i två studier hur växter reagerar – en kunskap som i förlängningen kan leda till mer motståndskraftiga grödor av högre kvalitet.

Foto: Istockphoto

Flytt av elever ledde inte till bättre resultat

Flytten av elever från högstadiet i stadsdelen Vivalla i Örebro ledde inte automatiskt till vare sig ökad måluppfyllelse eller integration. I maj kom fyra Örebroforskare med rapporten som visade att resultatet var beroende av vad som skedde på de nya skolorna – och att rätt stöd från kommunen spelade en stor roll för att uppnå målet. Forskarna fortsätter nu sina studier om skelsegregation i andra kommuner.

Foto: Kicki Nilsson.

Dubbelt firande för Läkarprogrammet

Tio år är verkligen något att fira – och i juni var det dags för Läkarprogrammet vid Örebro universitet, yngst i landet, att jublera. Samtidigt kunde den första kullen läkarstudenter fira fem år sedan de tog examen. Ett stort plus med utbildningen i Örebro är att tidigt i utbildningen få komma ut i vården och möta patienter säger Suliman Pazhman, läkare på USÖ, nu fem år efter sin examen.

Samling för bättre högskolepedagogik

Intresset för högskolepedagogik manifesterades i maj då 200 deltagare samlades till en nationell konferens med Örebro universitet som värd. När all högre utbildning skulle ske på distans blev det tydligt hur viktig pedagogik baserad på forskning är.

Digital läskompis som stöd

En digital läskompis som hjälper elever att använda olika sätt för att förbättra sin läsförståelse. Josefin Karlssons har tagit fram en prototyp till app som med AI-teknik kan anpassas till enskilda elever, där läskompisen ställer frågor och ger feedback. Josefin Karlsson har utvecklat sin idé i Social Impact Lab på Örebro universitet. Planen är att den digitala läskompisen kan vara ett komplement till läraren.

Foto: Carina Hellström

Två kullar historiska civilingenjörer

En historisk studentkull tog examen i juni då de första civilingenjörerna lämnade studierna för att ta steget in i arbetslivet på heltid. En av dem, Julia Alfredsson, industriell ekonomi, hade redan innan examen ett jobb klart. En annan, Karl Eriksson lovordar kopplingen mellan utbildningen i datavetenskap till forskning inom AI.

Alternativ examination gav Örebro försprång

Universitet som börjat med alternativa former för examination fick ett försprång när pandemin tvingade fram digitala lösningar. Det visar en internationell studie av bland andra Christian Lundahl, som konstaterar att Örebro universitet hade en god beredskap för omställningen.

Foto: Unsplash

Risk för brott största oron hos äldre

De flesta äldre känner sig trygga visar Nadezhda Golovchanova i en studie, som hon gjort som doktorand inom forskarskolan Newbreed, en del av satsningen på äldreforskning inom Successful ageing. Den vanligaste orsaken till att de äldre kände sig otrygga är risken för att utsättas för brott – och för att ramla i hemmet.

Foto: Istockphoto

Tio doktorander tar sig an framtidens AI

Tio doktorander ska i samarbete med industrin utveckla framtidens AI-system. Det är målet för den nya företagsforskarskola som startade under hösten. Företagsforskarskolan ska arbeta för nästa generations AI-metoder där människor och robotar samarbetar ännu mer med varandra enligt Amy Loutfi, professor och projektledare.

"AI kräver ödmjukhet och kunskap"

Artificiell intelligens, AI, tar alltmer plats i vår tillvaro, men ingen har kontroll på hur vi och samhället påverkas. Denna utbredda okunnighet kräver stor ödmjukhet anser riskforskarna Rolf Lidskog och James White. I en förstudie pekar de på att forskare och beslutsfattare till att börja med måste erkänna och bejaka sin okunnighet för att kunna ha en möjlighet att styra utvecklingen.

Tack till RHS som gav honom Michelin-stjärna

Christofer Johansson, alumn från Restaurang- och hotellhögskolan, fick en stjärna i Guide Michelin i september. Han leder matsalen på Hotell Borgholm, som är en av fyra i Sverige som fick en ny stjärna. Jag har otroligt mycket att tacka min utbildning för, säger Christofer Johansson.

Foto: Louise Andersson

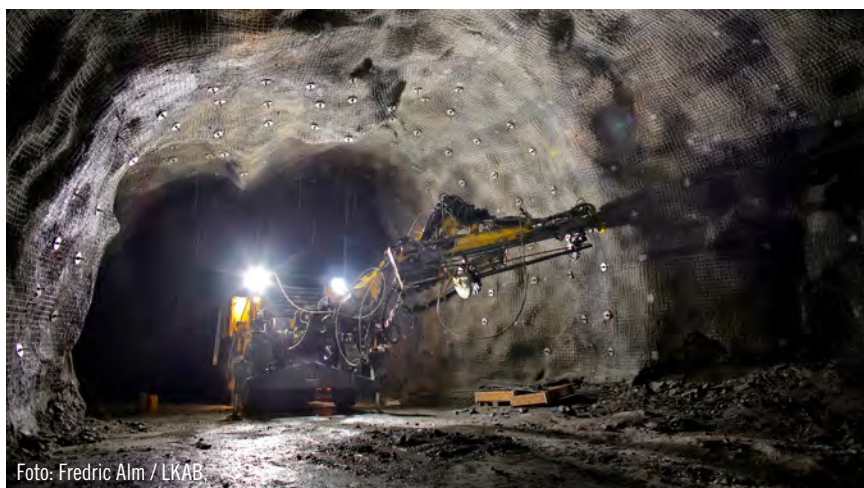

Foto: Fredric Alm / LKAB

Örebro med i mångmiljonsatsning på gruvforskning

Örebro universitet, med sin expertis inom AI och autonoma system, är med när LKAB satsar 80 miljoner kronor på forskning för framtidens hållbara gruvdrift. Örebroforskarna ska bland annat utveckla system för riskhantering och teknik för trafik i gruvor där självkörande fordon samsas med mänskliga förare.

Plattform samlar kraft för en hållbar framtid

I november lanserades den nya satsningen Plattform för en hållbar framtid, med syftet att bli en mötesplats för alla som arbetar med hållbarhet vid Örebro universitet. Utbildning, forskning och samverkan omfattas i en vision om att bidra till ett välfärdssamhälle inom gränserna för jordens ekosystem. I den digitala premiären deltog 135 medarbetare som fick ta del av ett 20-tal korta föreläsningar i olika ämnen.

Foton: Istock, Kollage Fredrik Birath.

Idrottsvetare ändrade villkor för elitidrott

Natalie Barker-Ruchti, idrottsvetare vid Örebro universitet, var vetenskapligt ansvarig i den statliga schweiziska utredning som ledde fram till en rad åtgärder för att motverka våld och övergrepp inom kvinnlig artistisk gymnastik och andra elitidrotter i Schweiz.

Arbete för ökad jämställdhet i byggbranschen gav pris

Anders Lindén, ansvarig för Högskoleingenjör, Byggteknik vid Örebro universitet, fick Örebro läns jämställdhetspris 2021. Motiveringen är att "Anders Lindén har med nytänkande bidragit till stor förändring i en mansdominerad bransch genom att utveckla, förankra och implementera ny kunskap i mötet med studenter".

Foto: Länsstyrelsen i Örebro län.

Oru.se bäst i Sverige

Örebro universitet är Sverigebäst på tillgänglighet. Det visar Funckas test av 1 748 webbplatser i vilket endast sju av de granskade myndigheterna uppfyllde kraven i lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. Vi har en skyldighet att vara tillgängliga för alla, noterade Fredrik Eklund, webbkoordinator.

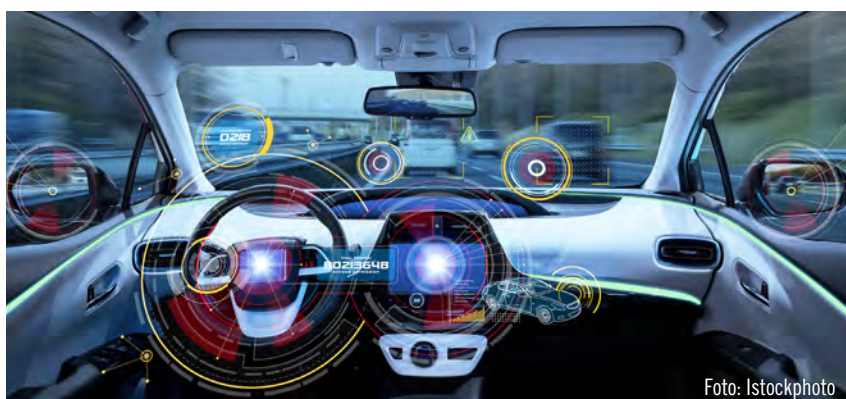

Foto: Istockphoto

Hur självkörande bilar kan bli mer mänskliga

En cyklist skymts i några sekunder av en bil. En vanlig situation i trafiken som dagens självkörande bilar inte klarar av att hantera. Men Mehul Bhatt, professor i datavetenskap vid Örebro universitet, har tillsammans med kolleger utvecklat ett nytt sätt för självkörande fordon att förstå och förklara dynamiken i vår värld, precis som vi människor kan göra.

Insektsmatad lax smakade fina fisken

En odlad regnbågslox som smakar gott och som främst ätit insekter uppfödda på svenskt matsvinn. Det är resultatet av ny forskning som stod på menyn på 2021 års julmingel på Restaurang- och hotellhögskolan. Forskarna på RHS har undersökt hur olika protein i fodret påverkar smaken på fisken, med hjälp av 15 av Sveriges mest framgångsrika kockar.

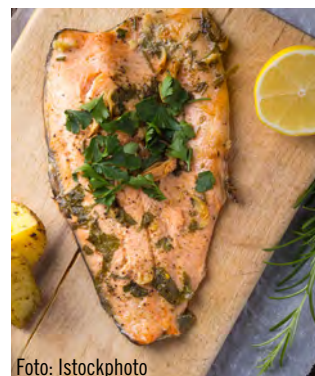
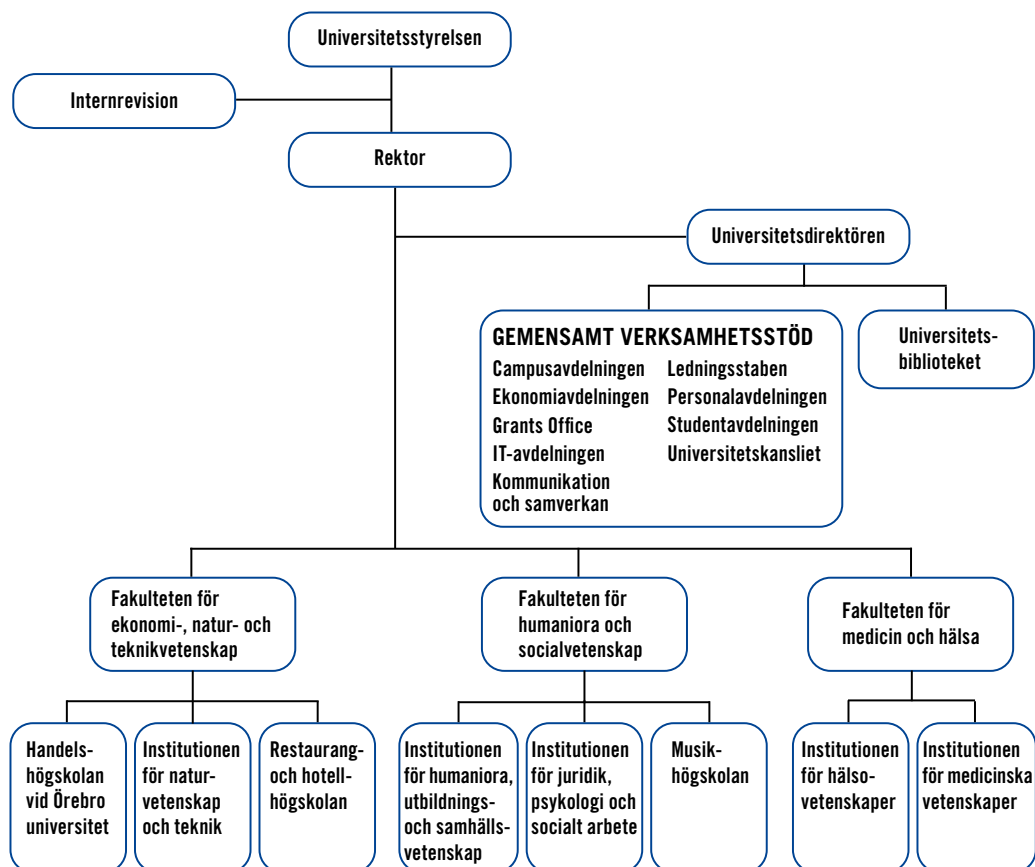

Foto: Istockphoto

ORGANISATION

Universitetsstyrelsen

Lars Haikola, ordförande
Johan Schnürer, rektor

Företrädare för allmänna intressen

Cissi Billgren Askwall
Hans Enocson
Görgen Johansson
Eva Malmström Jonsson
Sari Ponzer
Andreas Svahn
Louise Ungerth

Företrädare för verksamheten

Malin Hagström
Elin Vimefall
Joachim Åström

Företrädare för de studerande

Emilia Malm, ordförande Örebro studentkår
Linda Eriksson
Katarina Kristoffersson

RESULTATREDOVISNING

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV enligt regleringsbrev för budgetåret 2021

Jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel	s. 22
Hållbar utveckling/Jämställdhetsintegrering ...s. 22, 49–51, 60–62	
Kvalitetsförstärkning.....	s. 27–28
Utbildningsutbud	s. 28–45, 82–83
Utbyggnad av högskolan	s. 32–40
• Utbyggnad av lärar- och försollärarytbildningar	s. 35–37, 38–39
◊ Utveckling av VFU i lärarytbildningen	s. 35–36
◊ Mål för vissa examina	s. 37–38, 81
• Utbyggnad av hälso- och sjukvårdsutbildningar.....	s. 37–40
◊ Mål för vissa examina	s. 38, 81
◊ Antal helårsstudenter på lärarytbildningen	s. 38–39
◊ ALF-ersättningens fördelning.....	s. 40, 91
• Utbyggnad av vissa andra utbildningar Civilingenjörsutbildning.....	s. 39–40
• Behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning	s. 33, 34, 112
• Utbildning i hela landet	s. 34
• Utbildning på avancerad nivå	s. 33–34, 41–42
• Bristyrkesutbildningar	s. 33–34
• Livslångt lärande	s. 32–34, 112
• Korta kurser	s. 32–33
Restaurang- och hotellhögskolan i Grythyttan	s. 33, 40–41
Studieavgifter för tredjelandsstudenter	s. 45–46
Kompletterande utbildning för personer med utländsk utbildning	s. 46–48
Studenthälsa	s. 52
Rekryteringsmål för professorer	s. 57
Mål för andel biträdande lektorer.....	s. 57–58

Innovationsverksamhet	s. 65–66, 68–70
Sammanställning av väsentliga uppgifter	s. 86–87
Resultaträkning fördelad på verksamhetsgrenar (i avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovisningen)	s. 88
Oförbrukade bidrag	s. 91

RESULTATINDIKATORER

Nedan anges några av de nyckeltal som följs upp årligen och som visar universitetets utveckling:

D1:1 Intäkter för forskning (miljoner kronor).....	s. 15
D1:2 Artiklar i Web of Science.....	s. 20–21
T2:2 Antal helårsstudenter i anslagsfinansierad utbildning....	s. 29
D2:1Antal helårsstudenter per utbildningsområde.....	s. 41
T3:1 Universitetets personal, årsarbetskrafter.....	s. 58
T3:3 Andel disputerade/konstnärligt meriterade lärare	s. 59
Takbelopp i anslagsredovisning	s. 96
Ytterligare resultatindikatorer som är centrala för universitetet finns i T6:8 Sammanställning av Väsentliga uppgifter.....	s. 86–87

Källor som används i årsredovisningen:

Ladok = Studentdatabasen Ladok
Primula = Personalsystemet Primula
SCB = Statistiska centralbyrån
UHR = Universitets- och högskolerådet
UKÄ = Universitetskanslersämbetet
ULV = Utländska lärares vidareutbildning, nationell databas
Unit4 ERP = Ekonomisystemet Unit4 ERP

Hur ska mat från växthus få bättre smak? Det är en av de saker som undersöks i satsningen på Mat och hälsa. Bland projekten finns odlingsrobotar och individuell AI-övervakning av plantor. Forskaren Victor Castro Alves grödor får extra UV-ljus för att smaka godare. Foto: Örebro universitet.

1. FRAMSTÅENDE FORSKNING

Örebro universitet bedriver forskning som håller hög kvalitet, vilket avspeglas i mycket goda placeringar i internationella lärosätesrankningar. De senaste årens arbete med mål och strategiska satsningar har bidragit till att stärka forskningsverksamheten och generera ny kunskap för att möta stora samhällsutmaningar.

Örebro universitets vision Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling bärs upp av fem utvecklingsområden, varav ett är Framstående forskning. Fyra strategiska mål är kopplade till detta utvecklingsområde:

- Våra forskare verkar i starka miljöer med god infrastruktur och internationella nätverk. Genom samarbete utvecklar de sina vetenskapliga fält och bidrar till att möta samhälls- och hållbarhetsutmaningar.
- Forskargrupper med utvecklingspotential har vuxit till starka forskningsmiljöer.
- Den externa forskningsfinansieringen är dubblerad.
- Våra framgångar avspeglas i högre placering i internationellt erkända rankinglistor.

Forskningen vid Örebro universitet håller hög kvalitet, något som flera oberoende mätningar visar. Även universitetets tredje forskningsutvärdering ORU2020, som blev klar under 2021, visar att forskningen håller en generellt hög kvalitet. Samtliga nivåer i organisationen arbetar nu vidare med utvecklingen av forskningen utifrån de planer som togs fram efter de externa bedömarnas synpunkter.

Forskningsfinansiering

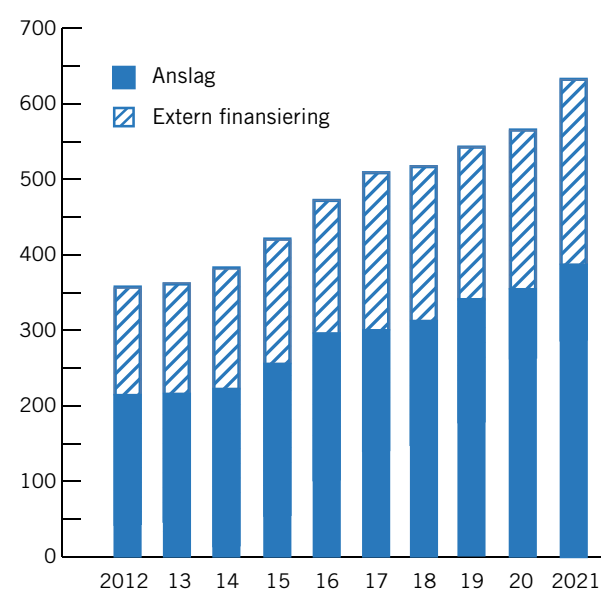
De totala forskningsintäkterna uppgick 2021 till nära 633 miljoner kronor, vilket är en ökning med nästan 68 miljoner kronor (12 procent) jämfört med 2020, se diagram 1:1. Universitetets anslagsintäkter för forskning (inklusive ALF-medel för klinisk forskning) ökade från 355 miljoner kronor 2020 till 388 miljoner kronor 2021. Diskussioner om hur det utökade anslaget kan användas på bästa sätt samt en initial osäkerhet om huruvida ökningen skulle permanentas har lett till att en stor del av det anslaget förblev oförbrukat under 2021. Detta bidrog till att universitetets myndighetskaper för forskning ökade med drygt 33 miljoner kronor.

Örebro universitet erhöll 2021 ytterligare sju miljoner kronor som tillfälliga statliga medel i syfte att minska effekterna av utebliven forskningsfinansiering på grund av pandemin. Dessa medel fördelades via Kammarkollegiet och har hanterats som en del av bidragsintäkterna under 2021. Bidragsintäkterna ökade sammanlagt med nästan 17 procent till 215,7 miljoner kronor. Även avgiftsintäkterna ökade under 2021 med 15 procent jämfört med föregående år till 28,7 miljoner kronor. Den totala förbrukningen av bidrag och avgifter ökade från förra årets förbrukning på 209,5 miljoner kronor till 244 miljoner kronor under 2021.

På den övergripande nivån återhämtade sig forskningsverksamheten efter pandemins första år 2020. Forskningsvolymen i form av förbrukade forsk-

Diagram 1:1 Intäkter för forskning (miljoner kronor)

Källa: Unit4 ERP

Från och med 2015 erhåller universitetet så kallade ALF-medel vilka hanteras som anslagsmedel i redovisningen. Därav ökningen av forskningsanslag i diagrammet.

ningsmedel ökade med fyra procent under 2021 och ligger därmed i paritet med 2019. Forskning och utbildning på forskarnivå utgjorde 39 procent av universitetets totala omsättning 2021, vilket är en ökning med två procentenheter jämfört med 2020 och beror på att intäkterna till forskning ökade mer än intäkterna till utbildning. Denna andel forskning är den högsta någonsin vid Örebro universitet och i linje med universitetets mål om en jämnare balans mellan utbildning och forskning.

Extern forskningsfinansiering

Även om Örebro universitet i stor utsträckning har klarat av att upprätthålla verksamheten under pandemin, är det viktigt att understryka att den alltså påverkar forskningen. Många projekt har behövt ändra planerad verksamhet och tvingats till förlängning av projekttiden. I likhet med föregående år är det främst forskningsprojekt inom medicin och vård samt forskning i samverkan med företag och andra delar av det omgivande samhället som påverkats.

En av universitetets prioriteringar är att öka forskningsfinansieringen, bland annat genom att öka antalet ansökningar och höja kvaliteten på ansökningarna. Särskild uppmärksamhet riktas mot ett antal externa forskningsfinansiärer: Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KKS), Vetenskapsrådet, Formas, Forte, Vinnova och EUs ramprogram. Vid universitetet genomfördes under 2021 flera riktade insatser för att öka antalet högkvalitativa ansökningar.

Universitetet har under året erhållit flera större anslag från bland annat KKS, Vinnova och EU-kommissionen, samt projektanslag från till exempel Vetenskapsrådet, Forte och Formas. Ett av de större nya anslagen gäller den Vinnova-finansierade innovationsmiljön Precision Nutrition Innovation Arena, som utgår från universitetets fokusområde Mat och hälsa (se nedan).

Medel från KKS utgör en stor del av universitetets externa forskningsfinansiering och universitetet eftersträvar en bredd i engagemanget inom KKS olika programformer. Liksom tidigare år erhöll Örebro universitet omfattande forskningsfinansiering från KKS under 2021. Tyngdpunkten för beviljade medel låg inom medicin, naturvetenskap och teknikvetenskap. Företagsforskarskolan Collaborative AI and Robotics omfattar 10 industri-doktorander och har den största volymen.

Ett av de av beviljade forskningsprojekten från EU-kommissionen under 2021 var Unisafe. Projektet ska kartlägga könsbaserat våld och sexuella trakasserier bland anställda och studenter vid europeiska universitet samt komma fram till praktiska lösningar. Den vetenskapliga delen av projektet leds av forskare inom genusvetenskap vid Örebro universitet.

Utfallet för ansökningar hos Formas, Forte och Vetenskapsrådet har under 2021 varit generellt positivt för Örebro universitet. Under 2021 beviljades åtta ansökningar av Formas (jämfört med sju under 2020). Från forskningsfinansiären Forte beviljades sju ansökningar 2021 (jämfört med endast en ansökan under 2020). Även hos Vetenskapsrådet fick Örebro universitet ett bättre utfall 2021 med 12 beviljade ansökningar jämfört med sju, året innan.

Under 2021 har det varit möjligt för Örebro universitet att summera deltagandet i EU-kommissionens ramprogram för forskning och innovation Horizon 2020 som pågick mellan åren 2014 och 2020. Dock beviljades de sista utlysningarna först 2021. Jämförelsen gjordes med det föregående ramprogrammet, FP7, som också varade i sju år. Det är dock viktigt att notera att budgeten för Horizon 2020 var större än i FP7. Det totala antalet ansökningar från Örebro universitet till Horizon 2020 var mer än dubbelt så stort, 221 ansökningar jämfört med 104 till FP7. Örebro universitet koordinerade ett europeiskt forskningsprojekt inom ramen för FP7. Inom Horizon 2020 leddes 10 europeiska forskningsprojekt av Örebroforskare.

Under 2021 har Örebro universitet skickat in 27 ansökningar till EU:s nya ramprogram för forskning och innovation, Horizon Europe. Endast fem har utvärderats hittills och av dem har två beviljats medel. Utfallet för resterande 22 ansökningar är ännu inte klart.

Universitetets Post Contract Office, som bland annat ger forskare stöd i att säkerställa det formella fullföljandet av avtal har utvecklats ytterligare. Under år 2021 fick 14 externt finansierade forskare projektstöd av Post Contract Office (jämfört med 12 projekt under 2020). En stor del av arbetet har handlat om att administrativt hantera pandemins effekter på projekten, inklusive kontakt med finansiärer, omstruktureringar och förlängningar.

Under 2020 lanserades inom universitetet Koordinerat forskningsstöd för höga vetenskapliga mål,

KoVe, i syfte att stötta vidareutvecklingen av redan väletablerad forskning. KoVe-programmet tar sin utgångspunkt i forskarnas egna vetenskapliga mål och intressen och bygger på ett koordinerat stöd från universitetets olika stödfunktioner för forskning, samt extern kompetens vid behov. Under 2021 har tre olika pilotprojekt initierats inom olika forskningsområden.

Pågående forskningssatsningar

I syfte att ytterligare stärka forskningen och utveckla en jämnare balans mellan utbildning och forskning har universitetet genomfört en rad investeringar med hjälp av myndighetskapalet under de senaste åren.

Fokusområdet Mat och hälsa

Inom fokusområdet Mat och hälsa gör universitetet en stor tvärvetenskaplig forskningssatsning. Syftet är att utveckla ny kunskap och kompetens som kan möta stora samhällsutmaningar på flera områden inom folkhälsa samt bidra till en kunskapsbaserad utveckling av företag inom livsmedel och kosttillskott samt restaurang- och besöksnäring. Satsningen, som sträcker sig fram till och med 2022 och innefattar allt från investeringar i infrastruktur till nyrekryteringar, skapar bland annat tvärvetenskapliga kompetensnoder kring områden som livsmedel, sensorik och nutrition.

Av de totalt nio postdoktorer som anställdes under 2019 och 2020 för att bedriva tvärvetenskapliga forskningsprojekt har en gått över till en tillsvidareanställning som universitetslektor, tre har avslutat sina anställningar vid Örebro universitet under 2021, medan resten har fortsatt sina anställningar som postdoktorer eller forskare. En av postdoktorerna har påbörjat sin Marie Skłodowska-Curie Actions Individual Fellowship som erhöles i hård internationell konkurrens. Ytterligare två av postdoktorerna erhöles under 2021 finansiering, ett mobilitetsstöd från Formas för forskare tidigt i karriären och ett etableringsbidrag från Vetenskapsrådet för att fortsätta sin forskning vid Örebro universitet.

Under oktober 2021 kunde den internationella rådgivande gruppen för Mat och hälsa göra sitt andra besök vid lärosätet. Diskussionerna under detta besök fokuserade på långsiktiga strategier för den fortsatta utvecklingen av Mat och hälsaområdet vid Örebro universitet.

I projektet Mat i Sverige vidareutvecklar forskare från Örebro universitet, i samarbete med Livsmedelsverket, enkäter om kost och matvanor som i större utsträckning tar hänsyn till kulturella skillnader. Projektet syftar till att säkerställa att fler vanligt förekommande livsmedel listas i enkäter och att de undersökningar som använder enkäterna blir mer rättvisande. Pandemin har haft negativa effekter på genomförandet av projektet men framsteg har gjorts under 2021. Pandemin har också genererat nya forskningsfrågor och inom ramen för Mat och hälsa har det genomförts en forskningsstudie om effekten av probiotiskt tillskott på antikroppssvar mot coronaviruset SARS-CoV-2, såväl efter naturlig infektion som efter vaccinering. Resultaten kommer att publiceras under 2022.

Som ett led i universitetets arbete med att kommunicera forskningsresultat och bidra till samhällsdebatten startade Örebro universitet en webinarierie kring aktuell forskning om mat och hälsa. Det första, på temat ”Vad krävs för att växtbaserad mat ska bli hälsosam och god?”, direktsändes under hösten 2020. Detta webinarium, tillsammans med ytterligare ett på temat ”Klimatsmart konsumtion – vem bär ansvaret”, visades under 2021 års digitala Almedalsvecka.

Inom Vinnovas särskilda utlysning för precisionshälsa 2021 erhöles Örebro universitet ett anslag för Precision Nutrition Innovation Arena, PNI, vars mål är att hjälpa människor att äta rätt och att underlätta för företag att ta fram hälsosamma produkter. PNI är ett samarbete med Chalmers tekniska högskola, Region Örebro län och ett antal företag. Vidare inkluderas universitetets starka forskning inom artificiell intelligens. PNI är dessutom kopplad till det nationella forskningscentret PAN Sweden som 2020 beviljades medel från Formas. Det långsiktiga målet för PAN Sweden, som koordineras av Örebro universitet, är att bidra till att Sverige blir internationellt konkurrenskraftigt med hållbara, vetenskapligt verifierat hälsosamma produkter som efterfrågas av konsumenterna.

Forskarskolorna Successful Ageing och Newbreed

Inom den universitetsövergripande satsningen Successful Ageing finns två tvärvetenskapliga forskarskolor, Successful Ageing och den EU-medfinansierade Newbreed, vilka startade 2016 respektive 2018. Dessa forskarskolor syftar till att

inom universitetets olika vetenskapsfält öka den vetenskapliga förståelsen av åldrandet. Satsningen innefattade från början totalt 34 doktorander fördelade över flera ämnen inom de tre fakulteterna. Vetenskapliga antologier och ett stort antal vetenskapliga artiklar har publicerats inom ramen för båda forskarskolorna.

Restriktioner och hemarbete på grund av pandemin har likt föregående år lett till svårigheter för alla doktorander. Dock har ingen doktorand avslutat sina studier i förtid på grund av pandemin. Från forskarskolan Successful Ageing har fyra doktorander avlagt doktorsexamen under 2021 och flera planerar för disputation under 2022. Halvtidsseminarier har genomförts för de flesta doktoranderna i båda forskarskolorna, och i flera fall även slutseminarier. Pandemin har också lett till förseningar gällande planen för den fortsatta utvecklingen inom åldrandeforskning, då dessa forskarskolor upphört. Styrgruppen för satsningen Successful Ageing, har dock arbetat med planen under året och ett förslag är under färdigställande.

Biträdande lektorer

De biträdande lektorer som anställdes i en stor strategisk satsning under 2018 och 2019 har fått goda förutsättningar att utveckla sin självständighet som forskare och meritera sig såväl vetenskapligt som pedagogiskt. Ett särskilt utvecklingsprogram har erbjudits med omfattande träning i bland annat ledarskap, kommunikation och gruppdynamik, liksom i att söka externa anslag. Det tvååriga utvecklingsprogrammet avslutades under februari 2021 men en uppföljningsträff är inplanerad under våren 2022 för att bland annat stötta de biträdande lektorernas förberedelser med ansökan om befordran till universitetslektor. Ambitionen är att de biträdande lektorerna efter meriteringstidens slut ska fortsätta sin verksamhet som forskningsledare vid universitetet, något som bidrar till en stärkt kompetensförsörjning och kvalitet i forskning och utbildning.

De biträdande lektorerna, sju kvinnor och tio män, har en fortsatt god forskningsproduktion. Deras vetenskapliga publicering har ökat från 62 publikationer under 2020 till 76 under 2021 enligt information i publikationsdatabasen DiVA.

Forskningsinfrastruktur

Tillgång till kvalificerad infrastruktur är en avgörande förutsättning för att kunna bedriva forskning av hög kvalitet. Universitetet finansierar omfattande investeringar i såväl forskningsutrustning, i form av instrument och apparatur, som i hantering av forskningsdata sedan 2017 respektive 2018. Det senare inbegriper lagringsmedia för big data (anskaffning, tillgång, prenumeration), egenetablering av databaser (vissa typer av mjukvara) samt, arbetstid för specialister inom datahantering.

Framstående forskning inom samtliga fakultetsområden

Merparten av de utmaningar som samhället står inför är resultatet av mänskliga handlingar och kan endast hanteras av samhällsliga processer. Närheten mellan humanistisk, samhällsvetenskaplig, naturvetenskaplig, teknisk och medicinsk forskning vid Örebro universitet ger goda förutsättningar för förståelse av komplicerade helheter. Flervetenskapliga samarbeten är framträdande, också utanför de strategiska forskningssatsningarna som beskrivs ovan.

Forskningen inom området för artificiell intelligens (AI) vid Örebro universitet håller mycket hög kvalitet och fortsätter att växa. Detta sker genom fortsatt rekrytering av forskare och doktorander till WASP-AI (ett nationellt forsknings- och rekryteringsprogram finansierat av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse) samt genom starten av en företagsforskarskola som finansieras av KKS. Forskare från andra områden samarbetar med AI-forskare för att använda de möjligheter som AI ger till ny kunskap och utveckling samt för att studera konsekvenser av användningen av AI. Det kan till exempel handla om att använda AI för att upptäcka föroreningar i vatten, utveckla innovationer inom precisionsnutrition (se PNI ovan), undersöka hur AI påverkar arbetsmarknaden samt granska hur vi bedömer risker med AI och reglerar AI när ingen fullt ut vet hur tekniken kommer att påverka samhället.

Arbetet med att utveckla flervetenskapliga forskningsmiljöer som studerar samhällsrelevanta frågor har fortsatt. Inom forskningsmiljön Centrum för samhällsvetenskaplig miljö- och hållbarhetsforskning (CESSS) studeras olika aspekter av hållbar samhällsutveckling, medan Centrum för våldsstu-

dier studerar våld i samhället. En unik infrastruktur har utvecklats som erbjuder analyser av Big data inom humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning. Vidare har ett nytt utvecklingsarbete påbörjats med en universitetsövergripande infrastruktur för didaktisk forskning, vilket omfattar även praktisk forskning.

Vetenskapsrådets pilot med en ny utvärderingsmodell för bedömning av forskningskvalitet och genomslag, visade att forskningen inom statskunskap vid Örebro universitet håller hög klass och påverkar samhället. Utvärderingen genomfördes av en extern panel som bedömde forskningens vetenskapliga kvalitet, genom läsning av ett urval publikationer, och dess betydelse utanför akademien, med stöd av fallstudier.

Inom fakulteten för medicin och hälsa bedrivs forskningen i nära och gott samarbete med Region Örebro län. Den kliniska forskningen har fortsatt utvecklats, inte minst genom stärkt samarbete som regleras via det regionala samverkansavtalet mellan universitetet och Region Örebro län. Under 2021 fick för första gången en Örebroforskare, en av de adjungerade universitetslektorerna, ett av de stora anslagen från Svenska Sällskapet för Medicinsk Forskning (SSMF) för utveckling av ett kärilvidgande läkemedel som med precision kan användas för att behandla organ och vävnad i kroppen som behöver en ökad blodtillförsel. Denna innovativa och translationella forskning kan få stor klinisk betydelse.

Framgångsrik forskning inom omvårdnadsvetenskap vid Örebro universitet ledde 2021 till ett kliv uppåt i Academic Ranking of World Universities (ARWU, även kallad Shanghai-rankingen) till en placering precis utanför världens 100 främsta.

Plattformen för hållbar framtid, med dess engelska benämning Platform for a Sustainable Future at Örebro University (PSF@ORU) samlar forskare från samtliga fakulteter och stödjer universitetets arbete med hållbar utveckling. PSF@ORU bidrar till att samla relevanta befintliga centra, fokusområden, forskningsmiljöer och andra initiativ inom hållbar utveckling vid universitetet. Tanken är att de akademiska specialkompetenserna och djupa ämneskunskaperna inom respektive vetenskapsområde ska nyttjas för att stärka det mångvetenskapliga arbetet och för att gynna utbyte över

vetenskapsområdena. Under 2021 genomfördes en intern hållbarhetskonferens och en hemsida har skapats för plattformen. Plattformens verksamhet, styrning och organisation har diskuterats under året och varje fakultetsnämnd har också utsett en representant till en styrgrupp för plattformen. Beslut om formalia kring plattformen kommer att fattas i början av 2022.

I arbetet med att utveckla forskningen för en hållbar framtid har universitetet såväl nationella som internationella samarbeten. Bland annat leder Örebro universitet, tack vare stark forskning inom miljökemi, den svenska noden inom Research Infrastructure for Environmental Exposure Assessment (EIRENE) med 17 deltagande länder. Denna kom 2021 med bland de elva stora projekt som nu får möjlighet att söka långsiktig finansiering från EU-organet European Strategy Forum on Research Infrastructure.

Kvalitetssäkring av forskning

I arbetet med att kvalitetssäkra forskningen har universitetet tagit hjälp av externa granskare i återkommande forskningsutvärderingar för att genomlysna all forskning och identifiera styrkor, svagheter och utvecklingsmöjligheter. Den för lärosätet tredje universitetsövergripande forskningsutvärderingen, ORU2020, avslutades i juni 2021. De externa bedömarnas rapporter vittnar om en stark utveckling och en generellt högkvalitativ forskning vid Örebro universitet. Det har också identifierats behov av att utveckla arbetet med att attrahera extern forskningsfinansiering, öka antalet doktorander och att tydliggöra karriärvägarna. Tillsammans med de utvecklingsplaner som verksamheten har tagit fram utgör bedömningsrapporterna viktiga underlag för strategier och prioriteringar under de kommande åren.

Återkommande granskning av forskningen vid ett lärosäte är en viktig del av lärosätets kvalitetssystem för forskning. Universitetet har sedan augusti 2021 ett övergripande kvalitetssystem där kvalitetssäkringen av forskningen har integrerats med en reviderad version av kvalitetssystemet för utbildningen. Se vidare under avsnittet Utbildning av hög kvalitet.

Syftet med ORU2020 var att höja kvaliteten inom forskningen genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden, medan tidigare forskningsut-

värderingar mer syftat till att bedöma och betygs-sätta kvalitet i forskningen. Även om det finns variationer i hur de tre forskningsutvärderingarna har genomförts så har det nu skapats en grundläggande metod för forskningsutvärdering, vilken har formaliserats i universitetets övergripande kvalitetssystem för utbildning och forskning. Metoden innebär att forskningsutvärderingar ska bygga på:

- kvantitativa och kvalitativa underlag,
- självvärderingar från utvärderingsenheter,
- bedömning och rekommendationer från externa bedömare,
- platsbesök för dialoger med de externa bedömarena och forskare och ledningen, samt
- en skriftlig bedömningsrapport.

Formaliseringen av forskningsutvärderingar är ett exempel på hur det övergripande kvalitetssystemet har tagit fasta på praxis och befintligt kvalitetsarbete. Ett annat exempel på hur praxis har integrerats i kvalitetssystemet är dialog som verktyg för planering, uppföljning och återkoppling. Exempelvis genomförs dialoger mellan universitets-, fakultets- och institutionsledning om god forskningssed och kollegiala processer inom forskning. Dessa syftar till kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling.

Forskningsetiska rådet

Sedan 2019 finns vid universitetet ett forskningsetiskt råd med följande uppdrag:

- hantera anmälan om oredlighet, och avvikelser från, god sed i forskning,
- vara rådgivande till fakultetsledningarna angående forskningsetiska frågor, samt
- bevaka och analysera omvärlden vad gäller forskningsetiska aspekter samt ge strategiska råd till universitetet och fakulteterna.

Under 2021 har rådet hanterat tre uppkomna ärenden. Som en del av rådets uppdrag att ge strategiska råd har fyra arbetsgrupper tillsatts och samtliga arbetsgrupper har varit aktiva under året. Vidare har innehållet på webben om forskningsetiska rådet och om god forskningssed vidareutvecklats.

Öppen vetenskap

I arbetet med uppdraget att utveckla öppen vetenskap ligger universitetets fokus såväl på forskningsdata som på publicering av forskningen.

Forskningsdata

Forskningsdata betraktas som en tillgång och en infrastruktur som skapar förutsättningar för god forskning. Under 2021 antog universitetet en forskningsdatapolicy i syfte att tydliggöra såväl lärosätets som forskarens ansvar. Forskningsdatapolicyn är en viktig del i lärosätets arbete för att följa nationella och internationella riktlinjer kring att tillgängliggöra forskningsdata.

Stödet kring forskningsdata finns tydligt beskrivet på universitetets nya forskningsstödsidor på webben. Där behandlas datahanteringsplanen, tillgängliggörande av forskningsdata och tidskrifternas krav på forskningsdata vid publicering av artiklar. Forskarens närmaste stöd ges av institutionernas så kallade data manager. Under 2021 har en grupp skapats som består av institutionernas data manager, personal från universitetets IT-avdelning och från Data Access Unit. Gruppen träffas en gång i månaden för att lyfta olika frågeställningar rörande hantering och lagring av forskningsdata.

Under året har ett regionalt nätverk (Högskolan Dalarna, Karlstad universitet, Mälardalens högskola, Örebro universitet) för forskningsdatafrågor återstartats. Syftet är att lyfta problemställningar kring forskningsdata och tillgängliggörande i en mindre grupp av specialister.

Universitetet fattade 2021 beslut om ökat basanslag för forskning och utbildning på forskarnivå till varje fakultet från och med 2022. Detta ska användas för att finansiera så kallade forskningsdatorådgivare, specialister inom olika discipliner med uppgift att främja tillgängliggörande av forskningsdata och datahanteringsfrågor.

Vetenskaplig publicering

Antal internationellt publicerade artiklar som är indexerade i Web of Science fortsätter att öka. Aktuell statistik visar på en måttlig ökning (två procent) jämfört med 2020 men alla publikationer för 2021 har ännu inte hunnit indexeras (Diagram 1:2). Informationen från den lokala publikationsdatabasen DiVA visar på samma trend (Tabell 1:1). Örebro universitets andel av samtliga internationella publikationer i Web of Science som har minst en svensk författare fortsätter att öka. Från 2017 till 2021 har denna andel av vetenskapliga publikationer ökat från 2,13 procent till 2,87 procent. Örebro universitet levererar information om publikationer som är utgivna av forskare vid

universitetet till den nationella databasen SwePub för att bidra till nationell publiceringsstatistik.

Andelen publikationer med öppen tillgång ökar succesivt. Av de publikationer som är indexerade i Web of Science med minst en författare från Örebro universitet och med publiceringsår 2019 är 69 procent öppet tillgängliga. För publikationer utgivna 2021 har andelen ökat till 81 procent. I den lokala databasen DiVA, som även visar information om böcker och rapporter, är 66 procent av publikationerna med utgivningsår 2021 öppet tillgängliga jämfört med 40 procent 2019.

För att forskarna ska kunna publicera med öppen tillgång är universitetet anslutet till nationellt förhandlade avtal. Under året har cirka 360 artiklar publicerats med öppen tillgång med hjälp av de avtal som universitetet tecknat via det nationella BIBSAM-konsortiet eller med finansiering från en särskild intern fond för forskare som publicerar sig på förlag som universitetet saknar avtal med.

Universitetsbiblioteket deltar aktivt i det nationella nätverket Bibsam, för kartläggning av kostnader för öppet tillgänglig publicering. Lärosätets kostnader för öppet tillgänglig publicering rapporteras årligen till den nationella databasen Open APC Sweden, som Kungliga biblioteket ansvarar för.

Baserat på kostnaden för hela verksamhetsgrenen forskning och forskarutbildning är kostnaden per referegranskad vetenskaplig publikation, indexerad i Web of Science, ungefär 516 500 kronor. Se vidare Väsentliga uppgifter (tabell 6:8) i avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovisningen.

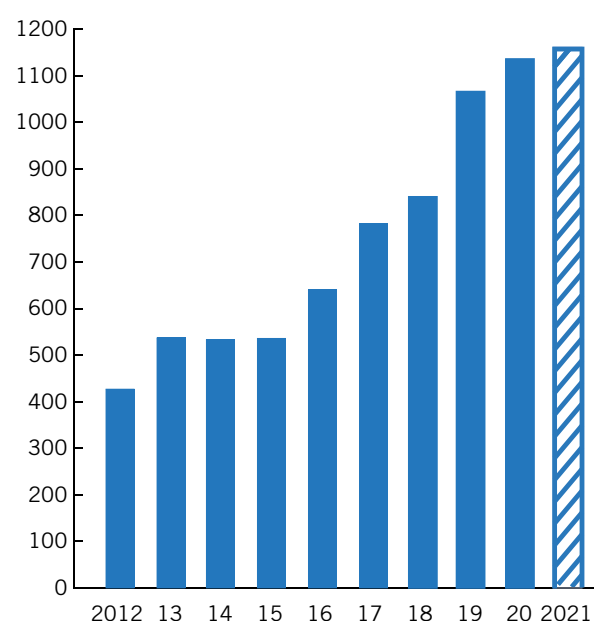
Internationell ranking

Den starka forskningen vid Örebro universitet bidrog ännu en gång till att universitetet placerade sig högt, på plats 403, i den senaste Times Higher Education (THE) rankingen. För att inkluderas i denna ranking ska två grundkriterier vara uppfyllda. Lärosätet måste dels bedriva utbildning på grundnivå, dels ha en publicering om minst 1 000 artiklar under den närmast föregående femårsperioden. Av världens cirka 20 000 lärosäten uppfyllde 1 662 dessa kriterier under 2021. Lärosätena utvärderas utifrån olika kriterier och viktning inom följande områden: utbildning (30 procent), forskning (30 procent), citeringar (30 procent), internationalisering (7,5 procent) och näringslivsfinansiering (2,5 procent). Rankingen

bygger på lärosätenas egenrapportering, enkäter till forskare och näringslivsföreträdare samt en citeringsanalys som genomförs av det internationella förlaget Elsevier. På parametern citeringar hamnar Örebro universitet på plats 160 i världen och på tredje plats i Sverige, efter Karolinska Institutet och Göteborgs universitet. Detta är en mycket stark placering för ett ungt universitet och avspeglar hög forskningskvalitet inom en stor bredd av forskningsområden. Universitetet ham-

Diagram 1:2 Artiklar i Web of Science ¹⁾

Källa: Web of Science

1) Uppgifterna för 2021 är ofullständiga, fler artiklar kommer att tillkomma. Siffror för tidigare år har korrigerats.

Tabell 1:1 Vetenskaplig publicering ¹⁾

Källa: Web of Science och DiVA

	2021	2020	2019
Artiklar ²⁾	1 161	1 136	1 066
Artiklar i DiVA ³⁾	1 433	1 144	1 063
Böcker	19	22	25
Kapitel	118	158	195
Rapporter	30	28	39

1) Uppgifter om artiklar är hämtade från Web of Science 20220128. Uppgifter om övriga publikationstyper är hämtade från DiVA 20220128.

2) Till artiklar räknas dokumenttyperna Article, Review och Proceedings paper i Web of Science.

3) Till artiklar i DiVA räknas Article, Review och Conference paper som har genomgått peer review.

nade också högt, på plats 75 av 475, vid THEs senaste ranking av världens främsta unga universitet (de under 50 år).

Under 2021 behöll Örebro universitet sin placering i intervallet 601–700 bland lärosäten på Academic Ranking of World Universities (ARWU) som huvudsakligen baseras på kvalitet i forskningen. Förutom rankingen på universitetsnivå, sammanställs ARWU också på olika ämnesnivåer. Dessa rankingar tar hänsyn till bland annat citeringar, publiceringar och internationella samarbeten samt kräver ett visst antal publikationer. Under 2021 hade Örebro universitet sin högsta placering på dessa ämnesrankingarna inom omvårdnad, i intervallet 101–150.

Örebro universitet finns sedan 2020 också med i CWTS Leiden Ranking, en årlig global universitetsranking som uteslutande baseras på bibliometriska indikatorer.

Jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel

Under 2020 genomfördes en kartläggning av den interna fördelningen av basanslag för forskning ur ett jämställdhetsperspektiv. Kartläggningen visade att jämställdhetsaspekter beaktas vid den interna medelfördelningen, men att systematiken och uppföljningen behöver utvecklas. Ansvaret för att göra detta ligger på respektive medelfördelare med stöd av en arbetsgrupp bestående av fakultetssamordnare, verksamhetsutvecklare för lika villkor och jämställdhet, forskningskoordinator, utredare för forskning samt HR-strateg.

Under 2021 har ett utvecklingsarbete påbörjats för att stärka systematiken i och uppföljningen av arbetet med jämställdhetsintegrering och aktiva åtgärder, inklusive samplanering av de olika aktiviteterna. Detta arbete kommer att fortsätta under 2022.

Skillnader mellan fakulteter och institutioner ställer krav på verksamhetsspecifika beslutsprocesser vid fördelning av forskningsmedel. Det finns dock ett behov av verksamhetsövergripande gemensam kunskap som bas för arbetet för jämställdhet vid den interna fördelningen av medel. Under 2021 har en utbildning tagits fram med fokus på jämställdhetsaspekter inom den interna medelfördelningen. Tilltänkt målgrupp för denna utbildning är chefer, stödfunktioner som arbetar med forsk-

ningsfrågor, institutionsledning, fakultetsnämnd och lärarförslagskommitté.

Under året har Örebro universitet deltagit i nätverk med andra universitet och högskolor på ämnet jämställda karriärvägar. Universitetet har också varit representerat på Jämställdhetsmyndighetens, Diskrimineringsombudsmannens och Universitetskanslersämbetets nätverksträffar.

Utbildning på forskarnivå

Universitetet har under året haft totalt 524 registrerade doktorander, av vilka 487 var registrerade vid årets slut. Av de 524 doktoranderna har 491 haft en registrerad studieaktivitet under året, 55 procent av dessa var kvinnor. Majoriteten av doktoranderna återfinns likt tidigare år huvudsakligen inom det medicinska respektive det humanistiskt-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet. Universitetet hade vid årets slut 150 doktorander med doktorandanställning, av vilka 52 procent var kvinnor. I enlighet med tidigare år har universitetet fortsatt ett stort antal doktorander med anställning utanför högskolesektorn, framför allt inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Universitetets största forskarutbildningsämne är medicinsk vetenskap som vid årets slut hade totalt 256 doktorander inom inriktningarna biomedicin, hälso- och vårdvetenskap, kirurgi och medicin (se tabell 6:4 i avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovisningen). Inom det humanistiskt-samhällsvetenskapliga området fanns det vid årets slut totalt 157 doktorander fördelade över totalt 26 ämnen och inriktningar. Vetenskapsområdets största forskarutbildningsämne är fortsatt pedagogik med totalt 17 doktorander. Vid årets slut fanns det 70 doktorander inom det naturvetenskapliga området och fyra doktorander inom teknikområdet.

Universitetet antog under året totalt 62 nya doktorander, vilket är 24 doktorander färre än föregående år (se tabell 6:5 i avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovisningen). Av de nyantagna doktoranderna utgjordes knappt 42 procent av kvinnor. Likt tidigare år antogs flest doktorander, totalt 29 stycken, inom det medicinska vetenskapsområdet, följt av det naturvetenskapliga området med 18 nya doktorander. Under året antogs 13 doktorander inom det humanistiskt-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet och två

doktorander inom det tekniska vetenskapsområdet. Det forskarutbildningsämne som antagit flest doktorander är i likhet med föregående år medicinsk vetenskap.

Digital omställning har även under det gångna året präglat stora delar av utbildningen på forskarnivå vid universitetet. Disputationer har fortsatt att genomföras med någon form av digital medverkan för såväl aktörer som åhörare. Som en effekt av pandemin har universitetets föreskrifter för disputation ändrats och möjliggör i större utsträckning än tidigare digital medverkan. Detta underlättar deltagandet av internationella gäster och innebär även i vissa fall en kvalitetshöjning då efterfrågade och högt kvalificerade opponenter och betygsnämnsledamöter lättare kan finna tid att delta. Dessutom minskar resandet och hållbarheten främjas.

Under året har vissa doktorander inom Fakulteten för ekonomi, natur- och teknikvetenskap erhållit finansiering för en förlängning av utbildningstid och doktorandanställning. Detta avser fall där doktorandens avhandlingsarbete har försenats på grund av pandemin och möjlighet att planera om avhandlingsarbetet saknats.

Inom Fakulteten för humaniora och socialvetenskap har under året kvalitetsgranskning av forskarutbildningsämnena inför antagning av fakultetsfinansierade doktorander etablerats och utgör nu en del av fakultetens kvalitetssystem. Vidare

har en pilotkurs i forskningskommunikation för fakultetens doktorander tagits fram. Fakulteten har även inrättat kriminologi som nytt forskarutbildningsämne.

I syfte att garantera en hög forskningsetisk kvalitet i såväl avhandlingar som vid disputationer har Fakulteten för medicin och hälsa under det gångna året inrättat en ny etikgranskningsfunktion. Granskningsfunktionen utgör ett led i att inför disputation säkerställa att erforderliga etikillstånd utfärdats och att doktorandprojektets delar genomförts i enlighet med dessa. På uppdrag av universitetsledningen utgör etikgranskningsfunktionen en pilot för hela Örebro universitet.

Examina och effektivitet

År 2021 utfärdade Örebro universitet totalt 55 examina inom utbildning på forskarnivå, vilket är fem examina fler än året innan. Samtliga utfärdade examina var doktorsexamina och 49 procent av dessa togs ut av kvinnor. För de doktorander som under året avlagt en doktorsexamen är medianvärdet för bruttostudietiden 5,5 år. En anledning till den relativt långa bruttostudietiden är att doktoranderna ofta bedriver sina studier på deltid. I likhet med tidigare år är det senare särskilt vanligt för doktorander inom medicin och vårdvetenskap. Medianvärdet för nettostudietid är fyra år. Doktorandernas medelaktivitet ligger på drygt 60 procent, vilket är knappt två procentenheter lägre jämfört med föregående år. För året motsvaras detta av 278,6 heltidsekvivalenter.

Alla nya programstudenter fick chans att ställa frågor till universitetets studentambassadörer inför terminsstart. Anita Islam, Miranda Swindley, Mehdi Mohamed, Felix Fridholm, Malin Maajaakkola och Majken Lemoine berättade om allt från boende till kurslitteratur och studentliv. Foto: Örebro universitet.

2. UTBILDNING MED HÖG KVALITET

Under året har Örebro universitet fortsatt arbetet med att upprätthålla kvalitetsnivån och vidareutveckla universitetets utbildningar. Flera strategiska satsningar har antingen förlängts eller påbörjat processen att övergå till ordinarie verksamhet.

Inom ramen för Örebro universitets vision Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling utgör Utbildning med hög kvalitet ett av fem utvecklingsområden. Fyra strategiska mål är kopplade till detta utvecklingsområde:

- Samtliga utbildningar, från grundnivå till forskarnivå, håller hög kvalitet.
- Aktiva forskare är delaktiga i all utbildning på samtliga nivåer.
- All utbildning präglas av aktivt utvecklad pedagogik, professionsrelevans, internationalisering, studentinflytande och kreativa lärmiljöer.
- Bildningsperspektivet ingår i alla utbildningsprogram.

Omställningen till att bedriva digital undervisning på distans har fortsatt under 2021 och bidragit till många och delvis nya pedagogiska diskussioner och kollegiala utbyten. Tillsammans med det tekniska kompetenslyft som gjorts under pandemin har detta bidragit till kvalitetsutvecklingen av universitetets utbildningar. Den pedagogiska medvetenheten i organisationen har också höjts kraftigt.

Fokus på utbildningskvalitet och kvalitetssäkring

Kvalitets- och verksamhetsplaneringsprocessen är kärnan i universitetets kvalitetssystem. Kvalitetssystemet ska bidra till studenters och doktoranders lärande och skapa förutsättningar för bildning, utveckling och förnyelse inom ett brett spektrum av samhällsområden. Vidare ska systemet, genom systematisk kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring på samtliga nivåer i organisationen, stödja hela utbildningsprocessen. Systembeskrivningen innebär att ansvarsområden identifieras, regelverk synliggörs och aktiviteter beskrivs i syfte att stötta det systematiska kvalitetsarbetet kring kurser och program i ämnena. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) kommer att genomföra en granskning av universitetets kvalitetssäkringsarbete inom både

utbildning och forskning under 2022. Universitetet förbereder sig inför denna granskning på olika sätt. Universitetet har utvecklat och fastställt ett reviderat kvalitetssystem på övergripande nivå, som inkluderar kvalitetssäkring av utbildning, forskning och verksamhetsstödet till utbildning och forskning. Revideringen har till stora delar inneburit att systematiskt ta tillvara de kvalitetsdrivande aktiviteter som genomförs i verksamheten. Kvalitetssystemet ger utrymme för mer lokala processer kring kvalitetsarbetet, och främjar en koppling till verksamhetsplaneringsprocesser.

Lärosätetsgranskningen avseende kvalitetsarbetet bidrar till universitetets kvalitetsutveckling. Detta gäller både utvärderingsprocessen i sig och resultatet av bedömargruppens yttrande, som kan användas av universitetet för att arbeta vidare med kvalitet i utbildning, forskning och verksamhetsstöd. Universitetet identifierade under 2021 ett utvecklingsbehov som ledde till uppbyggnad av en webbsida där resultat av utbildningsutvärderingar finns tillgängliga.

Utbildningsstrategiska rådet hanterar universitetsövergripande och strategiska utbildningsfrågor. Under 2021 har diskussioner om universitetets utbildningsstrategi och framtida utbildningsutbud förts vid flera tillfällen. Därutöver har till exempel frågor om processer kring examinationer, studentrekrytering och pågående kvalitets- och utvecklingsarbete inom olika områden diskuterats. Vid varje sammanträde får ledamöterna dessutom aktuell information om vad som sker inom det högskolepedagogiska området. Därtill har utvecklingsarbetet som bedrivs avseende kvalitetssystemet kunnat drivas vidare efter diskussion i Utbildningsstrategiska rådet.

Frågor om kvalitet inom utbildningen har följts upp och diskuterats i verksamhetsdialoger med fakultetsnämnder och institutioner. Detta har varit

särskilt angeläget med anledning av coronapandemin och omställningen till digital undervisning och examination på distans. Verksamhetsdialoger och gemensamma möten för verksamhetsstödet har fokuserat på kvalitetsarbetet för att öka medvetenhet, samverkan och koppling till verksamhetsplaneringsprocesser. Örebro universitet har också ett ömsesidigt utbyte med universiteten i Linköping och Umeå i frågor som rör utbildningskvalitet. Samarbetet ger ett värdefullt erfarenhetsutbyte och ömsesidig hjälp med granskningsuppdrag som inkluderar extern part.

I fakultetsnämndernas kontinuerliga arbete ingår att inrätta, revidera och vid behov avveckla utbildningar. Under året har flera utbildningsprogram reviderats, exempelvis Tränarprogrammet, 180 högskolepoäng (hp) och Konstnärligt kandidatprogram i musikalisk gestaltning, 180 hp.

Universitetskanslersämbetets granskningar och erhållna examenstillstånd

Under året har lärosätet erhållit beslut från en granskning som genomförts av UKÄ. Forskarutbildningen i kemi fick beslut om ifrågasatt kvalitet utifrån att doktorandperspektivet behöver stärkas. Universitetet ska återrapportera om denna del till UKÄ senast i november 2022 för ett nytt beslut. En andra granskning är på temat breddad rekrytering och syftar dels till utvärdering av lärosätens arbete, dels till att ge en nationell bild över hur långt Sverige har nått med att öka mångfalden och minska snedrekrytering till högre studier. Beslutet från UKÄ kommer i februari 2022 i form av graderade rekommendationer för fortsatt utveckling.

En annan tematisk granskning som påbörjats under året är färdighet och förmåga i sjuksköterske-

utbildningar. Återigen är syftet med den tematiska granskningen dels att ge riktade rekommendationer till varje lärosäte, dels att skapa en nationell nulägesbild. Eftersom en tematisk granskning tillåter anpassning av metoderna har UKÄ integrerat frågor som knyter an till regeringsuppdraget om att följa upp coronavirusets påverkan på högskolans verksamhet i utvärderingen. Beslut väntas i början av hösten 2022.

Den officiella starten för granskning av lärosätets kvalitetssäkringsarbete avseende utbildning och forskning skedde i november 2021. Inför lärosätetsgranskningen genomförde UKÄ under våren 2021 den juridiska tillsynen med fokus på regeltilämpning utifrån teman som exempelvis tillgodoräkning, kursvärderingar och studentinflytande. Tillsynen visade att universitetet i hög utsträckning tillämpar gällande regler samtidigt som ett antal mer eller mindre redan kända utvecklingsområden synliggjordes. Lärosätetsgranskningen pågår under hela 2022 och beslut väntas till våren 2023.

Intern utbildningsuppföljning

I universitetets kvalitetssystem för utbildning ingår intern utvärdering av utbildning i en sexårscykel. Fakultetsnämnderna har under året följt upp utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. År 2021 har flera utbildningsuppföljningar påbörjats, genomförts och avslutats, och vid slutet av 2021 ligger universitetet i fas med den interna sexårscykeln (se tabell 2:1). En begränsad uppföljning av de huvudområden som omfattas av ackreditering av The Association to Advance Collegiate Schools of Business (AACSB) har också initierats vid Handelshögskolan, då AACSB inte omfattar alla områden som ingår i universitetets kvalitetssystem.

Tabell 2:1 Interna utbildningsuppföljningar 2021

Källa: Universitetskansliet, Örebro universitet

Avslutat under 2021 (påbörjat år)	Pågående under 2021 (alla påbörjade 2020)		Påbörjat under 2021
Engelska (2019)	Arbetsterapi	Kulturgeografi	Psykologi
Idrottsvetenskap (2019)	Biomedicinsk laboratorievetenskap	Maskinteknik	
Omvårdnadsvetenskap (2019)	Datateknik	Medie- och kommunikationsvetenskap	
Statskunskap (2019)	Företagsekonomi	Nationalekonomi	
	Genusvetenskap	Rättsvetenskap	
	Humanistiska studier (Forskarutbildning)	Sociologi	
	Informatik	Statistik	

De interna utbildningsutvärderingarna har bidragit till kvalitetsutveckling av utbildningen. Detta kan ses både vad gäller förbättringsarbeten inom ramen för de enskilda utbildningarna och i processerna kring utbildningsutvärderingarna. Vad gäller förbättringsarbeten inom ramen för enskilda utbildningar, det vill säga innehållsmässiga resultat, finns det några huvudspår som återkommer. Det mest framträdande är att de flesta huvudområden, med stöd i berörd fakultetsnämnds beslut om åtgärder, har arbetat aktivt med att förbättra utbildningens måluppfyllelse och forskningsanknytning. Även frågor kring söktryck, behovet att främja genomströmning samt personal- och rekryteringsfrågor har varit återkommande, liksom diskussioner kring beskrivningen av huvudområdets utbildningsidé. I de flesta fall har utbildningsutvärderingarna resulterat i ett huvudområdesövergripande kollegialt kvalitetsarbete, exempelvis via en gemensam handlingsplan, och bedrivits inom ramen för ordinarie verksamhetsprocess. Detta har främjat integreringen av de sexåriga utbildningsuppföljningarna och det kontinuerliga kvalitetsarbetet. Under 2021 har universitetets gemensamma ramverk reviderats, vilket resulterat i att en extern granskning numera är en del av utvärderingsprocessen. Samtidigt utvecklar fakulteterna rutiner för kollegial beredning av utvärderingarna inför fakultetsnämndens beslut. Dessa ändringar bidrar till en utvärderingsprocess som är mer förankrad i ämnesspecifika standarder för kvalitetssäkring.

Studenternas medverkan i uppföljningsprocessen har förtydligats under året och studenterna ges numer möjlighet att även medverka i skrivandet av självvärderingen samt att lämna kommentarer på den, antingen via studentombud eller via studentkåren. Studenterna har även inflytande över fakultetsnämndernas hantering via studentrepresentation i nämnderna.

Pilot med programuppföljning

Arbetsätten kring både kursvärderingar och utbildningsutvärderingar utvecklas regelbundet för att vara ändamålsenliga. Eftersom steget från kursvärdering till utbildningsutvärdering upplevs som alltför stort har en pilot med programuppföljningar genomförts under 2021. Programuppföljningar syftar till att kvalitetssäkra och kvalitetsutveckla utbildning på programnivå via en årlig uppföljning. Detta skapar kontinuitet i programmets utveckling av ett helhetsperspektiv, och är en viktig byggsten

mellan kursvärdering och utbildningsutvärdering. Piloten berör nu ett urval av program vid fem institutioner. Efter piloten ska modellen utvärderas för att sedan implementeras inom hela universitetet.

Alumnundersökning

Att granska kvalitet i nuvarande utbildning är en viktig del av universitetets kvalitetssäkringsarbete. Samtidigt sker det verkliga provet av utbildningens kvalitet när studenten slutfört utbildningen och går in i arbetslivet. Avdelningen för kommunikation och samverkan och Universitetskansliet arbetar därför med att genomföra en universitetsgemensam alumnundersökning. Denna planeras att skickas ut till målgrupper i början av 2022, med resultat tillgängliga under våren.

Kvalitetsförstärkande åtgärder inom vissa utbildningar

De höjda ersättningsbeloppen för vissa utbildningsområden ska, tillsammans med universitetets ordinarie satsningar på kvalitetsförstärkande åtgärder, bidra till högre kvalitet inom berörda utbildningar. Förutom att öka undervisningstiden inom flera utbildningar inom humaniora, juridik och samhällsvetenskap har medlen använts till utvecklingsarbeten vad gäller såväl examinationsformer, innehåll och pedagogik som verksamhetsförlagd utbildning (VFU), se exempel nedan.

- Under året har tillgängliga medel, inklusive de höjda ersättningsbeloppen, använts för att fortsätta det kvalitetsförstärkande arbetet inom universitetets lärarutbildningar. Till exempel har en systematisk genomgång av antalet lärarledda lektioner i de olika programmen genomförts. Vid Örebro universitet betonas seminarieverksamhet och arbeten i mindre grupper. Denna modell, som har klara pedagogiska fördelar, behöver balanseras mot studenternas behov av ett större antal lektioner. Ambitionen är att skapa en mer sammanhållen utbildning, stärka och tydliggöra progressionen i vetenskaplighet och vetenskaplig metod inom programmen, samt utveckla och stärka programmets kurser. För att bredda lärarutbildningarna och höja utbildningens kvalitet har lärosätet återstartat Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) med inriktning mot naturvetenskap, matematik, engelska och historia. Då en stor del av undervisningen med kort varsel övergått till att ges digitalt på distans har ett omfattande arbete med att ändra undervisnings- och examinationsformer med bibehållen kvalitet genomförts.

- Utifrån erfarenheten att allt fler studenter behöver mer tid med sina lärare inom området akademiskt skrivande har institutionerna fortsatt arbetat med att utveckla nya former för handledning och återkoppling. Metoder har utvecklats och kursupplägg har förändrats för att stärka förmågan till självständig kritisk analys och förmågan att kommunicera i skrift. I detta arbete har institutionerna erhållit stöd från Akademiskt skrivcentrum vid Örebro universitetsbibliotek. Mer tid har även schemalagts för handledning och seminarier, för att öka studenternas möjlighet att få återkoppling på sina arbeten.
- Med hjälp av den extra resurs som kvalitetsförstärkningen bidrog till, har Musikhögskolan bland annat tillskapat mindre undervisningsgrupper inom kursen Förskolepedagogik IV och därmed möjliggjort både campusförlagd utbildning och mer lärarledd tid per student. Eftersom kursen har flera praktiska moment har mindre grupper inneburit att undervisningen kunnat genomföras på plats, en nödvändighet för att uppfylla kursens mål.
- Inom läkarutbildningen har examinationsformerna i studenternas kliniska VFU utvecklats. Till exempel pågår under 2021 och 2022 införande av EPA (Entrustable Professional Activities) som moment inom VFU, vilket kräver mer lärarledd tid.
- Inom flera utbildningar, exempelvis inom hälso- och sjukvårdsområdet, har formerna för en förbättrad handledning under VFU-kurserna utvecklats. En ny handledarutbildning för handledare inom hälso- och sjukvården har lanserats, som på sikt kommer att ytterligare säkra kvaliteten inom VFU. Inom specialist-sjuksköterskeprogrammen har nya riktlinjer och rutiner för särskild VFU-placering tagits fram. Åtgärden kommer att stärka rättssäkerheten och kvaliteten för berörda studenter.

Kvalitetsförstärkningen har sammanfattningsvis möjliggjort för universitetet att lägga mer tid på utvecklingsarbeten samt utöka mängden lärarledd tid.

Utbildningsutbud och studentrekrytering

Fokus på attraktiva utbildningar

Vid Örebro universitet ska alla utbildningar ge goda förutsättningar för ett livslångt lärande. Under den senaste tioårsperioden har utbildningsutbudet kännetecknats av en tydlig inriktning mot professionsinriktade utbildningar, något som visat sig vara attraktivt för både studenter och arbets-

givare. Utbildning riktad till unga utgör basen för det livslånga lärandet och är viktig både för att de ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden och för delaktighet i samhället i stort. Universitetet arbetar aktivt med bildningsbegreppet och utbildningarna lägger grunden för och vidareutvecklar studenternas förmåga att kommunicera samt hantera och kritiskt bearbeta information. Samtliga lärare ska vara engagerade i universitetets utbildningsprocess på samtliga tre nivåer, från kursutveckling till examination. Detta skapar förutsättningar för såväl forskningsanknytning som relevans och progression inom utbildningen. Professionsinriktningen återspeglas i universitetets fem största utbildningsprogram år 2021 – Läkare-, Socionom-, Sjuksköterske-, Civilekonom- och Juristprogrammet – sett till antalet helårsstudenter.

Samtidigt som de professionsinriktade utbildningarna har skapat stabilitet i verksamheten har det inneburit en nedprioritering av både fristående kurser och nätbaserade utbildningar. Detta har resulterat i färre valmöjligheter för studenterna samt minskad möjlighet att studera vid lärosätet under kortare perioder. Möjligheterna till kontinuerlig kompetensutveckling och lärande genom hela arbetslivet behöver ytterligare stärkas för att få en bättre matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. I juni 2021 fastställdes en universitetsövergripande utbildningsstrategi vars främsta syfte är att vara vägledande för prioriteringar och bidra till att peka ut färdriktningen för framtida utveckling och dimensionering av lärosätets utbildningar. Ett kartläggnings- och prioriteringsarbete av befintliga program och kurser pågår inom respektive fakultet. Diskussioner om universitetets framtida utbildningsutbud kommer fortgå med utbildningsstrategin, universitetets vision, strategiska mål samt pedagogiska grundsyn som utgångspunkt. Målet är att skapa utrymme för större flexibilitet i utbudet när det gäller fördelning och dimensionering av utbildningsprogram och fristående kurser, samt att i högre utsträckning tillgodose yrkesverksammas behov av kompetensutveckling och bidra till ett livslångt lärande.

Antalet sökande till Örebro universitets program och kurser ökade med tio procent inför höstterminen 2021 jämfört med föregående år, vilket kan jämföras med den nationella ökningen på tre procent. Nationellt sett ökade antalet förstahandsökande till program inför höstterminen 2021

med nästan två procent, jämfört med höstterminen 2020. Ökningen av antalet förstahandssökande till program vid Örebro universitet var 1,2 procent, det vill säga något under riksgenomsnittet. Störst ökning i antal sökande står Sjuksköterskeprogrammet för, där mer än 700 fler sökt utbildningen än förra året. Intresset för Röntgensjuksköterskeprogrammet, flera av lärarutbildningarna och utbildningarna till biomedicinsk analytiker är också betydligt större än tidigare.

Fokus på campusutbildning, framför nätbaserad utbildning, är fortsatt en medveten strategi för universitetet, bland annat därför att genomströmningen på de utbildningar som bedrivs på campus är högre. Samtliga utbildningar bedriver dock ett aktivt digitaliseringsarbete, där alltmer material tillhandahålls via lärplattform eller webbsidor. Av universitetets 9 853 helårsstudenter är det 501, det vill säga 5,1 procent, som läst enbart nätbaserad utbildning under 2021 (se tabell 2:2). Som en följd av coronapandemin har universitetet även under detta år genomfört fortsatta arbetsinsatser för att utbildningar som formellt sett inte är nätbaserade, ska kunna genomföras på ett säkert sätt. Detta har i många fall inneburit omställning till undervisning och examination digitalt på distans samt att möjligheter till hybridlösningar utvecklats (se vidare under rubriken Digitalisering av utbildning och stöd till kollegiala arbetsformer).

Den studentrekryterande marknadsföringen utgör en del i arbetet med att öka intresset för högre utbildning generellt och universitetets utbildningar specifikt. Målet är att öka antalet förstahandssökande samt bidra till att kännedomen om Öre-

bro universitet och de utbildningar som erbjuds utvecklas i en fortsatt positiv riktning. I dialog med Utbildningsstrategiska rådet och fakultetsnämnderna tas beslut om vilka program som ska prioriteras i marknadsföringsarbetet. I nuläget innebär det att lärosätets nio mest sökta program samt civilingenjörsutbildningarna och lärarutbildningarna lyfts särskilt i arbetet med att öka kännedomen om universitetet.

Pandemin har påverkat många fysiska studentrekryterande aktiviteter under 2021. Dessa har ersatts av digitala möten för att fortsatt hålla kontakten med presumtiva studenter. Enligt analyser som genomförts av skolor i olika regioner har de digitala formerna gjort det svårare att nå ut brett bland gymnasiestudenterna.

Hög etableringsgrad på arbetsmarknaden

Efterfrågan på högskoleutbildade är stor inom många samhällsområden, vilket också återspeglas i att de allra flesta som examineras från högskolor och universitet får ett arbete. I Universitetskanslersämbetets uppföljning av dem som tog ut en examen från högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå under läsåret 2017/18 var 84 procent etablerade på arbetsmarknaden 1–1,5 år efter examen. För kvinnor var etableringsgraden något lägre än för män, 83 procent jämfört med 86 procent. Andelen etablerade på arbetsmarknaden skiljer sig även åt beroende på typ av examen. De med yrkesexamina hade en väsentligt högre etableringsgrad, 89 procent, jämfört med de som har en konstnärlig, 43 procent. De med generella examina hade en etableringsgrad på 79 procent. Bland de studenter som tog examen från Örebro

Tabell 2:2 Antal helårsstudenter i anslagsfinansierad utbildning

Källa: Ladok

Kurstyp		2021			2020			2019		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Fristående kurser	Campus	991	56,8 %	43,2 %	974	52,6 %	47,4 %	841	54,2 %	45,8 %
	Nätbaserad ¹⁾	362	63,5 %	36,5 %	359	63,2 %	36,8 %	271	66,1 %	33,9 %
	Total	1 353	58,6 %	41,4 %	1 333	55,4 %	44,6 %	1 112	57,1 %	42,9 %
Kurser i program	Campus	8 361	62,3 %	37,7 %	8 257	61,1 %	38,9 %	8 110	61,0 %	39,0 %
	Nätbaserad ¹⁾	139	82,0 %	18,0 %	135	80,0 %	20,0 %	128	82,0 %	18,0 %
	Total	8 500	62,6 %	37,4 %	8 392	61,4 %	38,6 %	8 238	61,3 %	38,7 %
TOTAL		9 853	62,0 %	38,0 %	9 725	60,5 %	39,5 %	9 350	60,8 %	39,2 %

1) Med "Nätbaserad" avses ordinarie högskoleutbildning som bedrivs digitalt på distans, det vill säga ej öppen nätbaserad utbildning.

universitet 2017/18 låg den totala etableringsgraden på 88 procent 1–1,5 år efter examen, vilket var högre än genomsnittet för alla svenska lärosäten. Att jämföra lärosäten är dock inte helt okomplicerat då de har olika profiler och utbildningsutbud. Att Örebro ligger i det högre skiktet kan sannolikt härledas till universitetets fleråriga satsning på professionsinriktade utbildningar. Noterbar är den mindre skillnaden mellan mäns (89 procent) och kvinnors (88 procent) etableringsgrad som uppvisas i Örebro kontra riket.

Hög rekrytering från orter utanför Örebro län

Örebro universitet är ett riksrekryterande lärosäte med några av landets mest populära professionsprogram. Av landets 40 mest sökta utbildningsprogram till höstterminen 2021 fanns fem vid Örebro universitet. Bland de förstahandsökande till program inför höstterminen 2021 ökade andelen sökande från orter utanför Örebro län. Mest ökar andelen förstahandsökande från Stockholms län, framför allt på Juristprogrammet. I tabell 2:3 visas, förutom utvecklingen av universitetets tio mest sökta program, även geografisk härkomst för förstahandsökande. Kategoriseringen nationell (N) eller regional (R) härkomst baseras på den förstahandsökandes geografiska härkomst vid ansökningstillfället (om ett program har övervikt av sökande från Örebro län kategoriseras det som regionalt rekryterande). Andelen förstahandsökande nationellt som har en utbildning vid Örebro universitet som förstahandsval är i stort sett oförändrad från höstterminen 2020 till höstterminen 2021.

Detta bekräftar att Örebro universitet har en etablerad position som ett nationellt sett attraktivt utbildningsval.

Breddad rekrytering

Inom ramen för arbetet med breddad rekrytering samarbetar universitetet sedan flera år tillbaka med Örebro kommun genom Linje 14 för att öka övergången till högre studier. Kärnan i verksamheten är möten mellan studenter och högstadieelever, med syfte att inspirera fler ungdomar till att studera vidare. Samarbetet med Örebro kommun har förlängts och nuvarande avtal sträcker sig till och med 2023. Verksamheten finns nu på sex av kommunens grundskolor samt på tre fritidsgårdar. Under 2021 har verksamheten påverkats av pandemin och fysiska aktiviteter har ställts in. Dessa har under våren ersatts av digitala aktiviteter för att fortsatt hålla kontakten med skolorna och tillgodose behoven av att skapa möten mellan studenter och elever. Arbetet med digitalt innehåll och digitala kanaler möjliggör att insatserna når fler elever både inom och utanför Örebro. Under höstterminen har ordinarie verksamhet med fysiska möten återupptagits, men också kompletterats med digitalt innehåll. Ungefär 5 000 elever i Region Örebro län (RÖL) har mött 80 studentambassadörer (53 kvinnor och 27 män) från universitetet i sammanlagt 200 genomförda aktiviteter.

Strategiska satsningar inom utbildningsområdet

Örebro universitet har under de senaste åren genomfört ett antal strategiska satsningar som syftar till att på olika sätt stärka kvaliteten i utbildningarna.

Tabell 2:3 Sökande till de 10 mest sökta programmen samt deras geografiska härkomst

Källa: UHR

Utbildning (nationell placering)	Totalt antal sökande			1:a handssökande							
	HT21	Kvinnor	Män	HT21	Kvinnor	Män	Nationellt	Regionalt	Kategori	HT20	HT19
Juristprogrammet (10)	4 995	69 %	31 %	614	71 %	29 %	70 %	30 %	N	586	537
Läkarprogrammet (13)	4 653	66 %	34 %	431	69 %	31 %	72 %	28 %	N	632	473
Kriminologiprogrammet (21)	4 260	81 %	19 %	790	85 %	15 %	80 %	20 %	N	836	669
Psykologprogrammet (39)	3 307	72 %	28 %	410	69 %	31 %	58 %	42 %	N	401	333
Socionomprogrammet (40)	3 285	82 %	18 %	473	85 %	15 %	45 %	55 %	R	428	394
Sjuksköterskeprogrammet (60)	2 462	85 %	15 %	486	86 %	14 %	31 %	69 %	R	397	347
Civilekonomprogrammet (65)	2 405	42 %	58 %	370	43 %	57 %	64 %	36 %	N	347	315
Ekonomiprogrammet (101)	1 774	41 %	59 %	177	39 %	61 %	40 %	60 %	R	249	195
Personalvetarprogrammet (116)	1 661	79 %	21 %	259	78 %	22 %	57 %	43 %	N	305	253
Systemvetenskapliga programmet (214)	1 054	26 %	74 %	253	20 %	80 %	44 %	56 %	R	268	245

Universitetslektorer med högskolepedagogisk inriktning och pedagogiskt utvecklingsarbete

För att betona och ytterligare synliggöra värdet av pedagogiskt arbete gjordes under åren 2018–2021 en strategisk satsning på lektorer med högskolepedagogisk inriktning, fördelade över samtliga fakultetsområden. Lektorerna har delat sin arbetstid mellan sin akademiska ämneshemvist och ett universitetsövergripande kollegium som samordnas av Högskolepedagogiskt centrum. I kollegiet ingår även två gästprofessorer med högskolepedagogisk inriktning, vilket har stärkt forskningsförankringen av den pedagogiska utvecklingsverksamheten.

Under 2021 arrangerade Högskolepedagogiskt centrum den nationella konferensen Forskning om högre utbildning, vilket också blev en avslutning där de universitetslektorer som arbetat inom verksamheten presenterade studier de bedrivit under tiden för sina högskolepedagogiska uppdrag. Konferensen blev mycket uppskattad av kollegor från svenska, norska och danska lärosäten och bidrog till att markera Örebro universitets framträdande position inom högskolepedagogiskt utvecklingsarbete. Den utvärdering som gjorts av satsningen ligger till grund för planeringen av en framtida satsning.

Den satsning på pedagogiska utvecklingsprojekt som 2018 initierades via fakultetsnämnderna har fortsatt även 2021. Högskolepedagogiskt centrum fortsätter i nära dialog med fakultetsnämnderna att publicera rapporter som dokumenterar utvecklingsprojekt i syfte att sprida goda exempel av pedagogiskt utvecklingsarbete inom och utom lärosätet. Forskning inom pedagogisk utveckling har under året utvecklats för att tydligare stärka den utvecklingsverksamhet som koordineras av Högskolepedagogiskt centrum. Jämte den nationella konferensen har en seminarierie och en intern konferens om högskolepedagogisk forskning under året utvecklats kontaktytorna mellan ämnen, institutioner och fakulteter.

Stöd för högskolepedagogisk utveckling

Högskolepedagogisk utveckling är en central del i arbetet med att säkerställa hög kvalitet i universitetets utbildningar. Som stöd till det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet på institutionerna finns Högskolepedagogiskt centrum. Huvuduppdraget är att erbjuda kompetensutveckling för universitetets lärare i högskolepedagogik med särskilt fokus på examination och bedömning, hållbar

utveckling, breddat deltagande, jämställdhetsintegrering, bildning och digitalt lärande. Högskolepedagogiskt centrum arbetar också med pedagogiska frågor på strategisk nivå, som exempelvis ökad genomströmning och breddat deltagande. Även andra stödfunktioner finns vid lärosätet, exempelvis enheten Funka, där studenter som upplever hinder i studiesituationen på grund av en funktionsnedsättning kan få särskilt pedagogiskt stöd och Akademiskt skrivcentrum, som stödjer såväl universitetets lärare, som studenter och doktorander.

Under året har det högskolepedagogiska kursutbudet utvecklats för att möta nya behov hos lärarna. Den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen är uppdelad i tre obligatoriska kurser som tillsammans motsvarar sju veckors heltidsstudier. Vidare finns ett bredare utbud av valbara kurser.

Arbetet på Högskolepedagogiskt centrum har präglats av den kraftigt ökade digitaliseringen av utbildning och ett ökat fokus på hållbar utveckling. Eftersom universitetet redan 2018 anställde pedagogiska utvecklare med inriktning mot digitalt lärande samt hållbar utveckling har Örebro universitet varit väl förberett för att ge stöd till lärare kring dessa nutids- och framtidsutmaningar.

Bildningsperspektiv i alla utbildningsprogram

Örebro universitet har som långsiktigt mål att integrera bildning i samtliga utbildningsprogram. För att uppmuntra diskussion och inspirera till arbetet har tre olika seminarierier utifrån bildningsbegreppet arrangerats under året. Flera ämnen har bedrivit utvecklingsprojekt om integrering av bildningsperspektivet i utbildningen och universitetets arbete med att utveckla stimulerande lärmiljöer har haft ett uttalat fokus på bildning. Bildningsperspektivet har också integrerats i den högskolepedagogiska utbildningen som ges till lärare. Arbetet under året har särskilt fokuserat på att utveckla stödet kring hur lärare kan jobba med bildningsperspektivet i sin undervisning utifrån förutsättningarna inom det egna ämnet.

Infrastruktur för utbildning

I syfte att stödja och höja kvaliteten i utbildningen vid Örebro universitet genomfördes under 2018 och 2020 universitetsgemensamma investeringar i infrastruktur för utbildning på grundnivå och

avancerad nivå. Dessa inbegrep både anskaffning av utrustning i form av instrument, apparatur och/eller förbrukningsmaterial och utveckling av lärmiljöer. Infrastruktur som nyttjas inom ramen för något av universitetets professionsinriktade utbildningsprogram har prioriterats, liksom infrastruktur som möjliggör hållbar och flexibel pedagogik i undervisning och examination. Den övervägande delen av de ansökningar som beviljades medel för perioden 2020–2022 kan hänföras till sist nämnda prioriteringskategori. Huvuddelen av de beviljade medlen har använts under 2020 och 2021, men medel för exempelvis mjukvara och licenser löper under hela treårsperioden. Detsamma gäller för de medel som beviljades för förstärkning av befintlig och ny laborativ infrastruktur inom området hållbar utveckling i universitetets civilingenjörsutbildningar.

Teknikutveckling i samverkan

Vid Örebro universitet bedrivs nydanande forskning inom artificiell intelligens (AI), robotik och autonoma system. Denna har en särskilt framskjutet roll inom samverkan mellan näringsliv och akademisk forskning. Fokusområdet Teknikutveckling i samverkan initierades med ambitionen att fördjupa universitetets samverkan med näringslivet och den offentliga sektorn och därigenom stärka lärosätets teknologiska profil. Genom att stimulera samarbeten över vetenskapsområden och ämnesgränser skulle också fler ämnen vid universitetet kunna dra nytta av den samverkan som ofta sker mellan näringslivet och teknikämnen.

Under 2021 har Örebro universitet varit koordinator för regeringsinitiativet AI Competence for Sweden, vilket bland annat inneburit ett arbete med att stärka kommunikationen gentemot näringsliv och potentiella deltagare samt ett utökat nätverk av anslutna lärosäten. Kunskapsplattformen "ai-competence.se" har under året genomgått en större uppdatering i syfte att öka användarupplevelsen bland annat genom en förnyad kurs-taxonomi, samt publicering av kortare event som de olika lärosätena erbjuder utöver kursutbudet. En erfarenhetsrapport från de tre första åren har tagits fram och presenterats på den internationella konferensen EduLearn samt för representanter från Näringsdepartementet och Utbildningsdepartementet genom regeringens samverkansprogram.

Det nationella behovet av kompetensutveckling för yrkesverksamma inom AI-området är fortsatt högaktuellt. I syfte att tillgodose detta har univer-

sitet under de senaste åren genom kompetensutvecklingsprogrammen Smarter och Smarter 2.0, erbjudit kurser för yrkesverksamma, med nära koppling till den snabba utvecklingen inom forskningen. Dessa har finansierats av såväl regeringen via AI Competence for Sweden, som Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KKS). Örebro universitet har i och med detta tagit en unik position nationellt med ett utbrett kursutbud för yrkesverksamma på avancerad nivå inom AI. Under 2021 har kursutbudet utökats med nya kurser som tagits fram i nära samarbete med industrirepresentanter från såväl internationella storföretag som små till medelstora företag med regional koppling. Kurserna, som tidigare krävt fysisk närvaro vid tre tillfällen, ges nu helt digitalt på distans. Detta har resulterat i ett ökat antal ansökningar och att deltagarna nu kommer från ett större geografiskt upptagningsområde. Under året har tolv kurser med en omfattning av 3 högskolepoäng vardera erbjudits. Sammanlagt har 174 personer deltagit i kurserna, se tabell 2:4 nedan. Tre av kurserna har finansierats som uppdragsutbildning via KKS medan övriga nio har finansierats med ordinarie anslag. Notera att uppdragsutbildning redovisas summerad i tabell 2:12.

Den långsiktiga ambitionen är att etablera Örebro universitet som en viktig nationell nod för flera tekniska områden. Just nu är AI i fokus, men det finns andra områden som kommer att vara relevanta på längre sikt. Syftet är att utveckla ett ekosystem där forskning, utbildning och samverkan kan stimulera och utveckla varandra och därmed bidra till uppfyllandet av både universitetets mål och samhällets utveckling.

Utbyggnad av högskolan

Utökad antal högskoleplatser under 2021

Regeringen gjorde under 2020 bedömningen att det med anledning av coronapandemin fanns ett utökad behov av högre utbildning. Utbildning behövs för att vidareutveckla tidigare kompetens, ställa om till en annan inriktning eller ett annat yrke, eller för att inhämta nya kunskaper. För att bland annat ge arbetslösa möjlighet att läsa in behörighet som gör att de kan vidareutbilda sig inom högskolan utökades under våren 2020 antalet högskoleplatser på sommarkurser och basår. Lärosätena erhöll även medel för bristyrkesutbildningar, livslångt lärande och korta kurser, samt för att stärka kapaciteten för att bedriva

distansundervisning och öka utbudet av öppen nätbaserad utbildning. Enligt regeringen skulle medlen för bristyrkesutbyggnaden i första hand användas för utbildningar där det bedöms råda en brist på kompetens, men även för att bygga ut utbildningar med ett högt söktryck. De ökade resurserna kunde också användas för att bygga ut utbildningar som kan underlätta för personer som är i behov av omställning.

Under 2021 har lärosätena erhållit medel för utbildningar som kan leda till anställning inom bristyrken och livslångt lärande, för basår samt för utbildning på avancerad nivå. Dessutom har medel erhållits för utbildning i hela landet, en satsning som pågår under perioden 2021–2025.

Vid Örebro universitet har två sommarkurser genomförts under 2021, en i grundläggande statistik och en på temat närproducerat, vilt och hållbart till restauranger. Platserna på tekniskt basår utökades under 2020 och har under 2021 legat kvar på samma nivå. Det naturvetenskapliga basåret, som under flera år varit vilande, startades återigen upp hösten 2020 när universitetet erhöll medel för fler platser och har fortgått under året.

Platserna inom utbyggnaden av bristyrkesutbildningar har fördelats till framför allt utökningar av välsökta redan existerande utbildningar, men även till fristående kurser, både befintliga och nya. Efter att ha ställts in 2019, erbjöds exempelvis Röntgensjuksköterskeprogrammet återigen inför höstterminen 2020. Söktrycket till programmet var högt, både inför höstterminen 2020 och 2021. Inför höstterminen 2021 ökade söktrycket med drygt 50 procent och antalet förstahandssökande med drygt 25 procent, jämfört med 2020. Vidare har platserna på universitetets ämneslärarutbildning utökats.

För att tillmötesgå behovet av kompetensutveckling för yrkesverksamma och utbildning som kan kopplas till livslångt lärande kompletterades

universitetets utbildningsutbud från och med 2021 med hälso- och sjukvårdskuratorprogrammet, ett område där det råder stor brist på kompetens. Dessutom ges återigen KPU. Vidare har antalet platser på fristående kurser med högt söktryck utökats, exempelvis för kurser i genusvetenskap, kriminologi och rättsvetenskap. Universitetet har även startat upp några helt nya kurser, nämns kan exempelvis Mäns våld mot kvinnor och Arbetslivspedagogik.

De flesta utbildningar som ges vid universitetet syftar till att förbereda studenterna för den framtida arbetsmarknaden. Utöver de utbildningar som leder till yrkesexamina, som alla innehåller inslag av VFU/praktik, ges även ett flertal utbildningar, både på grundnivå och avancerad nivå, med praktikinslag. Här kan nämnas programmen vid Restaurang- och hotellhögskolan, kandidatprogrammet Offentlig förvaltning och ledning, samt Samhällsplanerarprogrammet, vars tidigare studenter från Örebro universitet har en hög etableringsgrad på arbetsmarknaden. Då universitetet ser värdet av praktik både som förberedelse för arbetsmarknaden i allmänhet, och som ingång till en specifik arbetsplats i synnerhet finns verksamhetsförlagda inslag även på några av universitetets program på avancerad nivå. Detta gäller till exempel för Magisterprogram i offentlig planering för hållbar utveckling, 60 högskolepoäng. Studenterna på Musikhögskolan förbereds inför sitt framtida yrke som musiker eller tonsättare genom samarbete med professionella ensembler eller i andra musikaliska sammanhang. Som komplement till en del av de generella (men professionsinriktade) program utan praktik som ges vid universitetet finns även praktikkurser inom specifika områden. Nämnas kan exempelvis Praktik för filmvetare, Praktik för humanister, Praktik för kriminologer och Praktik med juridiskt utredningsarbete. Dessa kurser har en omfattning av 15–30 högskolepoäng och kopplar samman vetenskaplig och praktisk kunskap.

Tabell 2:4 Antal deltagare, korta kurser

Källa: Ladok

Utbildning	2021			2020		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Ordinarie anslagsfinansiering	138	24	114	106	11	95
Finansiering via KK-stiftelsen	36	6	30	68	13	55
Totalt	174	30	144	174	24	150

För redovisning av antal helårsstudenter inom dessa utbyggnader av utbildningsutbudet, se tabell 2:5 samt Årsbokslutet under rubriken Redovisning av takbelopp, tabell 3 och 4. Universitetets omprioritering och utbyggnad av utbildningsutbudet under de senaste två åren ligger väl i linje med den del av Sveriges återhämtningsplan (Fi2020/03864 ändrad genom Fi2021/02415 och Fi2021/03107) som avser resurser för att möta efterfrågan på utbildning vid universitet och högskolor och som ska genomföras under 2022.

Digitalisering av utbildning och stöd till kollegiala arbetsformer

Under året har samtal förts i universitetsövergripande forum och på institutions- och ämnesnivå om positiva lärdomar från pandemin. Högskolepedagogiskt centrum har haft ett särskilt ansvar för att ge stöd till lärare i att ta tillvara pedagogiskt kvalitativa arbetssätt. Det finns en hög medvetenhet i organisationen om att den digitala pedagogiska kompetens som utvecklats under pandemin behöver upprätthållas och utvecklas för att universitetet ska kunna fortsätta bedriva konkurrenskraftig utbildning av hög kvalitet. Stödet till lärare kring digitaliseringen av utbildning har utökats med webbresurser, workshops, konsultationer och öppna högskolepedagogiska vägledningar.

En koordinator för lärmiljöer har under året anställts på Högskolepedagogiskt centrum. Denna har som huvudsaklig uppgift att skapa tvärfunktionella team som kan arbeta effektivt med utvecklingen av fysiska och digitala lärmiljöer där utbildningsprocessen står i centrum. I samarbete med Akademiska Hus har Örebro universitet lanserat

ett Learning Lab där lärare kan experimentera med sin undervisning i olika typer av lärmiljöer med god tillgång till pedagogiskt och tekniskt stöd.

Samtidigt som utbildningen ska hålla hög kvalitet och bedrivs i enlighet med universitetets pedagogiska grundsyn har behovet av både flexibilitet och hållbarhet i undervisning och examination aktualiserats under omställningen till digital undervisning. I syfte att förenkla och förtydliga lokala regelverk och styrdokument kring examination har ett arbete, utifrån en rapport från internrevisionen, inletts under året.

Digitaliseringen av utbildningen under pandemin har bidragit till fördjupade pedagogiska diskussioner och kollegiala utbyten. Därmed har den pedagogiska medvetenheten i organisationen höjts under kort tid. För att värna om och stärka det kollegiala utvecklingsarbete som påbörjats har Högskolepedagogiskt centrum tagit fram ett stöd till lärarlag med syfte att uppmuntra och stärka kollegiala processer för att utveckla utbildning. Stödet kallas Tillsammans för god utbildning och består av fyra steg för att utforma vision, mål och strategier för att utveckla utbildning. Under hösten har metoden använts för att ge stöd till civilingenjörsprogrammet att kollegialt arbeta fram en programidé.

Frågor som rör examination har diskuterats i stor omfattning, både vad gäller rättssäkerhet och hur examinationer konstrueras och uppgifter formuleras, för att säkerställa att studenterna tillägnat sig de kunskaper och färdigheter de ska ha enligt kurs- och examensmål. Den omställning av examinationsformer som har skett, och fortfarande sker, kan innebära att fördelningen av tid för att

Tabell 2:5 Utbyggnad av utbildningar, antal helårsstudenter

Källa: Ladok

	Utveckling 2019–2021	Utveckling 2017–2021	2021	2019	2017
Behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildningar (Basår)	59	22	114	55	92
Utbyggnad av utbildning på avancerad nivå och kurser som kan förbereda studenterna för den framtida arbetsmarknaden	61	87	267	206	180
Ingenjörsutbildningar och samhällsbyggnadsutbildningar	100	209	1 017	917	808
Bristyrkesutbildningar ¹⁾	171	191	4 243	4 072	4 052
Utbyggnad av utbildning i hela landet	152	6	4 113	3 961	4 107

1) Program inom områden för lärarutbildning, vård, socialt arbete, psykologi och informatik.

examinera behöver ses över. Därtill kan det bli nödvändigt att stärka samverkan kring examinationer inom lärarlagen. Kollegiala samarbeten inom och mellan läroslag är en förutsättning för att nå pedagogisk hållbarhet och hög kvalitet. Det senaste året har visat hur digitalisering kan och ska vara ett verktyg för att skapa en flexibel, tillgänglig, inkluderande och jämlik utbildning både när den genomförs på campus och digitalt på distans.

Utöver det lokala arbetet med att stärka universitetets kapacitet att bedriva undervisning digitalt på distans har Örebro universitet även deltagit aktivt i det nationella arbetet för att utveckla denna form av undervisning. Universitetet leder genom en av sina representanter i styrelsen för IT i högre utbildning (ITHU) ett nationellt tvärfunktionellt nätverk kring digitala examinationer med deltagare från de flesta lärosäten samt Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF), UKÄ, Swedish University Computer Network (SUNET) och Svenskt nätverk för pedagogisk utveckling inom högre utbildning (Swednet). I nätverket deltar bland annat jurister, IKT-pedagoger, universitetslärare och pedagogiska utvecklare.

Det som varit universitetets styrka under årets fortsatta omställningsarbete är främst det pedagogiska fokus som lärosätet, sedan fokuseringen på högskolepedagogik inleddes under 2018, haft på arbetet med digitalisering av utbildning.

Läro- och förskolläroutbildning

Att vidareutveckla kvaliteten inom universitetets läroutbildningar är ett av tre uttalade fokusområden som fastställts av universitetsledningen. Fokusområdet Framtidens läroutbildning har även under 2021 drivits i form av ett utvecklingsprojekt med målet att utveckla universitetets läroutbildning till en utbildning med hög kvalitet som bedrivs i stimulerande läromiljöer och kännetecknas av ett högt söktryck från motiverade studenter. Projektet arbetar nära läroutbildningens ordinarie verksamhet och involverar alla program och ämnen som bedriver läroutbildning. Framtidens läroutbildning avslutas i mars 2022 och har under året stegvis övergått i en implementeringsfas. Aktivitetsgraden har varit fortsatt hög trots pandemin. Delar av projektets resultat har löpande införlivats i läroutbildningen, men implementeringen av projektet i sin helhet sker i enlighet med beslut fattade av universitetsledningen.

Under 2021 påbörjades planeringen av projektets konferens i mars 2022 med fokus på att sprida erfarenheter och resultat samt initiera dialog om utmaningar och möjligheter i utveckling av läroutbildning. Vidare inleddes en extern utvärdering av projektet under hösten.

Läroutbildningarna arbetar kontinuerligt med kvalitetsförbättrande aktiviteter. De senaste åren har grundliga revideringar genomförts inom samtliga program. Under 2021 har utredningar initierats för att inrätta en masterutbildning i didaktik, öppna för antagning till grundläroutbildning med inriktning mot fritidshem samt till enämnesingång för ämnesläroutbildningen. Under hösten 2021 inrättades en KPU där studenter antas inom naturvetenskapliga ämnen, matematik, engelska och historia. Tillgången till VFU-platser är avgörande för att möjliggöra en utökning av läroutbildningarna, varför kontinuerlig dialog med regionens skolhuvudmän förs.

Redan i början av 2017 togs beslut vid Örebro universitet om att permanenta försöksverksamheten med övningsskola och övningsförskola. Från och med hösten 2018 organiseras och genomförs all VFU inom läroutbildningen i linje med detta. För antal helårsstudenter inom och utanför övningsskola, se tabell 2:6. Ett ramavtal som reglerar parternas åtaganden, undertecknat av Örebro universitet och samverkande skolhuvudmän, implementerades under 2019. Ramavtalet förutsätter en större samverkan kring VFU än tidigare avtal och att genomförd utbildning följs upp på ett mer strukturerat sätt. Då en relativt stor andel av läroutbildningen utgörs av VFU är kvaliteten i denna verksamhet av stor betydelse. Under 2021 har modellen där universitetslärare håller i handledarseminarier vid skolorna fortsatt. För att ytterligare stärka kompetensen har en introduktionskurs genomförts vid två tillfällen under året för handledare som ännu inte deltagit i handledarutbildning. Även en fortbildning (tre, icke poänggivande, tillfällen) för redan utbildade handledare har genomförts under hösten 2021. Vidare pågår ett utvecklingsarbete för att utveckla organisationen med universitetslärares besök i skolverksamheten under VFU, där kurs- och programansvariga samt verksamhetsutvecklare inom VFU har deltagit i arbetet. Ett ämne i läroutbildningen har under hösten 2021 påbörjat ett särskilt utvecklingsarbete. Detta syftar specifikt till att det vid lärosätet ska finnas lärare som har till uppgift

att följa och bidra till studenternas utveckling under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, samt till att lärare vid universitetet ska ge handledarna stöd för bedömning av studenterna under VFUn.

En väl utvecklad samverkan med skolhuvudmännen är en förutsättning för en lärarutbildning med hög kvalitet, inte minst inom VFU. Antalet platser inom VFU tillgodoses inom Förskolläraryrket och Grundläraryrket. Inom Ämnesläraryrket och KPU råder fortfarande viss brist på platser. En bidragande orsak till detta är att antalet gymnasieskolor i regionen och de VFU-placeringar de kan ta emot är få i förhållande till antalet utbildningsplatser på universitetets lärarutbildningar. Under rådande pandemiläge har den välutvecklade samverkan varit en förutsättning för genomförandet av VFU och regionens skolhuvudmän har tagit ett stort ansvar för att fullfölja sitt åtagande.

Det finns en stark vilja till samverkan bland samtliga aktörer inom regionen för att stärka lärosätets lärarutbildningar och bidra till att, utöver lärosätets nationella uppdrag, tillgodose regionens och kommunernas behov av lärarkompetens. Inom ramen för Framtidens lärarutbildning har under 2021 elva verksamma lärare från länets förskolor och skolor varit parallellt verksamma i lärarutbildningen som adjungerade adjunkter. Det är i sammanhanget även relevant att nämna satsningen på forskningsbaserad skolutveckling med fokus på samverkan mellan forskare och regionens skolchefer, verksamhetschefer samt tjänstemän och politiker. För att ytterligare stärka samverkan mellan lärosätet, regionen och skolhuvudmännen inrättades under 2021 Lärarutbildningens regionala samverkansråd. Rådet utgör ett forum för diskussion mellan Örebro universitet,

regionens skolhuvudmän och RÖL om övergripande frågor som rör lärarutbildning, fort- och vidareutbildning för lärare, utveckling och forskning samt omvärldsbevakning.

Regionalt utvecklingscentrum (RUC) utgör navet för forskningsbaserad samverkan mellan lärarutbildningen vid Örebro universitet och regionens förskolor och skolor. RUC för samman kompetenser inom skolrelevant forskning i flera olika forum. RUC har en bred syn på regional samverkan präglad av ömsesidig nytta. RUC satsar på regionens skolledare genom att skapa långsiktigt hållbara strukturer för erfarenhetsutbyte och kunskapsför djupning och ger bland annat samverkansstöd till flera didaktiska nätverk. Ett av dessa, Skolledarnätverket, ger olika perspektiv för rektorers utvecklingsarbete i förskola och skola. RUC leder även ett regionalt nätverk för kollegialt lärande för skolledare med benämningen Att leda forskningsbaserad skolutveckling. Det ger teoretiska perspektiv på pedagogiskt ledarskap och att leda forskningsbaserad skolutveckling samt ett erfarenhetsbaserat lärande med utgångspunkt i skolledarnas egna utvecklingsarbeten på respektive förskolor och skolor. Vid den årligen återkommande Regionala skolledarkonferensen möts forskare och skolledare under olika teman som rör ledning av förskola och skola. Därtill samordnar RUC även praktisknära forskningsprojekt, erbjuder uppdragsutbildningar samt stödjer Skolverket och andra skolmyndigheter i flera regionala och nationella satsningar.

Universitetet har enligt regleringsbrevet inte haft något specifikt uppdrag att utöka antalet nybörjarplatser på lärar- och förskolläraryrket sedan 2019. Utifrån den nationella problematiken med brist på utbildade lärare och i linje med regeringens satsning på bland annat bristyrkesutbildningar

Tabell 2:6 Antal helårsstudenter för VFU-placeringar inom och utanför övningsskola

Källa: Ladok

Program	VFU inom övningsförskola/övningsskola			VFU utanför övningsförskola/övningsskola		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Förskolläraryrket	34,9	33,3	1,6	-	-	-
Grundläraryrket, inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3	22,7	20,7	2,0	0,4	0,4	-
Grundläraryrket, inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6	17,8	11,9	5,9	1,0	0,5	0,5
Ämnesläraryrket, inriktning mot arbete i gymnasieskolan	45,7	21,0	24,7	2,5	1,1	1,4
Ämnesläraryrket, inriktning mot arbete i gymnasieskolan – Musik	3,3	1,6	1,7	0,9	0,6	0,2
Totalt	124,4	88,5	35,9	4,7	2,6	2,1

är dessa utbildningar ändå högt prioriterade av universitetet. Antalet programnybörjare har sedan 2019 varit relativt oförändrat för såväl förskolläraryrket som för grundläraresprogrammen. För ämnesläraryrket har dock antalet programnybörjare ökat med 52 studenter sedan 2019, en utveckling som återspeglas i söktrycket och välkomnas av universitetet, se tabell 2:8.

Svårigheten att rekrytera disputerade lärare inom området barns lärande i förskolan och grundskolans tidiga år kvarstår. Insatser görs i form av kompetensutveckling av redan befintlig personal i syfte att möjliggöra en utökning av lärarresurserna och därmed nybörjarplatserna på de båda programmen. Efter ett omfattande revideringsarbete, som berör såväl innehåll som upplägg, återupptogs antagningen till KPU inför höstterminen 2021. Naturvetenskapliga ämnen har prioriterats, men studenter har även antagits till engelska och historia. Lärosätet har därtill under perioden använt de erhållna medlen till att intensifiera arbetet med att utveckla och stärka kvaliteten i programmen. Bland annat har workshops anordnats kring hur forskningsbaserat lärande kan integreras i kurserna på programmen. Därtill har kompetensutveckling avseende införandet av nya examensmål fokuserats.

Läraryrket har på flera sätt lyfts fram i universitetets centrala marknadsföring under 2021, bland annat under Universitetsdagarna och vid rekryteringsmässor samt i annonser, artiklar och utskick. Inför omstarten av KPU hösten 2021 gjordes en riktad marknadsföringsinsats till specifika målgrupper, vilket resulterade i ett högt söktryck. Inom fokusområdet Framtidens läraryrket har kommunikationsinsatserna i sociala medier utvecklats under 2021, vilket gör att Instagram nu är en av projektets viktigaste kanaler för att sprida information om läraryrket. Under 2021 har fyra avsnitt av ORU Talks med fokus på läraryrket spelats in och marknadsförts i sociala medier.

Mål för antal examina inom läraryrket och förskolläraryrket

I början av 2021 fick Örebro universitet i uppdrag att inkomma med en bedömning av hur många studenter som under perioden 2021 till 2024 kan komma att examineras inom läraryrket och förskolläraryrket.

Baserat på ansöknings- och genomströmningstatistik landade bedömningen på 860 examina. I regleringsbrevet fastslogs att uppdraget för Örebro universitet för perioden 2021–2024 är att utfärda just 860 examina inom läraryrket och förskolläraryrket. I detta uppdrag inkluderas inte den KPU som återstartades 2021. Lärosätet bedömer, baserat på ovan nämnda statistik och inrättandet av KPU, att det uppsatta målet för perioden kommer att nås. Se tabell 2:8–10 samt 6:2 i avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovisningen. För att ytterligare bredda läraryrket och höja kvaliteten pågår dessutom en process med att revidera och återstarta grundläraresprogrammet med inriktning mot fritidshem. Vidare pågår ett arbete med att utveckla en masterutbildning riktad mot förskollärare och lärare.

Hälso- och sjukvårdsutbildningar

Även om regeringen under senare år tillskjutit nya platser för bristyrkesutbildningar har universitetet enligt regleringsbrevet inte haft något specifikt uppdrag att utöka antalet nybörjarplatser på vårdutbildningar sedan 2017. I linje med samhällets behov och regeringens satsning är dessa utbildningar dock högt prioriterade av universitetet. Under de senaste åren har ett arbete bedrivits för att stärka kompetensen inom universitetets vårdutbildningar, vilka påverkas av den nationella brist på disputerad personal som råder inom flera områden med koppling till de program som ges. I nuläget finns ett par så kallade meriterande överbrygningsanställningar som syftar till att öka antalet disputerade lärare inom röntgen- och andra sjuksköterskeutbildningar med uttalad brist på disputerade medarbetare. Universitetet arbetar kontinuerligt med kvalitetsförbättrande aktiviteter kopplade till dessa utbildningar. De senaste åren har genomgripande revideringar genomförts inom bland annat Röntgensjuksköterskeprogrammet samt flertalet av specialistsjuksköterskeprogrammen. Under 2021 har ett arbete påbörjats med att revidera utbildningsplanen i sjuksköterskeprogrammet för att bland annat bättre möta EU-kraven på omfattning av VFU. Antalet programnybörjare på Sjuksköterskeprogrammet har under de senaste tre åren legat på en jämn nivå och under år 2021 antogs 244 studenter. Även antalet examina har legat på en relativt jämn nivå under perioden, dock med en liten uppgång 2021 jämfört med föregående år. Antalet programnybörjare

på specialistsjuksköterskeutbildningarna har ökat sedan 2019, från 91 studenter till 128 studenter 2021. Under 2020 startade Röntgensjuksköterskeprogrammet igen efter att ha varit vilande under 2019 på grund av pensionsavgångar och ett ansträngt nationellt rekryteringsläge av lärare. Under 2021 antogs totalt 40 studenter till utbildningen, vilket är något fler än föregående år.

Mål för antal examina inom Hälso- och sjukvårdsutbildningar

Örebro universitet erhöll i regleringsbrevet för 2021 ett mål om att under fyraårsperioden 2021–2024 examinera 1 325 studenter från universitetets vårdutbildningar.

Örebro universitet har ambitionen att utöka antalet platser på flertalet av vårdutbildningarna. Det största hindret, förutom den tidigare nämnda utmaningen vad gäller lärarkompetens, är tillgången till VFU-platser och ett i nuläget begränsat takbelopp. Dessa faktorer tillsammans gör att det i dagsläget inte är möjligt att ytterligare utöka antalet utbildningsplatser inom vårdutbildningarna. En positiv och konstruktiv dialog med främst RÖL och Örebro läns kommuner pågår för att på sikt öka tillgången till VFU-platser. Baserat på utgångsläget (se tabell 2:8–10 samt tabell 6:2 i avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovis-

ningen). och svårigheterna att utöka antalet platser på vårdutbildningarna görs bedömningen att det är tveksamt om det uppsatta målet för perioden kommer att uppnås.

Av regleringsbrevet med start budgetåret 2018 och fram till 2021 framgår att antalet helårsstudenter på universitetets läkarutbildning utökats med 21. Planenligt ska utökningen fortsätta fram till 2023 med 12 för att landa på 366 anslagsfinansierade helårsstudenter. Vid Örebro universitet har antalet helårsstudenter inom programmet från 2018 ökat med 38 och uppgick 2021 till 637. Örebro universitet erhöll under hösten 2020, i likhet med övriga sex sökande lärosäten, tillstånd att utfärda läkarexamen för ett förlängt program. Under året antogs 144 studenter till det nya 6-åriga läkarprogrammet. Universitetet erhåller dock fortfarande inte finansiering för det faktiska antal studenter som utbildas. Under 2019 till 2021 utfärdades sammanlagt 827 examina inom universitetets vårdutbildningar (se tabell 6:2 i avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovisningen), samt 286 läkarexamina. Detta trots pågående pandemi som har inneburit stora utmaningar avseende såväl planering och genomförande av VFU som deltagande i andra obligatoriska moment.

Samarbetet med RÖL och övriga regioner är helt avgörande för kvaliteten i och genomförandet av

Tabell 2:7 Mål avseende utfärdade examina

Källa: Ladok

Läro- och förskolläro- utbildningar	Mål 2021–2024	2021			2020			2019		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Förskolläro- utbildning		62	98,4 %	1,6 %	60	96,7 %	3,3 %	65	93,8 %	6,2 %
Grundläro- utbildningar		72	87,5 %	12,5 %	65	87,7 %	12,3 %	57	87,7 %	12,3 %
Specialpedagog- utbildningar		40	85,0 %	15,0 %	45	100,0 %	-	29	82,8 %	17,2 %
Ämnesläro- utbildningar		77	49,4 %	50,6 %	80	41,3 %	58,8 %	54	42,6 %	57,4 %
Övriga läro- utbildningar		19	73,7 %	26,3 %	19	78,9 %	21,1 %	13	76,9 %	23,1 %
Totalt	860	270	77,8 %	22,2 %	269	77,3 %	22,7 %	218	77,1 %	22,9 %
Hälso- och sjukvårds- utbildningar	Mål 2021–2024	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Röntgensjuksköterske- utbildning		18	94,4 %	5,6 %	17	88,2 %	11,8 %	23	78,3 %	21,7 %
Sjuksköterske- utbildning		161	88,8 %	11,2 %	154	81,8 %	18,2 %	186	87,1 %	12,9 %
Specialistsjuksköterske- utbildningar		81	87,7 %	12,3 %	80	76,3 %	23,8 %	107	77,6 %	22,4 %
Totalt	1 325	260	88,8 %	11,2 %	251	80,5 %	19,5 %	316	83,2 %	16,8 %

Tabell 2:8 Antal programnybörjare vid ett urval professionsinriktade utbildningar

Källa: Ladok

Typ av utbildning	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Civilingenjörsutbildningar	90	27,8 %	72,2 %	95	26,3 %	73,7 %	89	27,0 %	73,0 %
Förskolläraryt utbildning	84	92,9 %	7,1 %	95	98,9 %	1,1 %	94	93,6 %	6,4 %
Grundläraryt utbildning 4–6	43	79,1 %	20,9 %	48	66,7 %	33,3 %	44	52,3 %	47,7 %
Grundläraryt utbildning F–3	63	87,3 %	12,7 %	71	93,0 %	7,0 %	61	90,2 %	9,8 %
Högskoleingenjörsutbildningar	189	22,8 %	77,2 %	211	20,4 %	79,6 %	202	14,4 %	85,6 %
Kompletterande pedagogisk utbildning	18	50,0 %	50,0 %	-	-	-	-	-	-
Läraryt utbildning	144	64,6 %	35,4 %	154	59,7 %	40,3 %	150	57,3 %	42,7 %
Röntgensjuksköterskeutbildning	40	67,5 %	32,5 %	36	69,4 %	30,6 %	-	-	-
Sjuksköterskeutbildning	244	88,5 %	11,5 %	245	84,5 %	15,5 %	246	84,1 %	15,9 %
Specialistsjuksköterskeutbildningar	128	90,6 %	9,4 %	135	83,0 %	17,0 %	91	86,8 %	13,2 %
Specialpedagogutbildningar	52	84,6 %	15,4 %	62	87,1 %	12,9 %	66	86,4 %	13,6 %
Ämnesläraryt utbildningar	166	42,8 %	57,2 %	139	41,0 %	59,0 %	114	52,6 %	47,4 %

Tabell 2:9 Antal helårsstudenter vid ett urval professionsinriktade utbildningar

Källa: Ladok

Typ av utbildning	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Civilingenjörsutbildningar	314	28,1 %	71,9 %	222	25,3 %	74,7 %	222	25,3 %	74,7 %
Förskolläraryt utbildning	260	97,0 %	3,0 %	249	96,1 %	3,9 %	249	96,1 %	3,9 %
Grundläraryt utbildning 4–6	153	67,9 %	32,1 %	136	73,2 %	26,8 %	136	73,2 %	26,8 %
Grundläraryt utbildning F–3	198	92,0 %	8,0 %	188	90,6 %	9,4 %	188	90,6 %	9,4 %
Högskoleingenjörsutbildningar	444	21,4 %	78,6 %	430	22,2 %	77,8 %	430	22,2 %	77,8 %
Kompletterande pedagogisk utbildning	8	50,0 %	50,0 %	2	64,7 %	35,3 %	2	64,7 %	35,3 %
Läraryt utbildning	637	62,9 %	37,1 %	636	63,5 %	36,5 %	636	63,5 %	36,5 %
Röntgensjuksköterskeutbildning	55	73,7 %	26,3 %	61	82,1 %	17,9 %	61	82,1 %	17,9 %
Sjuksköterskeutbildning	598	87,0 %	13,0 %	555	85,7 %	14,3 %	555	85,7 %	14,3 %
Specialistsjuksköterskeutbildningar	123	88,5 %	11,5 %	90	82,0 %	18,0 %	90	82,0 %	18,0 %
Specialläraryt utbildning	-	-	-	0	100,0 %	-	0	100,0 %	-
Specialpedagogutbildningar	71	86,6 %	13,4 %	74	91,2 %	8,8 %	74	91,2 %	8,8 %
Ämnesläraryt utbildningar	455	47,5 %	52,5 %	434	46,1 %	53,9 %	434	46,1 %	53,9 %

Tabell 2:10 Antal yrkesexamina vid ett urval professionsinriktade utbildningar

Källa: Ladok

Typ av utbildning	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Civilingenjörsutbildningar	32	31,3 %	68,7 %	-	-	-	-	-	-
Förskolläraryt utbildning	62	98,4 %	1,6 %	60	96,7 %	3,3 %	58	93,1 %	6,9 %
Grundläraryt utbildning 4–6	24	75,0 %	25,0 %	25	80,0 %	20,0 %	25	80,0 %	20,0 %
Grundläraryt utbildning F–3	45	95,6 %	4,4 %	40	92,5 %	7,5 %	29	93,1 %	6,9 %
Högskoleingenjörsutbildningar	86	24,4 %	75,6 %	137	21,2 %	78,8 %	112	21,4 %	78,6 %
Kompletterande pedagogisk utbildning	1	100,0 %	-	-	-	-	4	75,0 %	25,0 %
Läraryt utbildning	100	60,0 %	40,0 %	93	69,9 %	30,1 %	79	60,8 %	39,2 %
Läraryt utbildning	14	64,3 %	35,7 %	7	57,1 %	42,9 %	7	71,4 %	28,6 %
Röntgensjuksköterskeutbildning	17	100,0 %	-	17	88,2 %	11,8 %	23	78,3 %	21,7 %
Sjuksköterskeutbildning	160	88,8 %	11,2 %	152	82,2 %	17,8 %	166	87,3 %	12,7 %
Specialistsjuksköterskeutbildningar	81	87,7 %	12,3 %	79	75,9 %	24,1 %	96	78,1 %	21,9 %
Specialläraryt utbildning	1	100,0 %	-	-	-	-	2	100,0 %	-
Specialpedagogutbildningar	40	85,0 %	15,0 %	45	100,0 %	-	25	84,0 %	16,0 %
Ämnesläraryt utbildningar	75	49,3 %	50,7 %	79	41,8 %	58,2 %	41	36,6 %	63,4 %

läkarutbildningen, liksom för övriga vårdprofessionsutbildningar. Sedan 2015 erhåller universitetet ALF-ersättning, där utbildnings-ALF ska användas för att finansiera läkarstudenternas verksamhetsförlagda utbildning inom sjuk- och hälsovården. Med anledning av att läkarutbildningen inte är fullt finansierad av regeringen erhåller universitetet inte heller mer än hälften av den utbildnings-ALF som motiveras av läkarutbildningens faktiska studentvolym, vilket innebär en betydande belastning för RÖL, som således inte kompenseras fullt ut för sitt åtagande. Vid dimensionering av utbildningar inom medicin och hälsa behöver hänsyn tas till möjligheten att tillhandahålla VFU av hög kvalitet, varför en kontinuerlig dialog förs med RÖL samt regionerna i Värmland och Dalarna. Då det finns VFU-placeringar kopplade till Läkarutbildningen i både Region Värmland och Region Dalarna har universitetslektorer med förenade anställningar som specialistläkare anställts i dessa regioner för att säkerställa undervisningskvaliteten. Båda dessa regioner erhåller, via Örebro universitet och RÖL, full VFU-ersättning för de studenter som gör sina placeringar där. Detta gör problematiken än tydligare avseende underfinansieringen av läkarprogrammet. De två läkarprogrammen, det 5,5-åriga och det 6-åriga, kommer att löpa parallellt fram till och med 2026. Det 6-åriga läkarprogrammet leder fram till legitimation, vilket ställer ännu tydligare krav på examinationer och utbildningsuppföljning. För en beskrivning av hur ALF-ersättningen har fördelats under året, se Ekonomiavsnittet under rubriken ALF-medel.

Ingenjörsutbildningar

I regleringsbrevet framgår att lärosätet med start 2018 och fram till 2021 ska utöka antalet helårsstudenter inom ingenjörsutbildningar och samhällsbyggnadsutbildningar till 27 respektive 12 helårsstudenter. Sedan 2019 har antalet helårsstudenter inom civilingenjörsutbildningarna

ökat med 92 och uppgick 2021 till 314. Inför höstterminen 2021 ökade söktrycket återigen till universitetets civilingenjörsutbildningar vad gäller antalet förstahandssökande. Detta efter att de under de senaste två åren haft en liten nedåtgående söktrend. Utbildningarna, med över 1 000 sökande totalt, är således fortsatt attraktiva, se tabell 2:8–9.

Som en konsekvens av universitetets utveckling av civilingenjörsutbildning har högskoleingenjörsutbildningarna under några år fått stå tillbaka vad gäller volymökning. Sedan 2019 har dock en liten ökning skett avseende antal helårsstudenter, vilket är enligt plan och i linje med regleringsbrevet. Antalet programnybörjare inom högskoleingenjörsutbildningarna minskade under 2021, efter att två år i rad haft en liten ökning, se tabell 2:8–9. Minskningen är en anpassning till det minskade utbildningsuppdraget från och med år 2022 och framåt.

Restaurang- och hotellhögskolan

Örebro universitet har ett särskilt uppdrag att bedriva restaurangutbildning i Grythyttan. För detta har universitetet sedan 1998 ett särskilt anslag som år 2021 uppgick till drygt 4 miljoner kronor. Anslaget ska täcka de merkostnader som utlokaliseringen till Grythyttan ger upphov till, se tabell 2:11. Finansieringen i övrigt utgörs av intäkter av anslag, avgifter och bidrag. Under 2021 bedrevs vid Restaurang- och hotellhögskolan, Campus Grythyttan, utbildning inom tre program på kandidatnivå, samtliga med en omfattning av 180 högskolepoäng:

- Kulinärisk kock och måltidskreatör.
- Sommelier och måltidskreatör.
- Måltidsekolog (i samarbete med Institutionen för naturvetenskap och teknik).

Institutionen för naturvetenskap och teknik är värdinstitution för Måltidsekologprogrammet, inom vilket Restaurang- och hotellhögskolan ger

Tabell 2:11 Verksamheten vid Restaurang- och hotellhögskolan

Källa: Ladok och Unit4 ERP

	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Utbildningsvolym, helårsstudenter	281	53,7%	46,3%	299	53,1%	46,9%	283	50,4%	49,6%
Intäkter (mnkr)	32,5			35,2			34,0		
Kostnader (mnkr)	33,0			34,3			36,0		
Ekonomiskt resultat (mnkr)	-0,5			0,9			-2,0		

67,5 av de 180 högskolepoängen. Det tidigare Hospitality managementprogrammet, 180 högskolepoäng, är vilande på grund av för få sökande. Universitetsstyrelsen beslutade den 2 juni 2021 att de två utbildningsprogrammen Kulinarisk kock och måltidskreatör samt Sommelier och måltidskreatör även fortsättningsvis ska ges vid campus Grythyttan, med ett tydligt mål om ett utökat antal helårsstudenter på campus. De två utbildningsprogrammen Måltidsekologi och Hospitality management flyttas i sin helhet till campus Örebro.

Vid institutionen erbjuds även fristående kurser på grundnivå och avancerad nivå, liksom utbildning på forskarnivå. Söktrycket till Kulinarisk kock och måltidskreatör samt Sommelier och måltidskreatör har efter en nedgång mellan 2015–2019, återigen ökat. Söktrycket 2021 var i paritet med det för 2020, en ökning om cirka 70 procent i förhållande till 2019.

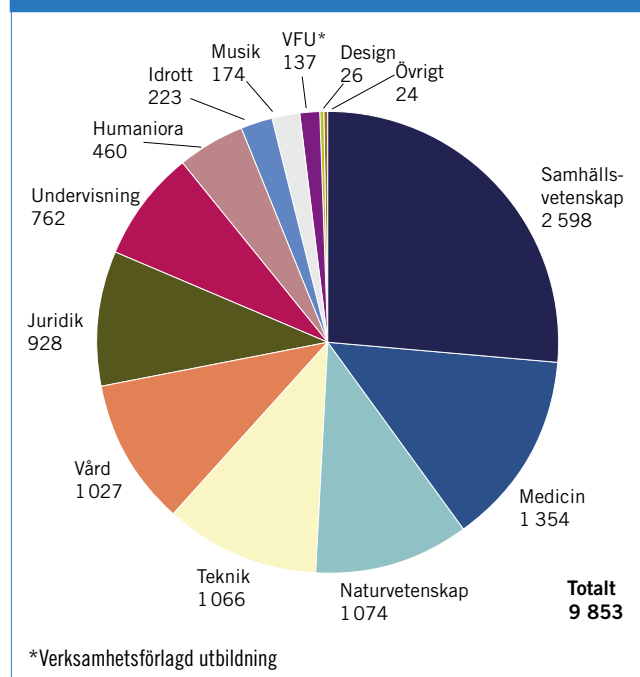
Under året har institutionens fokus legat på att fortsätta det kvalitetsarbetet inom utbildning och forskning som påbörjades under 2020. Revideringen av institutionens program börjar närma sig sitt slutskede, med en målsättning om nystart hösten 2023. Covidrelaterade restriktioner har ställt särskilda krav på hanteringen av den omfattande laborativa verksamheten i utbildning och forskning. En ersättningsrekrytering för en professor har inletts. Det ekonomiska resultatet är bättre än budget. Institutionen nådde inte upp till takbeloppet på grund av något lägre prestationsgrad än planerat, men kompensades genom medel erhållna för olika centrala uppdrag. Undervisningen har fortfarande till största delen skett på distans, vilket har hållit nere driftskostnaderna.

Helårsstudenter och helårsprestationer

Det totala antalet helårsstudenter vid Örebro universitet under 2021 var 9 853, vilket är en ökning med 128 helårsstudenter jämfört med 2020, se tabell 2:2 och diagram 2:1. En stor del av ökningen kan förklaras av den utökning av antalet högskoleplatser som gjorts under året, till exempel ökade antalet helårsstudenter inom ingenjörs- och sjuksköterskeutbildningarna. Studenternas prestationer, räknat i avklarade högskolepoäng, har ökat från 8 693 helårsprestationer 2020 till 8 818 helårsprestationer 2021, se tabell 6:1. Utöver antalet studenter inom den anslagsfinansierade utbildningen kan universitetet redovisa 93 helårsstudenter och 99 helårsprestationer i poänggivande uppdragsutbild-

Diagram 2:1 Antal helårsstudenter per utbildningsområde

Källa: Ladok

ning, se tabell 2:12. Detta är en ökning jämfört med 2020, vilket kan förklaras genom att ett flertal uppdragsutbildningar som inte genomfördes under 2020 flyttades till 2021.

Utbildning på avancerad nivå

Av studenterna vid Örebro universitet var 1 666 helårsstudenter under 2021 antagna till utbildning på avancerad nivå, vilket motsvarar 16,9 procent av det totala antalet helårsstudenter, se tabell 2:13. Det är en liten ökning jämfört med föregående år. Ökningen kan främst förklaras med ett utökat utbud av fristående kurser på avancerad nivå. Två tredjedelar av studenterna på avancerad nivå är kvinnor.

Av helårsstudenterna på avancerad nivå, inom program, har 72 procent läst inom ett program som börjar på grundnivå. Här kan exempelvis nämnas läkar-, psykolog- och juristprogrammen. Därutöver finns studenter på renodlade magister-/masterprogram, det vill säga ett- eller tvååriga utbildningar som förutsätter en examen på grundnivå. På den avancerade nivån finns även utbildning i form av fristående kurser.

Könsfördelning inom utbildning

Liksom vid många andra svenska lärosäten utgjorde kvinnorna en majoritet av de anslagsfinansierade helårsstudenterna vid Örebro universitet år

2021, se tabell 2:2. Kvinnorna utgjorde cirka 62 procent av studenterna, en ökning jämfört med de föregående åren, och de könsbundna studievalen fortsätter. Andelen studenter på kurser med jämn könsfördelning har minskat under 2021 i jämförelse med föregående år, se tabell 2:14. Inom sjuksköterskeprogrammet var knappt 12 procent av de nya studenterna män, medan drygt 24 procent av de nya studenterna på ingenjörstuderingarna var kvinnor. Av samtliga nya studenter på lärarutbildningarna under året var strax över 68 procent kvinnor och knappt 32 procent män. I likhet med tidigare år var män i könsminoritet på exempelvis lärarprogrammen och vårdutbildningarna och kvinnor i könsminoritet inom ingenjör-, systemvetenskaps- och matematikprogrammen.

Universitetet har under året fortsatt arbetet med breddat deltagande och inkluderande undervisning samt deltagit vid seminarier och i nätverk för att få ökad kunskap om könsstereotypa utbildningsval och hur snedrekrytering kan motverkas.

Kostnad per student

Studentvolymen i förhållande till de totala kostnaderna för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå (exklusive uppdragsutbildning) innebär en kostnad per helårsstudent på 104 760 kronor. Det är en minskning med 608 kronor jämfört med 2020. Om kostnaderna i stället relateras till antalet helårsprestationer uppgår de till 117 055 kronor, att jämföra med föregående års 117 884 kronor. Minskingarna jämfört med föregående år kan härledas till att antalet helårsstudenter och helårsprestationer ökat. Därutöver har universitetet haft lägre kostnader än budgeterat på grund av pandemin och minskade konsultkostnader.

Examina

Under 2021 utfärdades 2 524 examina på grundnivå och avancerad nivå, vilket är en liten minskning av antalet utfärdade examina jämfört med 2020. Se tabell 6:2 i avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovisningen.

Tabell 2:12 Uppdragsutbildning ¹⁾

Källa: Ladok och Unit4 ERP

	2021			2020			2019		
Intäkter (mnkr)	12,3			8,7			16,0		
Kostnader (mnkr)	12,5			9,3			16,8		
Ekonomiskt resultat (mnkr)	-0,2			-0,6			-0,8		
Poänggivande uppdragsutbildning	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Antal helårsstudenter	93	71,2 %	28,8 %	68	72,6 %	27,4 %	53	60,4 %	39,6 %
Antal helårsprestationer	99	70,0 %	30,0 %	42	71,5 %	28,5 %	50	60,0 %	40,0 %

1) Inkluderar beställd utbildning.

Inför 2020 genomfördes en översyn av redovisningen avseende uppdragsutbildningens intäkter och kostnader. Grunderna för redovisningen för 2020 och 2021 skiljer sig därför åt i förhållande till tidigare år. Tidigare år är inte omräknade efter den nya principen och felaktigheten uppgår till ca 3,6 mnkr före 2020.

Tabell 2:13 Utbildning på avancerad nivå, antal helårsstudenter (hst)

Källa: Ladok

Helårsstudenter	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Fristående kurser	297	66,3 %	33,7 %	251	62,2 %	37,8 %	186	67,2 %	32,8 %
Kurser i program, Master ¹⁾	170	60,6 %	39,4 %	178	52,8 %	47,2 %	136	50,0 %	50,0 %
Kurser i program, Övriga ¹⁾	1 199	67,3 %	32,7 %	1 134	66,9 %	33,1 %	1 040	66,9 %	33,1 %
Totalt hst, avancerad nivå	1 666	66,4 %	33,6 %	1 563	64,6 %	35,4 %	1 362	65,3 %	34,7 %
Totalt hst, Örebro universitet	9 853	62,0 %	38,0 %	9 725	60,5 %	39,5 %	9 350	60,8 %	39,2 %
Andel på avancerad nivå	16,9 %			16,1 %			14,6 %		

1) Uppgifterna för 2020 har justerats.

Tabell 2:14 Andelen studenter på kurser med jämn könsfördelning i procent

Källa: Ladok

Utbildningsområde	2021	2020	2019	Totalt antal helårsstudenter 2021
Design	75,8	82,0	42,7	26
Humaniora	39,1	65,8	52,9	460
Idrott	46,5	33,1	35,8	223
Juridik	14,1	15,0	23,7	928
Medicin	20,9	22,0	23,1	1 353
Musik	13,0	14,3	20,3	174
Naturvetenskap	29,2	33,1	23,6	1 074
Samhällsvetenskap	26,7	38,8	30,8	2 598
Teknik	13,8	12,6	36,3	1 066
Undervisning	26,8	28,7	10,3	762
VFU	36,6	27,3	24,1	137
Vård	0,7	1,4	1,2	1 027
Övrigt	0,0	34,8	35,7	24
Totalt	21,9	26,9	25,0	9 853

Tabellen visar den andel (i procent) av helårsstudenterna som för respektive utbildningsområde kan hänföras till kurser där könsfördelningen betraktas som jämn. Intervall för jämn könsfördelning är inom 40–60 procent.

Av de studenter som tog ut en examen under 2021 var 66 procent kvinnor och 34 procent män. Den ojämna könsfördelningen följer nationella mönster enligt uppgifter från Statistiska Centralbyrån. Obalansen mellan könen kan främst förklaras utifrån skillnader gällande utbildning och villkor på arbetsmarknaden. Sjuksköterske- samt flera olika lärarutbildningar, där examen är avgörande för yrkesutövningen, är kvinnodominerade.

Internationalisering och studentutbyte

Under året har universitetets handlingsplan för internationalisering för perioden 2021–2024 implementerats i verksamheten. Handlingsplanen är baserad på Örebro universitets vision, värdegrund och strategier och omfattar både utbildning, forskning och samverkan. Planen har arbetats fram genom en omfattande förankringsprocess som har varit viktig för att säkerställa en handlingsplan som är både relevant och realistisk. Samtidigt ska handlingsplanen möta de ökade förväntningar som finns på lärosätenas internationalisering från regeringen, exempelvis uttryckt i den forskningspolitiska propositionen som presenterades i december 2020. Utifrån handlingsplanen, och med fokus på strategiska mål och centrala aktiviteter, förväntas varje avdelning, institution och fakultet i sin verksamhetsplan inkludera aktiviteter som stärker

universitetets internationaliseringsarbete. Detta för att få ett internationaliseringsarbete som är mer integrerat med övriga processer än tidigare.

European Universities Initiative (EUI) beskrivs av EU som ett sätt att stärka de strategiska partnerskapen mellan lärosäten i EU och uppmuntra till ett antal ”Europauniversitet” som består av konsortier bildade av i snitt sju europeiska universitet. Detta för att bidra till de europeiska universitetens internationella konkurrenskraft samt för att ge ökade möjligheter till internationalisering av utbildning, forskning och samverkan. Örebro universitet ser det som centralt att delta i detta arbete och blev därför i slutet av 2020 medlem i konsortiet NEOLAiA som idag består av nio lärosäten med bred geografisk spridning i Europa. Under året har arbetet med NEOLAiA och dess ansökan om att utses till ett ”Europauniversitet” varit högsta prioritet inom universitetets internationaliseringsarbete. Örebro universitet har huvudansvaret för området Forskning. Inom ramen för samarbetet ingår även området Utbildning, såväl i form av mobilitet via Erasmusavtal, men också gemensamma program, kurser och sommarskolor. Samarbetet inom NEOLAiA inkluderar också samverkan gällande stödprocesser så som pedagogisk utveckling, internationell rekrytering av personal, inklusion, jämlikhets- och jämställdhetsarbete samt marknadsföring.

Örebro universitet har som ambition att skapa bredare partnerskap med ett fåtal särskilt utvalda lärosäten. Hittills finns ett sådant samarbete, med Aston University i Birmingham, Storbritannien, som utnämns till ”University of the year 2020” av tidningen the Guardian. Samarbetet med Aston University har i pandemitider hållits aktivt i form av digitala möten mellan ledningsfunktionerna för internationalisering vid respektive lärosäte. Brexit kommer att påverka hur samarbetet fungerar på längre sikt, men det finns en tydlig vilja från båda lärosäten att hitta lösningar för att bevara och vidareutveckla samarbetet. I handlingsplanen för internationalisering är ett mål att uppbygga strategiska partnerskap med två till tre ytterligare lärosäten.

Örebro universitet är med i flera projektspecifika nätverk såsom: Sweden Italy (Swetaly) där 17 svenska och 16 italienska lärosäten ingår; South Africa – Sweden University Forum (SASUF 2030) där 14 svenska och 24 sydafrikanska lärosäten

ingår; MIRAI 2.0 där 11 svenska och 8 japanska lärosäten ingår; Global Challenges University Alliance (GCUA 2030) där 15 lärosäten runt om i världen ingår. Örebro universitet samverkar även i fler olika nätverk så som: Universitetens nätverk för strategisk internationalisering (UNSI) där samtliga svenska universitet är representerade; EURAXESS-nätverket där 30 svenska lärosäten samverkar kring att förbättra forskares förutsättningar; European University Association (EUA) där över 800 europeiska lärosäten ingår; European University Foundation (EUF) där cirka 70 europeiska lärosäten arbetar för att modernisera studentutbyte. Vidare har universitetet deltagit i flera seminarier och workshops arrangerade av Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet (UHR) och STINT.

En av framgångsfaktorerna för universitetets fortsatta utveckling är förmågan att rekrytera medarbetare till ledande anställningar som lärare/forskare. Konkurrenten om såväl internationellt framstående forskare som personer som står i början av sin forskarkarriär är stor. En del i arbetet med att attrahera internationella kandidater är att se till att de blir väl omhändertagna när de påbörjar sin anställning vid universitetet. Universitetets funktion Relocation ORU arbetar aktivt med stöd vid mottagandet av internationella medarbetare. Som ett ytterligare steg i detta arbete har Örebro universitet anslutit sig till EU-kommissionens HR-stadga ”The European Charter for Researchers” (the Charter & Code) vars implementeringsverktyg kallas ”Human Resources Strategy For Researchers” (HRS4R). Mer information om detta arbete återfinns i avsnittet Kompetensförsörjning och hållbart ledarskap. Att värna om goda villkor för forskare är en fråga som universitetet engagerar sig i även i en internationell kontext, bl.a. genom att under 2021 gå med i nätverket ”Scholars at Risk”, vars syfte är att skydda akademiker och rätten att tänka och forska fritt, ifrågasätta och dela idéer. Detta ingår i Örebro universitets arbete med ansvarsfull internationalisering där externa forskare

även tagits in under 2021 för att genomföra en inventering av universitetets arbete inom området, som ett första steg i ett långsiktigt arbete.

Under 2021 har det skickats flera ansökningar om externa medel inom Erasmus+ Key Action 2 för att finansiera internationaliseringsaktiviteter gemensamt mellan Örebro universitet och olika internationella lärosäten, bland annat i form av ”double degrees” samt pedagogisk utveckling för lärare. En av dessa ansökningar beviljades och arbete har under 2021 påbörjats med projektet ”Supporting academics to become International Educators through Professional Learning Communities”. Under 2021 har också arbetet med att starta Örebro universitets första gemensamma internationella program, Nordiskt masterprogram i kemi med inriktning arktisk miljöforensik, finansierat av Nordiska Ministerrådet, varit prioriterat. Arbetet inkluderar utredande av regelmässiga aspekter, till exempel gällande antagning, examen och finansiering, och ställer även krav på praktisk hantering gällande exempelvis studentmobilitet, uppehållstillstånd och studieavgifter.

Satsningen på att marknadsföra universitetets internationella masterprogram i fysisk form har avstannat på grund av pandemin. I stället har universitetet ställt om till digital marknadsföring. Det är i dagsläget svårt att bedöma vilka effekter omställningen haft på antal sökande, dock kommer uppföljningar göras när studenterna registrerats inför höstterminen 2022.

För universitetets utbytesstudenter (samt utresande studenter på praktik och Minor Field Studies) har pandemin haft en omfattande påverkan på såväl inresande som utresande, se tabell 2:15. Glädjande är dock att antalet inresande ökade med över 40 procent från 2020 till 2021. Av de inresande studenterna har 163 kommit via Erasmusavtal och 44 via bilaterala avtal (utan avgifter). Övriga sex inkommande har studerat via utbytesavtal inom Linnaeus-Palmeprogrammet och Nordplus.

Tabell 2:15 Internationella utbyten

Källa: Ladok

	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Utresande	75	50,7 %	49,3 %	81	72,8 %	27,2 %	179	60,3 %	39,7 %
Inresande	213	68,5 %	31,5 %	151	64,2 %	35,8 %	293	63,1 %	36,9 %

Under året har utresande studenter enbart tillåtits åka inom Europa. Dock har inresande studenter från alla partneruniversitet som haft möjlighet att studera i Sverige tillåtits studera vid universitetet. Under året arrangerade internationella kontoret digitala informationspass för att sätta fokus på utbytesstudier och möjligheten till andra internationella erfarenheter för studenter.

Arbetet med internationalisering inom Örebro universitet bedrivs delvis genom ett antal interna råd och nätverk. Detta arbetssätt skapar goda former för samverkan och erfarenhetsutbyte. Medlemmar i dessa nätverk fungerar också som tydliga kontaktvägar för ledningen in i verksamheten för informationsspridning, inhämtande av synpunkter och idégenerering.

Studieavgifter och stipendier för tredjelandsstudenter

Av tabell 2:16 kan utläsas att antalet studenter med avgiftsskyldighet ökat marginellt under 2021 men är fortfarande betydligt färre än 2019. En stor anledning till nedgången under 2020 och 2021 bedöms vara coronapandemin och dess effekter i form av övergång till nätbaserad undervisning, svårigheter att resa och komma i kontakt med banker och ambassader, samt en allmän osäkerhet. Det är dock glädjande att det sker en ökning med nästan 40 procent från 2020 till 2021, sett till de som själva finansierat sin utbildning. Antalet studenter som finansieras av stipendier från Örebro universitet via UHR är snarlikt genom åren medan antalet som finansierats av Svenska Institutets stipendier nästan halverats från 2020 till 2021, se tabell 2:17.

Tabell 2:16 Antal studenter med avgiftsskyldighet (tredjlandsstudenter) ¹⁾

Källa: Ladok

Utbildning	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Innata immunförsvaret vid hälsa och sjukdom	-	-	-	1	-	1	4	3	1
Kardiovaskulär medicin	4	2	2	8	4	4	15	6	9
Magisterprogram i offentlig planering för hållbar utveckling	10	3	7	13	7	6	17	9	8
Magisterprogram i samhällsanalys	-	-	-	3	1	2	4	3	1
Magisterprogrammet i strategisk kommunikation	6	5	1	10	9	1	8	6	2
Masterprogram i experimentell medicin	3	2	1	4	3	1	-	-	-
Masterprogram i idrott med inriktning fysiologi och medicin	6	1	5	5	1	4	5	1	4
Masterprogram i informatik – ledning och styrning av informationssäkerhet	24	8	16	10	5	5	18	4	14
Masterprogram i kemi med inriktning miljöforensik	6	3	3	2	1	1	2	1	1
Masterprogram i musikvetenskap – Musiken och människan	2	1	1						
Masterprogram i statistik	3	2	1	1	1	-	5	2	3
Nutritionell molekylär medicin och bioinformatik	1	1	0	3	2	1	5	3	2
Psykologprogrammet	-	-	-	1	1	-	1	1	-
Robotik och intelligenta system, magister-/masterprogram	-	-	-	3	-	3	4	-	4
Fristående kurser	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Totalt	66	28	38	64	35	29	88	39	49

1) Avser studenter med registrerad aktivitet under verksamhetsåret.

Tabell 2:17 Antal avgiftsskyldiga tredjlandsstudenter per finansieringsform

Källa: Ladok och Unit4 ERP

Finansieringsform	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Svenska Institutets stipendier	13	5	8	22	12	10	20	12	8
Stipendier från Örebro universitet/ Universitets- och högskolerådet	7	5	2	8	3	5	7	4	3
Själva finansierat sin utbildning	46	18	28	34	20	14	61	23	38
Totalt	66	28	38	64	35	29	88	39	49

De totala intäkterna från studieavgifterna avseende tredjelandsstudenterna uppgick till 4,2 miljoner kronor, vilket är en minskning i jämförelse med 4,7 miljoner kronor under föregående år. Verksamheten gick totalt sett med ett marginellt överskott på 1 745 kronor. Återbetalning av studieavgifter har skett i 19 fall. Orsaken till återbetalning har främst berott på ej beviljade uppehållstillstånd, ej påbörjade studier och personliga skäl. Fler än hälften av de antagna avgiftsskylda studenterna har under året valt att inte påbörja studierna. De avgiftsskyldiga studenterna bidrar, liksom övriga internationella studenter, till att på olika sätt utveckla kvaliteten och mångfalden inom utbildning.

Kontakten med Migrationsverket fungerar huvudsakligen bra, men några utmaningar vad gäller framför allt årets ärendehantering kan noteras. Ibland saknas kunskap kring specifika tillståndstyper som används av lärosäten, till exempel för gästforskare. Detta försvårar för universitetet att komma vidare i beredningen av ärendet. På grund av långsam hantering händer det ibland att masterstudenter från tredjeländ inte får uppehållstillstånd i tid för att kunna påbörja sina studier. Under året har Migrationsverkets hantering av exempelvis statusbyten och regler för inresande studenter försvårat för såväl lärosätet som studenter och medarbetare att agera ansvarsfullt i pandemitider. Exempelvis har studenter nekats uppehållstillstånd för att lärosätet tidigt fattat beslut om att undervisning helt eller delvis ska bedrivas digitalt. Vidare leder Migrationsverkets fortsatta krav på att personer ska befinna sig utanför Sverige vid beslut om uppehållstillstånd till ökade internationella resor. Detta är problematiskt, både av klimatskäl och att det under pandemin har

varit svårgenomförbart. En annan utmaning, som varit svår att hantera under pandemin, är kravet på stämpel i pass eller besök hos ambassad för att bevisa att personen i fråga är i ett visst land. Dessutom har långa handläggningstider, i vissa fall även gällande överklagande, gjort att ärenden inte hanteras i tid. Förändringen av utlänningslagen har påverkat, och kommer att påverka såväl enskilda medarbetare som universitetet som arbetsgivare, se avsnittet Kompetensförsörjning och hållbart ledarskap för en fördjupad diskussion.

Utländska lärares vidareutbildning

Vid Örebro universitet bedrivs den kompletterande utbildningen Utländska lärares vidareutbildning, ULV, i nära samarbete med de reguljära lärarprogrammen. Utbildningen planeras med hänsyn till studenternas tidigare examen och eventuellt beslut angående lärarlegitimation från Skolverket, vilket innebär att studenterna har individuella studiegångar. Majoriteten av studenterna läser lärarförberedande kurser, där det svenska skolväsendet och lärarrollen i svensk skola står i fokus. Under 2021 hade ULV vid Örebro universitet endast antagning till höstterminen. Det var då 66 sökande och av dessa påbörjade 17 studenter utbildningen, se tabell 2:18. En anledning till det stora antalet avslag är att möjligheterna att antas till en komplettering mot förskolläraexamen och grundläraresexamen enligt 2011 års examensordning är små. Majoriteten av de sökande som önskar läsa kompletterande studier mot dessa examina har fått avslag på grund av att en komplettering skulle överstiga de 120 högskolepoäng som ULV har till förfogande. Ett arbete med att tydliggöra behörighetskraven för de sökande är påbörjat.

Tabell 2:18 Utländska lärares vidareutbildning (ULV)

Källa: Ladok och ULV

	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Helårsstudenter VT	17,8	85,3 %	14,7 %	16,3	82,8 %	17,2 %	10,1	84,4 %	15,6 %
Helårsstudenter HT	14,2	81,3 %	18,7 %	13,9	83,3 %	16,7 %	17,0	80,7 %	19,3 %
Helårsprestationer	28,1	82,4 %	17,6 %	25,9	83,5 %	16,5 %	22,5	84,4 %	15,6 %
Sökande	66	86,4 %	13,6 %	62	74,2 %	25,8 %	70	74,3 %	25,7 %
Antagna	24	75,0 %	25,0 %	29	82,8 %	17,2 %	46	73,9 %	26,1 %
Påbörjade studier	17	76,5 %	23,5 %	22	81,8 %	18,2 %	27	77,8 %	22,2 %
Avbrott	3	100,0 %	-	2	50,0 %	50,0 %	3	100,0 %	-
Pågående studier	52	80,8 %	19,2 %	55	81,8 %	18,2 %	47	83,0 %	17,0 %
Uttagna examina	7	71,4 %	28,6 %	13	84,6 %	15,4 %	1	100,0 %	-

Under 2021 läste ULV-studenterna kurser inom ämnena biologi, förskolepedagogik, historia, svenska och utbildningsvetenskaplig kärna vid Institutionen för humaniora, utbildning och samhällsvetenskap, Institutionen för naturvetenskap och teknik samt vid Musikhögskolan.

Örebro universitet tilldelades 3 760 945 kronor av Kammarkollegiet för satsningen under 2021. Medlen har fördelats enligt följande:

- Arbete med ansökningar, validering, planering av individuella studiegångar, antagning, studerandesamtal samt deltagande i den nationella ledningsgruppens samordningsarbete: 314 251 kronor.
- Undervisning, inklusive VFU: 3 235 239 kronor. Medlen fördelades till de ämnen/institutioner som ansvarade för respektive student och kurs.
- Språk- och studiestöd 211 455 kronor.

Från och med höstterminen 2021 har Örebro universitet återgått till att integrera ULV-studenterna i de reguljära programmets kurser redan från den första terminen. Anledningarna till detta har varit flera. Dels har antalet behöriga sökande till inriktningarna mot förskola och grundskolans tidiga år minskat, dels fanns en osäkerhet innan antagningen kring hur många studenter som skulle kunna antas mot en ämneslärarexamen, 180 högskolepoäng. En sådan antagning innebär i praktiken att studenterna läser kurser inom KPU, och då programmet under 2021 återigen startade upp efter att ha varit vilande var det oklart hur behörighetskraven till det skulle matcha de sökandes meriter. För att inte tappa de goda resultat som den särskilda ULV-kursen gav beslutades att fortsätta med det riktade språk- och studiestöd som arbetats fram under den senaste tvåårsperioden.

De studenter som läst inom ULV har precis som alla andra studenter varit drabbade av pandemin under året och behövt bedriva sina studier på distans. Universitetet kan dock inte se att det påverkat resultaten i negativ bemärkelse.

En uppföljning av studenter som blivit klara med sina kompletterande studier inom ULV under höstterminen 2020 och vårterminen 2021 genomfördes under november månad. Av tolv alumner svarade nio på enkäten, som bland annat innehöll frågor kring vad de arbetar med idag och om de anser att deras kompletterande studier hjälpt dem

att få jobb som lärare eller förskollärare. Av dessa nio arbetar sex personer som lärare eller förskollärare i de ämnen deras kompletterande utbildning var avsedd för. Två av dessa nio har ännu inte fått arbete och en är föräldraledig. Samtliga svarade att de upplevde att studierna inom ULV helt och hållet eller delvis hjälpt dem till den anställning de har idag eller hoppas få inom en snar framtid.

I samarbete med övriga lärosäten som ger ULV övergick all antagning till att bli en helt digital process under 2021, vilket har föranlett ett utvecklingsarbete inom administrationen för ansökan. Efter en antagningsomgång är vår bedömning att den digitala processen både förenklat arbetet och gjort det mer rättssäkert än den tidigare processen då ansökningshandlingar skickades in per post.

Samordnaren för ULV vid Örebro universitet har under året deltagit i det nationella samarbetet med övriga fem lärosäten som ingår i satsningen. Ett samarbete som på grund av pandemin också skett i digital form under året.

Snabbspår för nyanlända lärare och förskollärare

Örebro universitet ger sedan 2016 Snabbspår för nyanlända lärare och förskollärare. Utbildningen bedrivs via tidsbegränsade avtal, i samarbete med Arbetsförmedlingen. De sju första kurserna var campusförlagda medan efterföljande kurser har genomförts som distanskurser. Kursomgång 11 startade i slutet av november 2021 och avtal finns med Arbetsförmedlingen om att genomföra ytterligare kursstarter under 2022 om deltagare finns.

Kursen Att arbeta som lärare i svensk skola och förskola är en introduktion till arbete i svensk skola. Kursen ges på svenska och på arabiska och är en distanskurs vilken pågår under 26 veckor. Fokus ligger på hur den svenska skolan och förskolan styrs och organiseras, lärarens arbete samt didaktik och lärande. Kursen varvas med praktik på skola eller förskola samt studier i svenska.

Två distanskurser startade under 2021 med totalt 65 deltagare. Eftersom planeringen av kurserna gjorts utifrån distansundervisning påverkades undervisningen inte av restriktioner på grund av coronapandemin, förutom att två planerade campusförlagda tillfällen ställdes in. Kurserna har ställt högre krav på, men även givit möjlighet att utveckla, deltagarnas digitala kompetens och närvaron har visat sig vara högre jämfört med när

kursen var campusförlagd. Distansundervisningen har dessutom möjliggjort för fler att delta. Andelen kvinnor bland deltagarna har ökat markant, vilket möjligen kan förklaras med att kursen ges på distans. Distanskursen har ställt nya krav på universitetet vad gäller såväl undervisning som arbetet med att tillhandahålla praktikplatser hos för kursen nya samarbetskommuner.

Samverkan sker med skolhuvudmännen genom det arbetsplatsförlagda lärandet, APL. Ett 80-tal kommuner har haft deltagare på kursen. Under våren 2021 var det på grund av pandemin svårare att få APL-platser i kommunerna men samtliga deltagare fick möjlighet till praktik i förskola/skola. Hösten 2021 var det däremot en stor öppenhet hos skolhuvudmännen att ta emot snabbspårets kursdeltagare.

För säkerställande av kvalitet och uppfyllande av avtal med Arbetsförmedlingen har den nationella samordnargruppen fortsatt att mötas med representanter från de sex lärosäten som deltagit i projektet från start. Ett nära samarbete med övriga lärosäten som gett kursen samt med skolhuvudmän och Arbetsförmedlingen har varit avgörande för att genomföra kurserna och har även bidragit till utveckling av kursen samt säkerställande av kursens kvalitet.

Omkring 350 deltagare har påbörjat eller avslutat Snabbspåret, vilket kan påverka söktrycket till ULV, Utländska lärares vidareutbildning, inför hösten 2022. Utvärderingar visar att flertalet fortsätter läsa svenska efter avslutad Snabbspårskurs och därefter är det flera som söker till ULV. En djupare uppföljning och utvärdering av Snabbspåret vid Örebro universitet påbörjades under 2020 och kommer att slutföras och redovisas 2022.

Tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkeserfarenhet

När det gäller tillträde till utbildning ansökte 231 personer om bedömning av reell kompetens vid ansökan till utbildning vid Örebro universitet som påbörjades under 2021. Bland dessa fanns sökande som redan var behöriga genom formella meriter. Totalt beviljades 144 sökanden reell kompetens avseende särskild behörighet, oavsett om ansökan om reell kompetens inkommit eller inte.

Inom de ordinarie utbildningarna handlar bedömning av reell kompetens till stor del om tillgodo-

räkande av tidigare studier, både från svenska och utländska utbildningar. Validering av yrkeserfarenhet, informella och icke-formella kunskaper har skett i liten omfattning vilket beror på att få studenter ansökt om att få detta prövat. När behov uppstår finns det olika rutiner på lärosätet. Inom lärarutbildningarna finns till exempel en rutin för validering av yrkeserfarenhet inom den verksamhetsförlagda utbildningen framtagna för alla studenter inom förskolläraryrket och lärarutbildningarna. Denna rutin granskas årligen av verk samma aktörer inom lärarutbildning.

Validering av reell kompetens för tillgodoräkning har tidigare främst skett inom olika uppdragsutbildningar och kurser riktade till yrkesverksamma. Där har tyvärr antalet minskat på grund av regelförändringar. Till exempel stoppades all validering inom ramen för Lärarlyftet under pågående process inför höstterminen 2021 eftersom det saknades stöd i högskoleförordningen för validering inom uppdragsutbildning.

Disciplinärenden

Under 2021 har disciplinnämnden vid Örebro universitet fattat totalt 129 beslut gällande studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Av dessa har 117 beslut resulterat i en avstängning med ett periodspann från tre veckor upp till 26 veckor (maxlängd på avstängning enligt högskoleförordningen). Tre ärenden har avslutats med en varning och resterande nio ärenden har lämnats utan åtgärd av nämnden, se tabell 2:19. Detta är en markant ökning i fällandefrekvens jämfört med tidigare år, vilket även uppmärksammats i internrevisionens rapport om disciplinärenden. Utifrån att disciplinnämnden uppmärksammat att antalet studenter som återkommer till disciplinnämnden ökat har nämnden sett över sin praxis och skärpt konsekvensen för dessa. Antalet avstängda som fått längre avstängningstid har därför ökat.

Vissa anmälda ärenden handläggs enbart av juristfunktionen och rektor, vid behov efter samråd med disciplinnämndens lagfarna ledamot. Rektor fattade under året tio beslut om att avsluta anmälda ärenden utan vidare åtgärd. Under 2020 avskrevs 46 ärenden innan disciplinnämnden. Denna minskning, samtidigt som antalet ärenden som lett till en konsekvens i disciplinnämnden har ökat, gör att universitetet drar slutsatsen att instruktioner blev tydligare för studenterna under vårterminen 2021 och att det samtidigt

blev tydligare för lärarna när en anmälan ska ske. Alla lärare som överväger om en anmälan ska göras ombedes även att kontakta juristerna för att diskutera förutsättningarna, vilket gör att vissa potentiella ärenden aldrig anmäls.

Jämfört med 2020 har antalet anmälda ärenden om misstanke om försök till vilseledande i disciplinnämnden sett ungefär likartat ut, med en viss minskning under andra halvan av höstterminen 2021. Plagiat är alltså den vanligaste grunden för avstängning och de textjämförelseverktyg som används har fortsatt visats vara effektiva för att upptäcka studenter som försökt använda delar eller hela textstycken från andra författares arbeten som sina egna. Däremot var det nästan lika många ärenden om otillåtet samarbete som antalet plagiat. Detta skulle kunna bero på den snabba omställningen till digital undervisning men det är för tidigt ännu att dra några mer långtgående slutsatser.

Den notering som gjordes i årsredovisningen för 2020 om att fler ärenden än tidigare har utretts vad gäller störande och diskriminering kvarstår och nu har även några tagits upp i disciplinnämnden och där lett till konsekvenser. Särskilt anmärkningsvärt är ett ärende om hot om våld riktat mot andra studenter och ett om störande av verksamheten i samband med avslut av VFU. Båda dessa har lett till att rektor fattat interimistiska beslut om avstängning av student innan de sedan slutbehandlats i disciplinnämnden.

Två uppdragsdirektiv avseende disciplinärenden har slutförts, ett i syfte att effektivisera handläggningen genom implementering av mer digitala inslag och ett med syfte att få en bättre överblick över vilka studenter som anmäls och hur universitetet ska kunna arbeta mer förebyggande avseende olika sorters fusk.

Den internrevisionsrapport som i december 2021 lämnats till universitetsledningen har föranlett en aktivitet i verksamhetsplaneringen för 2022 avseende bland annat förtydligande av stöd till förstagångsanmälare och tydligare information till anmälda studenter om möjligheterna till stöd i processen.

Hållbar utveckling inom utbildning

Hållbar utveckling omfattar många olika aspekter och berör alla samhällssektorer och yrkesområden. Det behövs ett brett ansvar och ett samlat grepp från olika sektorer, organisationer, företag och yrkeskategorier för att skapa ett hållbart samhälle och en hållbar livsmiljö. Kunskap om hållbar utveckling ska enligt högskoleförordningen, oavsett utbildningsområde, ingå i all högre utbildning, något de flesta studenter och arbetsmarknadens aktörer idag ser som en självklarhet. Ett av de globala målen är att säkerställa att alla studenter får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling. Enligt universitetets strategi och handlingsplan för hållbar utveckling 2019–2022, vilken beaktat rekommendationerna i Universitetskanslersämbetets tematiska utvärdering, ska studenter som studerat vid Örebro universitet ha kunskap om hållbar utveckling och kompetenser för att identifiera och lösa problem i samhället i linje med målen i Agenda 2030. Alla studenter vid Örebro universitet ska dessutom mötas av en utbildning och en studiemiljö som är utformad så att den främjar alla studenters lärande på lika villkor, främjar psykisk hälsa, ökar genomströmningen (med bibehållna kunskapskrav) och är fri från diskriminering och trakasserier. Hållbar utveckling ska på ett systematiskt sätt integreras i alla utbildningar. I detta arbete är det viktigt att undervisande personal får de förutsättningar de behöver för att arbeta med att integrera hållbar utveckling i utbildningen.

Tabell 2:19 Disciplinärenden

Källa: Juristenheten, Örebro universitet

	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Antal ärenden	129			111			147		
Avstängningar	117	63,2 %	36,8 %	76	64,5 %	35,5 %	98	59,2 %	40,8 %
Andel av de avstängda där Urkundrapport legat till grund för avstängning	38 %			79 %			67 %		
Varningar	3			4			8		
Utan åtgärd	9			30			41		

Sedan 2019 finns vid Högskolepedagogiskt centrum ett särskilt stöd för institutionernas arbete med att utveckla kurser och program där olika dimensioner av hållbar utveckling finns integrerade på ett relevant sätt. Under 2021 har arbetet breddats genom tillskapandet av universitetets Plattform för en hållbar framtid (PSF@ORU). Inom plattformen finns en utbildningssektion där en pedagogisk utvecklare med särskilt uppdrag att integrera hållbar utveckling i utbildning ingår jämte lärare från hela universitetet. Samarbetet har utmynnat i en utveckling av den högskolepedagogiska kursen Hållbar utveckling i utbildning samt gemensamma projekt. Ett av projekten syftar till att skapa en resursbank för examinationsuppgifter med frågor kring hållbar utveckling av relevans för olika ämnesområden.

Efterfrågan på stöd för att integrera hållbar utveckling i utbildning har kraftigt ökat under året. För att möta upp verksamhetens behov har Högskolepedagogiskt centrum utvecklat ett samarbete med ett företag som arbetar med virtuella kursplaner för att kunna säkerställa att hållbar utveckling genomgående finns med i alla delar av ett utbildningsprogram eller en kurs. Metoden används även på den högskolepedagogiska kursen och har tagits emot väl av verksamheten. Även spel som kan användas av multidisciplinära studentgrupper för att belysa hållbarhetsfrågor från olika ämnes- eller programperspektiv används av ett ökat antal lärare på universitetet. Högskolepedagogiskt centrum har utvecklat ett riktat stöd till multidisciplinära samarbeten mellan program och ämnen för att skapa förutsättningar för olika studentgrupper att mötas och utveckla grundläggande framtidskompetenser tillsammans. För att kunna möta upp verksamhetens ökade behov har flera webbresurser utvecklats för integrering av hållbar utveckling och jämställdhetsperspektiv i utbildning.

Linje 14s verksamhet med att inspirera ungdomar från studieovana hem till högre studier är en del av universitetets arbete för ökad social hållbarhet. För vidare beskrivning av Linje 14, se ovan under rubriken Breddad rekrytering.

Ett annat initiativ för att stärka inslagen av hållbarhet i universitetets utbildningar är den hållbarhetskonferens som genomförs två gånger per år för studenter från olika utbildningsprogram. Syftet med konferensen är att studenterna under

sin utbildning ska ges möjlighet att vidga sina perspektiv och sin förståelse för hållbar utveckling. Detta görs genom att i programöverskridande tvärgrupper diskutera hållbarhetsfrågor under en heldag. Studenterna får möjlighet att reflektera över vilka kunskaper och färdigheter de behöver ha med sig när de lämnar universitet och utifrån detta ställa krav på att utbildningarna verkligen tar utgångspunkt i hållbar utveckling. De utvärderingar som har gjorts efter varje konferens visar att studenterna upplever att det är ett bra initiativ, inte minst gällande möjligheten till möten med studenter från andra utbildningsprogram.

Inom ramen för Örebro universitets handlingsplan för jämställdhetsintegrering är utbildningens innehåll och genomförande ett prioriterat utvecklingsområde. Flera av inslagen på Forskarhandledarutbildningen har utvecklats under året för att med större kontinuitet ta upp frågor som rör jämställdhet och maktstrukturer inom forskarutbildningen. Det handlar om inslag som direkt behandlar jämställdhetsfrågor, hållbar utveckling och strukturell sexism i akademien, men också inslag kring kommunikation, biträdande handledarskap, karriärvägar för doktorander och tidigare doktoranderfarenheter. Konkret handlar det om att arbeta mot könsstereotypa studieval och karriärvägar och för breddad rekrytering, breddat deltagande och breddad genomströmning.

Det finns flera goda exempel på jämställdhetsintegrering inom utbildning vid Örebro universitet. I april anordnades en digital konferens om jämställdhetsintegrering i utbildning tillsammans med JIHU Mitt-nätverket med 250 deltagare. Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete har arbetat fram matriser och checklistor för att säkerställa att både utbildning och forskning genomgående integrerar ett jämställdhetsperspektiv. Deras modell används nu även av Restaurang- och hotellhögskolan. Detta är ett exempel på hur centralt placerade pedagogiska utvecklare fyllt en viktig funktion för att sprida goda exempel över institutions- och fakultetsgränser. Ett annat gott exempel är den lärare i byggteknik som skapat läraktiviteter där ingenjörstudenter getts möjlighet att identifiera och ifrågasätta sexism inom byggbranschen, något som under hösten vann honom regionens jämställdhetspris. Denna lärares resa kommer att beskrivas i ett läromedel som Örebro universitet tar fram under kontrakt med

ett utbildningsförslag för att fylla en brist på stödmaterial kring praktisk jämställdhetsintegrering inom högre utbildning.

För ytterligare beskrivning av åtgärder och resultat utifrån universitetets plan för jämställdhetsintegrering, se avsnittet Framstående forskning, under rubriken Jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel och avsnittet Kompetensförsörjning och hållbart ledarskap, under rubriken Hållbar utveckling.

Studiemiljö

Vid universitetet bedrivs ett långsiktigt arbete för att upprätthålla en god och hållbar miljö för studenterna. Under året har renovering av två undervisningssalar i Forumhuset genomförts. Fokus har legat på att möjliggöra en ökad pedagogisk variation i undervisningen samt medge synkron hybridundervisning.

Projekt Learning Lab, ett samverkansprojekt med Akademiska hus, har inletts under året där ombyggnation av en flygel i Långhuset påbörjades. De nya undervisningslokalerna som blir en pedagogisk testmiljö kommer att färdigställas under början på 2022. Projektet löper i fyra år.

Under 2021 avslutades projektet Hållbar lokalanvändning. På grund av pandemin har en teoretisk modell tagits fram för att mäta hur effektivt universitetets lokaler utnyttjas. För att testa modellen krävs en återgång till "normalläge". Analysarbetet avseende närvarodata har därför fått skjutas på framtiden. Bedömningen är att ändrade arbetssätt kommer att påverka framtida lokalanvändning även efter pandemin med fler digitala inslag i undervisning och fler digitala möten. Detta ska noga studeras för att optimera lokalinnehavet med nya behov.

En inspelningsstudio har iordningsställts i Långhuset. Här kan nu föreläsningar och annat spelas in med ett mer professionellt resultat.

Tentamensverksamheten har fått nya, mer ändamålsenliga lokaler i Teknikhuset för tentamina bättre anpassade till examination av studenter med särskilda behov.

Ett test med feedback-terminaler (betygsknappar) inleddes under 2021. Med hjälp av dessa kan universitetet ges snabb återkoppling på en rad

olika frågor, till exempel vad studenter tycker om lärmiljöer (formella och informella).

Extra städåtgärder och utplacering av handsprit har fortsatt varit kutym under året. I december iordningsställdes ytterligare en entré till tentamenslokalerna i Långhuset. Detta för att minska risken för trängsel och smittspridning.

Studentinflytande

Örebro studentkår har av universitetsstyrelsen utsetts till studentkår vid Örebro universitet för perioden 2019-07-01–2022-06-30. Ett samarbetsavtal finns upprättat mellan Örebro studentkår och Örebro universitet i vilket det beskrivs hur arbetet med studentinflytande ska bedrivas och hur studentinflytandet ska bidra till en väl utvecklad verksamhet. Enligt avtalet åtar sig Örebro universitet att tillse att adekvata strukturer och rutiner finns för ett väl fungerande studentinflytande. Utöver samarbetsavtalet finns vid Örebro universitet en policy för studentinflytande, framtagen i samråd med Örebro studentkår. Denna ligger till grund för en universitetsgemensam syn på studentinflytande som en central strategi för att höja kvaliteten på utbildningar vid Örebro universitets.

Örebro studentkår hade vid slutet av året 3 616 medlemmar, vilket motsvarar 29 procent av det totala antalet registrerade studenter höstterminen 2021. Detta är en ökning jämfört med föregående år då andelen kårregistrerade studenter var 23,1 procent (2 482 medlemmar år 2020). Effekterna är kvar från pandemin och Örebro studentkår har jämfört med 2019 och 2018 ett fortsatt lågt medlemsantal. Studentkåren arbetar fortsatt för att öka antalet medlemmar.

Örebro studentkår, med dess kårsektioner, erbjuds att vara representerad i beslutande och rådgivande organ på såväl central nivå som på fakultets- och institutionsnivå. Studentkåren arbetar aktivt med att tillsätta dessa platser, men har ofta svårt att hitta studentrepresentanter till alla organ. En dialog förs löpande med Örebro studentkår om hur universitetet och studentkåren gemensamt kan förbättra representationen.

Örebro studentkår finns även representerad i Universitetsstadsrådet, vilket i övrigt utgörs av universitetsdirektören samt kommunikationsdirektören från Örebro kommun. Genom ett samarbete mellan Örebro universitet och Örebro kommun

finns sedan 2009 en gemensamt finansierad befattning som studentlivskoordinator. Dennes huvudsakliga uppgift är att utveckla Örebro som student- och universitetsstad. Koordinatören anordnar utbildningar för studentföreningar, ansvarar för handläggning av och delar ut bidrag till studentföreningar, samt ansvarar för Örebro kommuns välkomstgåva till inflyttade studenter. Koordinatören deltar även vid delar av planeringen och genomförande av introduktionen för nya studenter.

Kursvärderingar, som genomförs i anslutning till samtliga avslutade kurser, är en viktig del av studenternas inflytande inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. För studenterna är kursvärderingar en av flera möjligheter att bidra till universitetets utvecklings- och kvalitetsarbete. Under 2021 har en arbetsgrupp för kursvärderingar formats, vilken ska samordna och koordinera områden kring genomförande av kursvärderingar, återförande av resultat samt övriga frågor av strategisk och principiell vikt.

På en utbildningsnära nivå kan också nämnas de programråd som finns kopplade till samtliga utbildningsprogram, där studenter i utbildningen ingår.

Ett komplement till kursvärderingar och programråd är den digitala studenttjänsten ORU Lyssnar, dit studenter kan skicka in åsikter och idéer för att påverka sin utbildning. ORU Lyssnar är ett samarbete initierat av Högskolepedagogiskt centrum och Örebro studentkår. Populära teman från kanalen är förutom jämställdhet och lika villkor, även tillgänglighet och delaktighet, samt stress och psykosocial hälsa. I och med övergången till digital undervisning bidrog studenter genom tjänsten ORU Lyssnar under året till bland annat en sammanställning av lärdomar för digital undervisning.

Universitetet har under året i dialog med Örebro studentkår påbörjat ett utvecklingsarbete kring studentinflytande. Dels görs en översyn av lärosätets policy för studentinflytande för att säkerställa att den har avsedd verkan, dels sker ett arbete med att ta fram lokala avtal mellan institutio-

ner och kårsektioner. Universitetet ser även över stöd och utbildning till introduktionstillfällen för studentrepresentanter, för att ge representanterna bättre förutsättningar för inflytande.

Enligt universitetets Policy för studentinflytande ges studentkåren möjlighet att i anslutning till årsredovisningen inkomma med en bedömning av hur studentkåren upplever att arbetet med studentinflytande har bedrivits. Örebro studentkår har lämnat en särskild inlägga gällande studentinflytande under 2021, vilken biläggs Örebro universitets årsredovisning.

Studenternas fysiska och psykiska hälsa

Under 2021 erhöll universitetet extra medel för studenthälsa vilket möjliggjort fler insatser än tidigare. Universitetet har köpt in en utbildning om stresshantering till alla studenter. Utbildningen är digital och finns på universitetets lärplattform så att alla studenter lätt kan nå den. Utbildningen har inga begränsningar i antal tillfällen.

Under höstterminen arrangerades en föreläsningsserie under en vecka i syfte att stärka studenters psykiska och fysiska hälsa. För att utgå ifrån studenternas behov av stöd togs innehållet i föreläsningsserien fram i samarbete med Studentkåren. Det gick även att ta del av föreläsningarna digitalt för de studenter som studerar på distans eller av andra anledningar inte kunde närvara. I samband med föreläsningsserien arrangerades en mäsas med olika utställare med inriktning hälsa. Under temaveckan lanserades digitala livsstilstester där studenterna får återkoppling med en personlig hälsoprofil. Dessutom får studenterna anpassade råd utifrån svaren i testet samt verktyg som stöd för förändring.

Ett arbete har initierats för att se över hur studenthälsovården ska organiseras på universitetet för att kunna arbeta mer proaktivt med att stärka studenters hälsa samt förbättra stöd till studenter från studieovana miljöer. Planen för år 2022 är att genomföra förändringar i enlighet med den pågående utredningen.

ENTRÉHUSET

Robert Svensson, programansvarig på Sport Management, vill att studenterna ska få en chans att lära sig mer om vilka karriärmöjligheter som finns. Han arrangerade ett event i ORU Innovation Arena, där studenter och arbetsgivare fick mötas och lära känna varandra. Foto: Terése Andersson.

3. KOMPETENSFÖRSÖRJNING OCH HÅLLBART LEDARSKAP

Universitetet är mitt i den pågående satsningen på biträdande lektorer. Under året har rekryteringstakten som helhet avtagit något. Rekryteringsprocesserna och introduktionen av ny personal har under större delen av året helt anpassats till ett digitalt flöde.

Inom ramen för Örebro universitets vision Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling utgör Kompetensförsörjning och hållbart ledarskap ett av fem utvecklingsområden. Fyra strategiska mål är kopplade till detta utvecklingsområde:

- Våra medarbetare speglar samhällets mångfald och vi har en hög andel internationellt rekryterade forskare och lärare.
- Ett betydande antal yngre forskare har, både nationellt och internationellt, rekryterats till universitetet och tagit del av ett attraktivt karriärutvecklingsprogram.
- Arbetsmiljön präglas av ett aktivt medarbetarskap som bygger på höga ömsesidiga förväntningar mellan chefer och medarbetare.
- Det är attraktivt att vara chef och ledare vid Örebro universitet.

Kompetensförsörjning

Antalet rekryteringsärenden vid universitetet har varit cirka tio procent färre under 2021 än under 2020. I början av året genomfördes alla moment i rekryteringsprocessen mer eller mindre digitalt. Även introduktioner och utbildningar riktade till medarbetare och chefer var digitala. Under slutet av året öppnade universitetet upp och den fysiska närvaron på campus ökade succesivt. En del moment i såväl rekrytering som introduktion och kompetensutveckling lämpar sig bäst med fysisk närvaro. Andra, exempelvis inledande intervjuer, vissa beslutsmöten, delar av introduktionen samt några av universitetets utbildningar för medarbetare och chefer där digital hantering bidrar till en ökad effektivitet, kan med fördel fortsätta i digital form. En positiv effekt av pandemin är

just ökningen av digitala mötesformer, som har resulterat i ökad kunskap och flexibilitet hos universitetets medarbetare.

Internationell rekrytering har varit särskilt svår under året, då reserestriktioner har orsakat förseningar i anställningsstart för en del internationellt rekryterad personal. Även handläggningen av migrationsärenden har i vissa fall tagit längre tid än normalt.

Nationell statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) för 2019 visar att 61 procent av dem som vid Örebro universitet främst ägnar sig åt forskning på meriteringsanställningar (postdoktorer, biträdande lektorer och forskare) har ett icke svenskt medborgarskap. Motsvarande andel för universitetets lärare (professorer, lektorer och adjunkter) är 12,2 procent och för doktorander 25 procent. Den största andelen internationella medarbetare återfinns därmed i gruppen forskare. Andelen utrikesfödda i Örebro län är, enligt Regionfakta för Örebro län, 17 procent och genomsnittet för riket är 19,7 procent. Vad gäller internationell bakgrund bland forskande personal och doktorander kan därmed konstateras att Örebro universitet väl speglar samhällets mångfald. För att ytterligare stärka universitetets konkurrenskraft och behov av mångfald behöver universitetet dock fortsatt satsa på internationell lärarekrytering.

Som ett led i universitetets arbete med internationalisering erhöles under 2018 utmärkelsen HR Excellence in Research. Utmärkelsen är ett bevis på att universitetet värnar om forskares arbetsvillkor, utveckling och den fria forskningen. Detta bidrar till ökat anseende, konkurrensfördel i internationell rekrytering samt underlättar vid ansökan om

forskningsmedel. En uppdaterad handlingsplan har skickats in och godkändes i början av 2021 av EU-kommissionen. Arbetet med handlingsplanen fortsätter under den kommande treårsperioden.

Under 2021 har fortsatt samarbete mellan flera av universitetets stödfunktioner skett inom ett antal utvecklingsprojekt kring karriärfrågor. Ett exempel är det så kallade Kove-programmet, där etablerade forskargrupper kan få ett samordnat stöd i att söka forskningsmedel. Inom ramen för programmet kommer karriärstöd att erbjudas. Karriärutveckling är även ett tydligt utvecklingsområde i den ovan nämnda handlingsplanen kopplad till HR Excellence in Research. Sammantaget finns därmed goda förutsättningar för att Örebro universitet ska kunna erbjuda karriärutvecklingsprogram till fler anställningskategorier inom de närmaste åren.

I nedanstående avsnitt redovisas de särskilda satsningar som genomförts de senaste åren inom området kompetensförsörjning (se även avsnitten Framstående forskning och Utbildning med hög kvalitet).

Biträdande lektorer

Universitetets stora satsning på biträdande lektorer 2018/2019 (se avsnittet Framstående forskning) erbjuder unga lovande forskare en meriteringsanställning, ett tvåårigt utvecklingsprogram och bidrar samtidigt till universitetets kompetensförsörjning. De biträdande lektorerna förväntas ansöka om befordran till universitetslektor efter meriteringstidens slut och fortsätta sin verksamhet som forskningsledare vid universitetet.

För att skapa transparens och tydlighet i förväntningar och kriterier vid en befordran till universitetslektor har en process för halvtidsuppföljning tagits fram och beslutats. Detta ska även möjliggöra för vidareutveckling och prioritering mellan arbetsuppgifter för den biträdande lektorn. Under 2021 har halvtidsuppföljningar genomförts för de flesta biträdande lektorer i satsningen. Underlag har tagits fram på respektive institution och ett uppföljningssamtal genomförts mellan den biträdande lektorn och berörd dekan.

Framtidens lärarutbildning

Som ett delprojekt inom ramen för fokusområdet Framtidens lärarutbildning har finansiering av adjungerade adjunkter skett. Dessa anställningar

ska utgöra en länk mellan lärosätet och lokala skolpraktiker och därigenom stärka lärarutbildningen. Under 2021 har elva yrkesverksamma lärare varit anställda som adjungerade adjunkter på sex olika enheter. Utvärderingar som genomförts med såväl adjungerade adjunkter som berörda enhetschefer och studenter visar att de adjungerades professionskompetens i hög utsträckning bidrar till en ökad integration mellan teori och praktik i lärarutbildningen och därigenom till att höja utbildningens kvalitet. Studenterna anser att adjungerade adjunkter utgör ett givande inslag i lärarutbildningen genom att tillföra praktiska inslag och lärdomar. Att anställa adjungerade adjunkter ligger i linje med flera av de förslag som beskrivs i utbildningsdepartementets remiss om Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan (U2021/00301). Där föreslås att yrkesskickliga lärare ska anställas för att undervisa i lärarutbildningen som ett led i arbetet med att stärka kopplingen mellan teori och praktik och öka fokus på metodik i utbildningen. Anställningen vid universitetet erbjuder samtidigt de adjungerade adjunkterna kompetensutveckling, något som kommer till nytta i deras ordinarie läraranställning.

Postdoktorer inom fokusområdet Mat och Hälsa

Inom fokusområdet Mat och Hälsa har totalt 9 postdoktorer rekryterats sedan 2018. Dessa har utöver sin forskning också ingått i en tvärvetenskaplig seminarieserie där de presenterat och diskuterat sin forskning och erbjudits värdefull forsknings- och karriärutvecklingsstöd. Under 2021 var flertalet av de ursprungliga postdoktorerna fortsatt anställda vid universitetet. Tre av dem har erhållit externa medel för fortsatt meritering och en har numera en tillsvidareanställning som universitetslektor. Intresset för fokusområdet Mat och hälsa, såväl regionalt som nationellt och internationellt, har inneburit ökade möjligheter för Örebro universitet att attrahera och behålla kompetens.

Övergripande personalstatistik

Det totala antalet anställda vid universitetet per den 31 december 2021 var 1 673, en ökning med 1,5 procent jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på kompetensförstärkning inom forskning och utbildning. Gruppen undervisande och forskande personal har ökat drygt 4,8 procent, det vill säga inom kategorierna professorer, lektorer, meriteringsanställningar, adjunkter och

annan akademisk personal. Teknisk administrativ personal har ökat med knappt 1 procent under 2021. Därmed har takten i personaltillväxten avtagit något under 2021, jämfört med tidigare år. Detta är helt i linje med de planer som funnits för de tillfälliga strategiska satsningar som gjorts via myndighetskapitalet.

Medelåldern för de anställda vid universitetet är 45,2 år, en marginell ökning i jämförelse med föregående år. Professorsgruppen (inkluderat gäst- och adjungerade professorer men ej seniorpro-

fessorer) har den högsta medelåldern med 56 år och doktorandgruppen den lägsta med 33 år. Av universitetets anställda är 49 procent 44 år och yngre, 27 procent är 45–54 år och 24 procent är 55 år och äldre. Ålderskategorin 55 år och äldre består till drygt två tredjedelar av lärare.

Rekryteringsmål för professorer

I syfte att 50 procent av de nyrekryterade professorerna vid landets lärosäten ska vara kvinnor år 2030 har riksdagen fastställt mål för könsfördelningen för perioden 2021–2023. Av regleringsbrevet framgår att rekryteringsmålet för Örebro universitet för perioden är 54 procent.

Den 31 december 2021 var antalet anställda professorer 134, varav 44 kvinnor och 90 män, en minskning med 6 anställda professorer jämfört med föregående år. Under året påbörjade tre professorer sina anställningar vid Örebro universitet, varav en är kvinna. Av de tre professorerna har två, en kvinna och en man, heltidsanställningar vid universitetet. Den tredje, en manlig gästprofessor, har en anställning med en lägre omfattningsgrad (20 procent). Dessa rekryteringar hade sju sökande, varav fem var kvinnor och två var män. I ämnet som anställde en man har nu könsfördelningen utjämnats till tre kvinnliga och två manliga professorer. Målet om 54 procent nyrekryterade kvinnliga professorer nåddes således inte under 2021. Utfallet är istället att universitetet rekryterade 33 procent kvinnliga professorer under 2021. Det råder fortsatt en obalans mellan antalet kvinnor och män som verkar som professorer vid Örebro universitet.

För att lyckas med uppdraget om 54 procent behöver lärosätet särskilt fokusera på att identifiera möjliga kvinnliga kandidater till utlysta professorsanställningar och uppmuntra dem att söka. Universitetet bör dessutom försöka rekrytera kvinnliga gästprofessorer till mansdominerade ämnen. En varaktig förändring av könsfördelningen förutsätter dessutom ett långsiktigt, proaktivt arbete för att bredda rekryteringsbasen.

Mål för biträdande lektorer

Regeringen har satt lärosätesspecifika mål för andelen biträdande lektorer i syfte att stärka karriärvägarna för unga forskare. Under 2021–2024 har Örebro universitet ett mål att fyra procent av samtlig forskande och undervisande personal

Diagram 3:1 Könsfördelning per kategori 2021, antal anställda

Källa: Primula

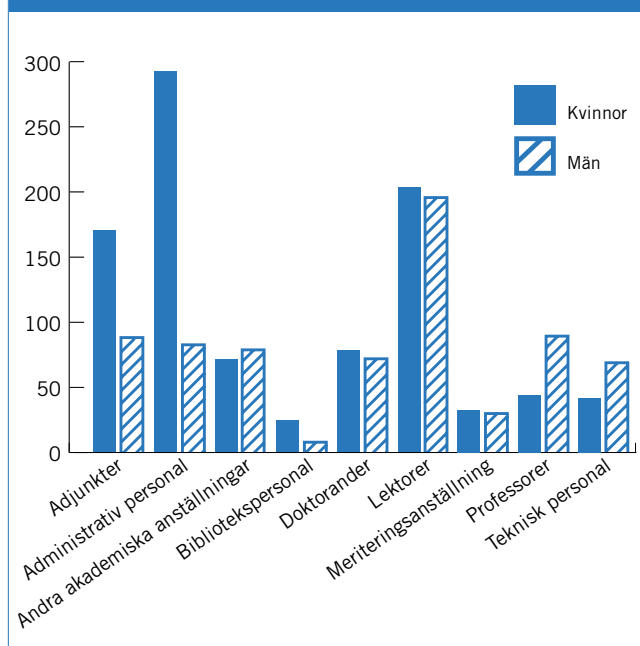
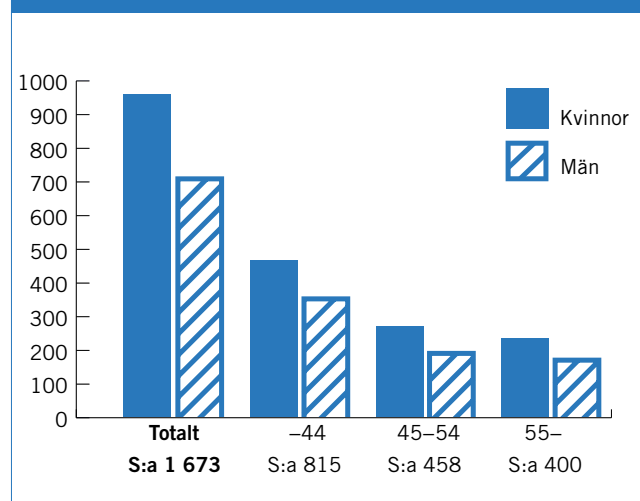

Diagram 3:2 Personalens ålders- och könsfördelning 2021, antal anställda

Källa: Primula

(årsarbetskrafter) ska vara biträdande lektorer. Under 2021 hade universitetet biträdande lektorer motsvarande 25,8 årsarbetskrafter. Dessa utgjorde därmed 3,8 procent av den undervisande och forskande personalen.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron uppgick 2021 till 2,6 procent av ordinarie arbetstid, vilket ska jämföras med 2,4 procent under 2020. För männen var sjukfrånvaron 1,8 procent och för kvinnorna 3,2

procent. Både kvinnornas och männens sjukfrånvaro ökade jämfört med föregående år.

Den högsta sjukfrånvaron har åldersgruppen 50 år eller äldre, 2,7 procent av tillgänglig arbetstid och den lägsta har åldersgruppen 29 år eller yngre, 2,3 procent. Av den sammanlagda sjukfrånvaron vid universitetet bestod 48 procent av frånvaro som var längre än 90 dagar. Det är en ökning med 2 procentenheter jämfört med föregående år. Total sjukfrånvaro vid Institutionerna var 2,5 procent

Tabell 3:1 Universitetets personal, antal anställda

Källa: Primula

Kategori	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Adjunkter	259	65,6 %	34,4 %	237	63,3 %	36,7 %	234	63,7 %	36,3 %
Administrativ personal	375	77,9 %	22,1 %	366	77,3 %	22,7 %	352	78,4 %	21,6 %
Andra akademiska anställningar ¹⁾	149	47,7 %	52,3 %	150	51,3 %	48,7 %	121	50,4 %	49,6 %
Bibliotekspersonal	32	75,0 %	25,0 %	32	75,0 %	25,0 %	32	75,0 %	25,0 %
Doktorander	150	52,0 %	48,0 %	153	56,9 %	43,1 %	146	56,8 %	43,2 %
Lektorer ²⁾	399	50,9 %	49,1 %	396	52,5 %	47,5 %	383	52,0 %	48,0 %
Meriteringsanställningar ³⁾	63	52,4 %	47,6 %	59	52,5 %	47,5 %	70	51,4 %	48,6 %
Professorer	134	32,8 %	67,2 %	140	32,1 %	67,9 %	137	32,1 %	67,9 %
Teknisk personal	112	37,5 %	62,5 %	116	38,8 %	61,2 %	116	39,7 %	60,3 %
Totalt	1 673	57,2 %	42,8 %	1 649	57,6 %	42,4 %	1 591	57,7 %	42,3 %

1) I kategorin "Andra akademiska anställningar" ingår anställningar där innehavaren ägnar sig åt forskning, exempelvis forskare, forskningssekreterare och projektsekreterare. I kategorin ingår även amanuenser.

2) I kategorin "Lektorer" återfinns anställningar för biträdande professor och adjungerad biträdande professor.

3) I kategorin "Meriteringsanställningar" återfinns anställningar för biträdande lektor, postdoktor och forskarassistent.

Tabell 3:2 Universitetets personal, årsarbetskrafter

Källa: Primula

Kategori	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Adjunkter	169,8	62,6 %	37,4 %	159,2	59,8 %	40,2 %	158,3	60,4 %	39,6 %
Administrativ personal	367,2	77,8 %	22,2 %	346,5	77,7 %	22,3 %	324,9	78,2 %	21,8 %
Andra akademiska anställningar ¹⁾	68,6	47,9 %	52,1 %	55,0	49,7 %	50,3 %	50,6	39,1 %	60,9 %
Bibliotekspersonal	30,6	76,5 %	23,5 %	29,4	76,9 %	23,1 %	31,3	76,7 %	23,3 %
Doktorander	136,6	53,3 %	46,7 %	137,7	54,8 %	45,2 %	138,3	54,5 %	45,5 %
Lektorer ²⁾	342,4	51,9 %	48,1 %	322,5	51,4 %	48,6 %	303,9	52,1 %	47,9 %
Meriteringsanställningar ³⁾	56,8	46,4 %	53,6 %	63,8	51,2 %	48,8 %	65,6	50,4 %	49,6 %
Professorer	110,6	34,1 %	65,9 %	111,2	33,8 %	66,2 %	108,5	33,8 %	66,2 %
Teknisk personal	107,7	36,8 %	63,2 %	108,0	37,7 %	62,3 %	108,5	35,8 %	64,2 %
Arvodister	21,4	57,3 %	42,7 %	23,6	58,4 %	41,6 %	23,5	57,5 %	42,5 %
Totalt	1 411,8	57,5 %	42,5 %	1 356,9	57,5 %	42,5 %	1 313,3	57,0 %	43,0 %

Noterna i tabell T3:1 gäller även för denna tabell.

Uppgifterna har beräknats i enlighet med ESV:s handledning om personalkostnader, ESV 2015:1.

Årsarbetstiden för en heltidsanställd person som arbetat hela året har schablonmässigt antagits vara 1 920 timmar.

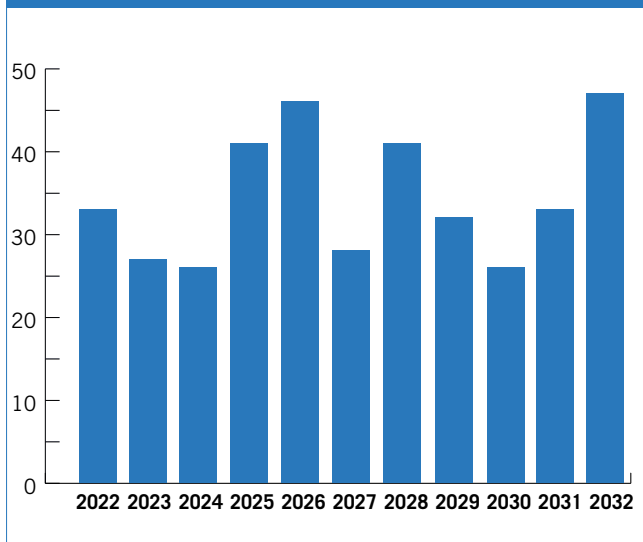
Tabell 3:3 Andel disputerade/konstnärligt meriterade lärare i undervisning

Källa: Primula

	2021	2020	2019
Totalt	73 %	77 %	75 %
Kvinnor	65 %	70 %	68 %
Män	82 %	84 %	82 %

Diagram 3:3 Beräknat antal pensionsavgångar vid 65 års ålder

Källa: Primula

och på avdelningarna 3,1 procent, vilket är 0,5 procent respektive 0,1 procent högre än för 2020.

Ökningen av sjukfrånvaron under 2021 beror framför allt på att den längre sjukfrånvaron, från och med 15:e sjukdagen, har ökat jämfört med 2020. Den totala sjukfrånvaron på 2,6 procent är dock relativt låg i jämförelse med total sjukfrånvaro i staten samt för hela arbetsmarknaden.

Pensionsavgångar

Pensionsavgångarna för universitetet ligger i snitt på 35 personer per år fram till 2028 för att sedan minska något. Pensionsavgångarna ställer krav på verksamheten att planera för eventuella ersättningsrekryteringar i tid. Detta kan kompliceras av att tidpunkten för när medarbetarna väljer att gå i pension kan variera med två år.

Chefs- och ledaransvar

Under 2021 fanns vid universitetet 89 verksamhetsansvariga chefer; universitetsledning, vicerektor, dekaner, prodekaner, prefekter, proprefekter, enhetschefer och avdelningschefer inom det ge-

mensamma verksamhetsstödet. Trots att universitetet strävar efter en jämn könsfördelning bland verksamhetens chefer gick andelen kvinnor i denna grupp upp till 63 procent under 2021, en liten ökning jämfört med föregående år. Uppdragen som dekan och prodekan innehades av 4 kvinnor och 2 män och uppdragen som prefekt och proprefekt av 9 kvinnor och 6 män. Av universitetets 63 enhetschefer var 41 kvinnor och 22 män. Inom gruppen avdelningschefer fanns 6 kvinnor och 4 män.

Att rekrytera chefer och ledare är fortsatt en utmaning, framför allt till de akademiska uppdragen som prefekt och enhetschef på universitetets institutioner. Många chefer inom akademien vittnar om en fortsatt hög arbetsbelastning och svårigheter att kombinera ett chefs- och ledaransvar med egen forskning och utbildning. Under pandemin har uppdraget varit en särskild utmaning för många. Ledarroller som är tydligt förknippade med forskning, exempelvis ämnesansvarig, har tidigare dominerats av män. Här kan vi se en förändring. Ämnesansvariga utses av fakultetsnämnderna för att övergripande ansvara för vetenskapliga frågor inom ämnets alla delar, med särskilt fokus på utbildningen på forskarnivå, i nära samverkan med prefekt. Vid universitetet fanns i slutet av året 26 ämnesansvariga, varav 12 är kvinnor. Ytterligare en verksamhetskritisk ledarfunktion inom universitetet är den som programansvarig. Rollen innehas av 59 personer, varav 24 kvinnor och 35 män. Inom den akademiska linjeorganisationen är fördelningen mellan män och kvinnor relativt jämn, förutom på enhetschefsnivå där kvinnorna är i majoritet.

Ett fortsatt arbete för att utveckla och förtydliga chefs- och ledarrollerna vid universitetet har bedrivits under året. En process för att levandegöra den nya chefs- och medarbetarpolicyn har initierats och fortgått under 2021. Under den rådande coronapandemin har arbetet fått styras över mer och mer till en digital verksamhet där stödet till chefer och ledare fortsatt om än i ny skepnad. Bland annat har ett nytt stöd i form av "Att leda på distans/ att arbeta på distans" erbjudits chefer och medarbetare. Vidare har enhetschefer varannan vecka sedan pandemins start bjudits in till möten för att samtala om aktuella ledarskapsfrågor och utmaningar. Som stöd i chef- och ledarskapet har det under året bland annat erbjudits seminarier, processledning, grupputveckling, utbildning, konflikt- hantering samt handledning och konsultationer.

De chef- och ledarutvecklingsprogram som bedrivs vid universitetet har fortsatt erbjudits, men övergått mer och mer till digitalt format. Detta gäller till exempel Utvecklande Ledarskap samt Ledarskapsprogram för erfarna chefer inom Lärosäten Öst. Universitet skickar också regelbundet deltagare till SUHFs högre akademiska ledarskapsprogram (HeLP) för ledare på nivåer nära rektor.

Hållbar utveckling

Örebro universitet strävar efter att vara en efterfrågad och engagerad samhällsaktör som tillsammans med andra aktörer driver på arbetet mot de globala målen för hållbar utveckling. Arbetet har under året utgått från universitetets strategi och handlingsplan för hållbar utveckling 2019–2022, som innehåller målområden för utbildning, forskning, miljö och klimat samt lika villkor och jämställdhet.

Universitetet har under 2021 genomfört satsningar och tagit initiativ för att främja en hållbar utveckling. Ett exempel är plattformen för en hållbar framtid som samlar hållbarhetsexpertis inom utbildning, forskning, samverkan och Örebro Campus Lab i syfte att verka för att Örebro universitet ska bli landets mest digitaliserade och hållbara lärosäte. I linje med detta har mycket arbete i planeringen av den nya byggnaden U8 lagts på att huset ska bli så hållbart som möjligt, både miljömässigt och socialt.

I slutet av 2021 gjordes en mindre revidering av strategi- och handlingsplan för hållbar utveckling där bland annat ett miljömål lades till och där planen justerades för att kunna motsvara de krav som Horizon Europe ställer kring jämställdhet för de organisationer som söker medel hos dem.

Miljöledningssystemet

En miljöutredning ska enligt förordningen om miljöledning i statliga myndigheter göras vart femte år i syfte att klarlägga vilken miljöpåverkan en organisation har från sina direkta och indirekta miljöaspekter, det vill säga vilka miljöfrågor som är mest väsentliga för Örebro universitet och i vilken utsträckning det finns ett ändamålsenligt systematiskt arbete för att hantera dessa. Utbildning och forskning räknas som indirekta miljöaspekter, medan exempelvis energianvändning och tjänsteresor ses som direkta miljöaspekter.

Vid den senaste miljöutredningen, som genomfördes under slutet av 2020, tillkom den nya väsent-

liga miljöaspekten ”Användning av kontorsmaskiner”. Miljöaspekten har under 2021 hanterats i samråd med IT genom ett nytt miljömål i strategi och handlingsplan för hållbar utveckling samt tillhörande aktiviteter. Enligt det nya miljömålet under målområdet ”Hållbar konsumtion” ska Örebro universitet ”Öka mängden återanvända och återvunna IT-produkter och stärka rutinerna för hållbar livscykelhantering”.

Miljöutredningen konstaterade att Örebro universitet i det stora hela har ett väl fungerande systematiskt miljöarbete, men att det fortsatt finns goda möjligheter till förbättring inom angivna områden. Miljörevisionen visade att det finns tydliga mål för miljöarbetet, men att det finns brister vad gäller uppföljningen inom flera områden/miljöaspekter. I utredningen lämnades förslag på hur universitetet kan förbättra sitt miljöarbete. Dessa rekommendationer, i kombination med en gap-analys mot kraven som föreslås ingå i den nya miljöledningsförordningen, ligger till grund för prioriterade förbättringsområden som kommer att genomföras de kommande åren. Förordningen förväntas beslutas under 2022.

Arbetet inom miljöområdet har konkretiserats genom målområden i strategi och handlingsplan för hållbar utveckling och svarar framför allt mot mål för hållbar konsumtion och minskade klimatförändringar i Agenda 2030. Exempelvis har digitala möten och konferenser till stor del möjliggjort ett minskat klimatavtryck från tjänsteresor. Ett omfattande arbete har lagts ned för att stötta organisationen i omställningen till mer digitalt arbete och universitetet deltar aktivt i det nationella REMM-nätverket (Resfria/digitala möten i myndigheter). Under 2021 har en tvärfunktionell samverkansgrupp med representanter från Verksamhetsutveckling, IT, Personal och Kommunikation och samverkan bildats för att ytterligare stärka utvecklingsarbetet. Representanter från denna grupp har även tillsammans med universitetets Internationaliseringsstrateg analyserat resultatet från en intern forskningsstudie kring hållbar internationalisering, och utreder vad som är de mest effektfulla och prioriterade åtgärderna framåt.

I och med återgången till fysisk närvaro under hösten 2021 har fokus även varit på miljöpåverkan från resor till och från campus. Universitetet deltar i Region Örebro läns EU-projekt ”Fossilfritt 2030 – Rena resan” och driver ett delprojekt där medarbetare och studenter som vanligtvis

tar bilen till campus får chansen att testa elcykel gratis. Testcyklisterna under höstens omgångar upplevde testperioderna väldigt positivt – 25 procent kommer att fortsätta elcykla, 50 procent kommer att fortsätta cykla med vanlig cykel och 25 procent funderar på att börja cykla. Delprojektet fortsätter under 2022 och totalt kommer 120 testpersoner erbjudas chansen att prova om elcykel är ett hållbart resealternativ för dem.

Lika villkor

Grundläggande för universitetets arbete med lika villkor och jämställdhet är lärosätets verksamhetsidé om att vara en aktör som bidrar till de globala målen för hållbar utveckling. Det innebär att som myndighet, utbildningsanordnare, kunskapsproducent och arbetsgivare följa gällande lagstiftning och vara med och bidra till att de jämställdhetspolitiska målen uppnås.

Styrande för Örebro universitets arbete med lika villkor är strategi och handlingsplan för hållbar utveckling, där lika villkor är ett av nio målområden, samt ett dokument som beskriver inriktningen för området lika villkor och jämställdhet för perioden 2020–2022. Sistnämnda dokument ska ses som ett fördjupat stöd till verksamheten genom en beskrivning av varför universitetet arbetar med dessa frågor, vilka stödfunktioner som finns, vilka strategier och metoder som kan användas, vilken inriktning arbetet bör ha samt vilka aktiviteter som bör genomföras de närmaste åren. Under 2021 har dessa båda dokument reviderats för att möta kriterierna för den Gender Equality Plan (GEP) som krävs för att söka och erhålla bidrag via Horizon Europe. Under året har utbildning erbjudits dem som framöver kommer att söka medel från Horizon Europe.

I egenskap av arbetsgivare och utbildningsanordnare ska Örebro universitet kontinuerligt och systematiskt undersöka om det i verksamheten finns risker för diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier gentemot anställda, jobbsökande, studenter och sökande till utbildningar. Arbetet, som går under benämningen aktiva åtgärder, ska genomföras årligen i samverkan med såväl personal som studenter. Örebro universitet har under året ingått i olika nätverk tillsammans med andra högskolor och universitet för att utveckla arbetet med aktiva åtgärder. En modell för att utföra arbetet med aktiva åtgärder för utbildningsanordnaren har tagits fram under 2021 och ska imple-

menteras under 2022. Universitetet informerar vid introduktionen av nya studenter, både svenska och utländska, om lika villkor och jämställdhet. För dem som inte deltar vid dessa möten har korta informationsfilmer tagits fram för att möjliggöra att alla studenter får ta del av informationen. Filmerna har textats på både svenska och engelska. Information om lika villkor och jämställdhet har även getts vid forskarhandledarutbildningen.

I slutet av 2021 fick Örebro universitet resultaten från den prevalensstudie om sexuella trakasserier och genusbaserad utsatthet som universitetet deltagit i. Resultaten kommer att bearbetas under 2022 och samordnas med den medarbetarundersökning som genomförs tidig vår 2022.

Under 2021 har ett omfattande arbete med att revidera nuvarande riktlinjer pågått vilket har resulterat i nya riktlinjer som tagits fram tillsammans med medarbetare, studenter och fackliga representanter. Ett samarbete mellan verksamhetsutveckling och HR har under 2021 påbörjats, med målet att ta fram ett samlat årshjul för aktiva åtgärder för båda perspektiven arbetsgivare och utbildningsanordnare. Örebro universitet kommer också att vara del av en referensgrupp som utvärderar Diskrimineringsombudsmannens e-utbildning om studenters rätt i högskolan med start 2022.

Inom det arbete som bedrivs vad gäller tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning har den digitala utvecklingen på grund av coronapandemin, samt ny lagstiftning inom området, bidragit till stort fokus på den digitala tillgängligheten och allra senast på hybridlösningar och återgången till utbildning och arbete. I samarbete med Högskolepedagogiskt centrum har utbildningar och seminarier om tillgänglighet funnits tillbuds för all personal vid ett antal tillfällen under året. Även i år har universitetet använt sig av portalen Studenttjänster för att erbjuda stöd för undertextning samtidigt som studenter erbjuds extrajobb.

I oktober blev Örebro universitet en av vinnarna i 2021 års Inkluderingsbarometer, en nationell ranking som granskar webbplatser utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Utav 1 748 webbplatser var det endast 7 som godkändes, varav Örebro universitet var en.

Under året har universitetet även deltagit i ett nyligen uppstartat nätverk inom EU-projektet NEO-

LAiA benämnt ”Diversity and Inclusion”. Nätverkets fokus är inkludering och mångfald från olika kulturella och internationella perspektiv.

Jämställdhetsintegrering, åtgärder och resultat

I regleringsbrevet för 2021 fick Örebro universitet och de andra svenska lärosätena fortsatt regeringsuppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Som tidigare nämnts, i avsnittet Lika villkor, utgör universitetets strategi och handlingsplan för hållbar utveckling, tillsammans med inriktningsdokumentet för lika villkor och jämställdhet, den lärosätes-specifika plan för jämställdhetsintegrering som omnämns i regleringsbrevet för 2021. Dokumenten svarar också mot den ”Gender Equality Plan” (GEP) som från 2022 är ett kriterium för att universitet ska kunna söka och erhålla bidrag via Horizon Europe. Målområden och aktiviteter kopplade till kraven på universitetets GEP beskrivs närmare i strategi och handlingsplan för hållbar utveckling och kommer att tydliggöras vid en mer omfattande revidering under 2022.

Lärosäten ska, förutom att arbeta med jämställdhetsintegrering, också följa upp närliggande uppdrag som relaterar till jämställdhet, exempelvis hållbar utveckling och breddad rekrytering. Uppdragen kan med fördel samordnas med jämställdhetsintegrering för att ge positiva synergier, ökad legitimitet och ökad effektivitet. Uppdragen kan följas upp samordnat men behöver även svara mot respektive mål och lagstadgade krav.

Örebro universitet har en vana av att samordna hållbar utveckling och jämställdhetsintegrering i utbildningen och arbetet visar på god effektivitet och så kallad ”perspektivtrivsel” över ”perspektivträngsel”. Ett utvecklingsarbete för att samordna uppdraget att jämställdhetsintegrera med aktiva åtgärder (lika villkor) har påbörjats och förväntas ge positiva effekter. Framöver ska även andra uppdrag, exempelvis breddad rekrytering och tillgänglighet, ingå i samordningen och fler uppdrag ska kopplas ihop för ökad effektivitet.

Under våren genomförde Lika villkors- och jämställdhetskollegium träffar på teman om maskulinitetsnormer i samhället och högre utbildning, vad som hänt i högre utbildning sedan #metoo, genusperspektiv i högre utbildning, seminariekultur och utmaningar samt möjligheter för

jämställdhet i utbildningen. En träff under hösten behandlade systematiskt utvecklingsarbete och verksamhetsplanering.

Ett projekt med fokus på jämställdhetsintegrering och lika villkorsfrågor går under 2021 och in i 2022 under namnet Modellinstitutioner. Här arbetar Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete med olika ämnesspecifika projekt och använder benchmarking som metod för att öka lärandet internt. Andra institutioner har erbjudit exempelvis seminarium utifrån arbetsklimat och jämställdhet med syfte att ge insikt i hur jämställdhet är viktigt för framtida arbetstagare samt för hållbar utveckling i stort.

Örebro universitet ingår i ett nätverk kallat Jihumitt, tillsammans med ett antal andra lärosäten, och har via nätverket hållit i en mycket uppskattad konferens på temat jämställdhetsintegrering i utbildningen. Nätverket arbetar för tillfället tillsammans med att kartlägga universitetens och högskolornas karriärvägar utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Syftet är att finna likheter och skillnader i statistiken för att därefter kunna jämföra och diskutera kring åtgärder och insatser som främjar jämställda karriärvägar. Arbetet påbörjades under 2021 och sträcker sig in i 2022. Nätverket planerar för att kunna presentera arbetet i en slutrapport och via en resultatkonferens för att diskutera tillsammans med andra lärosäten.

Vidare deltar verksamhetsutvecklare för lika villkor och jämställdhet med ett inslag om lika villkor och jämställdhet på forskarhandledarutbildningen och i projektet Modellinstitutioner. Verksamhetsutvecklaren har även påbörjat ett samarbete med ansvarig lärare för grundkursen i genusvetenskap. Planen är att regelbundet träffa studenterna för att diskutera hur ett arbete med fokus på jämställdhet kan se ut efter studierna.

Arbetsmiljö

Coronapandemin har även detta år haft en mycket stor påverkan på Örebro universitet. Universitetet har till stor del bedrivit undervisning digitalt på distans och arbete har skett från hemmet fram till november månad, då ett stegvis återöppnande av Campus påbörjades. På universitetsövergripande nivå har krisledningsgruppen haft möten veckovis, där beslut fattats utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer och råd. Universitetets interna webbplats har varit ett forum där råd, rekommendationer

dationer och tips lagts ut till såväl medarbetare som chefer. Genom företagshälsovårdens försorg har det varit möjligt att ta del av flera olika kortare föreläsningar, i form av webinarier, inom områden relaterade till hemarbete och återgång till arbetsplatserna.

En enkät skickades i maj månad ut från universitetsledningen i syfte att följa upp 2020 års enkät med frågor om hur medarbetarna upplevt omställningen till distansundervisning/hemarbete. Resultatet visade att de flesta medarbetarna även vid denna tidpunkt i stort sett var nöjda med sin förändrade arbetssituation. Pandemin har gett viktiga lärdomar om framtidens arbete vid Örebro universitet. Det visar analysen av fritextsvaren i enkäten om hemarbete. Många anställda är positiva till digitala möten och hemarbete på deltid även i framtiden. Men det finns också tydliga nackdelar med de arbetsätt som har använts under pandemin, erfarenheter som är viktiga att ta med framåt.

Den första oktober bytte Örebro universitet företagshälsovård och studenthälsa från Feelgood till Previa. Bemanningen av Campushälsan vid de olika Campusområdena samt avtalade tjänster är oförändrad mot tidigare. Avtalet med Previa avseende studenthälsa är begränsat till att gälla enbart under 12 månader. Det nya avtalet ger därför möjlighet att se över formerna för Campus-

hälsan som riktar sig till studenter. En utredning är påbörjad där syftet är att undersöka om studenthälsa i egen regi ger bättre möjligheter till att arbeta mer förebyggande med studenters hälsa.

Under maj månad inträffade ett allvarligt tillbud med ett kärll innehållande flytande kväve i Prismahuset på Örebro universitet. Efter att tillbudet inträffat, och rapporterats till Arbetsmiljöverket, inleddes en internutredning som blev klar i juli 2021. Både internutredningen och Arbetsmiljöverket pekade på ett antal brister i arbetet med den fysiska arbetsmiljön och laboratoriesäkerheten inom aktuell institution. Ett omfattande arbete med att åtgärda bristerna har genomförts under hösten.

Vad gäller den fysiska arbetsmiljön vid Örebro universitet har ett antal lärosalar byggts om, främst ur ett pedagogiskt perspektiv, personalrum i Teknikhuset har renoverats och en ny inspelningsstudio för digitala möten och konferenser har iordningsställts. Akademiska hus har utrett inomhusklimatet och under året har en rapport med åtgärdsförslag tagits fram. Rapporten avser Långhuset, Entréhuset, Teknikhuset, Musikhögskolan, Biblioteket och Prismahuset. Pandemin har initierat diskussioner om lokalutnyttjande och vid Campusavdelningen har två projekt med bäring på effektiv lokalanvändning avslutats.

Foto: Terese Andersson.

Skolmåltiden blev en del i undervisningen och barnen fick på ett konkret sätt lära sig om hållbar utveckling – och att själva kunna agera. Det blev resultatet när forskaren Johanna Björklund samverkade med elever och lärare på Finne-rödja skola. Foto: Örebro universitet.

4. POSITIONERING OCH RELATIONER

Örebro universitets uppfattning är att samverkan och innovation driver kvalitet i såväl forskning som utbildning. Tillsammans med våra samverkansparter inom näringsliv, offentlig sektor och det civila samhället bidrar vi till utvecklingen av Sverige som kunskapsnation och driver på arbetet mot de globala målen för en hållbar utveckling.

Inom ramen för Örebro universitets vision Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling utgör Positionering och relationer ett av fem utvecklingsområden. Fyra strategiska mål är kopplade till detta utvecklingsområde:

- Vi är en trovärdig aktör som bidrar till samhällsdebatten.
- Vi utvecklar kunskapsbaserade samarbeten och strategisk samverkan för ömsesidig nytta.
- Vi har en ökad närvaro i nationella och europeiska forskningspolitiska organ.
- Våra utbildningar är ett förstahandsval för nya studenter och vi har en långsiktig interaktion med våra alumner.

Visionen kräver utvecklad samverkan med det omgivande samhället. Samverkan mellan universitetet och det omgivande samhället leder ofta till att forskningsresultat direkt kan tillämpas och skapa mervärden, samtidigt som helt nya grundforskningsfrågor kan identifieras. Den goda samverkan bygger på ömsesidighet och bidrar därmed också till kvalitet i forskning och utbildning.

Samverkan kan beskrivas utifrån fyra samverkansmönster, se figur 4.1 med exempel integrerade i universitetets planerings- och uppföljningsarbete. Genom att bedriva forskningssamverkan, utbildningssamverkan samt stimulera innovation och nyttiggörande bidrar universitetet till en kunskapsbaserad samhällsutveckling. Samverkan är också integrerad i många av universitetets utbildningar genom samverkansavtal med till exempel regioner och kommuner. Studenternas kontakt med arbetsmarknaden och engagemang i samhällsutmaningar och Agenda 2030 är högt prioriterat. Särskilda centrala stödfunktioner finns därför för utveckling och genomförande av aktiviteter. Samverkan är också en central del av

många av de forskningsprojekt som bedrivs. Stödfunktionerna inom samverkan, kommunikation, nyttiggörande och forskningsfinansiering arbetar nära forskarna i utvecklingen av nya projekt och spridning av resultat.

ORU Innovation Arena

Örebro universitet utvecklar sedan 2020 ORU Innovation Arena – en mötesplats för akademi, näringsliv, offentlig sektor och det civila samhället. Studenternas medverkan är särskilt prioriterad. Arenan har en tydlig förankring i det regionala innovationsstödssystemet och fyller en funktion som test- och demonstrationsmiljö. ORU Innovation Arena är en miljö där akademi, företag, offentlig sektor och samhälle kan samverka kring utveckling av kunskapsbaserade innovationer och bidra till sänkta trösklar för nyttiggörande och kommersialisering. Ett viktigt inslag i arenan är mötet mellan människor vilket förstas påverkas av den rådande pandemin. Under våren 2021 genomfördes digitala aktiviteter men under hösten har de fysiska mötena kunnat växlas upp successivt och bland annat har två innovationsmöten genomförts med fokus på kunskapsspridning och nyttiggörande av den forskning och kompetens som finns vid universitetet. Ett möte om framtidens genuskompetens i Örebro län har också genomförts tillsammans med Länsstyrelsen i syfte att de som arbetar med eller forskar om jämställdhets- och genusfrågor i länet ska få möjlighet att diskutera vilka former av samverkan som behöver initieras och utvecklas i Örebro.

I ett led att systematisera samverkansarbetet inom AI har samverkansplattformen AI Impact Lab etablerats. AI Impact Lab drivs i samarbete mellan Örebro universitet och Region Örebro län. Samverkansplattformen stärker regionens utveckling inom AI genom att fungera som en mötesplats där företag och offentlig sektor får tillgång till den

senaste kunskapen inom AI. Samtidigt ingår AI Impact Lab i den nationella innovationssatsningen AI Sweden. AI-noden i Örebro fokuserar på hälsofrågor, smarta lösningar för den hållbara staden (smart city), gruvindustri och smart industri.

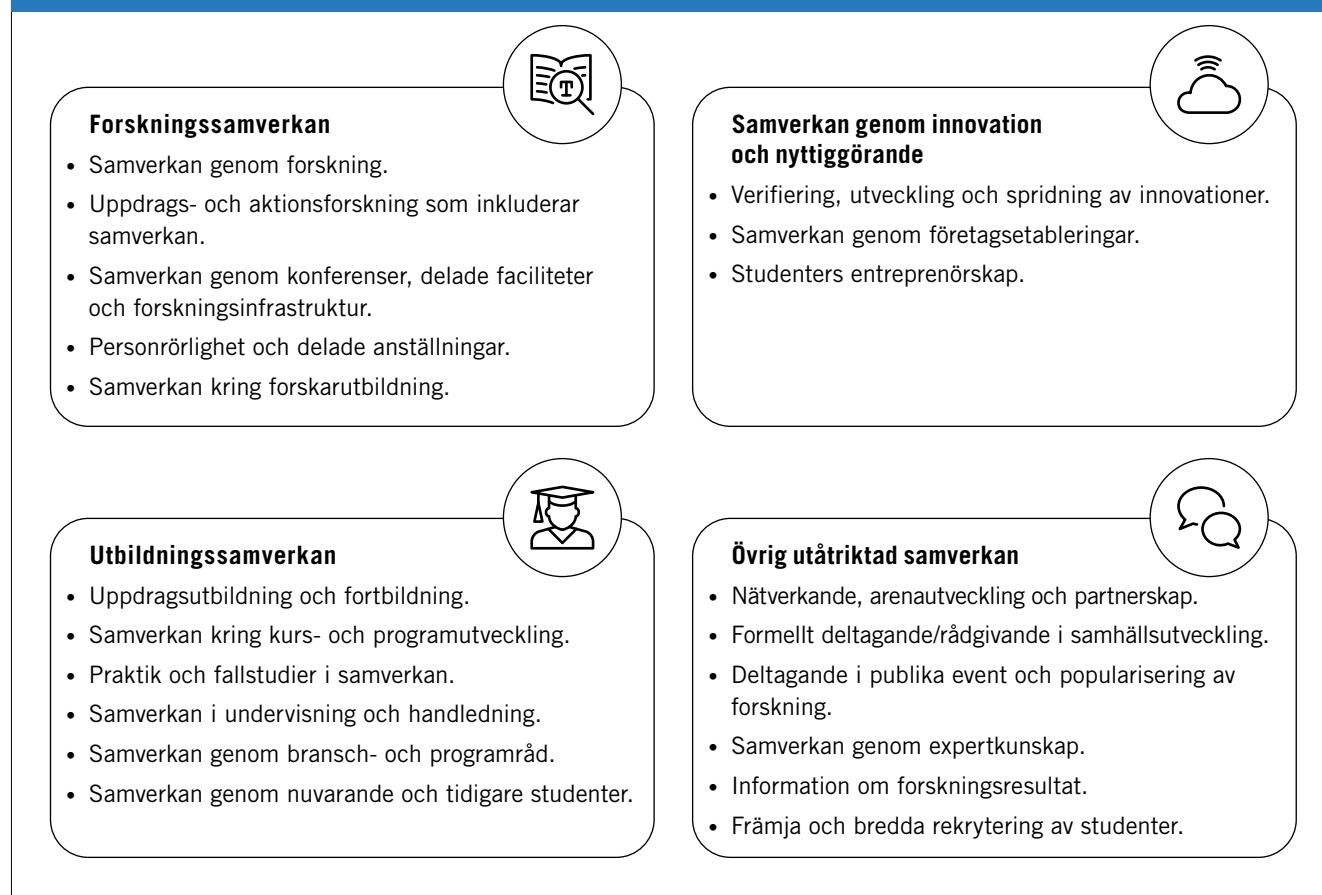
Tillsammans med Akademiska Hus bedriver universitetet ett utvecklingsprojekt, Örebro Campus Lab. Samverkan fokuserar bland annat på energibesparande åtgärder som installerande av solceller samt utformning av lärmiljöer anpassade till ny teknik och nya pedagogiska arbetsätt. Örebro Campus Lab involverar såväl studenter och forskare som externa samverkanspartners. Samverkan inom Örebro Campus Lab bidrar också till uppbyggnaden av ORU Innovation Arena. De två testbyggnader som under 2020–2021 vuxit fram på Campus Örebro, Hubben och Labbet, utgör anpassningsbara mötesplatser för samverkan mellan akademi, företag, offentlig sektor och samhälle. Samverkansplattformen AI Impact Lab är en viktig del av innovationsarenan. Flera samverkans- och innovationsaktiviteter kopplade till AI och teknikutveckling sker inom arenan och har via AI Impact Lab en förankring i det regionala innovations-

stödssystemet. En vicerektor ansvarar för att hålla samman universitetets satsning på AI, koordinera samverkan mellan universitetet, näringslivet och offentlig sektor samt sprida och integrera AI i fler delar av universitetets verksamhet. I syfte att skapa bättre förutsättningar och stärka utvecklingen av såväl AI som innovationsrelaterade frågor, har vicerektor för AI sedan mars 2021 också tagit över ansvaret för universitetets innovationsfrågor.

Forskningskommunikation till allmänhet och prioriterade målgrupper

Örebro universitet arbetar aktivt med att kommunicera lärosätets forskning till allmänhet och prioriterade målgrupper utanför vetenskapssamhället. Forskningskommunikationen bidrar också till lärosätets positionering och möjlighet att attrahera forskare, studenter och inte minst samarbetspartners såväl inom sektorn som det omgivande samhället. Universitetet skickar löpande ut pressmeddelanden, tar kontakt med och blir kontaktade av journalister. Några exempel där forskning från Örebro universitet fått stort nationellt eller internationellt genomslag under 2021 är:

Figur 4:1 Mönster för samverkan mellan akademi och samhälle

- AI och ögonsparning som ska hjälpa läkare att bedöma patienters lämplighet i trafiken.
- Patienter med Alzheimers som ätit omega-3 fick bättre resultat i minnestester.
- Musik ökar psykiskt välbefinnande hos äldre.
- Infektioner i tonåren kan öka risken för MS, Vaccin mot influensa minskar risken att få hjärtinfarkt, samt
- Flytt av elever i Vivalda blev ingen tydlig framgång för skolresultat och integration.

Redan förra året fick forskningen om övergrepp mot unga flickor som tränar gymnastik stort genomslag i medier runt om i världen. I år har den forskningen legat till grund för ny lagstiftning i Schweiz.

Under 2021 har universitetet i samarbete med Nerikes Allehanda (NA) utarbetat ett koncept där ett tiotal forskare löpande kommer att turas om att skriva en krönika med publicering varje vecka. Genom att NA ingår i en nationell koncern kommer krönikorna att nå ut till ett 20-tal lokal-tidningar i landet. Denna samverkan är ett led i universitetets systematiska arbete med att sprida kunskap och bidra till ett fördjupat och kunskapsbaserat samtal om angelägna samhällsfrågor. Lagom till årets sista dag publicerades den första forskarkrönikan.

Universitetet har under året inlett ett samarbete med Vetenskapsrådet i syfte att skapa bättre förutsättningar för forskare att nå ut i samhällsdebatten. En nationell expertgrupp har skapats (bestående av forskare och kommunikationsexperter från olika universitet runt om i landet) och ambitionen är att etablera nationella riktlinjer för forskningskommunikation. I projektet genomförs en pilot vid Örebro universitet i form av en kurs på doktorandnivå i forskningskommunikation om 7,5 högskolepoäng. Förslaget till piloten är det medieträningsprogram för forskare, som bedrivits vid Örebro universitet sedan 2015 och som lett till ett ökat mediegenomslag för lärosätets forskning. Som exempel kan nämnas Dagens Opinions mätning av hur universiteten nått ut i radio och TV mellan 16 juni och 30 september 2021. Örebro universitet hade flest omnämningar, 171 stycken, av alla landets universitet.

Örebro universitet omnämndes i 2 359 artiklar i svensk redaktionell onlinemedier under 2021 och förekom 342 etermediainslag (radio och TV).

Ämnen som dominerade exponeringen i nationell press var juridik, kriminologi och måltidskunskap följt av naturvetenskap & teknik, medicin, pedagogik, hälsovetenskaper, socialt arbete, ekonomi, genusvetenskap, statskunskap, psykologi och medie- och kommunikationsvetenskap. Resultatet baseras på en kvalitativ analys som har gjorts på totalt 300 artiklar i rikstäckande press, större lokalpress och affärspress. Under 2021 omnämndes Örebro universitet i 1 036 artiklar i global onlinemedier. Detta är en ökning med 172 artiklar jämfört med år 2020. Exempel på forskning som fick spridning internationellt är övergrepp inom kvinnlig artistisk gymnastik i The Guardian, kopplingen mellan infektioner i tonåren och MS i Medical News Today samt influensavaccinet som kan ha skyddande effekt mot hjärtinfarkt i la Republica. Den totala mediala exponeringen i redaktionell onlinemedier i Sverige (inklusive etermediainslag) och globalt för Örebro universitet var 3 737 artiklar.

Samarbetet med Utbildningsradion har fortsatt under 2021 med ytterligare 10 inspelningar om forskning inom fokusområdet Successful ageing samt från Restaurang- och hotellhögskolan. Detta samarbete kommer fortsätta under kommande år. I den nya satsningen på Youtube, ORU Talks, har en mängd publiceringar gjorts, bland annat fyra avsnitt med forskning knuten till fokusområdet Framtidens lärarutbildning.

Under året har också AI@ORU-seminarieserien lanserats för att visa på potentialen i tvärvetenskaplig forskning som involverar AI, genom att presentera konkreta initiativ och resultat. Ämnena för dessa seminarier inkluderar AI och kopplingen mellan AI och andra discipliner. Samtalen hittills har handlat om AI och juridik, AI och samverkan, AI och trafikledning samt AI och sociologi.

I samband med den akademiska högtiden arrangerar universitetet årligen populärvetenskapliga föreläsningar. Denna gång genomfördes den akademiska högtiden i form av en digital sändning med tal av rektor, prorektor och två av de nya professorerna, samt framträdande av Örebro University Choir. Under året har universitetet utvecklat ett nytt koncept för populärvetenskap tillsammans med Kulturkvarteret, Örebro kommun, där forskare kommer att presentera sin forskning och sig själva som forskare gentemot en bred målgrupp. De första tre träffarna sker våren 2022.

Nyttiggörande och innovation

Inom området för nyttiggörande driver Örebro universitet tillsammans med Mittuniversitetet, Karlstads universitet och Linnéuniversitetet ett av landets innovationskontor, med namnet Fyrklövern.

Fyrklövern stöttar nyttiggörandet av akademisk kunskap och idéer, primärt från forskare men även från studenter. Innovationskontoret Fyrklövern har under året påbörjat ett arbete för en mer enhetlig innovationsprocess gemensam för lärosätena. Innovationsprocessen har som syfte att verifiera och validera idéer genom en iterativ process. Denna skapar innovationshöjd för en idé att stå på egna ben och därmed paketeras till en innovation till nytta för samhället. I innovationsprocessen används en rad verifierade verktyg, bland annat NABC-modellen, KTHs Innovation Readiness Level, verifiering via rådgivning, samt metodiken inom universitetets Social Impact Lab (se nedan under rubriken Sociala innovationer). De lokala innovationskontoren (i Örebro organiserat inom Örebro universitet Holding AB, som ORU Innovation) inom Fyrklövern driver processen kring de idéer som kommer från det egna lärosätet med samverkan, samråd och verifieringsråd kring ovan strukturer.

ORU Innovation bidrar bland annat med sin kunskap och kompetens inom nyttiggörande på kurser inom utbildningarna vid universitetet. Tillsammans med Grants Office har ORU Innovation anordnat kunskapshöjande seminarier, samt föreläsningar tillsammans med docentskolan vid Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap. Under 2021 har en särskild satsning gjorts på området Artificiell intelligens tillsammans med universitetets AI Impact Lab, inom vilket en innovationsrådgivare med spetskompetens har rekryterats.

Ett nära samarbete sker med innovationsteamet vid Region Örebro län för att stödja idéer inom hälso- och sjukvård, medicinsk teknik och tandvård. ORU Innovation har regelbundna möten och gemensam rådgivning tillsammans med Region Örebro läns innovationsteam kring affilierade forskares idéer. Tillsammans med Innovationsteamet har även kunskapshöjande föreläsningar skett med målet att utbilda kring innovation och inspirera till framtida inflöde av idéer. Tillsammans med AI-Impact Lab, Alfred Nobel Science Park, Almi och Inkubera ingår ORU Innovation i ett AI-innova-

tionsråd, där man diskuterar gemensamma behov, enskilda idéer och hur man bäst kan stötta dem i det regionala innovationssystemet.

En minskad bemanning under det första halvåret, till följd av pandemin, har lett till att rådgivningar i pågående idédiskussioner har prioriterats framför inspirationsaktiviteter och uppsökande verksamhet. Det leder i sin tur till ett minskat inflöde av nya idéer och med processernas långa tids-
spann kan det innebära ett långsiktigt tapp. I relation till de potentiella effekterna framåt kan årets satsningar kring studenter lyftas, där en strategisk prioritering av studenters idéer under 2021 ledde till en tydlig positiv effekt på inflöde.

Under året har 41 idéer utvärderats (22 idéer från anställda och 19 idéer från studenter). Av dessa har 26, varav 8 från studenter, gått vidare till innovationsrådgivning och verifiering. Under 2021 är det sammanlagt 22 idéer (varav 7 från studenter) som erhållit verifieringsmedel. Sammanlagt har nio idéer lämnats vidare till holdingbolag/inkubering. Noteras bör att dessa inte nödvändigtvis har inkommit för utvärdering under 2021, då arbetet med rådgivning och verifiering är en pågående process. Se tabell 4:2 för innovationsmått 2021.

Innovationskontoret Fyrklöverns kurs på doktorandnivå Att nyttiggöra forskning och vetenskap genomfördes helt digitalt under hösten 2021. Totalt deltog 26 doktorander, 10 kvinnor och 16 män.

Sociala innovationer

Örebro universitet deltar tillsammans med fyra andra lärosäten (Jönköping University, Luleå tekniska universitet, Umeå universitet och Malmö universitet) i den nationella kunskapsnoden Mötesplats Social Innovation (MSI). Under året avslutades det av Vinnova finansierade projektet ”Nationell kunskapsplattform för social innovation”. Projektet har haft till syfte att etablera regionala kunskapsnoder ute i landet för social innovation samt bidra till att social innovation, socialt företagande och socialt entreprenörskap når sin fulla potential som samhällskraft för att medverka till att Sverige ska nå målen i Agenda 2030.

Under året har MSI, i samverkan med ett flertal aktörer från privat, offentlig och ideell sektor, genomfört kunskapsaktiviteter för att synliggöra social innovation samt driva på arbetet mot de globala målen för hållbar utveckling. En stärkt aktörs-

samverkan har på flera sätt bidragit till en förstärkt forskar- och studentsamverkan inom området social innovation vid Örebro universitet. Totalt under projektiden har 935 personer samlats vid de kunskapsaktiviteter som arrangerats av MSI-noden i Örebro. Deltagarna visar på ett brett intresse för social innovation över sektorsgränserna utifrån fördelningen: offentlig sektor (41 procent), privat sektor (19 procent), idéburen sektor (21 procent), akademi (13 procent) och övriga aktörer (6 procent), varav kvinnor (59 procent) och män (41 procent).

Örebro universitets satsning på att stimulera sociala innovationer med utgångspunkt i den forskning som bedrivs heter Social Impact Lab (SoIL). Ambitionen är att utveckla konkreta tillämpningar genom att omvandla kunskap och forskning till praktiska metoder, processer, tjänster eller produkter i samarbete med praktiker samt skapa nya värden för användare och målgrupp. SoIL har ett löpande samarbete med Region Örebro Län genom idéägare som deltar med case i verksamheten och har även en representant som tidigare gått utvecklingsprogrammet som rådgivare. I ljuset av det rådande pandemiläget har SoIL genomfört programmet digitalt. Under 2021 deltog sex forskare i SoILs utvecklingsprogram (fem kvinnor och en man).

Örebro universitet Holding AB

Örebro universitet Holding AB ägs av staten och förvaltas av universitetet. Bolagets syfte är att

kommersialisera och nyttiggöra idéer och innovationer som kommer ur forskning och utbildning vid Örebro universitet. Verksamheten har en kommersiell grund men hanterar alla typer av nyttiggörande av forskning, inte enbart kommersialisering. Örebro universitets holdingbolag kännetecknas bland annat genom nyttiggörande inom social innovation, mat och hälsa, kemi samt AI.

Holdingbolaget bedriver innovationskontorsverksamhet på uppdrag av Örebro universitet. Inom holdingbolaget bedrivs även uppdragsverksamhet genom kortare och längre konsultuppdrag. Exempelvis Studentuppdrag där arbetagivare hyr in en student för ett meriterande och kvalificerat uppdrag samt Forskaruppdrag i form av föreläsningar, workshops, utvärderingar, evidens- eller metodstöd (se nedan under rubriken Adjungeringar och personrörlighet samt Studentsamverkan). Dotterbolaget Inkubera är Örebroregionens företagsinkubator för innovativa företagsinsatser och en del av det regionala innovationsekosystemet.

Holdingbolagets verksamhet har påverkats av pandemin. För att hantera den minskade efterfrågan på bolagets resurser var knappt halva arbetsstyrkan tillåtet under 2021. Effekterna av pandemin kommer sannolikt att påverka utfallet av antalet idéer som fått stöd under ett par år efter det att samhället landat i ett nytt normalläge. Innovationer nyttiggörs med långa, ofta fleråriga

Tabell 4:2 Innovationsmått

Källa: ORU Innovation inom Örebro universitet Holding AB

	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt ¹⁾	Kvinnor	Män	Totalt ¹⁾	Kvinnor	Män
Antal utvärderade idéer, anställda	22	46,7 %	53,3 %	28	26,7 %	73,3 %	62	48,4 %	51,6 %
Antal utvärderade idéer, studenter	19	32,6 %	67,4 %	10	5,9 %	94,1 %	11	27,3 %	72,7 %
Antal case som gått vidare till verifiering, anställda	18	21,4 %	78,6 %	12	11,8 %	88,2 %	15	40,0 %	60,0 %
Antal case som gått vidare till verifiering, studenter	8	12,5 %	87,5 %	7	7,7 %	92,3 %	4	25,0 %	75,0 %
Antal case som erhållit verifieringsmedel, anställda ²⁾	15	25,0 %	75,0 %	8	15,4 %	84,6 %	12	21,4 %	78,6 %
Antal case som erhållit verifieringsmedel, studenter ²⁾	7	-	100,0 %	5	12,5 %	87,5 %	1	100,0 %	-
Antal case överlämnade till inkubatorer/holdingbolag	9	20,0 %	80,0 %	5	14,3 %	85,7 %	-	-	-

1) Några idéer ägs av både kvinnor och män.

2) Idéer som beviljats verifieringsmedel i år kan ha inkommit tidigare.

processer och det minskade inflödet under 2020–2021 kommer sannolikt att synas mer tydligt under de kommande åren.

ORU Invest är en del av länken mellan ORU Innovation och Inkubera. Kärnverksamheten bygger på att bistå forskare vid Örebro universitet att skapa samhällsnytta genom kommersialisering av deras idéer i form av bolagsbildning eller licensiering. Detta sker i samverkan med externa finansierare, riskkapitalister, affärsänglar och Inkubera. ORU Invest utmärker sig som investeringsverksamhet genom ett i högsta grad aktivt förvaltar- och förvaltningsarbete bland annat genom att tillhandahålla kontakter, nätverk, mentorer, styrelserepresentation och affärsutveckling med värdeökning och värdeskapande som målsättning. Verksamheten jobbar nära Örebro universitets institutioner via dess forskare som är idébärare och kunskapsbärare in i de förvaltade bolagen. Samarbete sker även med andra lärosäten genom Svenska Stjärnor där Linköpings universitet, SLU, Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Luleå tekniska universitet också ingår. Samarbetet sker genom reguljära möten med syfte att matcha finansierare, kompetens och kapital där de bidrar med mest samhällsnytta. Genom innovationskontoret Fyrklövern sker också dialog kring validerade och verifierade idéer med potential för bolagsbildning.

Trots pandemin har en värdeökning skett i förvaltade bolag och nya investeringar har kunnat göras i bolagsportföljen. Holdingbolaget har under 2021 tagit emot nio idéer från Örebro universitet, som gått igenom innovationsstödprocessen inom Fyrklövern. Bolagets portfölj består för närvarande av 19 bolag. Fem förvärv har gjorts under året och i två bolag har ägarandelen sålts av eller minskat.

Inkuberas uppgift är att hjälpa de mest innovativa tillväxtbolagen i Örebroregionen att växa ännu snabbare genom att bland annat erbjuda företagsanpassad affärscoachning, expertcoachning och hjälp att hitta finansiering. Under 2021 har Inkubera stöttat drygt 40 bolag inom programmen Prepare, Startup och Scaleups. Inkubera har även deltagit i Vinnovas peer review-program, denna omgång med fokus på hållbarhet samt den regionala delen av Sveriges största innovationstävling, Skapa, och har där utsett sex finalister och två vinnare i lika många klasser där vinnarna fick delta på riksfinalen. Ett av företagen, Securifid, fick juryns hedersomnämning.

En fullständig åiterrapportering av holdingbolagets verksamhet skickas årligen till regeringen i en separat årsredovisning.

Adjungerade lärare, personrörlighet och forskaruppdrag

Örebro universitet har höga ambitioner med sin samverkan med näringslivet och samhället i övrigt. Ett sätt är att engagera adjungerade lärare på olika nivåer och därigenom få tillgång till extern specialistkompetens och erfarenhet inom näringslivet eller offentlig verksamhet. Antalet adjungerade lärare fortsätter att öka vid universitetet, framför allt andelen adjungerade adjunkter, se tabell 4:3. Vid Institutionen för medicinska vetenskaper samt vid Institutionen för hälsovetenskaper finns ett etablerat samarbete kring adjungeringar med Region Örebro län. Inom lärarutbildningen upprättas allt fler avtal om adjungering mellan universitetet och skolor i framför allt Örebroregionen.

Personrörligheten mellan universitetet och samhällets övriga sektorer är viktig. En väg för detta är adjungeringar, men det finns också andra former som till exempel de samverkanslektorer som Örebro universitet tidigare valt att tillsätta. En annan beprövad och framgångsrik väg är att skapa möjlighet för forskare och lärare att under en kortare period vistas en del av sin tid i företag och organisationer, dels för att stärka utbildning och forskning, dels för att bidra till överföring av kunskap till det omgivande samhället. Under 2018–2020 deltog Örebro universitet i det Vinnovafinansierade K3-projektet PAUS, där ett tiotal forskare och lärare fick möjlighet att under ett halvår lägga 20 procent av sin tid i en verksamhet nära deras undervisning och forskning. Under 2021 har denna satsning fortsatt genom ett samarbete med Region Örebro län i projektet Ökad samverkan mellan Örebroregionen och Örebro universitet. Inom projektet erbjuds forskare möjlighet att ansöka om en plats för ett utbyte med ett företag eller en organisation i regionen. Syftet med utbytet är att initiera och stärka samverkan med det omgivande samhället genom att tillbringa delar av sin arbetstid hos en extern värdorganisation. En viktig grundsten i utbytet är att det skall mynna ut i ett värdeskapande hos både akademien och värdorganisationen i form av ny kunskap, utvecklade arbetssätt och/eller initiativ till forskningssamarbeten. Under året har tre forskare antagits till programmet.

Forskaruppdrag, som organiseras inom Örebro universitet Holding AB, sprider kunskap från forskning och utbildning för att skapa goda förutsättningar för tillväxt och utveckling i samhället. Uppdragssverksamheten fungerar som brobyggare mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor genom att på affärsmässiga grunder matcha och förmedla längre eller kortare uppdrag där akademiska kunskaper kommer direkt till nytta hos olika aktörer i samhället. Uppdragen ger ofta även upphov till ny data, idéer eller insikter till nytta för forskningen på Örebro universitet. Efterfrågan på forskaruppdrag har successivt minskat under pandemin, med ett tydligt lägre antal uppdrag i jämförelse med tidigare år. Att efterfrågan minskat under pandemin påverkar troligtvis även kommande års resultat då många uppdrag pågår under en längre period och över årsskiftet. Under året har 22 forskaruppdrag med 27 forskare (15 kvinnor och 12 män) genomförts.

Studentsamverkan

I synen på det moderna, attraktiva lärosätet ingår förväntningar på en utbildningsmiljö som befinner sig nära studenternas framtida arbetsliv och där kontakter med arbetsgivare känns naturliga under studietiden. Arbetet med studentsamverkan är därför integrerade delar av Örebro universitetets verksamhet och mål.

Örebro universitetets utbildningsutbud präglas av professionsinriktade program med utbildning till

exempelvis lärare, sjuksköterska, läkare, psykolog, socionom, ingenjör och ekonom. Dessa utbildningar har en naturlig koppling till arbetsmarknaden och gör samverkansarbetet till en viktig del av utbildningarna. Vid universitetets institutioner finns program- och branschråd med representanter från olika arbetsgivare, vars uppgift är att bidra till vidareutveckling av utbildningar och ämnen. Samverkan sker nära och i direkt anslutning till utbildningarna, exempelvis inom arbetet med verksamhetsförlagd utbildning, examensarbeten, projektarbeten och gästföreläsningar.

Universitetet driver också på gemensamma fakultetsövergripande insatser för att skapa möjligheter för studenter att möta arbetsgivare och pröva praktiskt entreprenörskap under sin studietid. Med stöd från funktionen Studentsamverkan ges studenterna möjlighet att utveckla sina färdigheter och få meriter för ökad anställningsbarhet, dels genom universitetsgemensamma verktyg och aktiviteter, dels genom stöd till utbildningsspecifika aktiviteter. Nedan följer en redogörelse för ett urval av dessa.

Under pandemin har den uppskattade Professionsprofilen, där studenter i rundabordssamtal får möta yrkesverksamma tidigare studenter (alumnier) från samma utbildningsprogram, flyttats över till ett digitalt format. Detta har medfört ett fortsatt högt deltagande bland studenter. Det digitala formatet gjorde det också lättare för arbets-

Tabell 4:3 Adjungerade lärare vid Örebro universitet

Källa: Primula

Antal	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Professor	10	20,0 %	80,0 %	11	18,2 %	81,8 %	12	25,0 %	75,0 %
Universitetslektor	38	52,6 %	47,4 %	40	52,5 %	47,5 %	36	50,0 %	50,0 %
Universitetsadjunkt	91	75,8 %	24,2 %	74	77,0 %	23,0 %	75	76,0 %	24,0 %
Totalt	139	65,5 %	34,5 %	125	64,0 %	36,0 %	123	63,4 %	36,6 %
Årsarbetskrafter	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Professor	2,0	21,1 %	78,9 %	2,1	22,4 %	77,6 %	2,3	21,7 %	78,3 %
Universitetslektor	6,6	62,2 %	37,8 %	6,9	61,6 %	38,4 %	8,1	63,0 %	37,0 %
Universitetsadjunkt	26,1	81,8 %	18,2 %	23,8	82,2 %	17,8 %	21,4	79,4 %	20,6 %
Totalt	34,7	74,6 %	25,4 %	32,8	74,1 %	25,9 %	31,8	71,1 %	28,9 %

Årsarbetskrafter

Uppgifterna har beräknats i enlighet med ESV:s handledning om personalkostnader, ESV 2015:1.

Årsarbetstiden för en heltidsanställd person som arbetat hela året har schablonmässigt antagits vara 1 920 timmar.

givare utanför regionen att delta, trots geografiskt avstånd. Under året genomfördes 14 träffar.

Campusmässan är sedan många år en given och attraktiv mötesplats för studenter och arbetsgivare, såväl regionalt som nationellt. Genom Campusmässan ges studenter möjlighet att utforska sin framtida arbetsmarknad genom att möta olika arbetsgivare och lyssna till inspirerande föreläsningar. Under 2021 genomfördes mässan, på grund av pandemiläget, för första gången i ett digitalt format. Konceptet Campusmässan Entreprenör genomfördes för andra gången (som en del av den ordinarie mässan) och innebar att studenter bland annat fick träffa unga entreprenörer som driver företag samt möta representanter från det regionala innovationsstödsystemet. Under 2021 medverkade totalt 44 utställare och 390 studenter på Campusmässan och under mässtdagen skickades fler än 10 000 chattmeddelanden. Utvärderingen av mässan visade att det finns många fördelar, men också nackdelar med det digitala formatet. Både studenter och arbetsgivare föredrar en fysisk mässa där de får träffas på plats.

Under våren 2021 genomfördes Psykologdagen i nära samverkan med psykologprogrammet (programansvarig och studenter). Syftet med dagen var att ge studenterna ökad inblick i kommande yrkesliv och de valmöjligheter som finns samt låta studenterna arbeta med ett case med utgångspunkt i en aktuell samhällsutmaning tillsammans med polis och räddningstjänst. Detta sätt att samarbeta med programmet var helt nytt och stärkte även kopplingen till det omgivande samhället.

Studentuppdrag, som drivs inom ramen för Örebro universitet Holding AB, är en del av universitetets palett av erbjudanden när det kommer till samverkan mellan student och potentiella arbetsgivare. Inom Studentuppdrag erbjuds studenter vid Örebro universitet meriterande och arvoderade extrajobb vid sidan av studierna. Verksamheten bidrar till ökad kompetensutveckling genom ökade arbetslivserfarenheter hos studenter och kompetensförsörjning och kompetensutveckling hos företagen i regionen. Studentuppdrag bidrar också till att behålla kompetensen i regionen då kontakter skapas mellan studenter och potentiella arbetsgivare i Örebroregionen. Även Studentuppdrag har påverkats av coronapandemin med en osäkerhet både hos företagen gällande nyrekrytering, samt minskat inflöde av studenter. Volymmässigt är tillväxten

fortfarande stark men ökningen med nya uppdragsgivare svag. Studentuppdrag ser dock stor potential till fortsatt tillväxt i framtiden. Under året har 47 studentuppdrag med 57 studentkonsulter (35 kvinnor och 22 män) genomförts.

Under året har arbetet med att engagera studenter i processer för nyttiggörande och innovation fortsatt. Inom ORU Innovation Arena och Student Impact Lab erbjuds studenter möjlighet att delta i nätverk och miljöer med aktiviteter kopplat till idéutveckling och entreprenörskap. Ett tätt samarbete finns med universitetets innovationskontor. Fokus ligger särskilt på att arbeta med lösningar på samhällsutmaningar kopplade till Agenda 2030. Det senare som ett led i en nationell och internationell trend att öka innovationskraften på lärosäten genom att låta studenter ta sig an aktuella samhällsutmaningar.

Under året har arbetssätten inom området för studenters entreprenörskap utvecklats och en digital plattform för möten och kreativa workshops har implementerats. I och med det har fler institutioner och program kunnat erbjudas ett fördjupat samarbete som bygger på samma tekniska lösning. Detta har gjort att både effektivitet och deltagarantal har ökat vilket varit positivt för verksamheten i stort. Nytt för året var en aktivitet med polis och räddningstjänst för 80 studenter på Psykologprogrammet (se ovan nämnda Psykologdagen). Till området studenters entreprenörskap finns en studentgrupp knuten som visat sig vara allt viktigare i arbetet med att sprida kännedom om det stöd och de möjligheter som finns för studenter inom området. Det har bland annat visat sig genom det 50-tal aktiviteter, exempelvis inspirationsföreläsningar och workshops, som gruppen planerat och genomfört under året.

Alumnverksamhet

Studenternas relation till universitetet sträcker sig bortom studietiden. Örebro universitets alumnverksamhet fokuserar på att utveckla och stärka denna relation till mervärde för alla parter. Verksamheten innefattar både tidigare studenter och före detta medarbetare. Under 2021 har de aktiviteter som erbjuds i första hand genomförts digitalt vilket skapat positiva synergieffekter i form av ökat antal deltagare och internationell medverkan. Ett exempel är programmet Mentor Match där universitetets nuvarande studenter möter tidigare studenter som mentorer. Mentorerna förbereder studenterna

på tiden efter universitetsstudierna och kan ge stöd och kloka råd inför ett framgångsrikt yrkesliv. Under våren 2021 avslutades den fjärde omgången av Mentor Match, där 100 par med mentorer och studenter deltog. Mentorerna representerade 75 externa organisationer och studenterna kom från 40 olika utbildningsprogram. Utvärderingarna av Mentor Match visar att en stor majoritet av studenterna rekommenderar Mentor Match till andra studenter eller mentorer. Under hösten startade en femte omgång av programmet med fler än 120 par anmälda och 91 externa organisationer representerade. Alumnerna medverkar från 6 olika länder och många fler delar av Sverige än tidigare.

Till följd av pandemin använder både universitetet och våra alumner digitala kanaler i större

utsträckning än tidigare. Möten begränsas då inte av tid, plats och kostnader. Mot bakgrund av detta är bedömningen att möjligheterna till interaktion med alumner sannolikt kommer att växa framöver. Digitala verktyg är inte längre ett nytt eller experimentellt alternativ utan en del av vår ordinarie verktygslåda för kommunikation och interaktion med tidigare studenter.

Inom alumnområdet har ett arbete påbörjats med att ta fram en enkät som skall ge värdefulla insikter om hur alumner ser på sin utbildning, hur de upplever Örebro universitet och deras intresse av att engagera sig för universitetets utveckling. Resultatet från alumnenkäten redovisas i början av 2022.

Foto: Terése Andersson.

För att minska spridningen av covid-19, erbjöd Örebro universitet tillsammans med Region Örebro län drop in-vaccination på campus. Över 550 doser delades ut i Örebro och Grythyttan. Foto: Örebro universitet.

5. EFFEKTIVA OCH SMARTA ARBETSSÄTT

Det är viktigt för akademien att fortsätta att utveckla och använda smarta arbetssätt, både som grund för att använda resurserna för utbildning och forskning väl och för att ständigt förbättra det administrativa stödet. En ökad effektivitet uppnås också genom tydliga mål och prioriteringar.

Inom ramen för Örebro universitets vision Ett framstående universitet – för en kunskapsbaserad samhällsutveckling utgör Effektiva och smarta arbetssätt ett av fem utvecklingsområden. Fyra strategiska mål är kopplade till detta utvecklingsområde:

- Varje medarbetares kompetens och tid används effektivt och respektfullt.
- Vi bedriver en digitaliserad verksamhetsutveckling.
- Vi lär över organisatoriska och professionella gränser.
- Stödfunktionen har hög kvalitet, är effektiv och skapar värde för kärnverksamheten.

Pandemin har fortsatt att prägla en stor del av detta år genom undervisning och arbete digitalt på distans. Under den senare delen av hösten har en successiv återgång till campus skett.

Medarbetares tid och kompetens

En väl fungerande stödverksamhet och genomtänkt ansvarsfördelning mellan såväl kärn- och stödverksamhet som mellan centralt och lokalt stöd krävs för att säkerställa kvalitet i verksamheten och för att minska administrationen. Under det gångna året har arbetet med att minska den administrativa bördan för lärare och forskare inom Örebro universitet fortgått i syfte att frigöra tid till utbildning och forskning. Det pågår ett antal utvecklingsprojekt och det finns sedan tidigare olika mötesformer mellan central och lokal nivå där gemensamma frågor diskuteras. Samtal om positiva lärdomar från pandemin har förts universitetsövergripande och på institutionsnivå för att ta vara på den kompetens som byggts upp sedan pandemins start. Ett särskilt fokus har varit digitaliseringens möjligheter både på campus och vid

arbete eller studier digitalt på distans. Högskolepedagogiskt centrum har haft ett särskilt ansvar för att stödja lärare att ta tillvara nya arbetssätt som gett både pedagogiska vinster och varit effektiva. Detta gäller inte minst inom området digital examination. Möjligheterna att ta tillvara nya arbetssätt kommer att öka tack vare att universitetet inlett ett arbete för att förenkla lokala styrdokument och regelverk kring examination utifrån internrevisionens rekommendationer.

Utvecklingen av universitets intranät, Inforum, har fortgått under året. Informationen om vilket administrativt stöd som finns tillgängligt har tydliggjorts och det för verksamheten anpassade stödet har utvecklats med utgångspunkt i antagandet att ett förbättrat och riktat stödmaterial minskar behovet av specifika genomgångar och utbildningar. På den externa webben har en engelsk version av det samlade forskningsstödet lanserats.

Under året har Personalavdelningen bidragit till ökad effektivitet genom en översyn och uppdatering av samtliga sidor på Inforum kopplade till personalområdet. I samband med detta lanserades en egen HR-ingång för universitetets chefer, med ambitionen att förenkla, tydliggöra och effektivisera stödet. Ett arbete med både nya och uppdaterade processer för omställning, rehabilitering samt rekrytering har genomförts under 2021, liksom digitalisering av några av personalavdelningens rutiner.

Implementeringen av digital examination har tagit ytterligare ett stort kliv under året i och med den ökade digitala kompetensen hos lärare till följd av pandemin. Arbetet med digital salstentamen har vidgats för att även andra former av examination

ska kunna genomföras digitalt på ett effektivt, rättssäkert och pedagogiskt kvalitativt sätt.

Under året har två projekt avslutats som delvis har bäring på effektiva arbetssätt, men framför allt på effektiv lokalanvändning. Utifrån resultatet har ett förslag på samordnad schema- och lokalbokning tagits fram med syftet att minska utbildningsadministratörernas arbetsbelastning. Frigjord tid kan läggas på att öka stödet till chefer och lärare. Med detta samordnade arbetssätt kan även schemalagningen optimeras och lokaler nyttjas mer effektivt. Implementeringen av den nya funktionen planeras ske under nästkommande år.

Inom de olika delarna av universitetet är arbetsbelastningen hög och medarbetarnas tid är begränsad. Genom en allt tätare dialog och ett nära samarbete mellan olika organisatoriska enheter bedrivs verksamhetsutveckling för att effektivisera det arbete som utförs och bredda kunskapen med ambitionen att varje medarbetares kompetens och tid ska användas effektivt och respektfullt. Ett fortsatt arbete har bedrivits med ett samlat grepp om institutioners och avdelningars personalstyrka för att kunna överblicka kompetensutvecklingsbehovet på åtminstone tre års sikt. Den grundsyn som Örebro universitet har bygger på den statliga värdegrunden och baseras på ett delegerat och tillitsbaserat ledarskap och aktivt medarbetarskap. De justeringar av den interna organisationen och styrningen som genomförts innebär att beslut fattas närmre verksamheten i syfte att öka det kollegiala inflytandet och effektivisera beslutsvägarna. Ett proaktivt gemensamt verksamhetsstöd kan agera som ett institutionellt minne för kärnverksamheten, något som är extra viktigt med de förutsättningar som finns med tidsbegränsade akademiska chef- och ledningsuppdrag.

Grants Office har under året förbättrat sitt kvalitetssystem i syfte att stärka processer och strukturer för avdelningens interna arbete och samtidigt förtydliga och förbättra Grants Office stöd till universitetets kärnverksamhet. Det har varit viktigt att utgå från både kärnverksamhetens och avdelningens behov för att avdelningen på bästa sätt ska bidra till universitetets mål och vision.

Digitaliserad verksamhetsutveckling

De senaste årens särskilda förutsättningar har lett till ett högt tryck på utveckling av befintliga rutiner och processer med utgångspunkt i digitala

lösningar. Detta har krävt förändrade arbetssätt, men även tydliga prioriteringar, där Örebro universitets strategiska mål varit styrande. Under hösten 2021 har en successiv övergång skett från helt digitala möten till fler möten i hybridform. En utvärdering har genomförts av vilka lärdomar som kan dras av de nya mötesformer som tillämpats under pandemin. Resultatet från denna kommer att ligga till grund för framtida arbetssätt. Under hösten har vissa möten, såsom exempelvis rektors och prorektors beslutsmöten, fortsatt att genomföras digitalt då det bedömts som både effektivt och förenklande för föredraganden. För ytterligare möjliggöra professionella utsändningar eller inspelningar har flera avdelningar, exempelvis avdelningen för kommunikation och samverkan, IT-avdelningen och campusavdelningen, iordningställt inspelningsstudios för digitala möten och konferenser.

När trycket på förändring genom digitalisering ökar uppstår ett behov av en samlad bild över initiativ, projekt och planerad verksamhetsutveckling. Via en så kallad digital portfölj bedriver universitetets IT-avdelning ett strukturerat och processororienterat utvecklingsarbete, inom vilket olika typer av initiativ gällande nyutveckling, vidareutveckling och vidmakthållande balanserats genom dialog och insamling. Med utgångspunkt i den samlade bilden har aktiviteter på såväl övergripande nivå som på institutions- och avdelningsnivå prioriterats utifrån universitetets strategiska mål. I det arbetet är det viktigt att hålla isär vad som är digital utveckling och vad som är dagligt operativt linjearbete.

Arbete och undervisning i distans- och hybridläge

Under senare delen av 2021 har verksamheten till stor del återvänt till campus, där också undervisningen i högre grad åter bedrivits på plats. Det har i sin tur inneburit en ny omställning och diskussioner har förts om vilka goda erfarenheter som ska tas med i det ”nya normala”. Som en förutsättning för att bibehålla en god arbetsmiljö och en god arbetsrelaterad hälsa blir det alltmer vanligt att blanda distans- och campusbaserad undervisning/arbete. Det finns negativa aspekter av omställning till det mer digitala som måste beaktas. Detta till trots kan noteras att det sker ett ökat användande av IT-verktyg, som driver teknisk utveckling och ger en positiv kurva med ännu fler användare som upplever fördelar med nya arbetssätt.

Lärosätet har under våren via en enkät undersökt upplevelsen av framtidens hemarbete och undervisning. Flera delar i undervisningsprocessen har lyfts fram som något som fungerar bra i distansläge, ett exempel är handledning av självständiga arbeten. Många vill ha fördjupade kunskaper i de digitala systemen och pedagogik för digital undervisning. Upplevelsen är att de flesta kan grunderna, men vill utvecklas i att använda systemens alla funktioner. Inspelade föreläsningar lyfts fram som något som gett tid till andra moment inom undervisningen. Digitaliseringen av undervisningen har även gjort det lättare för internationella föreläsare och föreläsare från praktisk verksamhet att engagera sig i utbildning när de kan medverka digitalt. De digitala mötesverktygen har även av forskare lyfts fram som något som förenklat möjligheten att hålla kontakt med kollegor, för handledning eller delta i konferenser. Samtidigt har avsaknaden av spontana möten inom såväl utbildning som forskning lyfts som något som menligt påverkar nya idéer, utveckling eller etablering av samarbeten. För att tillgängliggöra material under perioder då fysiska besök vid bibliotek och arkiv är begränsade finns ett tydligt behov av att fortsätta arbetet med att digitalisera olika slags arkiv.

Avseende administration varierar upplevelsen och påverkan av pandemin mycket. Det finns dock en tydlig önskan om fortsatt digital utveckling av vad som uppfattas som krångliga system.

För att möta studenternas behov har fler virtuella kanaler för möten skapats. Därtill har befintliga informationskanaler utvecklats. Universitetets externa webbplats, oru.se, har utvecklats bland annat för att uppfylla lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. Universitetet fick omedelbar positiv respons på detta förbättringsarbete i Funkas test av 1 748 webbplatser, i vilket endast sju av de granskade myndigheterna uppfyllde kraven i lagen om tillgänglighet. Andra exempel är ett projekt runt profilsidor för att höja kvaliteten på dessa sidor med tydligare digitala avtryck när det gäller forskning. Syftet var att ge ökade möjligheter för forskarna att nå ut till sina målgrupper, i huvudsak forskningsfinansiärer, andra forskare, media, studenter och allmänheten. Ytterligare exempel är ett implementerat skärmsystem för digital kommunikation som en kanal för att informera målgrupper som rör sig på universitetets campusområden, det vill säga studenter, personal och

besökare. Ett kontinuerligt arbete bedrivs för att göra det enklare att söka och finna information på universitetets webbsidor.

Universitetsbiblioteket har under pandemin utvecklat flera digitala tjänster som bibehållits efter att studierna åter är campusförlagda. Dit hör till exempel möjligheten att nå biblioteket via chatt och att studieverkstaden Lyktan och handledning erbjuds både fysiskt och digitalt. Stödet har därmed gjorts mer tillgängligt för framför allt studenter och personal vid Campus USÖ och Campus Grythyttan. Inom ramen för arbetet med öppen vetenskap görs flera aktiviteter som underlättar för forskare. Genom att Universitetsbiblioteket hanterar en stor del av de författaravgifter som betalas av lärosätet avlastas forskare och administratörer. Den ”Data Access Unit”, med representanter från bland annat bibliotek, arkiv och Grants Office, som byggts upp under senare år, ger ett samlat stöd till forskare för att möjliggöra öppen tillgång till forskningsdata.

Övrig digitaliserad verksamhetsutveckling

Campus Örebro 3D-skannades under 2019 och en digital tvilling har byggts upp. En första prototyp levererades i december 2021 och projektet fortgår under 2022.

Arbete med att implementera universitets passersystem Origo, som syftar till att skapa en effektivare hantering av universitetets hantering av passerkort och behörigheter, har pågått under året. Hanteringen innebär att passersystem, universitetets katalogtjänst och studenternas universitetskort integreras i syfte att automatisera vissa arbetsmoment.

Arbete har under året pågått avseende datainsamling via sensorer som är utplacerade i universitetets lokaler på Campus Örebro. Under 2021 har arbetet varit inriktat på att hitta teknik för sensorer som räknar individer som rör sig i olika miljöer. Nästa steg är att sektionera universitetets lokaler och kartlägga rörelsemönster i dem för att se beläggningsgrad och lokalanvändning. För att nå dit arbetar projektet med att ta fram verktyg för att kunna bearbeta och presentera data från sensorerna. Arbetet, som fortsätter under 2022, bedrivs i nära samarbete med universitetets forskare inom datavetenskap.

Under året har en översyn gjorts av vissa fysiska pappersblanketter inom ekonomiområdet med am-

bitionen att göra dem digitala. Översynen resulterade i att några blanketter nu är digitala och att ett arbete har påbörjats med att även göra blanketter för ansökan om utbetalningar av vissa reseersätningar digitala. Implementeringen av denna process kommer att fortsätta 2022.

Ett arbete med att integrera fastighetssystemet med ekonomisystemet har påbörjats. Syftet är att automatisera fakturering till universitetets hyresgäster, för att minska administration samtidigt som faktureringen kvalitetssäkras. Lokalvården har arbetat med att implementera en städmodul som finns i fastighetssystemet. Modulen är ett verktyg för att kunna beräkna städtider, frekvenser och städområden för att effektivisera städningen. Varje lokalvårdare kan dokumentera dagens städning i systemet, vilket till exempel underlättar planeringen vid sjukdomsfrånvaro.

Utifrån ett uppdrag som startade 2020, Effektivare handläggning i disciplinärendeprocessen, har anmälningarna av nya disciplinären gått från huvudsakligen pappersform till e-postform. Vidare används godkännandestämpling i stället för underskrifter i beslut och de handlingar och information som universitetet är skyldiga att ge till externa aktörer har övergått till digital hantering. Dessutom har den information som ges ut internt synkroniserats. Noteras kan att användningen av godkännandestämpling, som slagit igenom på bred front, har gjort att de yttranden som skrivs från lärosätet i exempelvis överklagandeprocesser går snabbare att ta fram idag än tidigare.

Inom processen arkiv och registratur har ett stort fokus under året varit på effektiviserings- och digitaliseringsarbete. Ett projekt avseende allmänna handlingar pågår med fokus på att tydliggöra ansvaret för hanteringen av allmänna handlingar och att effektivisera och digitalisera. Under våren 2021 gjordes arkiveringen av kursakter digital i nära samarbete med utbildningsadministratörerna. Under hösten har aktiviteten utvärderats för att rutinen ska kunna göras bättre. Under våren genomfördes även en förstudie för e-arkiv.

Att använda personuppgifter, särskilt känsliga eller integritetsnära sådana, i e-posten har inneburit en utmaning och det har inte funnits något bra och säkert alternativ tidigare. Införandet av ORU-Cloud som en kontaktväg i bland annat personalärenden underlättar detta betydligt. Kra-

vet på säker hantering av personuppgifter gör att personalavdelningen övergått till ORU-Cloud för delning av dokument, vilket innebär förändringar i hur olika typer av underlag delas med personalavdelningen. Anställningsunderlag och läkarintyg är exempel på underlag som nu hanteras säkert genom delning via ORU-Cloud.

Lärande över organisatoriska och professionella gränser

Med fokus på målkvalitet, effektivitet och lärande i arbete har Högskolepedagogiskt centrum i uppdrag att stödja den pedagogiska medvetenheten och utvecklingen på Örebro universitet utifrån en vetenskaplig grund. För att ytterligare förbättra och effektivisera stödet till utbildning och forskning har ett antal samarbeten och synkroniseringar av arbeten skett mellan avdelningarna inom det gemensamma verksamhetsstödet. Dialoger och samarbeten med program och institutioner har även initierats för att underlätta prioriteringar och stöd. Ett exempel är stödet till studentrekrytering från avdelningen för kommunikation och samverkan.

En viktig förutsättning för att universitetet ska utvecklas inom forskning och utbildning är att ett förbättringsarbete bedrivs inom övergripande utvecklingsområden. Ett gemensamt deltagande av akademisk och administrativ personal i sådana utvecklingsarbeten medför att resultatet förankras i och behovsanpassas till verksamheten och att kunskapsöverföring sker inom hela gruppen. Universitetets medarbetare deltar i nationella och internationella nätverk och erfarenhetsutbyten sker regelbundet med andra lärosäten inom många olika områden som omvärldsanalys, lokalutveckling, pedagogik och rekrytering. Den regionala, nationella och internationella samverkan som sker inom och över professionella gränser ger förutsättningar för nya sätt att möta samhällsutmaningar.

För att få kännedom om områden där effektivisering av administrativa processer efterfrågas genomfördes under året en enkätundersökning bland lärare och forskare vid en av universitetets fakulteter. Med utgångspunkt i resultatet har ett antal områden som skulle kunna förbättras och frigöra tid för utbildning och forskning identifierats. Av dessa kan nämnas ”Förbättrad introduktion för nyanställda” och ”Översyn av systemstöd för lärare”, vilka nu drivs vidare som pilotprojekt. Projekten bedrivs gemensamt mellan stödfunktion

och verksamhet med intentionen att tillsammans se lösningar och ta fram förslag på förbättringar.

Flera avdelningar har under året också påbörjat ett arbete med att se över hur man arbetar i team i syfte att minska sårbarheten, men också bli mer effektiva och verka över organisatoriska gränser och i en större kontext. Att arbeta över gränser och tillsammans med andra kompetenser för att utveckla verksamheten är att föredra. Till exempel har Grants Office under året verkat för ett systematiskt avdelningsöverskridande samarbete som inkluderar medarbetare från flera andra avdelningar inom det gemensamma verksamhetsstödet. Detta för att på ett mer samordnat och effektivt sätt förbättra stödet till universitetets forskare som söker externa forskningsmedel.

Stödfunktion med värde för kärnverksamheten

Utveckling av det kvalificerade stödet har skett genom ett tydligt målarbete och ett nära samarbete mellan avdelningarna inom det centrala verksamhetsstödet. Stödet har, efter dialog med relevanta verksamheter, även förtydligats på universitetets interna webbplats. Utbildning och information om för verksamheten aktuella områden ges kontinuerligt både för grupper och enskilda. Under en stor del av 2021 har dessa utbildningar och informationstillfällen varit digitala.

Vid universitetsbiblioteket har den bibliometriska kompetensen byggts upp under 2020 och medarbetare vid Örebro universitet och inom Region Örebro län kan nu erbjudas stöd i att ta fram systematiska översikter av publiceringar. Arbetet har fortsatt under 2021.

Den pedagogiska grundsynen ger stöd för att det gemensamma verksamhetsstödet ska vara medskapare av hög kvalitet i såväl utbildning som forskning genom att den anger bland annat:

- Lärandet grundas i vetenskap och beprövad erfarenhet och utgår från högskolepedagogisk forskning.
- Undervisningen ger studenterna förutsättningar att ta ansvar för sitt eget lärande.
- Utbildningsmiljöerna stimulerar till aktivt lärande.

Under året har diskussion förts i ledningsgruppen för det gemensamma verksamhetsstödet runt kvalitetsarbetet och stödets bidrag till hög kvalitet i verksamheten. Ett dokument som beskriver lednings- och kvalitetsarbete inom detta område har omarbetats och uppdaterats. Dokumentet beskriver på vilket sätt avdelningar, stab och kanslier i sina verksamheter arbetar för hög kvalitet i stödfunktionerna, både i delar och i helheten.

Den administrativa ledningsgruppen har tagit initiativ till att ha ett särskilt fokus på att utveckla stödverksamheternas arbetssätt med användaren i fokus genom användande av tjänstedesign eller annan metodik. Under året har en föreläsning genomförts av tjänsteforskare. Vidare har en arbetsgrupp startats upp för att samla kompetens och skapa en struktur för att kunna utveckla och arbeta med metoder och stöd för mer användar-driven utveckling. Arbetet fortgår under 2022. Inom vissa verksamheter har några medarbetare också skaffat en mer fördjupad kunskap, genom en kurs vid Karlstads universitet, i tjänsteperspektiv inom Facility Management.

Universitetets stödfunktioner står i ständig kontakt med varandra för att på bästa sätt stödja forskning och utbildning. Under året har universitetets Grants Office dessutom etablerat kontakt med sin motsvarighet vid Region Örebro län. Deras gemensamma arbetssätt baseras på ”one stop shop-modellen” och på att dialog och samarbete utgår från gemensamma case. Genom samarbetet kan såväl möjligheter som risker identifieras som sedan stärker stödet till forskare som ansöker om externa forskningsmedel. Grants Office har under året utökat det idéskissförfarande som sedan tidigare är framtaget för ansökningar till KK-stiftelsen till att även omfatta andra finansieringsprogram som förutsätter förankring på central universitetsnivå. Detta för att kunna garantera att samtliga uppgifter som krävs för beslut finns tillgängliga för beslutande organ oavsett finansiär.

Intresset för högre utbildning är mycket stort i hela landet, inte minst inom vård-området. Katarina Hjortgren invigde det nya Hälso- och sjukvårdskuratorsprogrammet som hade rekordmånga förstahandsökande. Foto: Örebro universitet.

6. TABELLER SOM STÖD FÖR RESULTATREDOVISNINGEN

Tabell 6:1 Nybörjare, helårsstudenter (Hst), helårsprestationer (Hpr) och avlagda examina i anslagsfinansierad utbildning

Källa: Ladok

År	Nybörjare i program	Kvinnor	Män	Hst	Kvinnor	Män	Hpr	Kvinnor	Män	Examina	Kvinnor	Män
2016	3 388	58,8 %	41,2 %	9 177	60,7 %	39,3 %	7 937	62,6 %	37,4 %	2 506	68,5 %	31,5 %
2017	3 315	61,1 %	38,9 %	9 491	60,6 %	39,4 %	8 127	62,1 %	37,9 %	2 351	68,1 %	31,9 %
2018	3 240	60,0 %	40,0 %	9 158	60,9 %	39,1 %	8 111	62,3 %	37,7 %	2 287	68,6 %	31,4 %
2019	3 224	59,3 %	40,7 %	9 350	60,8 %	39,2 %	8 290	62,2 %	37,8 %	2 604	66,1 %	33,9 %
2020	3 465	61,4 %	38,6 %	9 725	60,6 %	39,4 %	8 693	62,0 %	38,0 %	2 601	65,7 %	34,3 %
2021	3 352	62,6 %	37,4 %	9 853	62,0 %	38,0 %	8 818	63,3 %	36,7 %	2 524	66,3 %	33,7 %

Tabell 6:2 Antal utfärdade examina i utbildning på grund- och avancerad nivå

Källa: Ladok

Examen	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Arbets terapeutexamen	53	86,8 %	13,2 %	72	87,5 %	12,5 %	75	84,0 %	16,0 %
Audionomexamen	14	71,4 %	28,6 %	14	92,9 %	7,1 %	17	82,4 %	17,6 %
Barn- och ungdomspedagogisk examen	1	100,0 %	-	-	-	-	-	-	-
Biomedicinsk analytikerexamen	42	76,2 %	23,8 %	26	76,9 %	23,1 %	36	69,4 %	30,6 %
Civilekonomexamen	64	59,4 %	40,6 %	55	43,6 %	56,4 %	67	71,6 %	28,4 %
Civilingenjörsexamen	32	31,3 %	68,7 %	-	-	-	-	-	-
Förskolläraryrkesexamen	62	98,4 %	1,6 %	60	96,7 %	3,3 %	65	93,8 %	6,2 %
Högskoleexamen	18	55,6 %	44,4 %	17	70,6 %	29,4 %	17	70,6 %	29,4 %
Högskoleingenjörsexamen	87	24,1 %	75,9 %	141	21,3 %	78,7 %	124	21,8 %	78,2 %
Juristexamen	98	67,3 %	32,7 %	106	65,1 %	34,9 %	100	63,0 %	37,0 %
Kandidatexamen	937	61,3 %	38,7 %	1 081	63,6 %	36,4 %	1 078	63,0 %	37,0 %
Konstnärlig högskoleexamen	-	-	-	21	42,9 %	57,1 %	18	27,8 %	72,2 %
Konstnärlig kandidatexamen	24	25,0 %	75,0 %	-	-	-	-	-	-
Läkarexamen	100	60,0 %	40,0 %	93	69,9 %	30,1 %	93	57,0 %	43,0 %
Lärarexamen	167	68,3 %	31,7 %	164	64,0 %	36,0 %	122	66,4 %	33,6 %
Magisterexamen	111	64,9 %	35,1 %	86	70,9 %	29,1 %	95	66,3 %	33,7 %
Masterexamen	174	60,3 %	39,7 %	123	52,8 %	47,2 %	135	47,4 %	52,6 %
Psykologexamen	56	50,0 %	50,0 %	62	61,3 %	38,7 %	59	79,7 %	20,3 %
Röntgensjuksköterskeexamen	18	94,4 %	5,6 %	17	88,2 %	11,8 %	23	78,3 %	21,7 %
Sjuksköterskeexamen	161	88,8 %	11,2 %	154	81,8 %	18,2 %	186	87,1 %	12,9 %
Socionomexamen	182	84,1 %	15,9 %	184	77,7 %	22,3 %	156	80,8 %	19,2 %
Specialistsjuksköterskeexamen	81	87,7 %	12,3 %	80	76,3 %	23,8 %	107	77,6 %	22,4 %
Specialläraryrkesexamen	1	100,0 %	-	-	-	-	2	100,0 %	-
Specialpedagogexamen	40	85,0 %	15,0 %	45	100,0 %	-	29	82,8 %	17,2 %
Yrkes högskoleexamen	1	-	100,0 %	-	-	-	-	-	-
Total	2 524	66,3 %	33,7 %	2 601	65,7 %	34,3 %	2 604	66,1 %	33,9 %

Tabell 6:3 Förstahandssökande till höstterminen, per program

Källa: Universitets- och högskolerådets antagningsstatistik

PROGRAM PÅ GRUNDNIVÅ	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Analysvetenskapligt program i kemi med inriktning mot forensik	47	65 %	35 %	34	91 %	9 %	29	76 %	24 %
Arbets terapeutprogrammet *	90	70 %	30 %	94	80 %	20 %	59	75 %	25 %
Audionomprogrammet	32	81 %	19 %	32	63 %	38 %	28	71 %	29 %
Biologiprogrammet	18	78 %	22 %	12	58 %	42 %	-	-	-
Biomedicinska analytikerprogrammet, Inriktning Fysiologi	31	87 %	13 %	27	81 %	19 %	19	68 %	32 %
Biomedicinska analytikerprogrammet, Inriktning Laboratoriemedicin	50	76 %	24 %	40	90 %	10 %	47	85 %	15 %
Biovetenskapligt program, inriktning mot biologiskt entreprenörskap	-	-	-	-	-	-	6	40 %	60 %
Ekonomiprogrammet *	177	39 %	61 %	249	42 %	58 %	195	44 %	56 %
Filmprogrammet	95	46 %	54 %	93	39 %	61 %	104	31 %	69 %
Förskolläraryrket	141	92 %	8 %	163	93 %	7 %	187	94 %	6 %
Högskoleingenjör, Byggteknik	86	32 %	68 %	89	25 %	75 %	77	31 %	69 %
Högskoleingenjör, Datateknik	84	14 %	86 %	78	12 %	88 %	65	2 %	98 %
Högskoleingenjör, Industriell design och produktutveckling	20	45 %	55 %	19	47 %	53 %	30	33 %	67 %
Högskoleingenjör, Industriell ekonomi	44	23 %	77 %	48	21 %	79 %	27	7 %	93 %
Högskoleingenjör, Maskinteknik	39	3 %	97 %	35	9 %	91 %	32	-	100 %
Kompletterande pedagogisk utbildning, Ämneslärare, grundskolans årskurs 7-9, ett undervisningsämne	27	52 %	48 %	-	-	-	-	-	-
Kompletterande pedagogisk utbildning, Ämneslärare, gymnasieskolan, ett undervisningsämne	27	56 %	44 %	-	-	-	-	-	-
Kriminologiprogrammet	790	85 %	15 %	836	82 %	18 %	669	82 %	18 %
Kulinarisk kock och måltidskreatör	118	38 %	62 %	108	43 %	57 %	59	47 %	53 %
Matematikerprogrammet	12	42 %	58 %	10	10 %	90 %	18	33 %	67 %
Medier, kommunikation och PR	190	78 %	22 %	209	75 %	25 %	203	75 %	25 %
Musik, kultur och medier	21	50 %	50 %	11	64 %	36 %	22	62 %	38 %
Måltidsekologiprogrammet	26	65 %	35 %	31	83 %	17 %	33	79 %	21 %
Offentlig förvaltning och ledning	105	58 %	42 %	122	63 %	37 %	108	62 %	38 %
Personalvetarprogrammet *	259	78 %	22 %	305	79 %	21 %	253	77 %	23 %
Rättsvetarprogrammet med internationell och digital inriktning	101	86 %	14 %	110	79 %	21 %	82	68 %	32 %
Röntgensjuksköterskeprogrammet	117	68 %	32 %	93	76 %	24 %	-	-	-
Samhällsplaneraryrket	69	48 %	52 %	97	49 %	51 %	100	47 %	53 %
Sjuksköterskeprogrammet *	486	86 %	14 %	397	82 %	18 %	347	87 %	13 %
Socionomprogrammet *	473	85 %	15 %	428	86 %	14 %	394	83 %	17 %
Sommelier och måltidskreatör	48	52 %	48 %	45	51 %	49 %	31	53 %	47 %
Sport management	88	20 %	80 %	62	28 %	72 %	53	20 %	80 %
Språk, retorik och kommunikativt ledarskap	25	76 %	24 %	42	60 %	40 %	54	57 %	43 %
Statistikerprogrammet, Dataanalys och Business Intelligence	38	21 %	79 %	23	36 %	64 %	26	15 %	85 %
Systemvetenskapliga programmet *	253	20 %	80 %	268	25 %	75 %	245	20 %	80 %
Teaterpedagogprogrammet	29	76 %	24 %	29	76 %	24 %	33	83 %	17 %
Tränaryrket	29	41 %	59 %	28	29 %	71 %	41	34 %	66 %

* Antagning både höst och vår.

Fördelningen av kvinnor och män avser förstahandssökande med svenskt personnummer.

Tabellen fortsätter på nästa sida →

Tabell 6:3 Förstahandssökande till höstterminen, per program (fortsättning)

Källa: Universitets- och högskolerådets antagningsstatistik

PROGRAM PÅ AVANCERAD NIVÅ	2021			2010			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Civilekonomprogrammet *	370	43 %	57 %	347	40 %	60 %	315	45 %	55 %
Civilingenjör, Datateknik	62	13 %	87 %	53	14 %	86 %	61	10 %	90 %
Civilingenjör, Industriell ekonomi	59	24 %	76 %	74	20 %	80 %	91	30 %	70 %
Grundlära­r­pro­gram­met, in­rik­tn­ing mot ar­bete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3	94	85 %	15 %	109	90 %	10 %	79	86 %	14 %
Grundlära­r­pro­gram­met, in­rik­tn­ing mot ar­bete i grundskolans årskurs 4–6	69	64 %	36 %	80	62 %	38 %	62	52 %	48 %
Hälso- och sjukvårdskuratorsprogrammet	160	90 %	10 %	-	-	-	-	-	-
Masterprogram i idrott med inriktning fysiologi och medicin	13	38 %	62 %	14	54 %	46 %	3	67 %	33 %
Innata immunförsvaret vid hälsa och sjukdom	-	-	-	-	-	-	1	100 %	-
Juristprogrammet	614	71 %	29 %	586	66 %	34 %	537	68 %	32 %
Kandidatprogram i samhällsanalys	46	70 %	30 %	70	83 %	17 %	55	67 %	33 %
Kardiovaskulär medicin	-	-	-	-	-	-	3	-	100 %
Läkarprogrammet *	431	69 %	31 %	632	60 %	40 %	473	61 %	39 %
Magisterprogram i arbetsterapi alternativt hörselvetenskap/audiologi	60	84 %	16 %	-	-	-	-	-	-
Magisterprogram i offentlig planering för hållbar utveckling	26	58 %	42 %	21	75 %	25 %	23	52 %	48 %
Magisterprogram i samhällsanalys	9	50 %	50 %	9	44 %	56 %	14	31 %	69 %
Magisterprogram i strategisk kommunikation	19	68 %	32 %	24	65 %	35 %	27	54 %	46 %
Masterprogram i experimentell medicin	12	75 %	25 %	6	60 %	40 %	-	-	-
Masterprogram i finansiell ekonomi	13	23 %	77 %	14	21 %	79 %	20	30 %	70 %
Masterprogram i företagsekonomi	73	47 %	53 %	78	56 %	44 %	61	48 %	52 %
Masterprogram i informatik – ledning och styrning av informationssäkerhet	18	33 %	67 %	10	20 %	80 %	11	40 %	60 %
Masterprogram i kemi med inriktning miljöforensik	9	100 %	-	4	100 %	-	-	-	-
Masterprogram i musikvetenskap – Musiken och människan	8	86 %	14 %	5	20 %	80 %	2	100 %	-
Masterprogram i statistik	3	-	100 %	5	60 %	40 %	7	43 %	57 %
Masterprogram i metoder inom medicinsk diagnostik, Bild- och funktionsdiagnostik	16	81 %	19 %	14	86 %	14 %	15	93 %	7 %
Masterprogram i metoder inom medicinsk diagnostik, Klinisk laboratoriemedicin	13	92 %	8 %	15	85 %	15 %	9	100 %	-
Masterprogram i nationalekonomi och ekonometri	2	50 %	50 %	6	20 %	80 %	5	60 %	40 %
Psykologprogrammet *	410	69 %	31 %	401	68 %	32 %	333	71 %	29 %
Robotik och intelligenta system, magister-/ masterprogram	-	-	-	-	-	-	3	-	100 %
Specialistsjuksköterskeprogrammet – akutsjukvård	22	86 %	14 %	20	85 %	15 %	50	64 %	36 %
Specialistsjuksköterskeprogrammet – ambulans-sjukvård	14	86 %	14 %	18	72 %	28 %	26	81 %	19 %
Specialistsjuksköterskeprogrammet – anestesi-sjukvård	55	73 %	27 %	47	72 %	28 %	55	100 %	-
Specialistsjuksköterskeprogrammet – distrikts-sköterska	56	91 %	9 %	49	100 %	-	48	98 %	2 %
Specialistsjuksköterskeprogrammet – företags-sjuksköterska	45	89 %	11 %	62	95 %	5 %	27	100 %	-
Specialistsjuksköterskeprogrammet – hälso- och sjukvård för barn och ungdom	20	100 %	-	19	100 %	-	2	100 %	-
Specialpedagogiskt program	271	95 %	5 %	245	94 %	6 %	189	93 %	7 %
Ämneslära­r­pro­gram­met, in­rik­tn­ing mot ar­bete i gymnasieskolan	177	41 %	59 %	165	37 %	63 %	165	45 %	55 %
Ämneslära­r­pro­gram­met, in­rik­tn­ing mot ar­bete i gymnasieskolan – Musik	40	35 %	65 %	30	50 %	50 %	35	31 %	69 %

Tabell 6:4 Antal personer i utbildning på forskarnivå vid kalenderårets slut ^{1), 2)}

Källa: Ladok

Vetenskapsområde Ämne	2021			2020			2019		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Humanistisk-samhällsvetenskapligt									
Företagsekonomi	13	61,5 %	38,5 %	14	64,3 %	35,7 %	12	50,0 %	50,0 %
Genusvetenskap	5	80,0 %	20,0 %	4	75,0 %	25,0 %	4	75,0 %	25,0 %
Humanistiska studier, engelska	1	100,0 %	-	1	100,0 %	-	-	-	-
Humanistiska studier, historia	2	-	100,0 %	2	-	100,0 %	2	50,0 %	50,0 %
Humanistiska studier, litteraturvetenskap	1	100,0 %	-	-	-	-	-	-	-
Humanistiska studier, svenska språket	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %	-	-	-
Idrott	2	50,0 %	50,0 %	2	50,0 %	50,0 %	2	50,0 %	50,0 %
Idrottsvetenskap	12	16,7 %	83,3 %	12	25,0 %	75,0 %	12	25,0 %	75,0 %
Informatik	10	50,0 %	50,0 %	10	50,0 %	50,0 %	11	54,5 %	45,5 %
Kriminologi	2	100,0 %	-	-	-	-	-	-	-
Kulturgeografi	3	66,7 %	33,3 %	3	66,7 %	33,3 %	3	66,7 %	33,3 %
Medie- och kommunikationsvetenskap	6	66,7 %	33,3 %	6	66,7 %	33,3 %	9	55,6 %	44,4 %
Musikvetenskap	8	50,0 %	50,0 %	9	55,6 %	44,4 %	11	63,6 %	36,4 %
Måltidskunskap	5	60,0 %	40,0 %	8	37,5 %	62,5 %	10	40,0 %	60,0 %
Nationalekonomi	7	28,6 %	71,4 %	8	25,0 %	75,0 %	10	20,0 %	80,0 %
Pedagogik	17	64,7 %	35,3 %	18	72,2 %	27,8 %	12	66,7 %	33,3 %
Psykologi	16	75,0 %	25,0 %	15	80,0 %	20,0 %	15	80,0 %	20,0 %
Retorik	1	100,0 %	-	1	100,0 %	-	1	100,0 %	-
Rättsvetenskap	11	54,5 %	45,5 %	11	54,5 %	45,5 %	10	60,0 %	40,0 %
Socialt arbete	10	50,0 %	50,0 %	10	60,0 %	40,0 %	8	75,0 %	25,0 %
Sociologi	7	57,1 %	42,9 %	7	42,9 %	57,1 %	8	50,0 %	50,0 %
Språkstudier, engelska	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %
Språkstudier, litteraturvetenskap	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %	2	-	100,0 %
Språkstudier, retorik	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %
Språkstudier, svenska språket	3	100,0 %	-	3	100,0 %	-	4	100,0 %	-
Statskunskap	11	54,5 %	45,5 %	13	53,8 %	46,2 %	12	50,0 %	50,0 %
Totalt	157	55,4 %	44,6 %	161	55,3 %	44,7 %	160	54,4 %	45,6 %
Medicinskt									
Handikappvetenskap	9	88,9 %	11,1 %	10	80,0 %	20,0 %	12	66,7 %	33,3 %
Medicinsk vetenskap, biomedicin	19	73,7 %	26,3 %	25	72,0 %	28,0 %	22	72,7 %	27,3 %
Medicinsk vetenskap, hälso- och vårdvetenskap	46	82,6 %	17,4 %	44	77,3 %	22,7 %	43	74,4 %	25,6 %
Medicinsk vetenskap, kirurgi	71	36,6 %	63,4 %	72	38,9 %	61,1 %	62	35,5 %	64,5 %
Medicinsk vetenskap, medicin	111	62,2 %	37,8 %	111	61,3 %	38,7 %	99	64,6 %	35,4 %
Totalt	256	60,5 %	39,5 %	262	59,5 %	40,5 %	238	59,7 %	40,3 %
Naturvetenskapligt									
Biologi	7	57,1 %	42,9 %	8	50,0 %	50,0 %	12	50,0 %	50,0 %
Datavetenskap	43	14,0 %	86,0 %	30	13,3 %	86,7 %	28	14,3 %	85,7 %
Kemi	13	61,5 %	38,5 %	12	75,0 %	25,0 %	14	78,6 %	21,4 %
Matematik	4	75,0 %	25,0 %	3	66,7 %	33,3 %	3	33,3 %	66,7 %
Statistik	3	66,7 %	33,3 %	4	50,0 %	50,0 %	4	50,0 %	50,0 %
Totalt	70	32,9 %	67,1 %	57	36,8 %	63,2 %	61	39,3 %	60,7 %
Tekniskt									
Maskinteknik	4	-	100,0 %	2	-	100,0 %	2	-	100,0 %
Reglerteknik	-	-	-	1	-	100,0 %	1	-	100,0 %
Totalt	4	-	100,0 %	3	-	100,0 %	3	-	100,0 %
TOTALT	487	54,4 %	45,6 %	483	55,1 %	44,9 %	462	54,8 %	45,2 %

1) Inget beaktande av aktivitetsgrad har gjorts.

2) Av utrymmesskäl har prefixet "med inriktning mot [...]" tagits bort framför inriktningen i de fall ämnet ges med en särskild inriktning.

Tabell 6:5 Nybörjare, examina och inskrivna i utbildning på forskarnivå

Källa: Ladok

År	Nybörjare			Doktorsexamen			Licentiatexamen			Inskrivna		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2012	110	49,1 %	50,9 %	55	60,0 %	40,0 %	14	50,0 %	50,0 %	504	54,0 %	46,0 %
2013	65	58,5 %	41,5 %	67	61,2 %	38,8 %	15	43,7 %	56,3 %	483	55,1 %	44,9 %
2014	54	61,1 %	38,9 %	63	52,4 %	47,6 %	13	61,5 %	38,5 %	439	58,3 %	41,7 %
2015	54	50,0 %	50,0 %	49	59,2 %	40,8 %	9	77,8 %	22,2 %	422	57,3 %	42,7 %
2016	101	57,4 %	42,6 %	66	59,1 %	40,9 %	8	62,5 %	37,5 %	438	57,8 %	42,2 %
2017	68	52,9 %	47,1 %	49	69,4 %	30,6 %	8	62,5 %	37,5 %	434	55,5 %	44,5 %
2018	60	56,7 %	43,3 %	47	74,5 %	25,5 %	2	100,0 %	-	490	56,1 %	43,9 %
2019	65	55,4 %	44,6 %	45	42,2 %	57,8 %	3	66,7 %	33,3 %	488	53,9 %	46,1 %
2020	86	57,0 %	43,0 %	48	58,3 %	41,7 %	2	100,0 %	-	522	55,2 %	44,8 %
2021	62	41,9 %	58,1 %	55	49,1 %	50,9 %	-	-	-	524	54,0 %	46,0 %

Tabell 6:6 Antalet forskarexamina

Källa: Ladok

Examen	Vetenskapsområde	2021			2020			2019		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Doktors-examen	Humanistisk-samhällsvetenskapligt	17	52,9 %	47,1 %	18	55,6 %	44,4 %	17	29,4 %	70,6 %
	Medicinskt	28	57,1 %	42,9 %	22	63,6 %	36,4 %	20	60,0 %	40,0 %
	Naturvetenskapligt	9	22,2 %	77,8 %	5	60,0 %	40,0 %	3	66,7 %	33,3 %
	Tekniskt	1	-	100,0 %	3	33,3 %	66,7 %	5	-	100,0 %
	Total	55	49,1 %	50,9 %	48	58,3 %	41,7 %	45	42,2 %	57,8 %
Licentiat-examen	Humanistisk-samhällsvetenskapligt	-	-	-	1	100,0 %	-	2	100,0 %	-
	Medicinskt	-	-	-	1	100,0 %	-	-	-	-
	Tekniskt	-	-	-	-	-	-	1	-	100,0 %
	Total	-	-	-	2	100,0 %	-	3	66,7 %	33,3 %
TOTAL		55	49,1 %	50,9 %	50	60,0 %	40,0 %	48	43,8 %	56,2 %

Tabell 6:7 Brutto- och nettostudietid för licentiat- och doktorsexamina

Källa: Ladok

Examen		Bruttostudietid (år) ¹⁾			Nettostudietid (år) ²⁾			Avlagda examina		
		Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Doktorsexamen	Fakultetsnämnden för ekonomi-, natur- och teknikvetenskap	5,0	5,5	5,0	4,3	4,4	4,2	19	5	14
	Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap	5,5	5,0	6,5	4,1	4,1	4,4	7	5	2
	Fakultetsnämnden för medicin och hälsa	6,5	7,0	6,0	3,6	4,1	3,0	29	17	12
	Totalt	5,5	5,5	5,8	4,0	4,1	3,9	55	27	28
Licentiatexamen		-	-	-	-	-	-	-	-	-

Medianantal studieår. Doktorander som saknar studietid ingår ej i tabellen.

1) Bruttostudietid beräknas från och med första aktiva kalenderhalvår t.o.m. examenshalvåret.

2) Nettostudietid beräknas i enlighet med uppgiven aktivitet. Den totala studietiden för samtliga ämnen räknas med t.o.m. examenshalvåret.

Tabell 6:8 Sammanställning av väsentliga uppgifter

	2021	2020	2019	2018	2017
Utbildning på grundnivå och forskarnivå ^{A)}					
Totalt antal helårsstudenter ¹⁾	9 853	9 725	9 350	9 158	9 491
– andel kvinnor (%)	62,0 %	60,5 %	60,8 %	60,9 %	60,6 %
– andel män (%)	38,0 %	39,5 %	39,2 %	39,1 %	39,4 %
Kostnad per helårsstudent	104 760	105 368	103 884	96 157	84 745
Totalt antal helårsprestationer ¹⁾	8 818	8 693	8 290	8 111	8 127
– andel kvinnor (%)	63,3 %	61,9 %	62,2 %	62,3 %	60,6 %
– andel män (%)	36,7 %	38,1 %	37,8 %	37,7 %	39,4 %
Kostnad per helårsprestation	117 055	117 884	117 167	108 560	98 969
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	37	40	45,80	30	24
– andel kvinnor (%)	45,1 %	53,5 %	45,6 %	52,0 %	54,2 %
– andel män (%)	54,9 %	46,5 %	54,4 %	48,0 %	45,8 %
Totalt antal nyantagna doktorander	62	86	65	60	68
– andel kvinnor (%)	41,9 %	57,0 %	55,4 %	56,7 %	52,9 %
– andel män (%)	58,1 %	43,0 %	44,6 %	43,3 %	47,1 %
Totalt antal doktorander med aktivitet ²⁾	452	443	419	405	399
– andel kvinnor (%)	55,1 %	56,7 %	55,4 %	55,6 %	57,1 %
– andel män (%)	44,9 %	43,3 %	44,6 %	44,4 %	42,9 %
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³⁾	136,6	137,7	138,3	125,9	134
– andel kvinnor (%)	53,3 %	54,8 %	56,9 %	51,4 %	57,1 %
– andel män (%)	46,7 %	45,2 %	43,1 %	48,6 %	42,9 %
Genomsnittlig nettostudietid för licentiatexamen ^{4) 5)}	-	--	--	--	3,1
Genomsnittlig nettostudietid för doktorsexamen ⁵⁾	3,9	3,9	4,2	4,0	4,2
– kvinnor	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0
– män	3,9	3,6	4,3	4,2	4,5
Totalt antal doktorsexamina	55	48	45	47	49
– andel kvinnor (%)	49,1 %	58,3 %	42,2 %	74,5 %	69,4 %
– andel män (%)	50,9 %	41,7 %	57,8 %	25,5 %	30,6 %
Totalt antal licentiatexamina	-	2	3	2	8
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁶⁾	1 161	1 136	1 066	755	719
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation (tkr) ⁶⁾	516	588	601	713	716
Personal ^{B)}					
Totala antalet årsarbetskrafter ³⁾	1 411,8	1 356,9	1 313,3	1 208,0	1 117,3
– andel kvinnor (%)	57,7 %	57,5 %	57,0 %	56,3 %	56,1 %
– andel män (%)	42,3 %	42,5 %	43,0 %	43,7 %	43,9 %
Medelantal anställda	1 645	1 601	1 549	1 392	1 332
– andel kvinnor (%)	57,9 %	57,7 %	57,5 %	57,1 %	57,4 %
– andel män (%)	42,1 %	42,3 %	42,5 %	42,9 %	42,6 %
Totalt antal lärare (årsarb.) ³⁾	679,6	656,7	636,2	585,0	555,5
– andel kvinnor (%)	51,2 %	50,4 %	50,8 %	49,8 %	49,3 %
– andel män (%)	48,8 %	49,6 %	49,2 %	50,2 %	50,7 %
Antal disputerade lärare (årsarb.) ³⁾	496,1	505,3	476,4	439,6	408,2
– andel kvinnor (%)	45,5 %	45,9 %	46,2 %	47,1 %	45,5 %
– andel män (%)	54,5 %	54,1 %	53,8 %	52,9 %	54,5 %
Antal professorer (årsarb.) ³⁾	110,6	111,2	108,5	108,9	104,0
– andel kvinnor (%)	34,1 %	33,8 %	33,8 %	33,6 %	31,8 %
– andel män (%)	65,9 %	66,2 %	66,2 %	66,4 %	68,3 %

Fortsättning →

Tabell 6:8 Sammanställning av väsentliga uppgifter

	2021	2020	2019	2018	2017
Ekonomi ^{C)}					
Intäkter totalt (mnkr), varav	1 620	1 515	1 467	1 408	1 368
utb. på grund- och avancerad nivå (mnkr)	988	951	925	890	858
– andel anslag (%)	93,7 %	91,2 %	90,5 %	92,7 %	93,1%
– andel externa intäkter (%)	6,3 %	8,8 %	9,5 %	7,3 %	6,9 %
forskning och utb. på forskarnivå (mnkr)	633	565	543	518	509
– andel anslag (%)	61,4 %	62,9 %	62,7 %	60,5 %	59,1 %
– andel externa intäkter (%)	38,6 %	37,1 %	37,3 %	39,5 %	40,9 %
Kostnader totalt (mnkr)	1 644	1 609	1 584	1 434	1 321
– andel personal	67,1 %	65,5 %	64,2 %	63,6 %	62,8 %
– andel lokaler	17,2 %	13,1 %	12,6 %	13,6 %	14,8 %
Lokalkostnader per kvm (kr) ⁷⁾	1 779	1 749	1 715	1 712	1 722
Balansomslutning (mnkr), varav	1 012	985	1 030	1 175	1 147
– oförbrukade bidrag	248	206	208	221	237
– årets kapitalförändring ⁸⁾	-23,9	-93,7	-116,2	-25,9	49,3
– myndighetskaper (inkl årets kapitalförändring) ⁸⁾	301,1	324,7	417,6	536,4	562,3

A) Källa = Ladok, Primula och Unit4 ERP, där inte annat anges.

B) Källa = Primula.

C) Källa = Unit4 ERP.

1) Ordinarie anslagsfinansiering och ej betalande studenter.

2) Uppgifterna visar antalet per 12-31.

3) Uppgifterna har från och med 2018 beräknats i enlighet med ESV:s handledning om personalkostnader, ESV 2015:1. Tidigare år visar schemalagd tid per 12-31. Årsarbetstiden för en heltidsanställd person som arbetat hela året har schablonmässigt antagits vara 1 920 timmar.

4) När antalet examina understiger tre anges "--".

5) Från och med 2018 är källan Ladok. Tidigare år är källan SCB och visar uppgiften för året innan.

6) Källa Web of Science - dokumenttyper: articles, reviews, letters och proceedings papers. Uppgifterna för 2018 och 2019 är ofullständiga. Tidigare års siffror har uppdaterats.

7) Enligt resultaträkningen.

8) Resultatandelar i hel- och delägda bolag ska inte redovisas från 2020. 2019 års belopp är justerat med anledning av denna ändrade redovisningsprincip.

Tabeller som stöd för resultatredovisningen fortsätter på nästa sida →

Tabell 6:9 Resultaträkning fördelad på verksamhetsgrenar (tkr)

	2021		2020		2019	
	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	Forskning och utbildning på forskarnivå
Verksamhetens intäkter						
Intäkter av anslag	924 995	388 423	866 625	355 154	836 873	340 496
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	39 982	28 635	38 578	24 888	47 968	30 520
Intäkter av bidrag	22 558	215 739	45 477	184 616	39 481	171 626
Finansiella intäkter	67	-	147	2	362	155
Summa	987 602	632 797	950 827	564 660	924 684	542 797
Verksamhetens kostnader						
Kostnader för personal	-674 015	-428 787	-655 283	-398 324	-619 172	-397 703
Kostnader för lokaler	-171 117	-40 774	-166 922	-42 816	-150 902	-48 762
Övriga driftkostnader	-172 694	-109 491	-186 225	-115 435	-196 259	-130 808
Finansiella kostnader	-268	-73	-250	-54	-1 518	-814
Avskrivningar och nedskrivningar	-26 525	-20 524	-25 383	-18 461	-20 236	-17 539
Summa	-1 044 619	-599 649	-1 034 063	-575 090	-988 087	-595 626
Verksamhetsutfall	-57 017	33 148	-83 236	-10 430	-63 403	-52 829
Transfereringar						
Erhållna medel	4 715	35 222	4 468	26 343	5 617	22 759
Lämnade medel	-4 715	-35 222	-4 468	-26 343	-5 617	-22 759
Saldo	0	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring	-57 017	33 148	-83 236	-10 430	-63 403	-52 829

Kommentarer till utvecklingen 2019–2021

Relationen mellan grundutbildning och forskning är i princip oförändrad vad gäller totala intäkter och kostnader. Grundutbildningens andel av intäkterna är 61 %.

Intäkter

Grundutbildningens del av det totala anslaget är 70 % under 2021. (71 % år 2020 och 71 % år 2019).

Andelen intäkter av avgifter i grundutbildningen är 58 % under 2021 (61 % år 2020 och 61 % år 2019).

Kostnader

Andelen personalkostnader i grundutbildningen är lägre än föregående år 61 % (62% år 2020 och 61 % år 2019).

Grundutbildningens andel av lokalkostnader är högre än föregående år 81 % (80 % år 2020 och 76 % år 2019).

Grundutbildningens andel av driftkostnader är lägre än föregående år 61 % (62 % år 2020 och 60 % år 2019).

7. EKONOMI

Örebro universitet redovisar ett underskott på 23,9 miljoner kronor för verksamhetsåret 2021. Det negativa resultatet är planerat och beror på omfattande strategiska satsningar inom forskning och utbildning. Satsningarna kommer att minska under år 2022 för att sedan plana ut.

Universitetet redovisade ett underskott på 23,9 miljoner kronor, vilket kan jämföras med föregående års negativa utfall på 93,7 miljoner kronor. Underskottet motsvarar 1,5 procent av omsättningen. För verksamhetsgren utbildning på grundnivå och avancerad nivå blev det ett negativt resultat på 57,0 miljoner kronor, att jämföra med föregående års underskott på 83,3 miljoner kronor. För verksamhetsgren forskning och utbildning på forskarnivå blev resultatet positivt med 33,1 miljoner kronor, vilket kan jämföras med det negativa resultatet på 10,4 miljoner kronor för 2020. Orsaken till den stora resultatförändringen är ökningen av basanslaget för forskning på 32,1 miljoner kronor samt ett engångsbelopp på 7 miljoner kronor för att minska effekterna av utebliven forskning på grund av pandemin. Beloppet återfinns under bidrag. Se avsnittet Tabeller som stöd för resultatredovisningen, tabell 6:9 samt tabell 7:1 nedan.

Det negativa resultatet inom utbildning var planerat och beror på omfattande strategiska satsningar, där den största har gjorts inom fokusområdet Framtidens lärarutbildning, vilken kommer att avslutas under mars 2022. Satsningar har även gjorts inom forskning på bland annat fokusområdet Mat och Hälsa samt på rekrytering av biträdande lektorer och doktorander.

Intäkter

Universitetets finansiering kan huvudsakligen delas in i tre inkomstslag: anslag (från regering och riksdag), bidrag (främst från forskningsråd och forskningsstiftelser) och avgifter (uppdragsutbildning, uppdragsforskning och intäkter för hyror och dylikt). Under 2021 var fördelningen 81 procent anslag och 19 procent externa bidrag och avgifter.

De totala intäkterna uppgick till 1 620,4 miljoner kronor, vilket är en ökning med 6,9 procent jämfört med föregående år. Vid en fördelning av intäkterna på verksamhetsgrenar svarar utbildning för 61 procent och forskning för 39 procent.

Anslagsintäkterna inom forskning och forskarutbildning ökade efter satsningar i forsknings- och innovationspropositionen med 33,3 miljoner kronor, varav en ökning av ALF-medel ingår med 1,2 miljoner kronor. Totalt motsvarar ökningen 9,4 procent jämfört med föregående år.

Anslagsintäkterna för utbildning ökade med 58,4 miljoner kronor, eller 6,7 procent, jämfört med 2020. Ökningen beror, förutom en kompensation för pris- och löneomräkning (1,72 procent), på utökade och tidsbegränsade uppdrag för extra satsningar på bristyrkesutbildningar, livslångt

Tabell 7:1 Intäkter, kostnader och resultat (miljoner kronor)

Källa: Unit4 ERP

	Intäkter			Kostnader			Resultat		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Grundutbildning	987,6	950,8	924,7	1 044,6	1 034,1	988,1	-57,0	-83,3	-63,4
Forskning	632,8	564,7	542,8	599,7	575,1	595,6	33,1	-10,4	-52,8
Verksamhetsutfall	1 620,4	1 515,5	1 467,5	1 644,3	1 609,2	1 583,7	-23,9	-93,7	-116,2
Årets kapitalförändring	1 620,4	1 515,5	1 467,5	1 644,3	1 609,2	1 583,7	-23,9	-93,7	-116,2

lärande, behörighetsgivande utbildningar och sommarkurser. Inom utbildning baseras anslagsintäkterna på antalet helårsstudenter och helårsprestationer och erhålls genom ett så kallat takbelopp som är fastställt i regleringsbrevet. För 2021 var takbeloppet 893,4 miljoner kronor, varav 23,3 miljoner kronor avser medel hänförliga till EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF). Anslagsintäkterna avseende helårsstudenter och helårsprestationer hamnade på 8,6 miljoner kronor under takbeloppet. Av detta kunde anslagssparandet från tidigare år täckas upp med 6,1 miljoner kronor. Resterande underskott på 2,5 miljoner kronor överförs som ett anslagssparande till kommande år. Under året fick universitet även 3,2 miljoner kronor i extra anslag för utveckling av korta kurser för yrkesverksamma. Detta anslag kunde inte användas fullt ut utan 1,8 miljoner kronor har sparats till 2022. Universitetet har därmed inte fullt ut kunnat möta uppdraget om fler utbildningsplatser. Den främst orsaken är svårigheterna att hantera tillfälliga platser där både en snabb utbyggnad och återanpassning ska genomföras.

De externa bidragsintäkterna ökade totalt från 230,1 miljoner kronor år 2020 till 238,3 miljoner kronor år 2021. I de externa bidragsintäkterna för grundutbildningen ingår även nyttjade bidragsmedel för basåret som sparats från 2020 med 1,9 miljoner kronor samt gamla medel från tidigare år med 1,8 miljoner kronor. För 2020 var detta belopp 10,8 miljoner kronor. De externa bidragsintäkterna för forskningen har ökat med 31,1 miljoner kronor och sparade bidragsmedel har nyttjats med 15,0 miljoner kronor. Pandemin har gjort att förbrukningen av forskningsmedel har legat på en något lägre nivå än normalt både 2021 och 2020. Detta har även avspeglat sig i de ökade oförbrukade bidragen (se stycke nedan). Några större ansökningar har dock beviljats 2021 och insatser har gjorts för att öka bidragsintäkterna ytterligare.

Den avgiftsfinansierade verksamheten ökade med 5,2 miljoner kronor jämfört med 2020 och hamnade totalt på 68,6 miljoner kronor. Avgifterna ligger dock fortfarande på en låg nivå, vilket beror på lägre hyresavgifter från utländska studenter samt en kombination av minskad efterfrågan på och svårighet att genomföra uppdragsutbildningar under pandemin.

Kostnader

Universitetets totala kostnader ökade under året med 35,1 miljoner kronor och de uppgick till 1 644,3 miljoner kronor år 2021. Det motsvarar en ökning med 2,2 procent jämfört med föregående år.

Personalkostnaderna ökade med 4,7 procent eller 49,2 miljoner kronor. Ökningstakten är en kombination av löneökningar och en ökning av antalet anställda. Personalkostnaderna utgör 67,1 procent av de totala kostnaderna, vilket innebär en andelsökning med 1,6 procentenheter jämfört med 2021.

Lokalkostnaderna låg 2,2 miljoner kronor högre än föregående år och uppgick 2021 till 211,9 miljoner kronor. Höjningen består i stort sett enbart av indexhöjningar och således inte i ökad lokalyta.

Driftkostnaderna minskade 2021 med 19,5 miljoner kronor, vilket motsvarar 6,5 procent jämfört med föregående år, och uppgick till 282,2 miljoner kronor. Att driftkostnaderna fortfarande ligger på en låg nivå beror dels på pandemin, dels på minskade konsultkostnader i form av tillfälliga lärare. Några av institutionerna har arbetat fokuserat med att minska konsultkostnaderna, både genom att ersätta de lärare som har uppdrag på timbasis med anställningar och att förändra ersättningsnivåerna.

Avskrivningskostnaderna uppgick till 47,0 miljoner kronor, en ökning med 7,3 procent jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på ökade investeringar inom förhärda lokaler.

Finansiella intäkter och kostnader

För 2021 redovisas ett negativt finansnetto på 0,3 miljoner kronor, vilket är 0,1 miljoner kronor sämre än 2020 års netto. Räntan har varit 0 i Riksgälden så finansposterna härrör sig till bankavgifter, valutakursdifferenser samt ränteintäkter/kostnader från kunder och leverantörer.

Anläggningstillgångar

Det bokförda värdet på materiella anläggningstillgångar minskade med 7,6 miljoner kronor och uppgick vid utgången av 2021 till 199,4 miljoner kronor. Värdet av de finansiella anläggningstillgångarna har ökat med 0,2 miljoner kronor och ligger i slutet av 2021 på 2,6 miljoner kronor. Posten är hänförlig till de andelar i Örebro universitet Holding AB som universitetet förvaltar.

ALF-medel

Örebro universitet och Region Örebro län samarbetar för att med stöd av ALF-medel utveckla den kliniska forskningen, säkerställa läkarutbildningens kvalitet samt utveckla hälso- och sjukvården. Under året har parterna gemensamt tagit fram en budget för medlens användning, fördelat dem och gemensamt följt upp dess användning. Till exempel har en klinisk professor rekryterats, vars verksamhet till viss del finansieras av ALF-medel och ett antal kliniska lektorer fått 20 procent forsknings-tid. Medlen har ökat med 2,1 miljoner kronor mot föregående år. Då 2021 års ALF-medel inte helt har kunnat utnyttjas på grund av pandemin har Region Örebro län tillåtit spara 11,2 miljoner kronor till 2022, se tabell 7:2.

För en beskrivning av utvecklingen av läkarutbildningen och antalet helårsstudenter, se avsnittet Utbildning med hög kvalitet under rubriken Hälso- och sjukvårdsutbildningar.

Myndighetskapital och oförbrukade bidrag

Det totala myndighetskapitalet, inklusive årets resultat, uppgår till 301,1 miljoner kronor, varav 297,3 miljoner avser den ackumulerade kapitalförändringen (den balanserade kapitalförändringen och årets kapitalförändring).

Av den ackumulerade kapitalförändringen på 297,3 miljoner kronor kan 81 procent hänföras till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 19 procent till forskning och utbildning på forskarnivå. Andelen hänförd till utbildning har minskat med 11 procentenheter sedan 2020 och

andelen hänförd till forskning har ökat lika mycket. Minskningen av myndighetskapitalet följer helt den plan som universitetet lagt för att genomföra strategiska satsningar.

Oförbrukade bidrag är medel som erhålls i förskott för finansiering av kommande verksamhet. De forskningsmedel som var inbetalade 2021 uppgick till 284,5 miljoner kronor, vilket var en ökning med 73,5 miljoner kronor mot 2020. Mellan åren 2020 och 2021 har de oförbrukade bidragen ökat med 41,3 miljoner kronor för att vid årets slut omfatta 247,7 miljoner kronor, se tabell 7:3. Orsaken till de stora ökningarna är både att verksamheten har fått ökade beviljade externa forskningsbidrag under året och att pandemin fördröjt viss användning av dem.

Av posten oförbrukade bidrag har även gamla oförbrukade medel planenligt använts med 16,8 miljoner kronor.

Samfinansiering

För att möta behovet av samfinansiering i samband med ansökningar från forskningsfinansiärer avsattes centrala medel för detta ändamål enligt styrelsens beslut i budgeten för 2021. Dessa fördelas efter behov tertialvis till institutionerna och följs upp regelbundet på institutionsnivå för att säkerställa att medlen används för avsedda ändamål. Av tabell 7:4 framgår hur mycket av dessa anslagsmedel som använts under åren 2019–2021. Av de 20,6 miljoner kronor som reserverats under 2021 användes 17,7 miljoner kronor. Orsaken till minskningen är en lägre medelförbrukning än planerat på grund av pandemin.

Tabell 7:2 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning, ALF-medel (tusen kronor)

Källa: Unit4 ERP

	2021	2020	2019
Lön	88 417	78 744	75 755
Lokalkostnader	111	925	3 608
Övrigt	6 912	6 936	13 834
Sparande enligt avtal 2020 och 2021*	2 255	8 966	
Summa	97 695	95 571	93 197

** I enlighet med ett tilläggsavtal till "Avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården" får regionerna föra över medel till 2022. Gäller även medlen för 2021.

Tabell 7:3 Oförbrukade bidrag (miljoner kronor)

Källa: Unit4 ERP

	2021	2020	2019
Oförbrukade bidrag	247,7	206,4	207,6
Inbetalade forskningsbidrag	284,5	211,0	200,8

Tabell 7:4 Samfinansiering verksamhetsgren forskning och utbildning på forskarnivå (miljoner kronor)

Källa: Unit4 ERP

	2021	2020	2019
Reserverade medel enligt styrelsebeslut	20,6	20,1	21,4
- använda samfinansieringsmedel	17,7	15,5	21,4

ÅRSBOKSLUT

Resultaträkning (tkr)

	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	1 313 418	1 221 779
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	68 617	63 466
Intäkter av bidrag	3	238 297	230 093
Finansiella intäkter	4	67	149
Summa		1 620 399	1 515 487
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-1 102 802	-1 053 607
Kostnader för lokaler	6	-211 891	-209 738
Övriga driftkostnader	7	-282 185	-301 660
Finansiella kostnader	8	-341	-304
Avskrivningar och nedskrivningar	9	-47 049	-43 844
Summa		-1 644 268	-1 609 153
Verksamhetsutfall		-23 869	-93 666
Transfereringar			
Transfereringar	10		
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		30 727	19 096
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		9 210	11 715
Lämnade bidrag		-39 937	-30 811
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	23	-23 869	-93 666

Balansräkning (tkr)

TILLGÅNGAR	Not	2021-12-31	2020-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	4 411	6 686
		4 411	6 686
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	72 695	67 109
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	122 738	117 840
Pågående nyanläggningar	14	3 930	21 973
		199 363	206 922
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	15	2 625	2 375
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	16	10 358	10 427
Fordringar hos andra myndigheter	17	20 531	23 266
Övriga kortfristiga fordringar	18	182	189
		31 071	33 882
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	19	60 280	63 775
Upplupna bidragsintäkter		28 509	22 694
Övriga upplupna intäkter		4 044	1 294
		92 833	87 763
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	20	-4 254	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21	685 622	613 379
Kassa och bank	22	0	33 950
		685 622	647 329
SUMMA TILLGÅNGAR		1 011 671	984 957
KAPITAL OCH SKULDER			
2021-12-31			
2020-12-31			
Myndighetskapital			
Statskapital	23	3 774	3 524
Balanserad kapitalförändring		321 185	414 851
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-23 869	-93 666
		301 090	324 709
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24	867	1 431
Övriga avsättningar		8 229	6 408
		9 096	7 839
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	25	195 816	202 434
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	26	36 171	30 834
Leverantörsskulder	27	73 207	25 079
Övriga kortfristiga skulder	28	17 794	51 750
		322 988	310 097
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	29	107 827	114 445
Oförbrukade bidrag	30	247 750	206 439
Övriga förutbetalda intäkter	31	22 920	21 428
		378 497	342 312
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 011 671	984 957
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	32	Inga	3 080

Anslagsredovisning 2021-12-31

Utbildning och universitetsforskning							
Anslag, tkr Ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
16 02 025 Utbildning på grund- nivå och avancerad nivå	0	893 443	-	-	893 443	890 959	2 484
001 Takbelopp (ram)	0	893 443	-	-	893 443	890 959	2 484
001 Takbelopp (ram)	0	870 190	-	-	870 190	867 706	2 484
002 Takbelopp RRF (ram)	0	23 253	-	-	23 253	23 253	0
16 02 026 Forskning och utbildning på forskarnivå	0	318 888	-	-	318 888	318 888	0
003 Basresurs (ram)	0	318 888	-	-	318 888	318 888	0
16 02 065 Särskilda medel till universitet och högskolor	0	7 896	-	-	7 896	6 126	1 770
023 Lokalisering av verksamhet till Grythyttan (ram)	0	4 095	-	-	4 095	4 095	0
024 Nätverksadministration och utveckling av skolledar- utbildning (ram)	0	369	-	-	369	369	0
046 Idébanksmedel (ram)	0	254	-	-	254	250	4
072 Korta kurser för yrkesverk- samma (ram)	0	3 178	-	-	3 178	1 412	1 766
16 02 066 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	0	97 695	-	-	97 695	97 695	0
010 Örebro universitet (ram)	0	97 695	-	-	97 695	97 695	0
Summa	0	1 317 922	-	-	1 317 922	1 313 668	4 254
Villkor för anslag 2:65 ap.46 Idébanksmedel							
Örebro universitet bemyndigas att under 2021 utbetala ett kapitaltillskott på högst 250 000 kronor till holdingbolaget som är knutet till universitetet i enlighet med beslut om budgetpropositionen för 2021.							
Villkor för anslag 2:66 ap.10 Örebro universitet							
Anslagsposten får användas för kostnader när det gäller regionens medverkan i utbildning av läkare (ALF-ersättning) i enlighet med det avtal som i september 2014 tecknats mellan staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (ALF-avtalet).							

Avgiftsbelagd verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras (tkr)

Verksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2019	Över-/underskott 2020	Intäkter 2021	Kostnader 2021	Över-/underskott 2021	Ack. över-/underskott utgående 2021
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå						
Uppdragsutbildning	6 683	-631	12 258	12 450	-192	5 860
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	-62	1	4 164	4 162	2	-59
Summa	6 621	-630	16 422	16 612	-190	5 801
Forskning och utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	-7 146	119	8 480	8 293	187	-6 840
Summa	-7 146	119	8 480	8 293	187	-6 840
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-6 451	-748	2 082	2 902	-820	-8 019
Upplåtande av bostadslägenhet – utbytesprogram och gästforskare	-7 346	-4 946	8 677	13 031	-4 354	-16 646
Summa	-13 797	-5 694	10 759	15 933	-5 174	-24 665

Den avgiftsfinansierade verksamheten med krav på fullkostnadstäckning visar ett ackumulerat underskott på 1 039 tkr, vilket motsvarar 4,2 procent av verksamhetens intäkter på 24 902 tkr. Detta kan jämföras med föregående år då motsvarande siffra var ett underskott på 1 036 tkr.

Under 2021 har det tidigare redovisade överskottet för beställd utbildning överförts till uppdragsutbildning. Detta efter samråd med handläggare på utbildningsdepartementet och ESV för att rätta ett felaktigt redovisat överskott som härrör sig flera år tillbaka i tiden.

Planen för att komma till rätta med det ackumulerade överskottet inom verksamheten för uppdragsutbildning reviderades under 2020 och förlängdes fram till utgången av 2027. Det har tagits fram en motsvarande plan för att komma till rätta med det ackumulerade underskottet inom uppdragsforskningen. Den har reviderats och gäller nu fram till år 2034. Först då beräknas verksamheten vara i balans. Via budgetunderlaget har Örebro universitet under 2021 bett regeringen om godkännande av tidplanen för uppdragsforskningen. Denna fråga kvarstår.

Inom verksamheten för uppdragsutbildning redovisas 2021 ett underskott på 192 tkr vilket motsvarar ungefär hälften av beloppet i planen för att minska det ackumulerade överskottet. Inom uppdragsforskningen redovisas 2021 ett överskott på 187 tkr vilket även det motsvarar ungefär hälften av beloppet för året enligt planen.

Redovisat belopp avseende högskoleprovet inkluderar både anmälningsavgifter samt fakturering till UHR för merkostnader i samband med årets högskoleprov. Detta på grund av rådande pandemi.

Det stora underskottet inom verksamheten upplåtande av bostadslägenhet för utbytesprogram och gästforskare beror på uteblivna hyresintäkter på grund av pandemin.

Tilläggsupplysningar och noter

Kommentarer till noter

Belopp i tkr där inte annat anges. Belopp som anges inom parentes avser föregående år.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag och förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Örebro universitet följer god redovisningssed såsom den kommer till uttryck i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring.

För universitet och högskolor görs undantag från bestämmelsen om redovisning av anslagsmedel i 12 § anslagsförordningen (2011:223). Anslagsavräkning sker i samband med de månatliga utbetalningarna till universitetets räntekonto i Riksgäldskontoret.

Universitet och högskolor medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosätet får överföra överproduktion till ett värde av högst 15 procent av takbeloppet såväl som utnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst 10 procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.

Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av väsentliga uppgifter.

Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt tabell 2 i avsnitt 3 Väsentliga uppgifter enligt regleringsbrev för universitet och högskolor. Där framgår det vilka styckkostnader i enlighet med 3 kap. 1 § andra stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag som myndigheterna ska redovisa.

Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av

- låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
- beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.

Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.

Universitetet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statliga givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.

Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje stycket avgiftsförordningen (1992:191) om disposition av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper anges i följande stycken.

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för immateriella anläggningstillgångar som överstiger 100 tkr och som bedöms ha en nyttjandetid och ekonomisk livslängd överstigande tre, alternativt fem år, aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på 25 tkr eller mer och en ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Objekt som utgör en fungerande enhet och vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till 25 tkr eller mer klassificeras även de som anläggningstillgångar. Undantag finns när det gäller konsten från Statens konstråd. De tillämpar en beloppsgräns på 20 tkr som universitetet måste följa på dessa anläggningar.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan.

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Reparations- och underhållskostnader på annans fastighet aktiveras om de uppgår till 100 tkr eller mer och den förväntade nyttjandeperioden är minst tre år. Åtgärder som syftar till att bevara eller återställa fastigheten till ursprungligt skick anses vara

reparations- och underhållskostnader. Utgifter för ny-, till- och ombyggnad av annans fastighet aktiveras när de vart och ett uppgår till 25 tkr eller mer.

För förbättringsutgifter på annans fastighet tillämpas olika avskrivningstider beroende på ombyggnationens karaktär och den kvarvarande hyresperiodens längd.

Tillämpade avskrivningstider:

Immateriella anläggningstillgångar	3, 5 år
Datorer och kringutrustning	3, 5 år
Bilar och andra transportmedel	5 år
Övriga inventarier och labbutrustning	3, 5, 7, 10, 15, 30 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3, 5, 7, 10, 15 år

Finansiella anläggningstillgångar

Örebro universitet förvaltar det statligt ägda bolaget Örebro Universitet Holding AB.

Redovisningen av aktier och andelar i hel- och delägda företag sker enligt anskaffningsvärdemetoden.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder

i utländsk valuta värderas till balansdagens valutakurs. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag eller när fordrings- eller skuldebelpet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Örebro universitet har fastställt en beloppsgräns för periodiseringar på 25 tkr.

Pågående projekt

För externfinansierade bidrag och uppdrag tillämpas den gällande statliga redovisningsprincipen för intäktsredovisning i projekt. I pågående projekt tas intäkter upp motsvarande upparbetade kostnader under året. Erhållna medel från bidragsgivare som ännu inte använts i verksamheten redovisas som oförbrukade bidrag i balansräkningen. För under året avslutade projekt redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som över-/underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag, enligt kontrakt, ännu ej erhållits bokförs som fordran på bidragsgivaren för den del som är en upparbetad kostnad. En prövning görs av fordrans giltighet mot kontrakt eller motsvarande avtal.

Noterna börjar på nästa sida

Not 1: Intäkter av anslag (tkr)

	2021	2020
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå		
Takbelopp (ram)	870 190	830 106
Takbelopp RRF (ram)	23 253	0
Årets överföring till anslagssparande	-2 484	0
Utnyttjat anslagssparande	0	4 918
	890 959	835 024
Särskilda medel till universitet och högskolor		
Lokalisering av verksamhet till Grythyttan (ram)	4 095	4 025
Nätverksadministration och utveckling av skolledarutbildning (ram)	369	363
Korta kurser för yrkesverksamma (ram)	3 178	0
Årets överföring till anslagssparande korta kurser	-1 766	0
	5 876	4 388
Forskning och utbildning på forskarnivå		
Basresurs (ram)	318 888	286 796
Ersättningar för klinisk utbildning och forskning		
Örebro universitet (ram)	97 695	95 571
Summa intäkter av anslag	1 313 418	1 221 779

Not 2: Intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)

	2021	2020
Uppdragsutbildning	12 258	8 727
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	4 164	4 689
Uppdragsforskning	8 480	8 837
Högskoleprov	742	635
Summa intäkter av avgifter enl regleringsbrev	25 644	22 888
Lokaler	19 107	18 266
Konferenser och kurser	723	2 750
Rådgivning och annan liknande service	4 477	1 702
Resurssamordning	13 534	14 651
Tidskrifter och andra publikationer	311	318
Informations- och kursmaterial	567	582
Summa intäkter av avgifter enligt § 4 avgiftsförordningen	38 719	38 269
Kopior allmänna handlingar enligt § 15 avgiftsförordningen	134	66
Intäkter av andra ersättningar och fakturerade kostnader	4 112	2 243
Realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar	8	0
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	68 617	63 466
Se även tabell Avgiftsbelagd verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras.		
I posten "resurssamordning" under intäkter av § 4 avgiftsförordningen ingår fakturering till Region Örebro län med 10 477 tkr (11 906 tkr).		
I intäkter av avgifter och andra ersättningar ingår:		
Tjänsteexport, intäkter	12 815	12 064
Tjänsteexporten ingår i den avgiftsbelagda verksamheten. Som tjänsteexport definieras universitetets försäljning av tjänster till utländska motparter.		

Not 3: Intäkter av bidrag (tkr)

	2021	2020
Forskningsråd	72 568	65 568
Statliga myndigheter	39 002	39 752
Kommuner och regioner	23 012	35 706
Forskningsstiftelser	63 578	46 849
EU	19 775	24 982
Utländska företag och organisationer	5 072	6 983
Svenska företag och organisationer	15 290	10 253
Summa intäkter av bidrag	238 297	230 093

Not 4: Finansiella intäkter (tkr)

	2021	2020
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgälden	-	-
Ränteintäkter på lån i Riksgälden	-	7
Övriga ränteintäkter	67	142
Summa finansiella intäkter	67	149

På grund av negativ genomsnittsränta från Riksgälden sedan första kvartalet 2015, redovisas räntan på lån till anläggningstillgångar som en intäkt. Från andra kvartalet 2020 har räntan varit noll därmed redovisas inga ränteintäkter under året.

Not 5: Kostnader för personal (tkr)

	2021	2020
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionpremier och andra avgifter enligt lag och avtal	705 123	682 470
– varav arvode till styrelse och ej anställd personal	20 456	18 662
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	380 331	355 085
Övriga personalkostnader	17 348	16 052
Summa kostnader för personal	1 102 802	1 053 607

Not 6: Kostnader för lokaler (tkr)

	2021	2020
Hyror exkl. driftkostnader	202 574	199 991
Driftkostnader (el, värme, kyla och vatten)	5 595	5 100
Övriga lokalkostnader inkl. extern lokalvård	3 722	4 647
Summa kostnader för lokaler	211 891	209 738

Not 7: Övriga driftkostnader (tkr)

	2021	2020
Reparationer och underhåll	6 019	5 151
Realisationförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	40	621
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster etc.	-154	273
Resor, representation, information etc.	8 911	11 764
Inköp av varor	26 841	29 474
Köp av tjänster	240 528	254 377
Summa övriga driftkostnader	282 185	301 660

Redovisade kreditposten uppstår på grund av återföring befarade kundförluster 2020. Största delen avser en då obetald faktura på 131 tkr, den är betald under 2021.

Not 8: Finansiella kostnader (tkr)

	2021	2020
Räntekostnader på lån i Riksgälden	-	-
Räntekostnader på räntekonto i Riksgälden	-	35
Övriga finansiella kostnader	341	269
Summa finansiella kostnader	341	304

På grund av negativ genomsnittsränta från Riksgälden sedan första kvartalet 2015, redovisas räntan på räntekontots behållning som en kostnad. Från andra kvartalet 2020 har räntan varit noll därmed redovisas inga räntekostnader under året.

Not 9: Avskrivningar och nedskrivningar (tkr)

	2021	2020
Balanserade utgifter för utveckling, rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2 275	2 357
Förbättringsarbeten på annans fastighet	12 614	10 534
Maskiner och inventarier och övriga materiella anläggningstillgångar	23 810	20 983
Datorer och kringutrustning	8 312	9 919
Bilar och transportfordon	38	51
Summa avskrivningar	47 049	43 844

Av förbättringsarbeten på annans fastighet avser 137 tkr (64 tkr) avskrivningar på investeringar som skrivs av på tre år, 356 tkr (255 tkr) avser fem år och 1 377 tkr (1 852 tkr) avser investeringar som skrivs av på sju år, 10 744 tkr (8 363 tkr) är investeringar med en avskrivningsperiod på 10 år.

Not 10: Transfereringar (tkr)

	2021	2020
Medel som erhållits från myndigheter	30 727	19 096
Övriga erhållna medel från:		
Svenska stiftelser och fonder	5 069	6 587
Kommuner och landsting	312	802
EU	2 168	0
Övriga	1 661	4 326
	9 210	11 715
Lämnade bidrag till:		
Statliga myndigheter	-26 232	-18 810
Kommuner, landsting, företag och övriga organisationer	-10 916	-8 644
Stipendiater	-2 789	-3 357
	-39 937	-30 811
Saldo	0	0

Den stora förändringen mellan åren avseende transfereringar beror främst på ett nytt beviljat projekt från Formas med flera projektdeltagare.

Not 11: Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	15 872	14 634
IB anskaffningsvärde pågående nyanläggningar	0	1 570
Årets anskaffningar	0	1 032
Avgår anskaffningsvärde för utrangerade tillgångar	-485	-1 364
Anskaffningsvärde UB	15 387	15 872
IB ackumulerade avskrivningar	9 186	8 200
Årets avskrivningar	2 275	2 350
Avgår avskrivningar på utrangerade tillgångar	-485	-1 364
Ackumulerade avskrivningar UB	10 976	9 186
Bokfört värde	4 411	6 686

Not 12: Förbättringsutgifter på annans fastighet (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	100 559	77 980
IB anskaffningsvärde pågående förbättringsutgift	3 846	-
Årets anskaffningar	18 055	26 872
Årets anskaffningar pågående förbättringsutgifter	145	3 846
Avgår anskaffningsvärde för utrangerade tillgångar	-4 109	-4 293
Anskaffningsvärde UB	118 496	104 405
IB ackumulerade avskrivningar	37 296	30 966
Årets avskrivningar	12 614	10 533
Avgår avskrivningar på utrangerade tillgångar	-4 109	-4 203
Ackumulerade avskrivningar UB	45 801	37 296
Bokfört värde	72 695	67 109

I samband med översyn av förbättringsarbeten på annans fastighet har det, liksom föregående år, skett utrangeringar av ett antal aktiverade poster. Samtliga var helt avskrivna.

Not 13: Maskiner, inventarier, installationer m.m. (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	390 107	378 107
Årets anskaffningar	16 508	25 803
Överföringar från pågående nyanläggningar	20 595	-
Avgår anskaffningsvärde för sålda och utrangerade tillgångar	-10 168	-13 803
Anskaffningsvärde UB	417 042	390 107
IB ackumulerade avskrivningar	272 267	254 402
Årets avskrivningar	32 160	30 954
Avgår avskrivningar på sålda och utrangerade tillgångar	-10 123	-13 089
Ackumulerade avskrivningar UB	294 304	272 267
Bokfört värde	122 738	117 840

Not 14: Pågående nyanläggningar (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	21 973	8 166
Årets anskaffningar UB	2 552	15 377
Årets överföringar från IB pågående nyanläggningar	-20 595	-1 570
Bokfört värde	3 930	21 973

Not 15: Finansiella anläggningstillgångar (tkr)**Andelar i hel- och delägda företag**

2012 bildade Örebro universitet holdingbolag som förvaltas av Örebro universitet till 100%. 1 000 st aktier finns i Örebro Universitet Holding AB (556897-5360) à nom värde 100 kr/styck. Örebro Universitet Holding AB innehar två helägda dotterföretag, Inkubera AB och Örebro Universitet Enterprise AB.

	2021-12-31	2020-12-31
IB anskaffningsvärde	2 375	2 125
Kapitaltillskott Idébanksmedel enligt regleringsbrev	250	250
Bokfört värde	2 625	2 375

Not 16: Kundfordringar (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Fordringar på svenska kunder	10 344	10 082
Fordringar på utländska kunder	25	603
Osäkra fordringar	-11	-258
Summa kundfordringar	10 358	10 427

Not 17: Fordringar hos andra myndigheter (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Kundfordringar	1 665	1 194
Avräkning skatter och avgifter	1 859	2 863
Mervärdesskattfordran	17 007	19 209
Summa fordringar hos andra myndigheter	20 531	23 266

Not 18: Övriga kortfristiga fordringar (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Reseförskott och löneskulder	181	170
Övriga fordringar	1	19
Summa övriga kortfristiga fordringar	182	189

Not 19: Periodavgränsningsposter – tillgångar (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	44 646	49 245
Övriga förutbetalda kostnader, inomstatliga	752	804
Övriga förutbetalda kostnader, utomstatliga	14 882	13 726
	60 280	63 775
Upplupna bidragsintäkter, inomstatliga bidragsgivare	10 902	6 192
Upplupna bidragsintäkter, utomstatliga bidragsgivare	17 607	16 502
	28 509	22 694
Övriga upplupna intäkter, inomstatliga	677	113
Övriga upplupna intäkter, utomstatliga	3 367	1 181
	4 044	1 294
Summa periodavgränsningsposter – tillgångar	92 833	87 763

Not 20: Avräkning med statsverket (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	0	-4 918
Redovisat mot anslag	1 313 668	1 222 029
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-1 317 922	-1 217 111
Återbetalning av anslag	-	-
Utgående balans skuld avseende anslag i räntebärande flöde	-4 254	0
Sammansättning utgående balans		
Ej avräknat anslag grundutbildning, upp till 10% av takbeloppet	-2 484	0
Ej avräknat anslag avseende korta kurser	-1 766	
Ej avräknat anslag avseende idébanksmedel	-4	
Summa avräkning med statsverket	-4 254	0

Not 21: Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	685 622	613 379
Beviljad kredit på räntekontot uppgår till 0 kr (0 kr)		

Not 22: Kassa och bank (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Valutakonto Euro	-	33 950
Saldot avser erhållna, ännu ej fördelade projektmedel. Se även not 28. 2020: 3 382 289,94 EUR till kurs 10,0375 2021: Inget motsvarande saldo 2021.		

Not 23a: Myndighetskaptal (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Statskapital		
Medel till bildande av Örebro Universitet Holding AB, inklusive idébanksmedel	2 625	2 375
Konst från Statens Konstråd	1 149	1 149
Summa	3 774	3 524
Kapitalförändring		
Balanserad kapitalförändring	321 185	414 851
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-23 869	-93 666
Summa	297 316	321 185
Summa myndighetskaptal	301 090	324 709

Not 23b: Kapitalförändring per område (tkr)

	Balanserad kapitalförändring	Årets kapitalförändring	Summa
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå enligt uppdrag i regleringsbrev	292 334	-55 832	236 502
Bidragsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå	-1 380	-993	-2 373
Uppdragsverksamhet	6 052	-192	5 860
Summa	297 006	-57 017	239 989
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå	42 834	33 626	76 460
Bidragsfinansierad forskning och utbildning på forskarnivå	-11 628	-665	-12 293
Uppdragsverksamhet	-7 027	187	-6 840
Summa	24 179	33 148	57 327
Total	321 185	-23 869	297 316

Sedan 2013 redovisar Örebro universitet den bidragsfinansierade verksamhetens påverkan på myndighetskaptalet per verksamhetsgren. De redovisade resultaten ovan avser resultatförda projekt i bidragsfinansierad verksamhet. I den bidragsfinansierade forskningen har samfinansiering skett med 17,7 mkr under året (15,5 mkr 2020). Den avgiftsbelagda verksamhetens (uppdragsutbildning och uppdragsforskning) kapitalförändring redovisas i ovanstående not under de båda rubrikerna samt i tabellen "Avgiftsbelagd verksamhet där avgiftsintäkterna disponeras".

Not 23c: Förändring av myndighetskapitalet (tkr)

	Stats- kapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet från 2013	Kapitalförändring enligt resultat- räkningen	Summa
Utgående balans 2020	3 524	424 852	-463	-9 538	-93 666	324 709
Ingående balans 2021	3 524	424 852	-463	-9 538	-93 666	324 709
Föregående års kapitalförändring		-89 684	-512	-3 470	93 666	-
Kaptialtillskott Idébanksmedel enligt regleringsbrev	250					250
Årets kapitalförändring					-23 869	-23 869
Summa årets förändring	250	-89 684	-512	-3 470	69 797	-23 619
Utgående balans 2021	3 774	335 168	-975	-13 008	-23 869	301 090

Not 24: Avsättningar (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
Ingående avsättning	1 431	1 602
Årets pensionskostnad	-168	594
Årets pensionsutbetalningar	-396	-765
Utgående avsättning	867	1 431
Avsättningen omfattar pensionsförpliktelser som universitetet svarar för.		
Övriga avsättningar		
Ingående avsättning	6 408	6 745
Årets avsättning	2 870	1 991
Ianspråktaget belopp	-1 049	-2 328
Utgående avsättning	8 229	6 408
<p>Posten övriga avsättningar avser till största delen de 0,3 procent av bruttolönesumman som myndigheten enligt kollektivavtalet ska avsätta för omställningsarbete. Övrig del avser ej utbetald uppsägningslön för period som stäcker sig längre än 12 månader från balansdagen. Bedömningen är att ca 2 500 tkr av avsättningen kommer att ianspråktagas under 2022. Avsättningen för 2022 bedöms bli ca 2 000 tkr, vilket gör att avsättningen bedöms minska med 500 tkr.</p>		

Not 25: Lån i Riksgäldskontoret (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Lån vid årets början	202 434	157 909
Nyupptagna lån	31 642	82 591
Årets amorteringar	-38 260	-38 066
Summa lån i Riksgäldskontoret	195 816	202 434
Beviljad låneram i Riksgälden	232 000	235 000

Not 26: Kortfristiga skulder till andra myndigheter (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder	14 136	9 054
Skuld till Skatteverket avseende arbetsgivaravgifter m.m.	18 611	18 365
Skuld mervärdesskatt	3 424	3 415
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	36 171	30 834

Not 27: Leverantörsskulder (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder svenska	70 666	23 916
Leverantörsskulder utländska	2 541	1 163
Summa leverantörsskulder	73 207	25 079

Under pandemin 2020 rekommenderade Riksgälden myndigheterna att betala sina leverantörsfakturor före sista betalningsdag. Detta för att bidra till att företag fick in likviditet snabbare. Örebro universitet valde att följa denna rekommendation. Rekommendationen slutade gälla under 2021, vilket innebär att nu betalas leverantörsfakturor på förfallodag. Detta förklarar den stora skillnaden mellan åren.

Not 28: Övriga kortfristiga skulder (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Personalens källskatt	17 701	17 736
Koordinatorsmedel EU-projekt	0	33 950
Övriga kortfristiga skulder	93	64
Summa övriga kortfristiga skulder	17 794	51 750

Not 29: Upplupna kostnader (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna lönekostnader inklusive sociala avgifter	16 661	19 681
Upplupen semesterlöneskuld inklusive sociala avgifter	75 970	74 691
Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	586	475
Övriga upplupna kostnader, utomstatliga	14 610	19 598
Summa upplupna kostnader	107 827	114 445

Not 30: Oförbrukade bidrag (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Oförbrukade bidrag (per motpart)		
Oförbrukade bidrag, inomstatliga	136 337	109 072
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	111 413	97 367
Summa oförbrukade bidrag	247 750	206 439
Oförbrukade bidrag (per finansiär)		
Forskningsråd	107 948	82 751
Statliga myndigheter	21 388	22 338
Kommuner och regioner	14 822	32 002
Forskningsstiftelser	53 013	36 857
EU	30 439	12 988
Utländska företag och organisationer	2 859	4 100
Svenska företag och organisationer	17 281	15 403
Summa oförbrukade bidrag	247 750	206 439
Oförbrukade bidrag från statliga givare som förväntas tas i anspråk inom:		
3 månader	1 753	8 644
mer än 3 månader till 1 år	38 298	27 866
mer än 1 år till 3 år	57 972	48 429
mer än 3 år	38 314	24 133
Summa oförbrukade bidrag	136 337	109 072
Oförbrukade bidrag från icke statliga givare som förväntas tas i anspråk inom:		
3 månader	4 763	3 940
mer än 3 månader till 1 år	35 503	24 822
mer än 1 år till 3 år	46 292	55 269
mer än 3 år	24 855	13 336
Summa oförbrukade bidrag	111 413	97 367

Not 31: Övriga förutbetalda intäkter (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda intäkter, inomstatliga uppdragsgivare	11 181	10 823
Förutbetalda intäkter, utomstatliga uppdragsgivare	11 739	10 605
Summa övriga förutbetalda intäkter	22 920	21 428

Not 32: Ansvarsförbindelser (tkr)

	2021-12-31	2020-12-31
Akademiska Hus, förlängning hyresavtal	Inga	3 080
<p>Ansvarsförbindelsen som gällde vid utgången av 2020 avsåg nedanstående:</p> <p>Om hyresavtalet inte förlängs efter de första avtalade fyra åren (2024-12-31) har Örebro universitet förbundit sig att erlägga engångsbelopp enligt ovan.</p> <p>Lokalen, som är en testhall som används främst för AI-forskning, är belägen i en byggnad med tillfälligt bygglov.</p> <p>Fastighetsägaren avser att ansöka om permanent bygglov. Ambitionen är att därefter teckna om hyresavtalet, vilket isåfall innebär att engångsbeloppet inte kommer att behöva erläggas.</p> <p>Under 2021 har hyresvärden Akademiska Hus erhållit permanent bygglov för lokalen och nytt hyresavtal är tecknat. Tidigare hyresavtal har därmed upphört att gälla vilket innebär att klausulen med engångsbeloppet är borttagen.</p>		

Resultaträkning (tkr) fördelad på anslags- och bidragsfinansierad verksamhet och avgiftsfinansierade uppdrag

Resultaträkning för verksamhetsgrenen utbildning på grund- och avancerad nivå exklusive uppdragsutbildning (tkr)			
Örebro universitet totalt			
	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	924 995	866 625	836 873
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	27 724	29 851	32 014
Intäkter av bidrag	22 558	45 477	39 481
Finansiella intäkter	67	147	362
Summa intäkter	975 344	942 100	908 730
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-666 630	-649 512	-609 798
Kostnader för lokaler	-170 567	-166 528	-150 499
Övriga driftkostnader	-168 268	-183 087	-189 349
Finansiella kostnader	-268	-250	-1 500
Avskrivningar	-26 436	-25 328	-20 169
Summa kostnader	-1 032 169	-1 024 705	-971 315
Verksamhetsutfall	-56 825	-82 605	-62 585
Transfereringar			
Erhållna medel	4 715	4 468	5 617
Lämnade medel	-4 715	-4 468	-5 617
KAPITALFÖRÄNDRING	-56 825	-82 605	-62 585

Resultaträkning för verksamhetsgrenen utbildning på grund- och avancerad nivå, uppdragsutbildning (tkr)			
Örebro universitet totalt			
	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	-	-	-
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	12 258	8 727	15 954
Intäkter av bidrag	-	-	-
Finansiella intäkter	-	-	-
Summa intäkter	12 258	8 727	15 954
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-7 385	-5 771	-9 374
Kostnader för lokaler	-550	-394	-403
Övriga driftkostnader	-4 426	-3 138	-6 910
Finansiella kostnader	-	-	-18
Avskrivningar	-89	-55	-67
Summa kostnader	-12 450	-9 358	-16 772
Verksamhetsutfall	-192	-631	-818
Transfereringar			
Erhållna medel	-	-	-
Lämnade medel	-	-	-
KAPITALFÖRÄNDRING	-192	-631	-818

Resultaträkning för verksamhetsgrenen forskning och utbildning på forskarnivå exklusive uppdragsforskning (tkr)			
Örebro universitet totalt			
	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	388 423	355 154	340 496
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	20 155	16 051	16 603
Intäkter av bidrag	215 739	184 616	171 626
Finansiella intäkter	-	2	155
Summa intäkter	624 317	555 823	528 880
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-423 041	-392 510	-388 826
Kostnader för lokaler	-40 471	-42 478	-48 215
Övriga driftkostnader	-107 351	-112 975	-126 886
Finansiella kostnader	-73	-53	-799
Avskrivningar	-20 420	-18 356	-17 399
Summa kostnader	-591 356	-566 372	-582 125
Verksamhetsutfall	32 961	-10 549	-53 245
Transfereringar			
Erhållna medel	35 222	26 343	22 759
Lämnade medel	-35 222	-26 343	-22 759
KAPITALFÖRÄNDRING	32 961	-10 549	-53 245

Resultaträkning för verksamhetsgrenen forskning och utbildning på forskarnivå uppdragsforskning, (tkr)			
Örebro universitet totalt			
	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	-	-	-
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	8 480	8 837	13 917
Intäkter av bidrag	-	-	-
Finansiella intäkter	-	-	-
Summa intäkter	8 480	8 837	13 917
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-5 746	-5 814	-8 877
Kostnader för lokaler	-303	-338	-547
Övriga driftkostnader	-2 140	-2 460	-3 922
Finansiella kostnader	-	-1	-15
Avskrivningar	-104	-105	-140
Summa kostnader	-8 293	-8 718	-13 501
Verksamhetsutfall	187	119	416
Transfereringar			
Erhållna medel	-	-	-
Lämnade medel	-	-	-
KAPITALFÖRÄNDRING	187	119	416

Redovisning av takbelopp

**Tabell 1: Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR)
Utfall avseende perioden 2021-01-01–2021-12-31**

Enligt bilaga 1 till regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende universitet och högskolor:
Avräkning av helårsstudenter och helårsprestationer med mera.
Summan Utfall total ersättning ska avse den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, det vill säga oberoende av om den ryms inom tilldelade medel eller inte.

Utbildningsområde	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning (tkr)	HPR Ersättning (tkr)	Utfall total ersättning
Humaniora	460	387	15 402	8 429	23 831
Teologi					
Juridik	928	841	31 043	18 327	49 370
Samhällsvetenskap	2 598	2 342	86 910	51 066	137 976
Naturvetenskap	1 068	828	60 943	39 844	100 787
Teknik	1 063	958	60 660	46 077	106 737
Farmaci					
Vård	1 027	973	62 312	51 140	113 452
Odontologi					
Medicin	1 353	1 233	91 733	101 635	193 368
Undervisning	762	722	30 991	30 799	61 790
Verksamhetsförlagd utbildning	137	126	7 915	7 035	14 950
Övrigt	24	22	1 114	828	1 942
Design	15	15	2 425	1 477	3 902
Konst					
Musik	174	157	24 313	13 822	38 134
Opera					
Teater					
Media					
Dans					
Idrott	223	198	26 263	10 803	37 066
Summa	9 833	8 802	502 023	381 282	883 305
Takbelopp (tkr)					893 443
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (tkr)					0
Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (tkr)					10 138

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden

Totalt antal utbildade helårsstudenter 26 inom **design**. Högst får 15 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom design har avräknats mot utbildningsområdet **naturvetenskap**.

Totalt antal utbildade helårsstudenter 174 inom **musik**. Högst får 180 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Tabell 2: Beräkning av anslagssparande och överproduktion (tkr)

A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)	
Årets takbelopp	893 443
+ Ev. ingående anslagssparande	0
Summa (A)	893 443
B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
Ersättning för HPR från december föregående budgetår	1 599
Utfall total ersättning enligt tabell 1	883 305
+ Ev. ingående överproduktion	6 055
Summa (B)	890 959
Summa (A-B) ¹⁾	2 484
1) Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan. Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.	
Tabell. Anslagssparande	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²⁾	2 484
Utgående anslagssparande	2 484
Tabell. Överproduktion	
Total utgående överproduktion	
- Ev. överproduktion över 15 % av takbeloppet ²⁾	
Utgående överproduktion	0
2) Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.	

Redovisning av takbelopp fortsätter på nästa sida

**Tabell 3: Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR) bidragsfinansierad utbildning
Utfall avseende perioden 2021-01-01–2021-12-31**

I regeringens vårandringsbudget 2020 erhöll Örebro universitet extra pengar i form av bidrag för behörighetsgivande och högskoleintronducerande utbildning. Vid årsskiftet 2020 fanns outnyttjade bidrag på 1 861 tkr och dessa fick användas för att finansiera motsvarande utbildning under 2021.

AP30 Behörighetsgivande och högskoleintronducerande utbildning

Utbildningsområde	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning (tkr)	HPR Ersättning (tkr)	Utfall total ersättning
Naturvetenskap	17	14	967	667	1 634
Teknik	2	2	134	93	227
Summa	19	16	1 100	760	1 861
Bidragsbelopp (tkr)					1 861
Redovisningen visar att lärosätet kommer över bidragsbeloppet med (tkr)					0
Redovisningen visar att lärosätet kommer under bidragsbeloppet med (tkr)					0

**Tabell 4: Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR) livslångt lärande
Utfall avseende perioden 2021-01-01–2021-12-31**

I budgetpropositionen för 2021 erhöll Örebro universitet 8 168 tkr för utbildning inom livslångt lärande. Enligt regleringsbrevet får lärosätet avräkna medel motsvarande summan av ersättningen för en helårsstudent och en helårsprestation för relevant utbildningsområde.

Livslångt lärande

Utbildningsområde	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning (tkr)	HPR Ersättning (tkr)	Utfall total ersättning
Humaniora	50	50	1 686	1 099	2 785
Medicin	13	13	887	1 079	1 967
Samhällsvetenskap	3	3	97	62	159
Teknik	16	16	896	755	1 651
Undervisning	4	4	167	175	343
Verksamhetsförlagd utbildning	2	2	91	89	180
Vård	10	10	580	502	1 082
Summa	97	97	4 405	3 763	8 168
Takbelopp (tkr)					8 168

Styrelseledamöters och ledande befattningshavares övriga uppdrag och ersättningar

Namn	Period	Erhållen ersättning, kr	Ledamot i andra styrelser
Ordförande			
Lars Haikola	2021-01-01–2021-12-31	66 000	-
Rektor			
Johan Schnürer	2021-01-01–2021-12-31	1 501 676	Ultupharma AB, Micafun AB, Insynsrådet vid Länsstyrelsen i Örebro län.
Företrädare för allmänna intressen			
Cecilia Billgren Askwall	2021-01-01–2021-12-31	28 000	-
Hans Enocson	2021-01-01–2021-12-31	28 000	Aggrandir AB, Uppsala Innovation Centre AB, Unibap Incentive AB, Dedalus Sweden AB.
Görgen Johansson	2021-01-01–2021-12-31	28 000	Amexci AB, Saab Bofors Test Center AB, Saab Barracuda AB, FFV Ordnance AB, Saab Bofors AB, Saab Defence & Security USA LCC, Saab Dynamics AB, Wikers AB.
Eva Malmström Jonsson	2021-01-01–2021-12-31	28 000	Kunskapsskolan Sverige AB, Polymer Factory Sweden AB.
Sari Ponzer	2021-01-01–2021-12-31	28 000	-
Andreas Svahn	2021-01-01–2021-12-31	28 000	Scantec AB, Insynsrådet vid Länsstyrelsen i Örebro län, Hallsbergs bostads AB, Region Örebro läns förvaltnings AB, Landstingsbolaget i Örebro län AB, Alfred Nobel Science Park AB, Inera AB.
Louise Ungerth	2021-01-01–2021-12-31	28 000	Sigill Kvalitetssystem AB, Louise Ungerth & Co.
Företrädare för verksamheten			
Malin Hagström	2021-01-01–2021-12-31	519 148	-
Elin Vimefall	2021-01-01–2021-12-31	747 809	-
Joachim Åström	2021-01-01–2021-12-31	456 498	-
Företrädare för studenterna			
Linda Eriksson	2021-01-01–2021-12-31	359 214	-
Katarina Kristoffersson	2021-01-01–2021-12-31	28 000	-
Emilia Malm	2021-07-01–2021-12-31	14 000	-
Abdirizak Yusuf Muhamed	2021-01-01–2021-06-30	14 000	-

I ersättningarna ovan inkluderas alla skattepliktiga ersättningar och förmåner utbetalda av Örebro universitet under 2021.

Campus USÖ fortsätter att växa. Under året inleddes en utbyggnad med 6 700 kvadratmeter. I lokalerna kommer bland annat utrymmen för avancerad undervisning och forskning att finnas. Foto: Örebro universitet.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Risken analysen ingår som en integrerad del i universitetets verksamhetsplanering och -uppföljning. Ett systematiskt arbete bedrivs för att identifiera, hantera och löpande följa upp relevanta verksamhetsrisker.

Förordning om intern styrning och kontroll

I likhet med andra förvaltningsmyndigheter under regeringen som har skyldighet att följa internrevisionsförordningen (2006:1228) omfattas Örebro universitet av förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll. Myndighetsledningen ansvarar enligt förordningen för att det finns en process för intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Processen ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515), det vill säga att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt, samt att myndigheten hushållar väl med statens medel. Processen för intern styrning och kontroll ska även förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

Process för universitetets övergripande arbete med intern styrning och kontroll

Enligt regelverket om intern styrning och kontroll ska det vid universitetet finnas en god kontrollmiljö med för medarbetarna väl kända dokument som är styrande för verksamhetens inriktning och den myndighetsutövning som sker. Vidare ska arbetet med intern styrning och kontroll vara väl integrerat i myndighetens totala styrning, uppföljning och rapportering och utgå från lagar, förordningar, regleringsbrev och regeringsbeslut. Som en del i processen för intern styrning och kontroll ska det även finnas en riskhantering som säkerställer att myndigheten har kontroll över riskerna i verksamheten. De risker universitetet värderar och hanterar ska både spegla målen och uppgifterna samt riskerna för oegentligheter.

Utgångspunkten för verksamhetsplaneringen är universitetets vision och mål. Riskanalysen ingår som

en integrerad del i universitetets verksamhetsplanering och -uppföljning. Tillsammans med budgetunderlaget för den kommande treårsperioden utgör planerings- och budgetförutsättningarna universitetets gemensamma verksamhetsplan. I dokumentet, som ska ge chefer och ledare ramar för den kommande planeringsperioden, redogör universitetsledningen översiktligt för lärosätets inriktning i termer av bland annat strategiska satsningar, ekonomiska förutsättningar och lokalförsörjning. Här återfinns också instruktioner för framtagande av verksamhetsplan och verksamhetsberättelse. Verksamhetsplaner och riskanalyser på alla nivåer följs upp, revideras och dokumenteras årligen via ett digitalt verktyg för planering och uppföljning.

Universitetet arbetar aktivt med att utveckla en ändamålsenlig kontrollmiljö. Universitetets delegationsordning uppdateras vid behov, som huvudregel en gång per termin, vilket bidrar till en förstärkt kontrollmiljö genom att universitetet definierar och klargör olika befattningshavares roller, mandat och skyldigheter. Även andra styrdokument, som har till syfte att reglera och styra olika verksamhetsområden på ett effektivt, rättssäkert och enhetligt sätt, ses över vid behov. Till kontrollmiljön hör även den löpande revision som utförs av externa och interna revisorer. Internrevisionen har en viktig roll i universitetets arbete med intern styrning och kontroll genom uppgiften att granska processer och komma med förslag till förbättringar. Internrevisionens rådgivande roll – som syftar till att tillföra värde och förbättra universitetets ledningsprocesser, riskhantering samt styrnings- och kontrollprocesser – är av stort värde för verksamheten. Internrevisionen rapporterar direkt till styrelsen och har en fortlöpande diskussion med universitetets ledning och olika delar av organisationen.

Under året har universitetsövergripande verksamhetsdialoger genomförts mellan universitets- och fakultetsledning för planering och uppföljning av

verksamheten. Vid ett par av dessa dialoger har även institutionerna varit representerade. Syftet med dialogerna är att få en gemensam bild av hur verksamheten utvecklas. Under 2021 har dialogerna bland annat berört externa forskningsmedel, forskningsetik, universitetets kvalitetssystem och uppföljning av centralt initierade/finansierade satsningar, liksom försörjning av lärarkompetens, utbildningsutbud och planerings- och budgetprocessen. Konsekvenserna av den rådande pandemin för universitetets forskning och utbildning har funnits med som ett återkommande tema. Fakulteter och institutioner möts på motsvarande sätt för att diskutera verksamheten inom fakulteten på både kort och lång sikt.

Under 2021 har universitetets kvalitetssystem för utbildning vidareutvecklats. Vid lärosätet finns nu ett sammanhållet kvalitetssystem för kvalitetssäkring av både forskning och utbildning, vars aktiviteter inkluderas i det dagliga arbetet och ordinarie verksamhetsprocesser. En viktig grundaktivitet i kvalitetssystemet är en utvärdering av systemet vart tredje år, eller tidigare om behovet finns. Fakulteterna arbetar aktivt för att öka den forskningsetiska medvetenheten och med att skapa förutsättningar för att god forskningssed ska efterlevas. Halvtidskontroller av avhandlingar genomförs och vid en av fakulteterna har en etikgranskningsfunktion inför disputation införts. En utvidgad diskussion, med grund i höstens verksamhetsdialoger, förs om bland annat universitetsövergripande plagiatsäkringsregler för avhandlingar och krav på urkundskörningar.

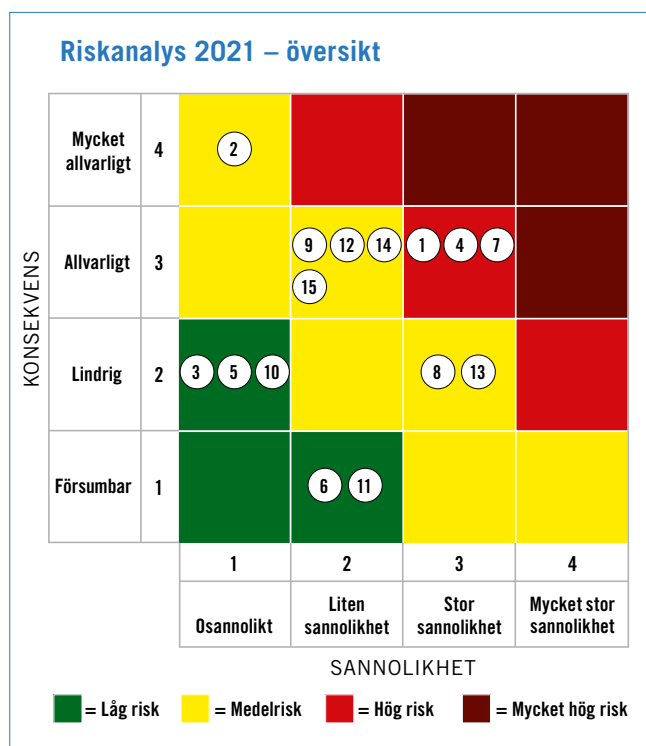
Under hösten påbörjades ett arbete med att se över styrdokument inför ny mandatperiod för dekaner och nämnder 2023–2026. Parallellt med att universitetets arbetsordning uppdaterades inför beslut av styrelsen i december påbörjades revideringen av riktlinjerna för val till fakultetsnämnderna. Under året har även förändringar gjorts i universitetets delegationsordning. Bland annat har prorektors delegationer till fakultetsnämnderna justerats så att fakultetsnämnderna nu får besluta om användande av konstnärligt prov för särskild behörighet till utbildningsprogram som leder till konstnärlig examen samt andra krav och villkor för tillträde till viss utbildning. Dessutom har delegationsordningen kompletterats med skrivningar om att rektor beslutar om åtgärder i ärenden där Nämnden för prövning av oredlighet i forskning beslutat att oredlighet i forskning förekommit samt i ärenden avseende misstanke om annan avvikelse från god forskningssed.

Universitetets riskanalys 2021

Ett systematiskt arbete bedrivs för att identifiera, hantera och följa upp relevanta verksamhetsrisker. På samtliga organisatoriska nivåer inom universitetet upprättas riskanalyser, vilka tillsammans med vision och strategiska mål samt andra underlag ligger till grund för respektive enhets verksamhetsplan. De identifierade riskerna är insorterade under de utvecklingsområden som styrelsen fastställde som en del av universitetets vision och strategiska mål i december 2017. De åtgärder som ska genomföras för att hantera aktuella risker anges i riskanalysen och beskrivs mer utförligt i respektive enhets verksamhetsplan.

Vid Örebro universitet finns sedan 2019 en central riskanalysgrupp med uppdrag att årligen ta fram ett förslag till en universitetsövergripande riskanalys samt göra en uppföljning av innevarande års riskanalys. Under 2021 har riskanalysgruppen träffats tre gånger. En gång för att inför styrelsens sammanträde i oktober diskutera uppföljningen av 2021 års risker och förbättringsåtgärder samt vilka risker som borde kvarstå inför den kommande perioden. Två gånger för att ta fram ett förslag till riskanalys för Örebro universitet. I det arbetet har även de riskanalyser som lämnats in av fakultetsnämnder, institutioner och avdelningar beaktats.

I december 2020 fastställde styrelsen en riskanalys för Örebro universitet för 2021. I enlighet med diskussionen vid styrelsemötet i oktober fick två risker nya riskbenämningar och höjd riskbedömning

- Bristande kvalitet i universitetets utbildningar (tidigare Bristande kvalitet i samhällskritiska utbildningar). Sannolikheten för risken har höjts från 2 till 3, vilket innebär att den sammanlagda riskbedömningen går från medelhög till hög.
- Svårighet att rekrytera och behålla lärare, forskare och chefer/ledare (tidigare Svårighet att rekrytera och behålla lärare och forskare) Sannolikheten för risken har höjts från 2 till 3, vilket innebär att den sammanlagda riskbedömningen går från medelhög till hög.

Riskanalysen kompletterades med två verksamhetsövergripande risker: Antagonistiska hot och Oförutsedda händelser. Vidare sänktes sannolikheten för risken Diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier, vilket innebär att den sammanlagda riskbedömningen gick från hög till medelhög. Risken Myndighetskapalet utvecklas inte enligt plan har funnits med i riskanalysen i några år, men ströks inför 2021 då myndighetskapalet minskar enligt plan och universitetsstyrelsen gjorde bedömningen att även övriga förbättringsåtgärder fungerat på avsett sätt. I enlighet med tidigare års hantering av risker beslutade universitetsstyrelsen om de risker som bedömts som medelhöga eller höga. Universitetsledningen beslutar om de risker som bedömts som låga, men har ett ansvar för att hantera samtliga risker.

Coronapandemin har under de två senaste åren på olika sätt påverkat all verksamhet vid universitetet. Det har inneburit att universitetet löpande behövt identifiera och hantera nya risker avseende ekonomi, lokalutnyttjande, utbildningskvalitet, rekrytering med mera. Som en konsekvens av det beslutade styrelsen vid junisammanträdet att komplettera riskanalysen för Örebro universitet med risken:

- Ansträngd psykosocial arbetsmiljö till följd av nya arbetssätt under pandemin med risk för ökad ohälsa hos chefer och medarbetare.

I universitetets riskanalys för 2021 fanns 15 risker identifierade. Flertalet av dessa risker har en koppling till universitetets mål och strategier, det vill säga risker för att universitetet inte ska kunna genomföra strategier enligt plan och nå formulerade mål. Vidare finns risker som har ett tydligare fokus på universitetets förmåga att leva upp till de lagstadgade krav som ställs på en myndighet. Som diagrammet Riskanalys 2021 visar har tre av riskerna värderats som höga och sju som medelhöga. Motivet till att även låga risker finns med i den övergripande riskanalysen är att universitetet

bedömer att ett fortsatt fokus och arbete är nödvändigt. De risker som bedömdes som höga eller medelhöga beskrivs i den följande texten.

Målet om dubblerad forskningsfinansiering nås inte (risk 1)

Ett av Örebro universitets strategiska mål är att 2022 ha dubblerat den externa forskningsfinansieringen jämfört med 2016. Det finns en stor medvetenhet i organisationen om ambitionen att fortsätta den starka utvecklingen inom forskningsområdet och att denna förutsätter stora insatser, både för att få in nya tankar och krafter genom att rekrytera nya medarbetare, men också för att skapa utrymme för befintliga medarbetare att utveckla sin verksamhet. Att skriva ansökningar är en naturlig del i forskningsarbetet och seniora forskares kompetens bör tillvaratas för att stödja enskilda forskare och miljöer. Om universitetet, trots detta, inte lyckas öka volymen externa forskningsmedel kan det bero på hård konkurrens, bristande kvalitet i ansökningar samt på sina håll svag intern ansökningskultur. Coronapandemin har lett till att viss forskning inte kunnat och fortfarande inte kan bedrivas som tidigare. Därmed sjunker aktivitetsgraden i forskningen och upparbetningsgraden i externfinansierade projekt blir lägre. Konsekvensen av att universitetet inte når målet om dubblerad extern forskningsfinansiering blir att forskningen utvecklas i långsammare takt och att forskningsmiljöer inte kan utvecklas enligt plan.

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Fakulteter och institutioner vidareutvecklar sina forskningsstrategier, inklusive rekryterings- och ansökningsstrategier, med målet att inskickade ansökningar är strategiska och av hög kvalitet.
- Grants Office utvecklar sitt stöd både i ansökningsprocessen, för att få fler att delta i programmet ”Medel för mål”, och under projekt-tiden genom Post Contract Office.
- Närvaron av ORU-forskare i beredningsgrupper hos olika forskningsfinansiärer uppmuntras på olika sätt (till exempel genom premiering i lönesättning, vid befordran, tid för uppdrag).
- De forskare som erhåller interna forskningsmedel söker externa medel, något som följs upp av fakultetsnämnderna och ligger till grund för fortsatt intern finansiering.

- Erfarna forskare stödjer/delar erfarenheter med mindre erfarna forskare.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Det tar tid innan forskningsstrategier och fördjupat stöd i ansökningsprocessen ger resultat i form av ökad forskningsfinansiering. Även om det sedan 2017 finns en tydlig trend av ett ökat antal ansökningar och ökad beviljandegrad är den tyvärr för svag för att universitetet ska nå målet om dubblerad extern forskningsfinansiering inom ramen för innevarande visionsperiod.

Bristande forskningsetik (risk 2)

Bristande hantering av forskningsetiska frågeställningar kan bland annat leda till att missvisande forskningsresultat publiceras och att felaktiga forskningsrön presenteras. Detta skulle skada universitetets rykte och leda till att förtroendet för lärosätet minskar från politiken, allmänheten och vetenskapssamhället.

Slutsats (sannolikhet 1, konsekvens 4).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Forskningsetiska rådet befäster sina former för samverkan, information och utbildning inom området.
- Information och verktyg finns tillgängliga för att möjliggöra för forskare att ha relevanta kunskaper, behärska metoderna och vara förtrogna med den etiska praxisen inom sina discipliner.
- Universitetet tillhandahåller och vidareutvecklar efter behov infrastruktur för hantering och skydd av data och forskningsmaterial oavsett form (som innefattar kvalitativa och kvantitativa data, protokoll, metodbeskrivningar, forskningsartefakter och relaterade metadata) som behövs för reproducerbarhet, spårbarhet och ansvarighet.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Forskningsetiska rådets arbete med att stödja och främja forskningsetiska diskussioner, liksom den utveckling som under året skett vad gäller infrastruktur för hantering och skydd av data och forskningsmaterial gör att sannolikheten för bristande forskningsetik kvarstår på en låg nivå. Som en paradox kan dock sannolikheten för att bristande forskningsetik ska upptäckas öka något i och med att verksamheten medvetandegjorts om

hur olika slags data och forskningsmaterial bör hanteras. I samband med skärpt granskning av avhandlingar innan disputation har flera mindre avvikelser noterats och hanterats. Ett ärende har efter bedömning av Forskningsetiska rådet och rektor överlämnats till Överklagandenämnden för etikprövning. Konsekvenserna av bristande forskningsetik är fortsatt allvarliga.

Bristande kvalitet i universitetets utbildningar (risk 4)

Utbildningarna vid Örebro universitet är fortsatt eftertraktade. Det har sedan flera år tillbaka varit en uttalad strategi att huvuddelen av lärosätets utbildningar ska bedrivas i programform. Detta ökar lärosätets attraktivitet och gör utexaminerade studenter i hög grad anställningsbara samt bidrar till stabilitet i verksamhetens förutsättningar. Det är viktigt att universitetet fortsatt håller hög kvalitet i utbildningen för att säkerställa samhällets behov av kompetent och välutbildad arbetskraft, liksom för egen rekrytering av studenter. Centrala kriterier för kvalitet är bland annat lärarnas kompetens, forskningsanknytning, pedagogiskt utvecklingsarbete, stimulerande lärmiljöer och internationella inslag. Där verksamhetsförlagd utbildning (VFU) förekommer ska även den vara av hög kvalitet. Konsekvenser av bristande kvalitet kan vara få sökande till universitetets utbildningar, låg genomströmning, avhopp, kunskapsbrister bland alumner, förlorat examenstillstånd och minskat förtroende för lärosätet. Den pågående pandemin innebär betydande risker vad gäller studiemiljö, genomförande av examinerande moment och VFU. Med de nya förutsättningarna följer även en ökad risk för fusk. Sedan pandemins start har också arbetsbelastningen för lärare och personal i stödfunktioner varit hög, vilket på sikt ökar risken för bristande kvalitet i utbildningar.

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Färdigställande och implementering av universitetets kvalitetssäkringssystem för utbildning och forskning genomförs.
- Övergången till digitaliserad undervisning och examination, som genomförts med anledning av Coronapandemin, följs och lärdomar kring möjligheter och begränsningar dras. Kontinuerlig uppföljning av kvantitativa indikatorer på kvalitet (exempelvis söktryck och genomströmning) genomförs, som underlag för fördjupad analys.

- Med utgångspunkt i fokusområdet Framtidens lärarutbildning och rekommendationer från Universitetskanslersämbetet (UKÄ) bedrivs utvecklingsarbete inom lärarutbildningarna.
- För studenter som inte kan genomföra VFU enligt plan skapas flexibilitet i behörighetsregler och organisation för placering av studenter.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Med tanke på det utvecklingsarbete och de corona-relaterade insatser som genomförts under året och förhoppningen om att en stor del av undervisningen åter kommer att vara campusförlagd görs bedömningen att sannolikheten för bristande kvalitet i universitetets utbildningar minskar. Konsekvenserna av bristande kvalitet är fortfarande allvarliga.

Svårighet att rekrytera och behålla lärare, forskare samt chefer/ledare (risk 7)

Svårigheter att rekrytera och behålla lärare, forskare samt chefer/ledare med rätt kompetens medför risk för forskningens och utbildningens kvalitet och långsiktiga utveckling. Utmaningar finns bl.a. i relation till den långsiktiga planeringen av kompetens- och rekryteringsbehov av lärare samt att det inom vissa ämnen finns ett begränsat antal sökande till de lektors- och professorsanställningar som utlyses. Vidare kan otydliga karriärvägar och bristande stöd till framför allt internationella medarbetare öka risken att mista rekryterad kompetens. Inom vissa områden är det även svårt att rekrytera chefer/ledare till uppdrag inom forskning och utbildning och för de som innehar dessa uppdrag finns det, under rådande pandemi, stor risk för stressrelaterad ohälsa.

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 3)

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Samtliga forskare bidrar och gör insatser som lärare, handledare och examinatorer.
- Kompetensförsörjningsplaner fungerar som ett reellt verktyg för analys och planering.
- Ett proaktivt arbete bedrivs med rekrytering för strategisk utveckling.
- Vissa strategiska rekryteringar stöttas med särskilda satsningar.
- Strategier utvecklas för att universitetet fortsatt ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Attraktiva karriär- och meriteringsvägar finns för universitetets medarbetare.

- Stödet till internationell personal förbättras genom ett utökat uppdrag till Relocation ORU.
- Det psykosociala stödet i form av stresshantlingsåtgärder ses över och utvecklas.
- Det administrativa stödet för chefer/ledare vidareutvecklas för att bli mer proaktivt.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Inom vissa områden är det svårt att rekrytera lärare till akademiska chefsuppdrag och sannolikheten för att rekryteringsprocesserna drar ut på tiden är fortsatt stor. Stödet till universitetets chefer/ledare behöver kommuniceras tydligare som ett led i att öka attraktionen för, framför allt, chefsuppdrag inom akademin. Forskningsaktiva medarbetare har betydande svårigheter att kombinera framgångsrik forskning med ett chefs- och ledaruppdrag. Att inte ha chefer eller medarbetare på plats enligt plan kan få konsekvenser för verksamheten.

Ansträngd psykosocial arbetsmiljö till följd av nya arbetssätt under pandemin med risk för ökad ohälsa hos chefer och medarbetare (risk 8)

Ett professionellt chef- och medarbetarskap är nödvändigt för att universitetets verksamhet ska fungera väl och utvecklas i rätt riktning. Universitetets grundsyn för ledning och styrning kännetecknas av ett delegerat och tillitsbaserat ledarskap och ett aktivt medarbetarskap, något som kan vara extra utmanande under rådande coronapandemi. Omställningen till distansarbete och digital undervisning på distans har medfört en ökad arbetsbelastning. Detta ställer stora krav på både chefer och medarbetare. Arbetsmiljösituationen blir annorlunda både fysiskt och psykiskt, vilket påverkar oss alla, om än på olika sätt. Här behöver cheferna vara medvetna om risken för mental och fysisk ohälsa och att en ökad, men annorlunda, chefsnärvaro och lyhördhet krävs. Situationen ställer också krav på ett aktivt medarbetarskap, där individen tar ansvar och signalerar till arbetsgivaren så att denne kan agera. Det kan vara svårt att på distans och i god tid upptäcka och förstå respektive medarbetares individuella situation. Privatlivet påverkar oss än mer när våra hem också blir vår arbetsplats och det kan uppstå en svårighet i att sätta gränser mellan arbete och det privata.

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 2).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- För att stärka universitetets digitala förmåga inom såväl undervisning som forskning, administration och tekniskt arbete, genomförs kontinuerliga investeringar och utveckling av stöd och digitala verktyg inom IT.
- För att stötta chefer under pandemin erbjuder personalavdelningen olika insatser. Stödet ges som riktade kurser, öppna forum samt individuell rådgivning och handledning för chefer och ledare. Anpassade kurser/utbildningar för att leda på distans erbjuds chefer. Digitalt kursutbud för chefer ges även via Feelgood.
- Inspirationsföreläsning för samtliga medarbetare genomförs, liksom fysiska träningspass, som ges via webben i samarbete med Campushälsan.
- Samtliga medarbetare får stöd och hjälp i att kunna genomföra sitt arbete på distans, både vad gäller utrustning och andra för arbetet centrala förutsättningar.
- Universitetets interna webbplats Inforum uppdateras löpande med information om rekommendationer och åtgärder med anledning av coronapandemin för att ge samtliga medarbetare så goda förutsättningar att planera sitt arbete som möjligt.
- Sjukfrånvaro följs löpande för att vid behov kunna sätta in tidiga rehabiliteringsinsatser.
- För att fånga medarbetarnas upplevelser av den arbetssituation som den snabba omställningen till hemarbete inneburit genomförs enkätundersökningar, vars resultat tjänar som ett av flera underlag för ledningens fortsatta utvecklingsarbete.
- En medarbetarundersökning ska genomföras där aktiva åtgärder utifrån diskrimineringslagen, liksom organisatorisk och social arbetsmiljö ska undersökas.
- Löpande görs omprioriteringar av verksamhetsplaner och uppdrag för att minska belastningen på chefer, ledare och medarbetare generellt.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Förbättringsåtgärderna har i första hand riktat in sig på att underlätta för chefer och medarbetare och det är svårt att avgöra vilken mätbar effekt de enskilda åtgärderna haft för arbetsmiljön i organisationen. Återkopplingen efter genomförda insatser (utbildningar, träffar, handledning osv.) har dock varit mycket positiv. Under höstterminen 2021 återgick verksamheten till campus igen, vilket inneburit nya utmaningar med omställning. Nya vanor har hunnit etableras, privatlivet kan ha anpassats till hemarbetet och det kan finnas en

oro för ökad smittspridning till följd av återgången. Detta har återigen inneburit påfrestningar för både medarbetare och chefer.

Bristande informationssäkerhet (risk 9)

Informationssäkerhet är ett komplext område, som mer handlar om förhållningssätt i verksamheten än om tekniska lösningar. Att förebygga risker för bristande informationssäkerhetsarbete handlar ofta om att praktiskt omsätta det som beskrivs i styrdokument till förändrade beteenden och handlingar som förbättrar informationssäkerheten. En ny modell för informationsklassning har tagits fram vid universitetet och en metod för riskanalys har fastställts, vilka nu håller på att etableras. Med den ökande graden av distansarbete som följer av pandemin ökar risken för bristande informationssäkerhet. Brister i informationssäkerheten kan leda till att viktig information förloras, vilket kan försvåra för universitetet att bedriva sin verksamhet, och på sikt till negativ publicitet och ekonomiska konsekvenser.

Slutsats (sannolikhet 2, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Universitetets ledningssystem för informationssäkerhet, LIS, vidareutvecklas.
- Systematiska inventeringar av informationssäkerheten vid universitetet genomförs.
- En policy avseende forskningsdata tas fram, beslutas och implementeras.
- De interna samarbetsformerna stärks genom tillskapandet av olika nätverk för att sprida kunskap, dela erfarenheter och gemensamt driva förbättringsarbete.
- Stort fokus läggs under året på att hantera olika slags forskningsdata.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Trots att tekniska investeringar i informationssäkerhet gjorts under året och styrdokument finns på plats har universitetets ledningssystem för informationssäkerhet inte kunnat utvecklas enligt plan. Med beaktande av detta och den till följd av pandemin ökade digitaliseringen görs bedömningen att sannolikheten kvarstår för att brister i informationssäkerheten kan uppstå. Konsekvenserna av bristande informationssäkerhet kan skapa betydande störningar i verksamheten.

Diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier (risk 12)

I egenskap av arbetsgivare och utbildningsanordnare ska Örebro universitet med utgångspunkt i diskrimineringslagen kontinuerligt och systematiskt undersöka om det i verksamheten finns risker för diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier gentemot anställda, jobbsökande, studenter och sökande till utbildningar. Eventuella risker ska bedömas, åtgärdas och följas upp. Arbetet, som går under benämningen aktiva åtgärder, ska genomföras årligen i samverkan med såväl personal som studenter. Att det ännu inte fullt ut bedrivs ett arbete med aktiva åtgärder kan få till följd att universitetet inte upptäcker om diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier förekommer. Detta kan ha stor negativ påverkan på såväl studiemiljö som arbetsmiljö, skapa stort lidande hos utsatta, och ta resurser från verksamheten, framför allt från chefer som på egen hand måste stå för hanteringen.

Slutsats (sannolikhet 2, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Ett stöd till verksamheten för arbete med aktiva åtgärder (exempelvis stödorganisation, samlad och uppdaterad information på Inforum, utbildning, mallar) tas fram och integreras i det systematiska arbetsmiljöarbetet för ett smart och effektivt arbetssätt. Detta arbete leds av HR i nära samarbete med jämlikhetsutvecklare och jurister på Universitetskansliet. I detta arbete ingår även att uppdatera riktlinjerna för hantering av diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling enligt gällande lagstiftning för att det ska bli ett tydligt stöd för verksamheten i det operativa arbetet.
- Arbetet med levandegörandeprocessen av chefs- och medarbetarpolicyn som finns som material på Inforum fortsätter och en koppling till övriga dokument, som till exempel stödmaterial inför PU-samtal, initieras.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Universitetsledningen bedömer, med beaktande av de förbättringsåtgärder som planeras, att sannolikheten för risken kvarstår till dess att det systematiska arbetet, framför allt dokumentationen, med aktiva åtgärder kan anses implementerat. Allvarliga konsekvenser kan uppstå om universitetet inte upptäcker diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier.

Bristande rättssäkerhet (risk 13)

Det regelverk som styr högskolesektorn är komplext. För att kunna säkerställa regel efterlevnad är det viktigt att kompetens om de olika delarna av regelverket finns. Om universitetet bryter mot regelverket kan det leda till att enskilda individer, såsom studenter, medarbetare och allmänheten, drabbas, men även till eventuella ekonomiska konsekvenser. UKÄ, som bland annat ansvarar för att utöva tillsyn över universitet och högskolor, genomför juridiska lärosättestillsyner. Inför tillsynen vid Örebro universitet 2021 görs en genomgång av processer och styrdokument inom relevanta områden för att identifiera svagheter.

Slutsats (sannolikhet 3, konsekvens 2).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Det interna regelverket ses regelbundet över och uppdateras.
- Universitetets arbete fortsätter för att på olika sätt öka både kunskapen om de grundläggande rättsliga principerna för statsförvaltningen och de regelverk som styr högskolesektorn.
- Dilemmadiskussioner förs om svåra situationer. Dessa utgår från och konkretiserar den statliga värdegrunden och Örebro universitets chef- och medarbetarpolicy.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Förbättringsåtgärderna hanteras inom ramen för den löpande verksamheten vid universitetet. Under 2021 genomförde UKÄ en juridisk lärosättestillsyn vid Örebro universitet. Av resultatet kan utläsas att universitetets kvalitetssäkringsarbete överlag fungerar bra, men att det även finns förbättringsområden. Utifrån UKÄs rekommendationer har universitetet reviderat skrivningar i en del riktlinjedokument, implementerat en mall för överklagandehänvisning, samt tillsatt arbetsgrupper för att arbeta vidare med frågor som rör kursvärderingar och studentinflytande.

Antagonistiska hot (risk 14)

De senaste årens snabba teknikutveckling och globalisering har medfört att samhället är mer sårbart för antagonistiska hot än tidigare. Antagonistiska hot innebär att en aktör med förmåga och avsikt kan komma att realisera ett angrepp direkt mot det som bedöms vara en säkerhets känslig verksamhet. Det finns på många håll en oro för ökande hot mot den akademiska friheten

och lärosätenas institutionella autonomi. Riskerna är för närvarande lägre i Sverige än i många andra länder, men regeringen har ändå sett det som nödvändigt att föreslå en skärpning av högskolelagen syftande till att främja och värna akademisk frihet i lärosätenas arbete. Myndigheter som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utreda behovet av säkerhetsskydd och dokumentera det i en säkerhetsskyddsanalys. Analysen ska ge svar på vad som ska skyddas, mot vilka hot och på vilket sätt. Bristande säkerhetsskydd kan leda till hot från en aktör med avsikt och förmåga att skada det skyddsvärda inom universitetets verksamhet. Universitetet måste vidare säkerställa att frågor kring export av kontrollerad teknik och kunskap hanteras i enlighet med gällande lagar och regler och att inga exportkontrollerade produkter, information, tekniskt bistånd eller andra tjänster får exporteras till utlandet utan att det först klarlagts om tillståndskrav föreligger. Om universitetet brister i exportkontrollen kan det innebära att kunskap, teknik, material och produkter används i skadligt syfte av annat land.

Slutsats (sannolikhet 2, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Kartläggningen av om det vid universitetet finns verksamhet som är säkerhetskänslig slutförs, en säkerhetsskyddsanalys genomförs och en säkerhetsskyddsplan tas fram i vilken tydliggörs vilka säkerhetsskyddsåtgärder som behöver vidtas.
- Medarbetare vid universitetet informeras om de eventuella hot som finns, om det säkerhetsskyddsarbete som bedrivs och om det finns något inom verksamheten som är skyddsvärt.
- En policy för ansvarsfull internationalisering, baserad på en rapport från Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning (STINT) utarbetas.
- Riktlinjer avseende exportkontroll tas fram, ansvar tydliggörs och delegation fastställs.
- Medarbetare vid universitetet informeras om exportkontroll och vad brister av denna kan få för konsekvenser.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Resultatet av säkerhetsskyddsanalysen visar att universitetet i begränsad mängd hanterar säkerhetsskyddsklassificerad information, och att denna information bedöms vara av ingen eller ej mätbar

betydelse för Sveriges säkerhet. Ett regelverk om exportkontroll finns vid universitetet, men kunskapsnivån vid universitetet om dessa frågor är fortfarande låg. Sannolikheten för att universitetet ska utsättas för antagonistiska hot är låg, men konsekvenserna kan leda till allvarliga störningar i verksamheten.

Oförutsedda händelser (risk 15)

Oförutsedda händelser, som till exempel naturkatastrofer eller virusutbrott, drabbar ofta plötsligt, oförutsägbart och påverkar hela samhället. Coronaviruset, som på kort tid har fått omfattande konsekvenser världen över, visar hur sårbara vi är vid oförutsedda händelser. Stängda gränser och rekommendationer om att undvika fysiska möten innebär en helt ny spelplan att förhålla sig till. Vid Örebro universitet påverkas all verksamhet och situationen kan i längden försvåra, försena, eller till och med hindra universitetets möjligheter att genomföra sina uppdrag och bedriva sin verksamhet. Vi lär oss fortfarande av den pågående krisen och utgången beror på en rad olika faktorer, där förmågan att strukturera arbetet genom ett tydligt ledarskap är avgörande, liksom beredskapen att sköta verksamheten på alternativa sätt, samt skapa uthållighet i krisorganisationen.

Slutsats (sannolikhet 2, konsekvens 3).

Förbättringsåtgärder (aktiviteter)

- Krisledningssystemet, inkluderande organisation och handlingsprogram för oväntade svåra händelser, uppdateras utifrån lärdomar från Coronapandemin.
- Universitetet som organisation förbereds för att hantera oförutsedda händelser genom utbildning och övning i krishantering.
- En kommunikationsplan för oförutsedda händelser tas fram.
- Konsekvenserna för högskolans verksamhet av beslut och insatser som vidtas med anledning av allvarliga händelser följs upp i syfte att följa resultaten av insatserna och dra lärdom av effekterna på högre utbildning och forskning på både kort och lång sikt.

Fungerar vidtagna åtgärder på avsett sätt?

Förbättringsåtgärderna är hanterade och vid universitetet finns ett väl fungerande krisledningssystem. Utbildning och övning är viktigt i arbetet med att hålla krisledningssystemet aktuellt. Hantering av detta ingår i den ordinarie verksamhetsplaneringen.

Internrevisionens roll i arbetet med intern styrning och kontroll

Internrevisionens revisionsplan för 2021 fastställdes vid universitetsstyrelsens sammanträde i december 2020. Vid tillfället var universitetets internrevision obemannad, och hade så varit under större delen av året. Av detta skäl hade två av de beslutade granskningarna för 2020 inte kunnat genomföras, varför dessa lades in i revisionsplanen för 2021:

- Disciplinärenden,
- Antal examinationer.

Universitetsstyrelsen beslutade också att uppdra till tillträdande internrevisionschef att till styrelsens sammanträde i april 2021 inkomma med förslag till en utökad revisionsplan. Vid sammanträdet kompletterades revisionsplanen med granskningar inom områdena:

- Planering och uppföljning,
- Bisysslor och jävshantering.

Under granskningarnas gång noterades att universitetet överlag har goda rutiner och välfungerande arbetssätt på plats, men att det även finns förbättringsområden. Universitetet försöker, i den mån det är möjligt, att åtgärda uppmärksamade brister skyndsamt. Detta innebär att när internrevisionen väl gjort sin granskning så har förbättrings-/förändringsarbeten ofta redan inletts.

Antalet disciplinärenden har under de senaste åren ökat. Med detta som grund granskade internrevisionen rutinerna för att motverka fusk och störning av undervisning samt processen för hantering av uppkomna disciplinärenden. Granskningen resulterade i fyra iakttagelser, som enligt internrevisionen i hög utsträckning är sammanhängande med stödsystem runt och uppfattningar hos anmälare och anmälda för disciplinärenden. Exempel på förbättringsåtgärder är ett standardiserat stöd och inhämtning av underlag, förbättrat stöd till anmälda studenter både under processens gång och efter disciplinnämndens beslut samt löpande information och övningar i akademiskt skrivande.

Vad gäller granskningen av antalet examinationer tog den sin utgångspunkt i att arbetet med examinationer har upplevts som mer betungande över tid till följd av en expanderande examinationsvolym. Granskningen resulterade i åtta iakttagelser och därtill kopplade rekommendationer som innebär förbättringsmöjligheter för universitetets rutiner och processer. Det gäller exempelvis möjligheterna

att begränsa antalet examinationsförsök som en student kan genomföra, minskad detaljnivå i kursplaner, eventuellt borttagande av allmän övergångsperiod mellan gamla och nya kursplaneversioner, samt diskussion om gemensamt perspektiv på examinationens roll i utbildningsprocessen och rollfördelning bland parterna i examinationsprocessen.

Granskningen av planering och uppföljning bygger på att det på flera håll i organisationen finns en upplevelse av saknad kapacitet för att lösa vissa planerings- och uppföljningsbehov, tillsammans med svårigheter kopplade till hur uppdrag och åiterrapporteringskrav delas ut. Granskningens resultat utgjordes av fem iakttagelser och rekommendationer för att identifiera områden där balansen mellan tillgång och behov kan förbättras. Bland annat kan dialogen som kommunikationsform i styrsystemet ytterligare förbättras (mer muntlig styrning genom samtal och kommunikation som ett komplement till de verksamhetsdialoger som genomförs), gränssnitten inom planeringsprocessen tydliggöras och en översyn av uppföljningskapaciteten genomförs. Iakttagelsen att universitetets process för att hålla styrdokument uppdaterade varit inaktiv under en tid resulterade inte i någon rekommendation eftersom åtgärder, som av internrevisionen bedömdes ha goda förutsättningar att åtgärda den identifierade problematiken, redan vidtagits.

Rapporteringen av bisysslor vid universitetet är låg. Detta tillsammans med indikationer om att det föreligger oklarheter rörande hur bisysslor och jävsförhållanden ska bedömas, föranledde internrevisionen att genomföra en granskning i syfte att avgöra om behoven av normering kring dessa frågor är uppfyllda. Resultatet av granskningen utgörs av fem iakttagelser om oklarheter som får följd för hur bedömningar kring bisysslor och jäv kan göras. Rekommendationer lämnas om tydliggöranden kopplade till vilka som ska rapportera bisysslor, vad som ska anses utgöra bisyssla samt vilka bisysslor som ska förbjudas. Därutöver lämnas rekommendationer om stärkt uppföljningsbarhet för inrapporterade bisysslor samt en kollegial diskussion om gränsdragningen i jävsfrågor.

Med utgångspunkt i dessa granskningar har styrelsen beslutat om åtgärder och handlingsplaner tagits fram vid universitetet, vilka syftar till att hantera internrevisionens iakttagelser och rekommendationer.

STYRELSENS BESLUT

Universitetsstyrelsen har vid sitt sammanträde den 17 februari 2022 fastställt årsredovisning för Örebro universitet avseende budgetåret 2021. Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Lars Haikola, ordförande

Johan Schnürer, rektor

Cissi Billgren Askwall, ledamot

Hans Enocson, ledamot

Görgen Johansson, ledamot

Eva Malmström Jonsson, ledamot

Sari Ponzer, ledamot

Andreas Svahn, ledamot

Louise Ungerth, ledamot

Malin Hagström, verksamhetsföreträdare

Elin Vimefall, verksamhetsföreträdare

Joachim Åström, verksamhetsföreträdare

Emilia Malm, ordförande Örebro studentkår

Linda Eriksson, studentföreträdare

Katarina Kristoffersson, studentföreträdare

Ärendenummer: ORU 2021/05853

Tryck: Örebro universitet, repro februari 2022.

Foton omslag: Terése Andersson.

Foton inlaga: Örebro universitet, om inget annat anges.

Formgivning: Örebro universitet, Kommunikation och samverkan.

